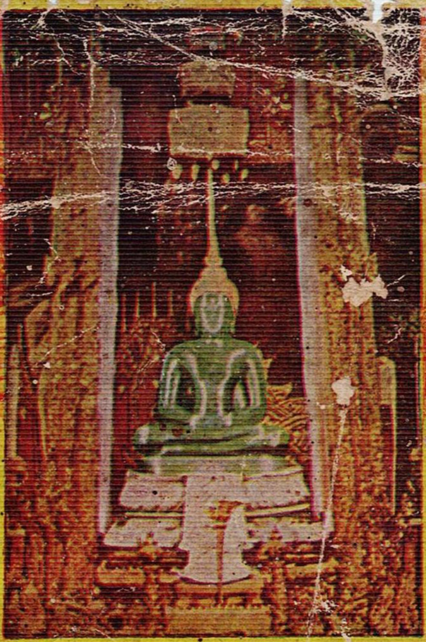

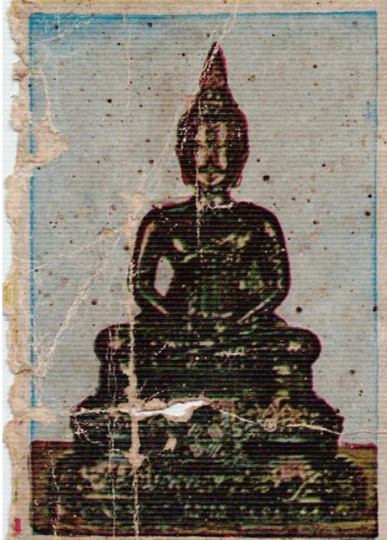

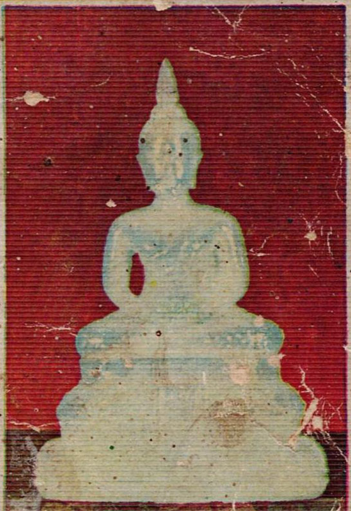

อภินันทนาการ จาก

สำนักพุทธเนรมิตประทีป

ศูนย์การเผยแพร่พุทธศาสนา

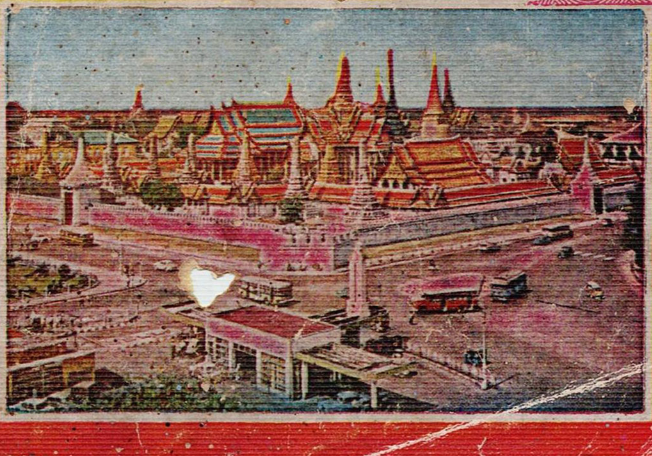

สิริโภคา นมาเสยฺโย
สิริเป็นบ่อเกิดแห่งทรัพย์

พระแก้วทรงเครื่อง

(สำนักพุทธเนรมิตประทีป)

มีไว้สักการะบูชาเพื่อเพิ่มศิริมงคลแก่ครอบครัว

ตำนานพระปฏิมากรฯ
(สังเขป)
พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร (แก้วมรกต)
พระพุทธชินราช - พระปางประทานพร
พระประจำวัน - พระพุทธรูปปฏิมาต่าง ๆ

พร้อมเกล็ดความรู้ อาทิ ศาสนพิธี

สันติวรบท ของท่าน ธมฺมวิตกฺโก (วัดเทพศิรินทร์ฯ)

และยากลางบ้าน

จัดพิมพ์โดย

สำนักพุทธเนรมิตประทีป

/๓ ถนนเตชะวณิชย์ หน้าสถานีรถไฟบางซื่อ ต. บางซื่อ อ. ดุสิต กรุงเทพ ฯ

โทร. 5851481

(สงวนลิขสิทธิ์)

ไชยเจริญการพิมพ์ 463 ปากคลองตลาด ซอยข้างเอ็มไพร์ กรุงเทพมหานคร

นายเล็ก จารุธนสารกุล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา โทร. 2229632

ด่วนที่สุด

ที่ รล ๐๐๐๒/๓๕๙๒

สำนักราชเลขาธิการ

๒๙ มิถุนายน ๒๕๑๗

เรื่อง พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

เรียน นายสงวน น้อยประสาน กรรมการผู้ช่วยผู้จัดการ สำนักพุทธเนรมิตประทีป
ศูนย์การส่งเสริมเผยแพร่พุทธศาสนา

อ้างถึง หนังสือลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๑๗

ตามที่ท่านขอให้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณา ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้คณะกรรมการสำนักพุทธเนรมิตประทีป ศูนย์การส่งเสริมเผยแพร่พุทธศาสนา รวม ๘ คน ตามบัญชีรายชื่อที่แนบไป เข้าเฝ้า ฯ ทูลเกล้า ฯ ถวายเงิน พระพุทธรูป พระบรมรูป และเหรียญ รวม ๗ รายการ ในวันและเวลาใดสุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ความละเอียดแจ้งอยู่แล้ว นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้เข้าเฝ้า ฯ ในวันพฤหัสบดี ที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๑๗ ระหว่างเวลาเสด็จ ฯ ในการพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลเนื่องในวันอาสาฬหบูชาและเทศกาลเข้าพรรษา ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ขอท่านได้โปรดติดต่อกับเจ้าหน้าที่สำนักพระราชวังก่อนที่จะเข้าเฝ้า ฯ ในวันดังกล่าวด้วย

(หม่อมหลวงทวีสันต์ ลดาวัลย์)
ราชเลขาธิการ

กองการในพระองค์ โทร.๒๑๑๑๒๕๑ - ๓ ต่อ ๑๕, ๒๐ และ ๒๑

ภาพพระราชทาน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

อาศิรวาท

ข้าขอเทอดทศนัขประณตนฤบดินทร์
ปิ่นภพสยามมินทร์ ประเสริฐ
ล้นเกล้าองค์นวริชย์จรัสกิรติเลิศ
นามภูมิพลเพริศ บดี
อีกเอกองค์มหาราชินีสิริกิตศรี
คู่พระบารมี ธิราช
พร้อมองค์โอรสธิดาศุภวรนาถ
มิ่งขวัญประชาราษฎร์ พิศาล
เกียรติก้องไกรกิระคุณพิบูลย์ปฏิภาณ
ครองไอศวรรย์นาน นริศ
อันเชิญเทพะสถานพิมานทิพย์สถิตย์
อีกสรรพะศักดิ์สิทธิ์ ธเนศ
ขอพระรัตนไตรประไพศิริพิเศษ
ปกป้องดินทร์เดช สมัย
สิ่งใดทรงพระสงค์ก็สมพระหฤทัย
เรืองยศฉนำไกล ภิบาล
ถวายอภิวาทพระบาทพระบทมาลย์
ถวายพระภูบาล นิรันดร์

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ ฯ

ข้าพระพุทธเจ้า

สำนักพุทธเนรมิตประทีป

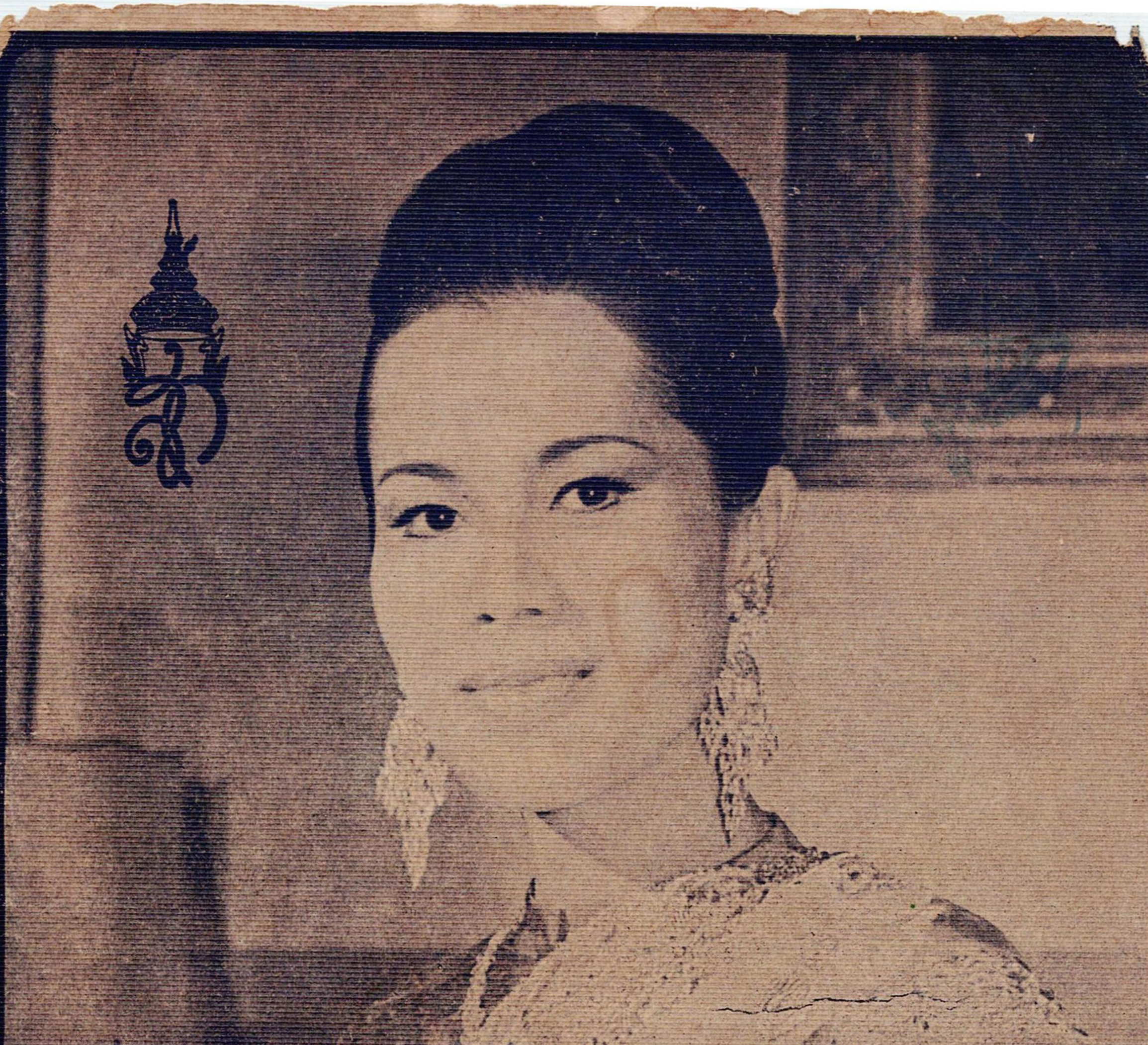

ภาพพระราชทาน

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิต พระบรมราชินีนาถ

พระดำรัสถวายสัตย์ปฏิญาณ

ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร
เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ์

เมื่อวันสถาปนาท่ามกลางมหาสมาคม ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม
๒๘ ธ.ค. ๑๕

"ขอเดชะ ฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานกระทำสัตย์ปฏิญาณสาบาน ต่อ ประเทศชาติ และประชาชนชาวไทย เฉพาะพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เฉพาะพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร ท่ามกลางมหาสันนิบาตนี้ว่า

ข้าพระพุทธเจ้าผู้เป็นมกุฎราชกุมาร จะรักษาเกียรติยศและอิสริยศักดิ์ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานไว้เสมอด้วยชีวิต จะภักดีต่อชาติบ้านเมือง จะซื่อสัตย์ต่อประชาชน จะปฏิบัติหน้าที่ทุกอย่างโดยเต็มกำลังสติกำลังความสามารถ และโดยความเสียสละ เพื่อความเจริญ ความสงบสุข และความมั่นคงไพบูลย์ของประเทศชาติไทยจนตราบเท่าชีวิตร่างกายจะหาไม่

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ"

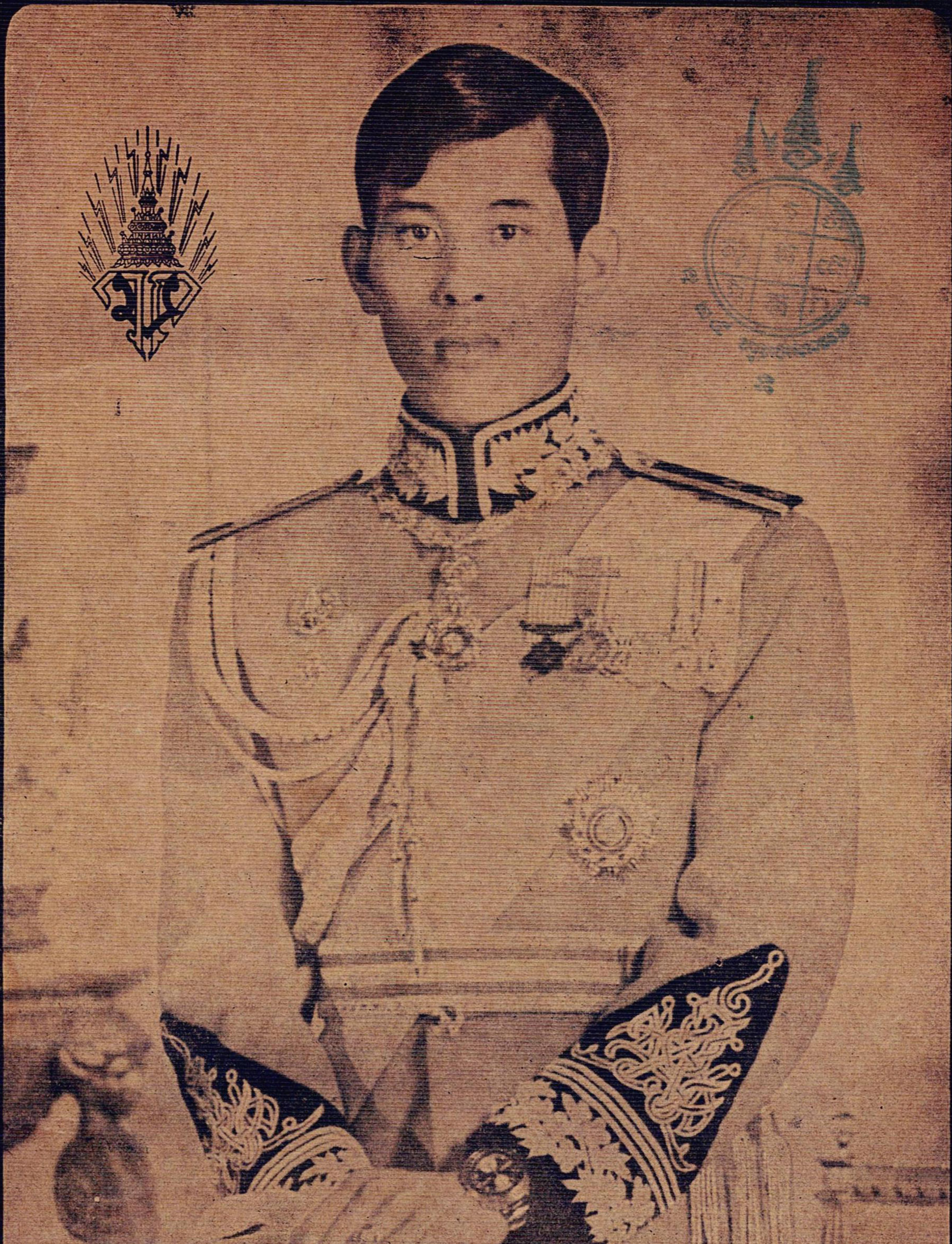

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช
เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณ์ สยามมกุฎราชกุมาร

คติธรรม

อวดดี อวดเด่น อวดเป็นปราชญ์
อวดฉลาด อวดรวย อวดสวยสุด
อวดกล้า อวดเก่ง อวดเบ่งวุฒิ
อวดบุตร อวดหลาน อวดชาญชัย
อวดลาภ อวดยศ อวดปดโป้
อวดเติบ อวดโต อวดโก้ใหญ่
อวดมั่ง อวดมี อวดหนี้ไซร้
อวดไข อวดขาน อวดมารยา
อวดดื้อ อวดด้าน อวดพาลเขา
อวดมึน อวดเมา อวดขะล่า
อวดรู้ อวดเห็น อวดเป็นดารา
อวดหน้า อวดตา อวดพาโล
อวดเลว อวดร้าย อวดใหญ่ยิ่ง
อวดมิ่ง อวดขวัญ อวดดันโต้
อวดทุ่ม อวดเถียง อวดเยี่ยงโมห์
เหล่านี้ล้วน อวดโง่ ทั้งนั้นแล

(สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ)

วัดราชบพิธสถิตย์มหาสีมาราม

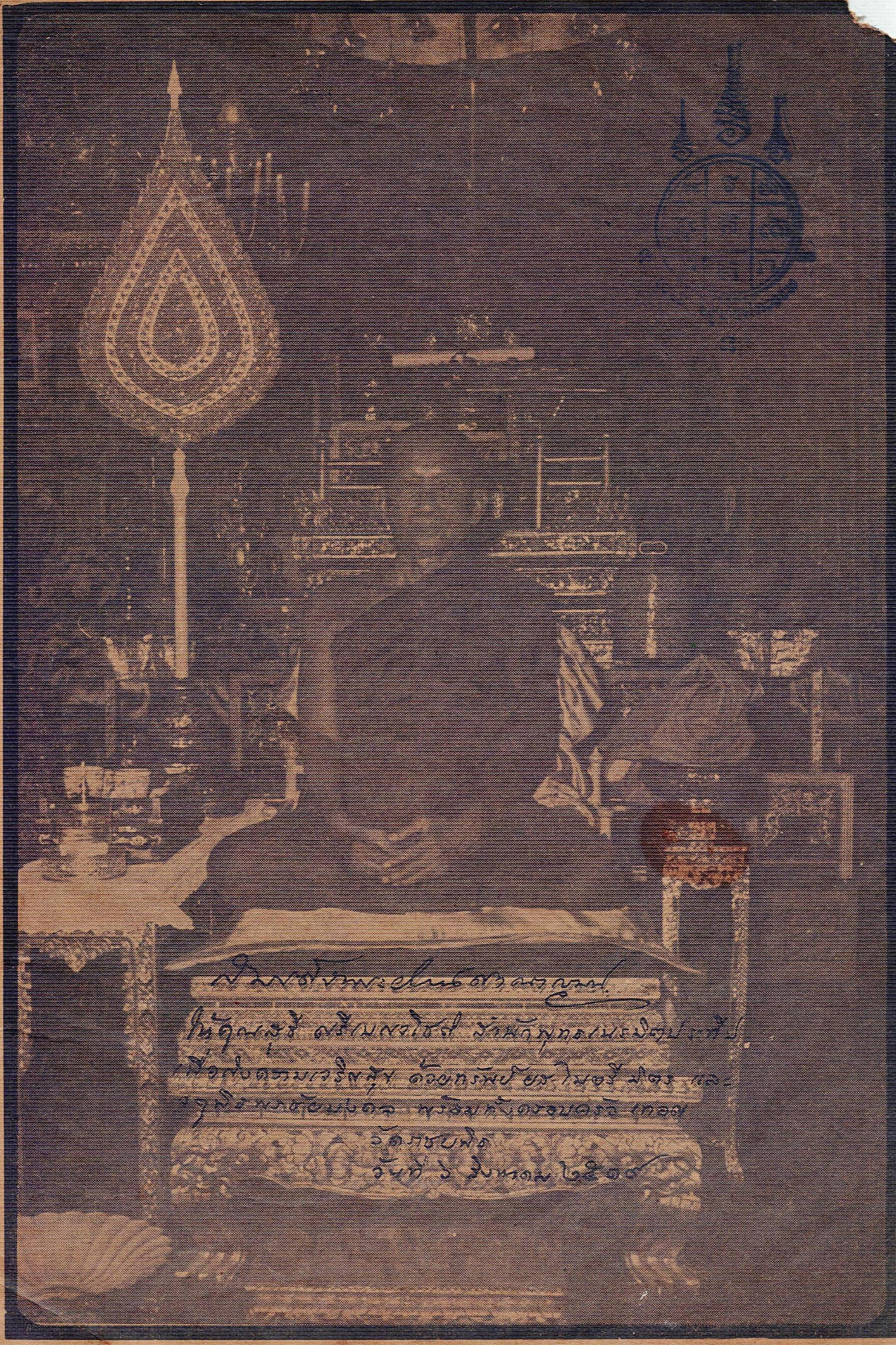

สิ่งศักดิ์พระเป็นเจ้าคุ้มครอง

ให้คุณสุรี เสรีเมฆาไชย ร้านกุฎพุทธเนรมิตประทีป
เพื่อส่งความเจริญสุข ด้วยทรัพย์ยศ ไมตรี มิตร และ
จงสิทธิพรชัยมั่งคง พร้อมกับครอบครัว เทอญ
วัดราชบพิธ
วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๑๙

คำประทานพร

ของ

สมเด็จพระสังฆราช (พระอริยวงศาคตญาณ)

มอบให้สำนักพุทธเนรมิตประทีป

ศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนา

เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๑๙

เนื่องในพิธีมหาพุทธาภิเษกพระพุทธรูปปางต่าง ๆ

ณ พระอุโบสถวัดระฆังโฆสิตาราม

ขอบารมีแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและอานุภาพแห่งเทพารักษ์ทั้งหลาย จงคุ้มครองรักษา บันดาลให้วัตถุมงคลที่ร่วมในพิธีปลุกเสก ณ วัดระฆังโฆสิตาราม เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๑๙ นี้ ให้ความศักดิ์สิทธิ์ ความสุขเจริญ แคล้วคลาดศัตรู อุปสรรคอุปัทวันตรายทั้งหลาย แก่ผู้เคารพบูชา ตลอดกาลเป็นนิตย์ เทอญ.

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ.
วัดราชบพิธ
วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๑๙

คำประสาธน์ศีลอำนวยพร

ของ

พล.อ. สำราญ แพทยกุล

ในโอกาสที่ นายสุธี ศรีเบ็ญจโชติ เจ้าของสำนักพุทธเนรมิตประทีป ได้บำเพ็ญมหากุศล ประกอบพิธีมงคลกรรมพุทธภิเษกพระพุทธรูปต่าง ๆ ณ วัดระฆังโฆสิตาราม ธนบุรี โดยได้กราบทูลอาราธนา สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปรินายก ให้ทรงเบ็นประธานประกอบพิธีจุดเทียนชัยครั้งนี้

จึงขอถือโอกาสอันเบ็นมงคลนี้ น้อมจิต อธิษฐานกราบอาราธนาอัญเชิญอำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย ได้โปรดปกปักรักษาและดลบันดาลให้สำนักพุทธเนรมิตประทีป จงสถิตสถาพรรุ่งเรืองถาวรตลอดไป ตลอดจนขอให้คุณสุธี ศรีเบ็ญจโชติ และครอบครัว เจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ก้าวหน้าในชีวิตการงานยิ่ง ๆ ขึ้น เพื่อร่วมกันช่วยจรรโลงงานพุทธบูชาไว้ชั่วนิจนิรันดร์

พลเอก

(สำราญ แพทยกุล)

พลเอก สำราญ แพทยกุล องคมนตรี

คำประสาธน์ศีลอำนวยพร

ของ

พล.ต.ท. จำรัส มังคลารัตน์

การประกอบพิธีพุทธาภิเษกพระพุทธรูปปางต่าง ๆ ของสำนักพุทธเนรมิตประทีป ในวันศุกร์ที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๑๙ ณ วัดระฆังโฆสิตาราม ธนบุรี โดยได้กราบทูลอาราธนาสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปรินายก ให้ทรงเป็นประธานประกอบพิธีจุดเทียนชัยครั้งนี้ นับว่าได้ประกอบกุศลกรรม และ ประโยชน์สุข แก่พุทธศาสนิกชน โดยที่ได้มีปูชนียวัตถุเป็นพุทธบูชา ไว้สักการะและเป็นที่ยึดเหนี่ยวแห่งจิตใจ ทั้งยังช่วยจรรโลงพุทธศาสนาให้ยั่งยืนสืบต่อไป

ด้วยอำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลกนี้ ขอจงได้ดลบันดาลประสาธน์ศีลอำนวยพรให้สำนักพุทธเนรมิตประทีป และคุณสุธี ศรีเบ็ญจโชติ พร้อมด้วย ครอบครัว จงเจริญด้วย สรรพสิริสวัสดิ์ พิพัฒนมงคล สมบูรณ์พูลผลด้วย ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ในที่ทุกสถาน ตลอดกาละทุกเมื่อเทอญ

พล.ต.ท.

(จำรัส มังคลารัตน์)

ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ

6 สิงหาคม 2519

หมายกำหนดการมหามงคลกรรม

ประกอบพิธีพุทธาภิเษกพระพุทธรูปปางต่าง ๆ

ของสำนักพุทธนิรมิตประทีป

๑/๓ ถนนเตชะวณิชย์ ต. บางซื่อ อ. ดุสิต กทม. ☎ ๕๘๕๑๔๘๑

สมเด็จพระสังฆราช ทรงจุดเทียนชัย

พล.อ. สำราญ แพทยกุล องคมนตรี จุดเทียนวิปัสสี

ประกอบพิธี ณ วัดระฆังโฆสิตาราม ธนบุรี กทม.

วันศุกร์ที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๑๙ (ขึ้น ๑๑ ค่ำ เดือน ๙)

เวลา ๑๓.๐๐ น. พิธีกรรมทั้งปวงจัดเสร็จเรียบร้อย

เวลา ๑๓.๑๐ น. พราหมณ์ประกอบพิธีบวงสรวงบูชาฤกษ์ เสร็จแล้ว พิธีกรร่ายโองการพุทธาภิเษก

เวลา ๑๓.๓๐ น. พระสงฆ์ ๑๐ รูป สดับปกรณ์อุทิศส่วนกุศลถวายแด่สมเด็จพุฒาจารย์ (โต) พรหมรังสี อดีตเจ้าอาวาสและผู้สร้างวัด สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี (ตากสิน) และสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

เวลา ๑๖.๓๐ น. พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ ๙ รูป เจริญพระพุทธมนต์ธมจักรกัปวัตนสูตร

เวลา ๑๗.๒๙ น. สมเด็จพระสังฆราช ทรงเจิม และ จุดเทียนชัย มหาพุทธาภิเษกพระราชครู เทพมุนี และ พราหมณ์ แกว่ง บัณเฑาะว์ มโหระทึก แตรสังข์ บรรเลง โหรหลวงลั่นฆ้องชัย

เวลา ๑๗.๓๕ น. พล.อ. สำราญ แพทยกุล องคมนตรี จุดเทียนวิปัสสี พระสงฆ์ เจริญมงคลคาถา พระคณาจารย์ ผู้ทรงวุฒิ ขึ้นนั่งปรกพร้อมบัณฑิต

เวลา ๒๓.๓๙ น. พระเทพญาณมุนี เจ้าอาวาสวัดระฆังโฆสิตาราม ประกอบดับเทียนชัยมหามงคลพุทธาภิเษก พระคณาจารย์ โปรยข้าวตอก ดอกไม้ และประพรมน้ำพระพุทธมนต์ในพิธี

นายสุธี ศรีเบ็ญจโชติ
เจ้าภาพ

รายนามท่านพระเถระ ที่อาราธนามาเจริญพุทธมนต์

ในงานมงคลกรรมพุทธาภิเษก ณ วัดระฆังโฆษิตาราม ธนบุรี กรุงเทพฯ

วันศุกร์ที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๑๙ (ขึ้น ๑๑ ค่ำ เดือน ๙)

พระราชาคณะ ๙ รูป เจริญพระพุทธมนต์

๑. พระอุบาลีคุณูปมาจารย์	วัดพระเชตุพน	กรุงเทพ ฯ
๒. พระธรรมเสนานี	วัดพระเชตุพน	กรุงเทพ ฯ
๓. พระพรหมคุณาภรณ์	วัดสระเกศ	กรุงเทพ ฯ
๔. พระราชสุมนต์มุนี	วัดราชบพิธ	(เลขานุการสมเด็จพระสังฆราช)
๕. พระครูอาคมคุณากร	วัดราชบพิธ	(รองเลขา ฯ สมเด็จพระสังฆราช)
๖. พระสังวรกิจโกศล	วัดราชสิทธาราม	ธนบุรี
๗. พระเทพญาณมุนี	เจ้าอาวาสวัดระฆัง	ธนบุรี
๘. พระศรีวิสุทธิโสภณ	วัดระฆังโฆสิตาราม	ธนบุรี
๙. พระครูโฆสิตสมณคุณ	วัดระฆังโฆสิตาราม	ธนบุรี

พระคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิจากพระอารามต่าง ๆ นั่งปรก

๑. หลวงปู่คำแสน ถาวโร	วัดบาดอยมูล	จ. เชียงใหม่
๒. พระครูนิกรมคุณานุยุต	วัดหงษ์ประดิษฐาราม	จ. สงขลา
๓. หลวงพ่อสนิท (เจ้าคุณ)	วัดศิลขันธ์	จ. อ่างทอง
๔. หลวงพ่อเทียม	วัดกษัตราธิราช	จ. อยุธยา
๕. หลวงพ่อทองอยู่	วัดหนองพะองค์	จ. สมุทรสาคร
๖. หลวงพ่อฤษีลิงดำ	วัดท่าซุง	จ. อุทัยธานี
๗. หลวงพ่อบุดดา	วัดสองพน้อง	จ. ชัยนาท
๘. หลวงพ่อกี๋	วัดหูช้าง	จ. นนทบุรี
๙. หลวงปู่โต๊ะ	วัดประดู่ฉิมพล	จ. กรุงเทพมหานคร
๑๐. หลวงพ่อเส่ง	วัดกัลยา	จ. กรุงเทพ ฯ
๑๑. หลวงพ่อเลิศ	วัดราชสิทธาราม	จ. กรุงเทพ ฯ
๑๒. ปรมาจารย์หลวงพ่อผ่อง	วัดจักรวรรดิ์	จ. กรุงเทพ ฯ
๑๓. พระมหาโกศล	วัดมงคลทับคล้อ	จ. พิจิตร
๑๔. หลวงพ่อโฆษิต	วัดระฆัง	จ. กรุงเทพ ฯ
๑๕. หลวงพ่อเอีย	วัดบ้านด่าน	จ. ปราจีนบุร
๑๖. พระอาจารย์สมชัย	วัดปากน้ำ	จ. กรุงเทพ ฯ
๑๗. ครูบาชุ่ม โพธิโก	วัดวังมุย	จ. ลำพูน
๑๘. ครูบาธรรมชัย ธัมมชโย	วัดทุ่งหลวง	จ. เชียงใหม่
๑๙. ครบาชัยยวาษา	วัดพระบาทตาก	จ. ลำผ้าพูน

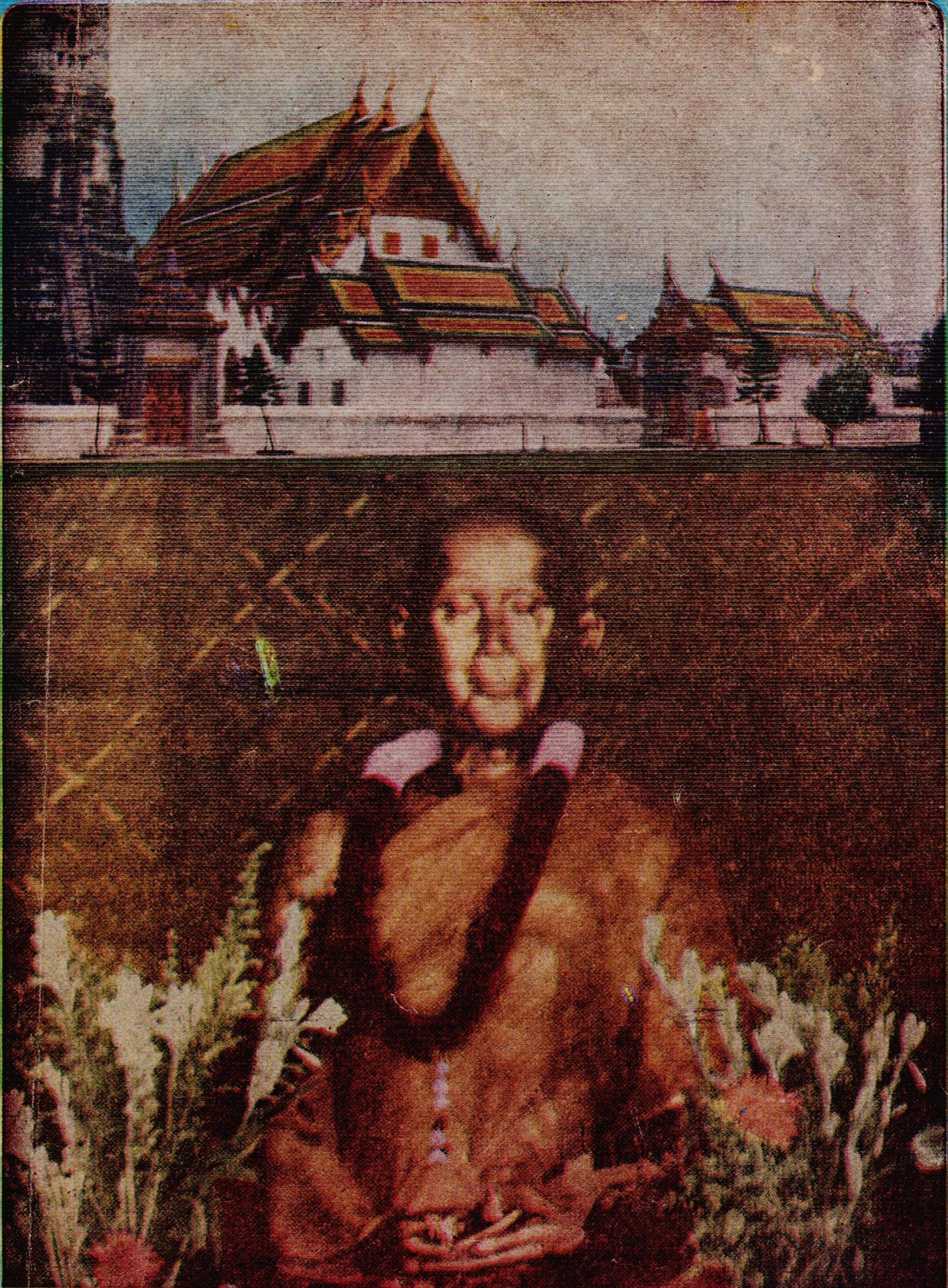

สมเด็จพุฒาจารย์โต ประดิษฐาน ณ วัดระฆังโฆสิตาราม ธนบุรี ที่สำนักพุทธเนรมิตประทีป
ได้จัดพิธีมหาพุทธาภิเศกพระพุทธรูปในครั้งนี้

พราหมณ์หลวง ประกอบพิธี บวงสรวง บูชาฤกษ์ ในมหาพุทธาภิเษก พระพุทธรูป สำนักพุทธ
เนรมิตประทีป ณ พระอุโบสถ วัดระฆังโฆสิตาราม ธนบุรี

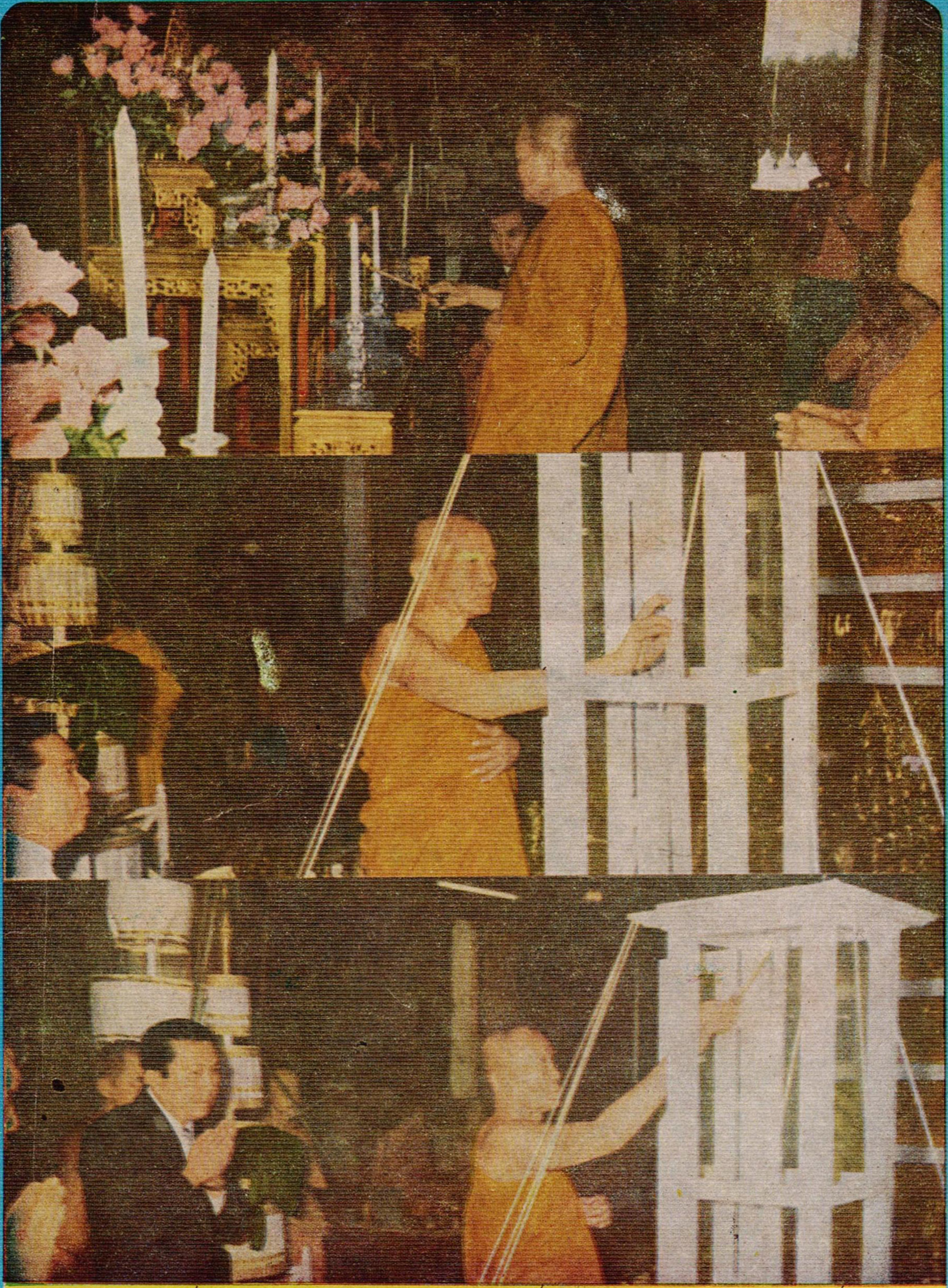

คุณสุธี ศรีเบ็ญจโชติ ได้กราบทูลอาราธนาสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระ
สังฆราชทรงเป็นประธานในพิธีจุดเทียนชัยมหาพุทธาภิเษกพระพุทธรูป ปางต่าง ๆ
ณ วัดระฆังโฆสิตาราม ธนบุรี

พล.อ. สำราญ แพทยกุล องคมนตรี ให้เกียรติมาประกอบจุดเทียนวิปั่สสีในพิธีมหาพุทธาภิเษกพระพุทธรูป ฯ สำนักพุทธเนรมิตประทีป ณ พระอุโบสถวัดระฆังโฆสิตาราม

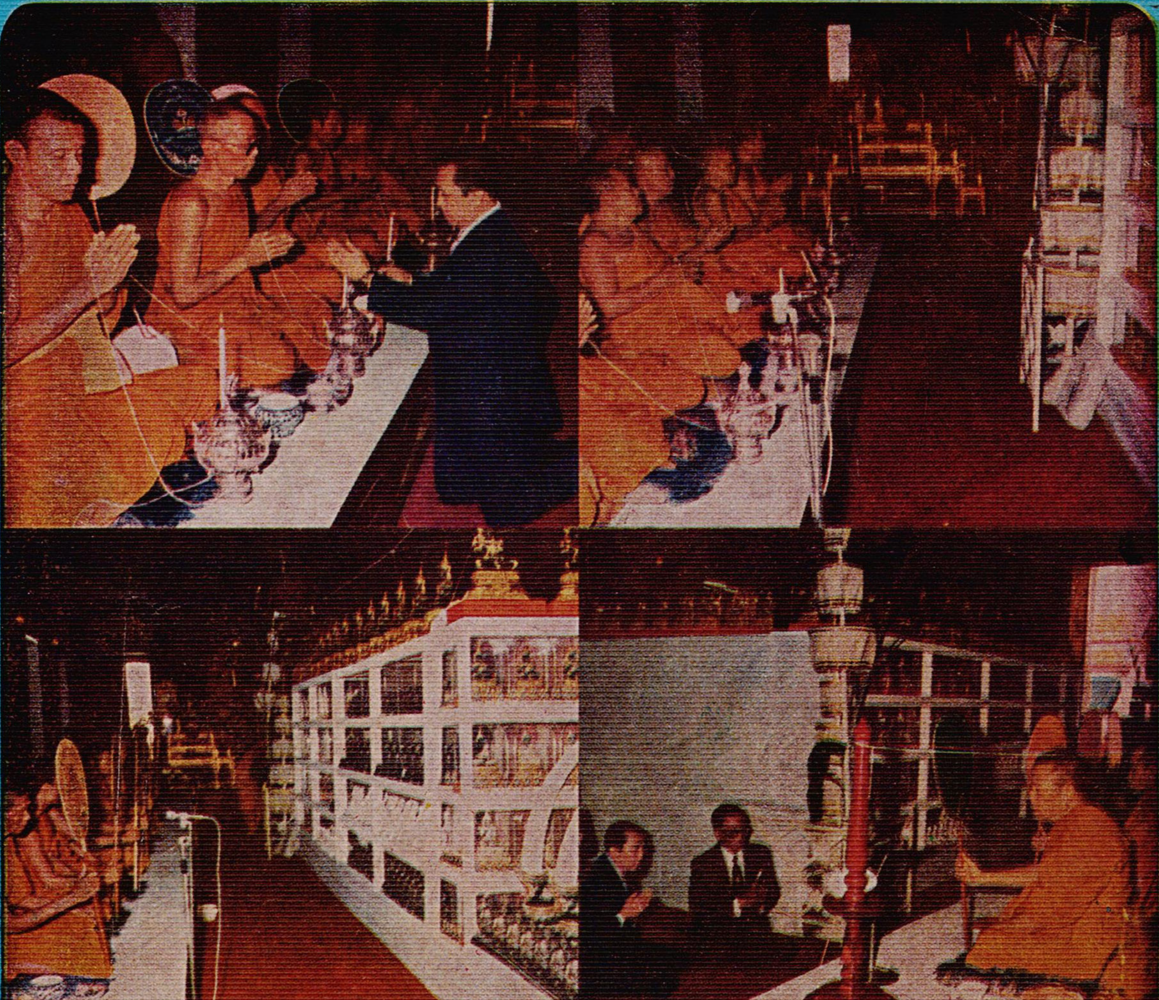

พระคณาจารย์เจริญพระพุทธมนต์ในพิธี มหาพุทธาภิเษก พระพุทธรูปปางต่าง ๆ ของสำนัก
พุทธเนรมิตประทีป ณ พระอุโบสถวัดระฆังโฆสิตาราม

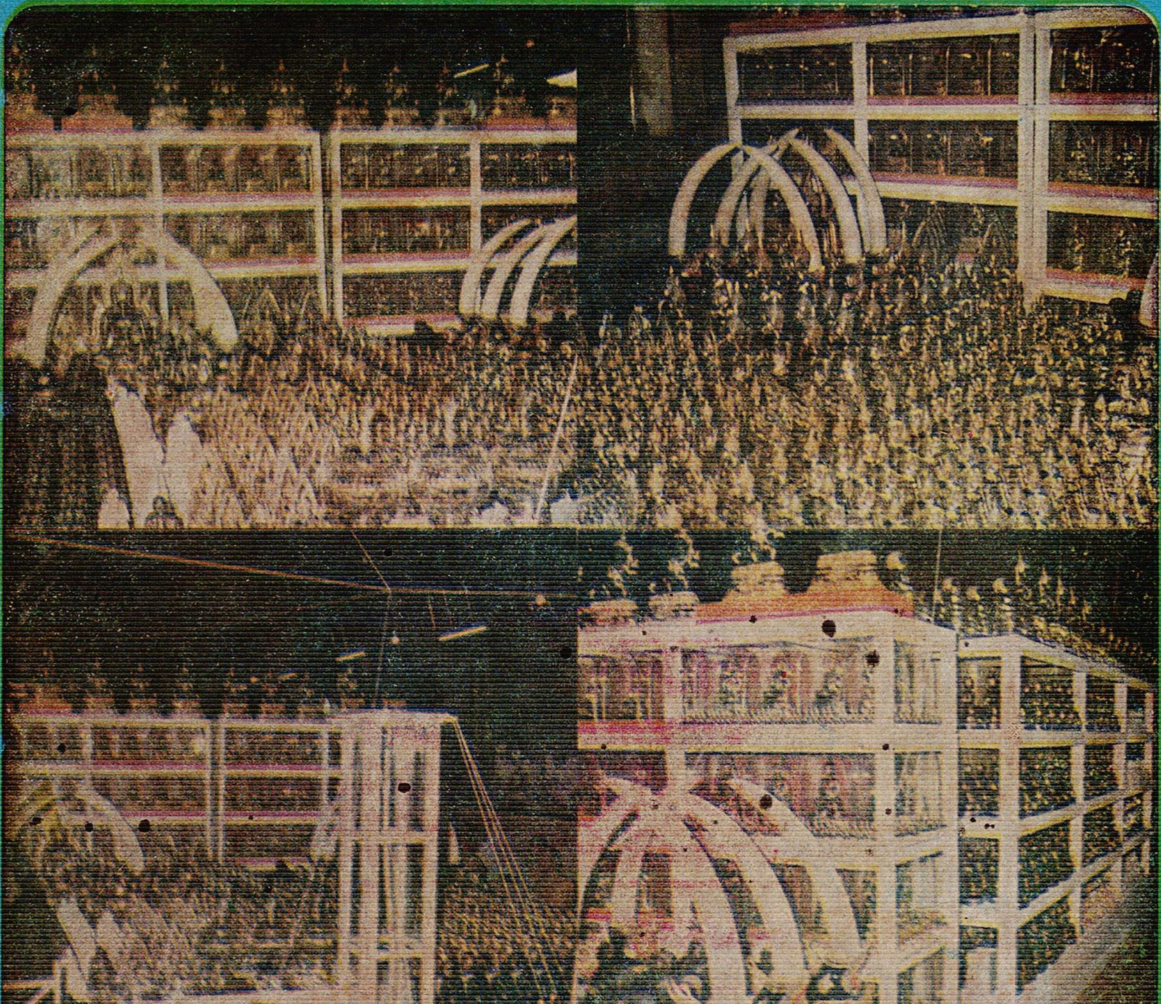

พระพุทธรูป ปางต่าง ๆ ซึ่งมีความงดงามในพระอุโบสถควรแก่การมีไว้บูชาอย่างยิ่ง ซึ่งสำนักพุทธเนรมิตประทีปประกอบพิธีปลุกเศกตามพิธีกรรมต่าง ๆ แล้ว

พระคณาจารย์นั่งบริกรรมปลุกเศกพระพุทธรูป สำนักพุทธเนรมิตประทีป เพิ่ม
ความศิริมงคลยิ่งขึ้นตามพิธีกรรมศาสนาทุกประการ

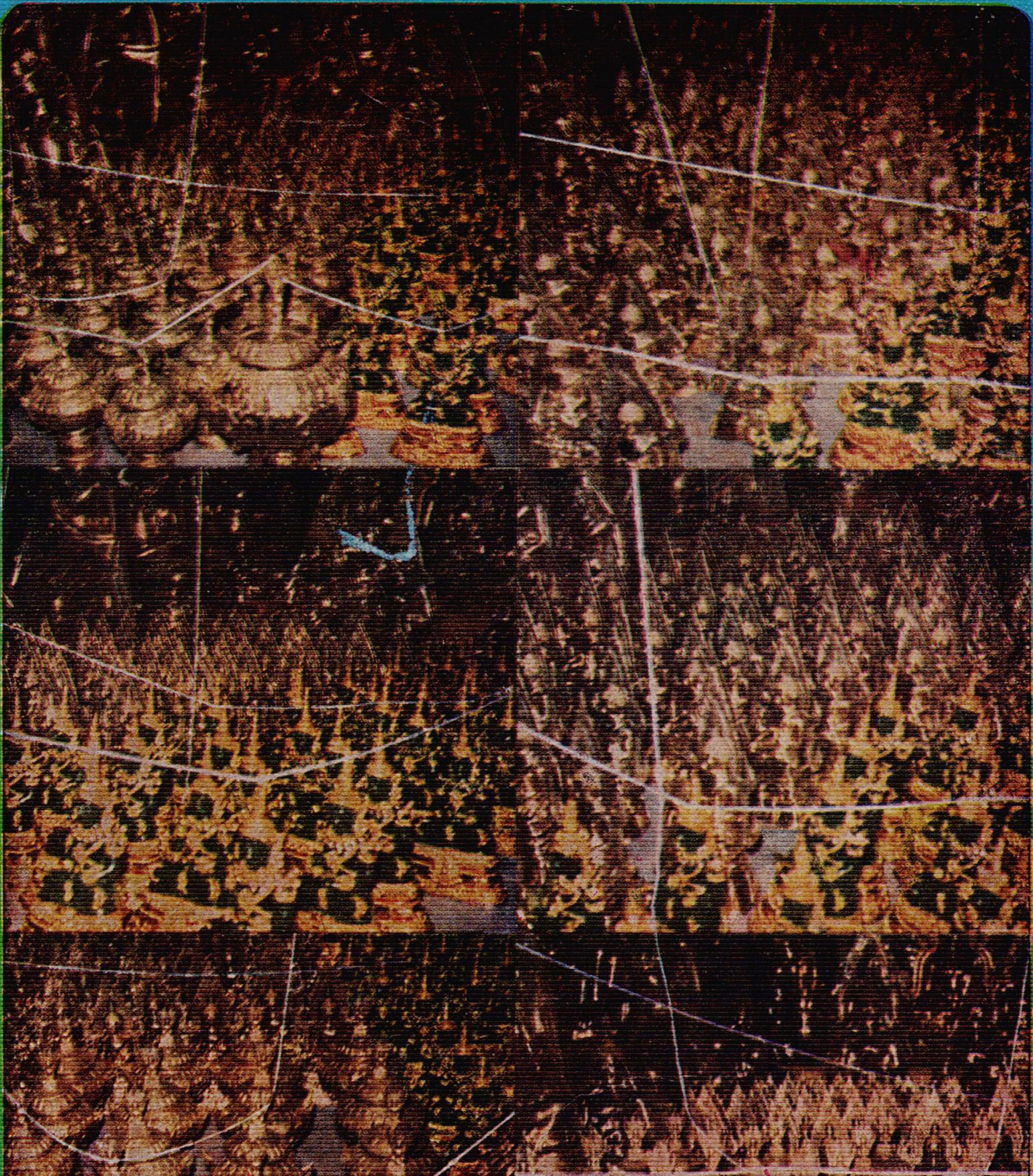

พระพุทธชินราช และ พระแก้วทรงเครื่อง ขันน้ำมนต์ ทุกขนาด ของสำนัก
พุทธเนรมิตประทีป ศูนย์การเผยแพร่พุทธศาสนา

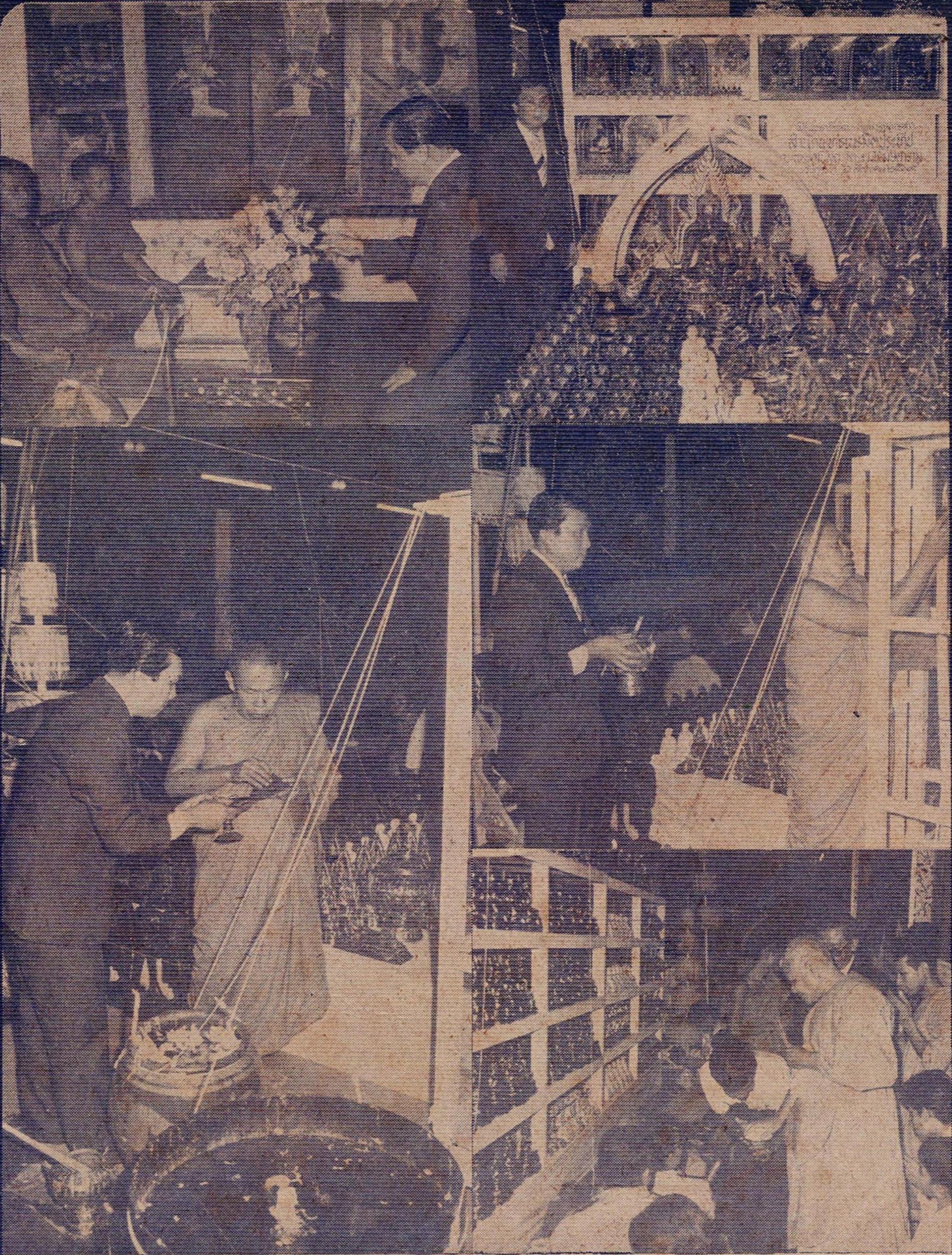

[illegible] เจ้าอาวาสวัดระฆังโฆสิตาราม ได้ประกอบพิธีดับเทียนชัย เพื่อเป็นศิริมงคลในมหาพุทธาภิเษกพระพุทธรูปปางต่าง ๆ ของสำนักพุทธเนรมิตประทีป

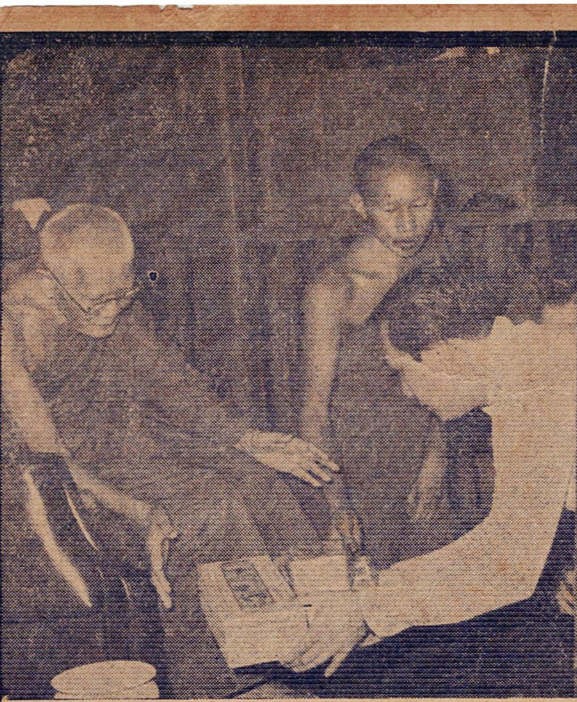

หลวงปู่แหวน
วัดดอยแม่ปั๋ง จ. เชียงใหม่

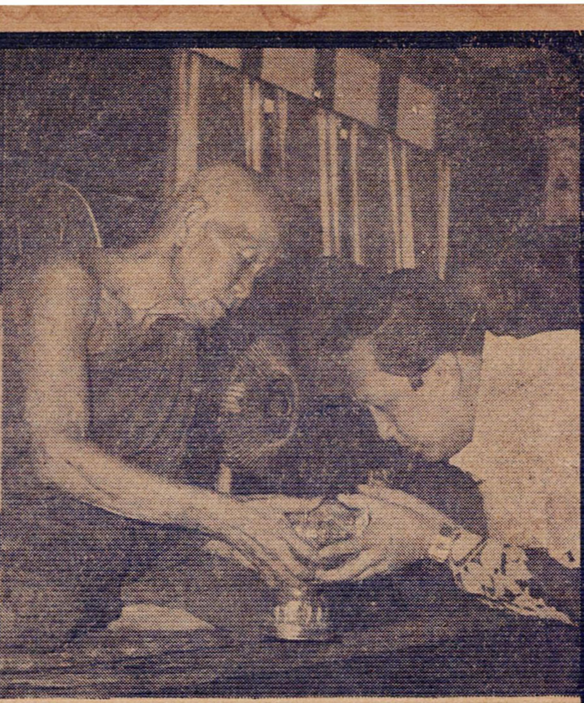

หลวงปู่คำแสน ถาวโร
วัดป่าดอยมูล จ. เชียงใหม่

หลวงปู่โต๊ะ
วัดประดู่ฉิมพลี กรุงเทพมหานคร

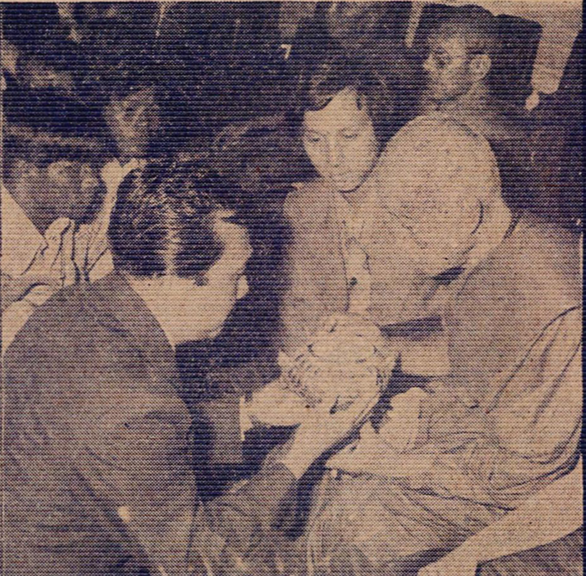

หลวงปู่ ครูบาชุ่ม โพธิโก
วัดวังมุย จ. ลำพูน

ผู้จัดการสำนักพุทธเนรมิตประทีป ได้รับมอบผงพระพุทธคุณ ๑๐๘ จากพระคุณท่านด้วยตนเอง เพื่อให้บรรจุใต้ฐานพระทุกองค์เพิ่มศิริมงคลแก่ผู้จัดสร้างด้วยบริสุทธิ์ใจ

หลวงพ่อเอีย

วัดบ้านด่าน จ. ปราจีนบุรี

หลวงพ่อสนิท (ศิลขันธ์)

วัดศิลขันธ์ จ. อ่างทอง

หลวงพ่อเส่ง

วัดกัลยา กรุงเทพฯ

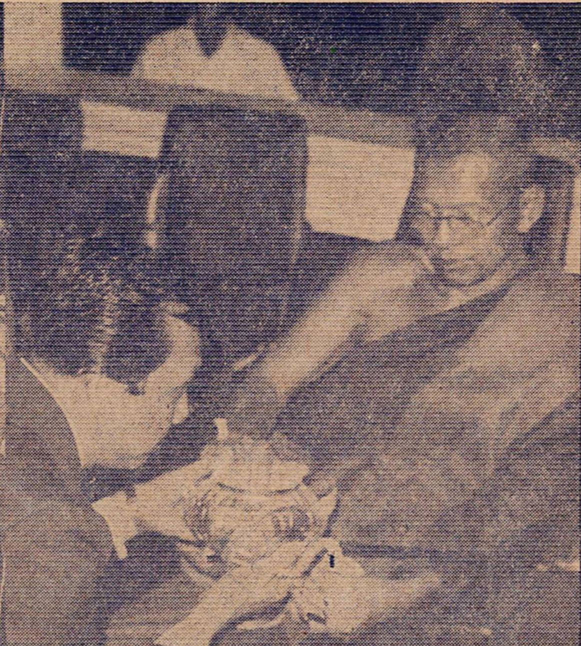

หลวงพ่อฤษีลิงดำ

วัดท่าซุง จ. อุทัยธานี

ผู้จัดการสำนักพุทธเนรมิตประทีป ได้รับมอบผงพระพุทธคุณ ๑๐๘ จากพระคุณท่านด้วยตนเอง เพื่อให้บรรจุใต้ฐานพระทุกองค์เพิ่มศิริมงคลแก่ผู้จัดสร้างด้วยบริสุทธิ์ใจ

หลวงพ่อกี๋
วัดหูช้าง จ. นนทบุรี

หลวงปู่โต๊ะ
วัดประดู่ฉิมพลี จ. กรุงเทพมหานคร

พระอาจารย์สมชัย
วัดปากน้ำ จ. กรุงเทพ ฯ

หลวงพ่อโฆษิต
วัดระฆัง จ. กรุงเทพ ฯ

หลวงพ่อบุดดา
วัดสองพี่น้อง จ. ชัยนาท

หลวงพ่อเส่ง
วัดกัลยา จ. กรุงเทพ ฯ

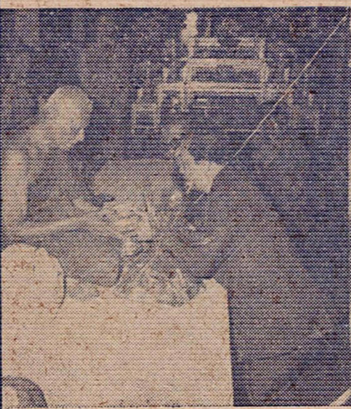

ปรมาจารย์หลวงพ่อผ่อง
วัดจักรวรรดิ์ จ. กรุงเทพ ฯ

ครูบาธรรมชัย ธัมมชโย
วัดทุ่งหลวง จ. เชียงใหม่

หลวงพ่อฤษีลิงดำ
วัดท่าซุง จ. อุทัยธานี

หลวงปู่คำแสน ถาวโร
วัดป่าดอยมูล จ. เชียงใหม่

หลวงพ่อเทียม
วัดกษัตราธิราช จ. อยุธยา

หลวงพ่อเอีย
วัดบ้านด่าน จ. ปราจีนบุรี

หลวงปู่แหวน
วัดดอยแม่ ปั๋ง จ. เชียงใหม่

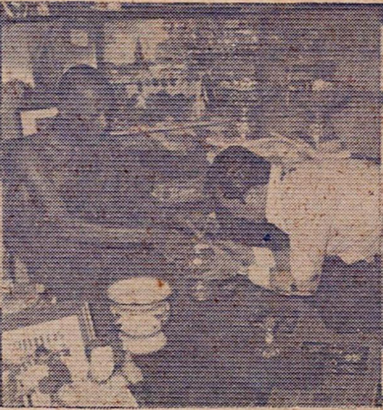

หลวงพ่อสนิท (เจ้าคุณ)
วัดศิลขันธ์ จ. อ่างทอง

ครูบาชุ่ม โทธิโก
วัดวังมุย จ. ลำพูน

หลวงพ่อแพ
วัดพิกุลทอง จ. สิงห์บุรี

พระครูนิกรมคุณานุยุต
วัดหงษ์ประดิษฐาราม จ. สงขลา

ครูบาชัยยวาษา
วัดพระบาทตากผ้า จ. ลำพูน

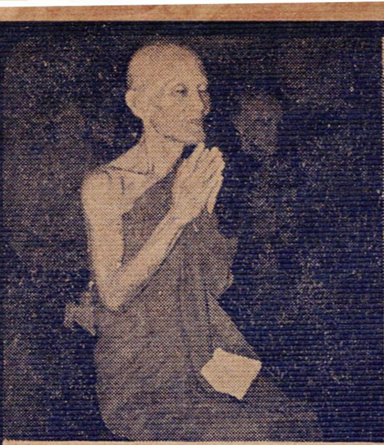

เจ้าคุณนรรัตน์ราชมานิต
วัดเทพศิรินทราวาส

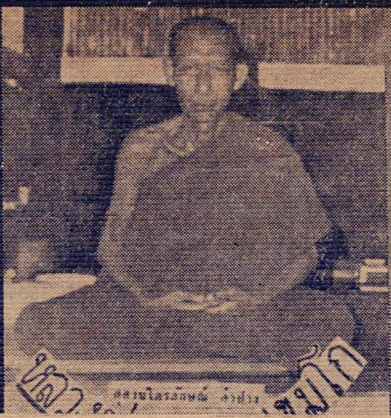

หลวงพ่อเกษม เขมโก
วัดสุสานไตรลักษณ์ จ. ลำปาง

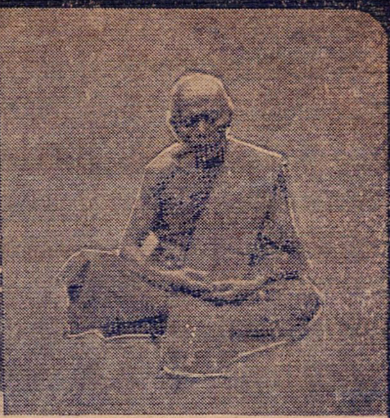

หลวงปู่ทิม
วัดบ้านไร่ ระยอง

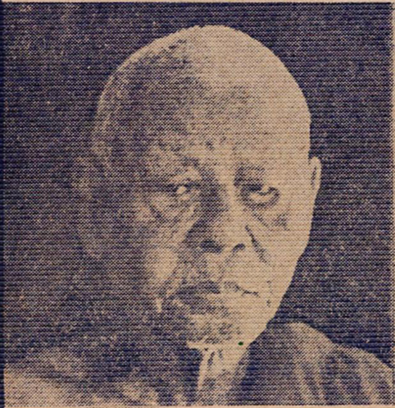

หลวงพ่อเงิน
วัดดอนยายหอม นครปฐม

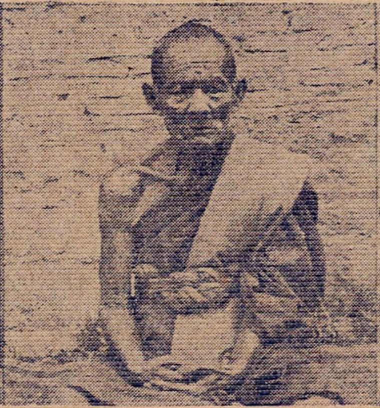

หลวงปู่เม้า พลวิริโย
วัดดอน จ. บุรีรัมย์

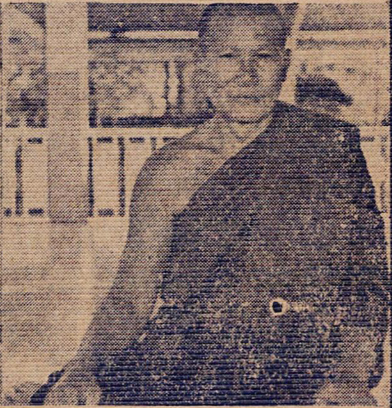

พระอาจารย์ฟัก ภทฺธจารี
วัดเขาวงพระจันทร์ ลพบุรี

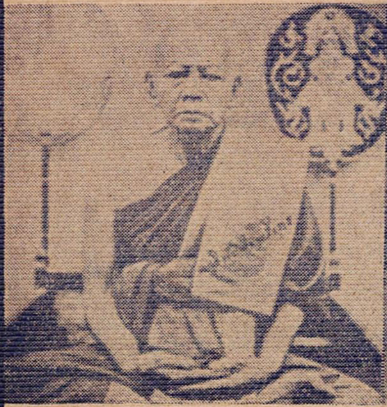

หลวงปู่บุ๊น
วัดเงิน บางพรม ตลิ่งชัน ธนบุรี

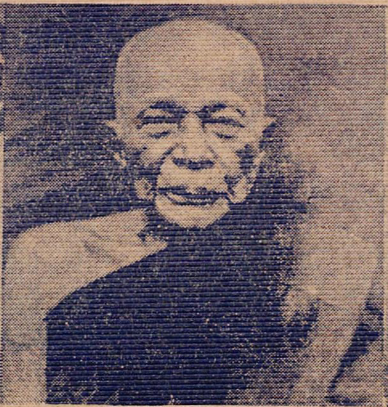

หลวงพ่อแดง
วัดเขาบันไดอิฐ จ. เพชรบุรี

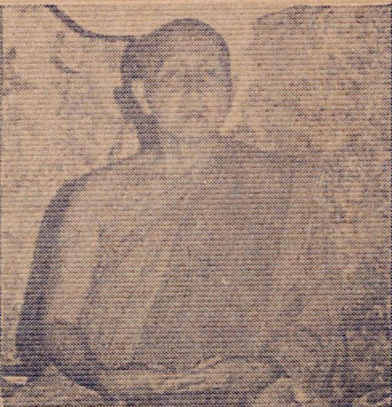

หลวงปู่สิม พุทฺธาจาโร
ถ้ำผาปล่อง จ. เชียงราย

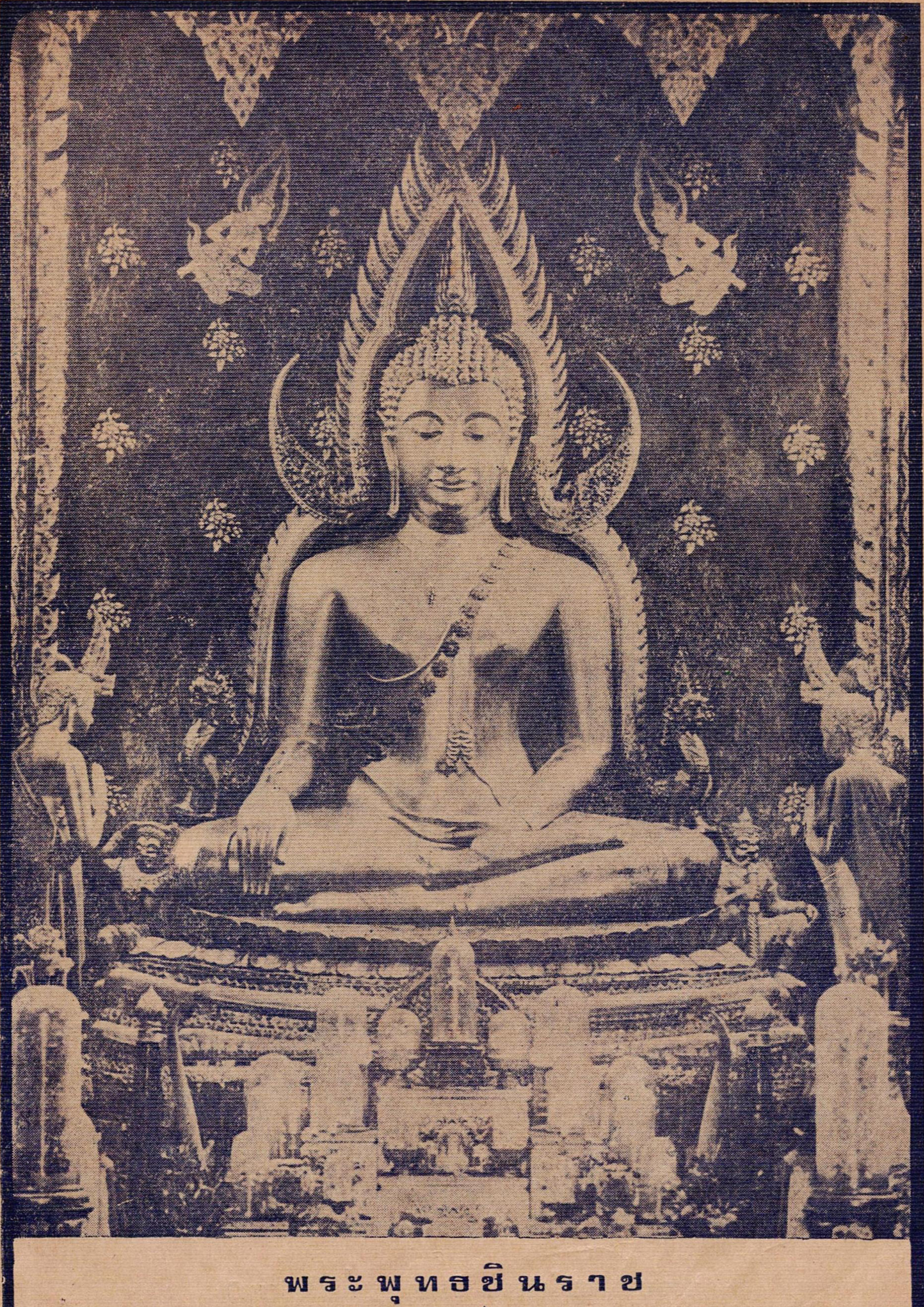

พระพุทธชินราช

ประดิษฐาน ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดพิษณุโลก

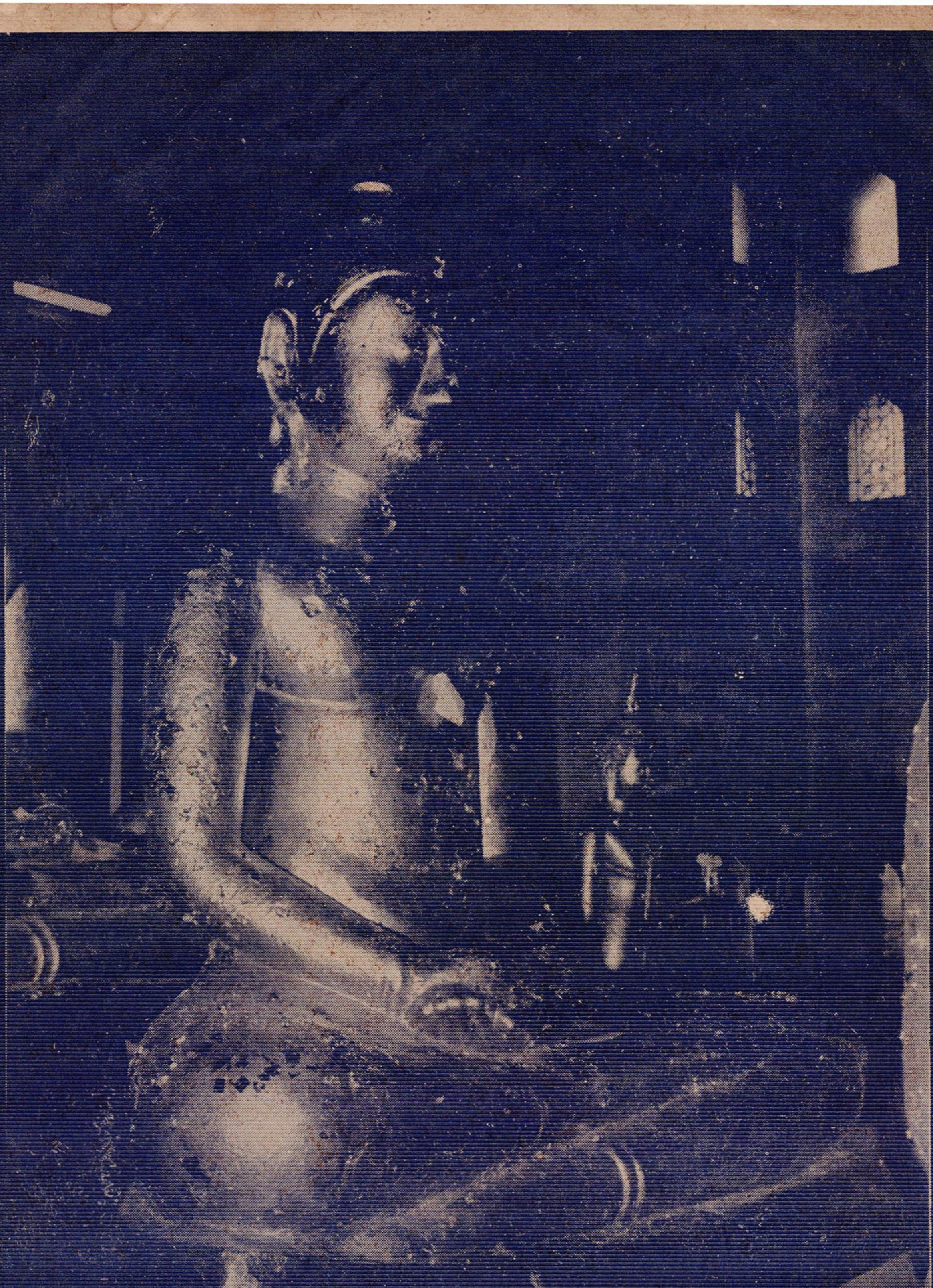

พระพุทธโสธร (หลวงพ่อโสธร)

ประดิษฐานอยู่ ณ วัดโสธรวรารามวิหาร (แปดริ้ว) ฉะเชิงเทรา

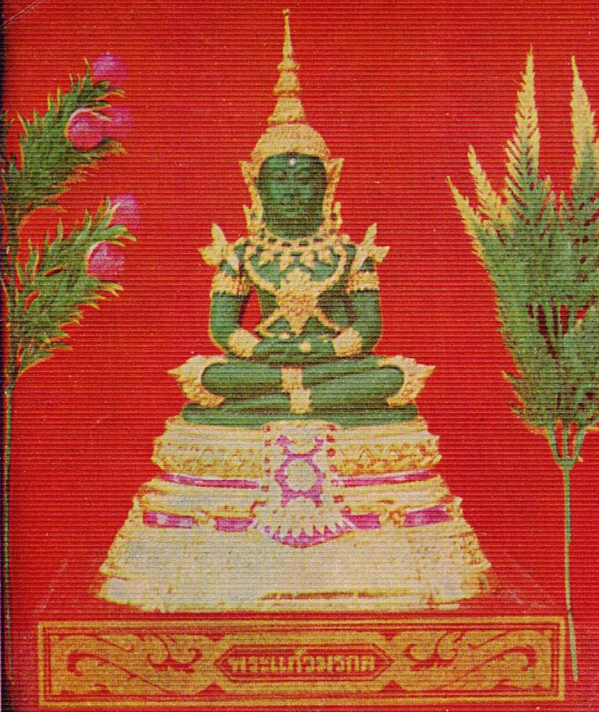
พระแก้วมรกต

ทรงฤดูร้อน

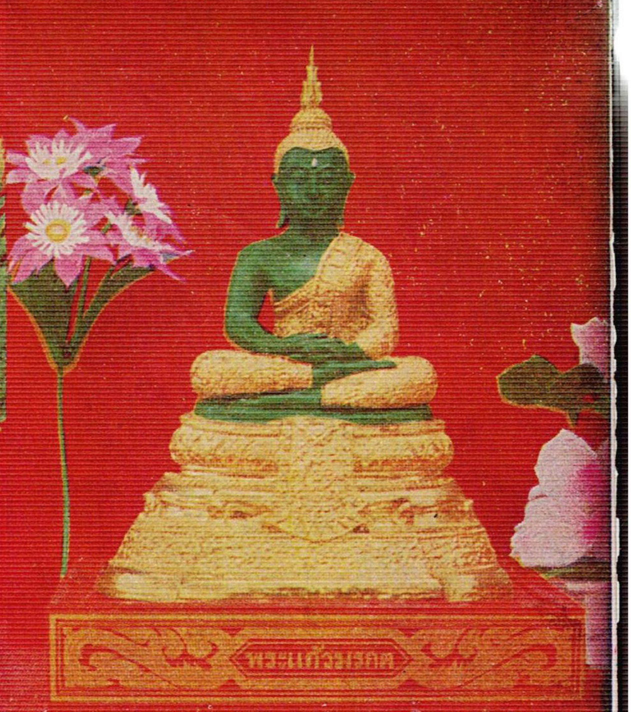
พระแก้วมรกต

ทรงฤดูฝน

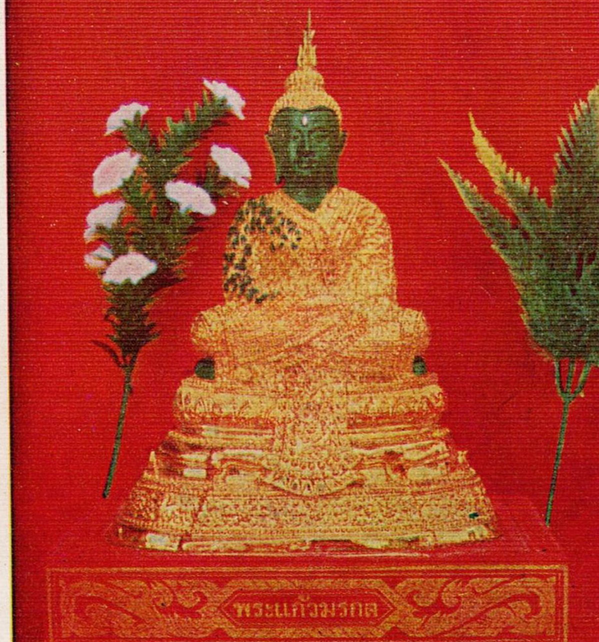
พระแก้วมรกต

ทรงฤดูหนาว

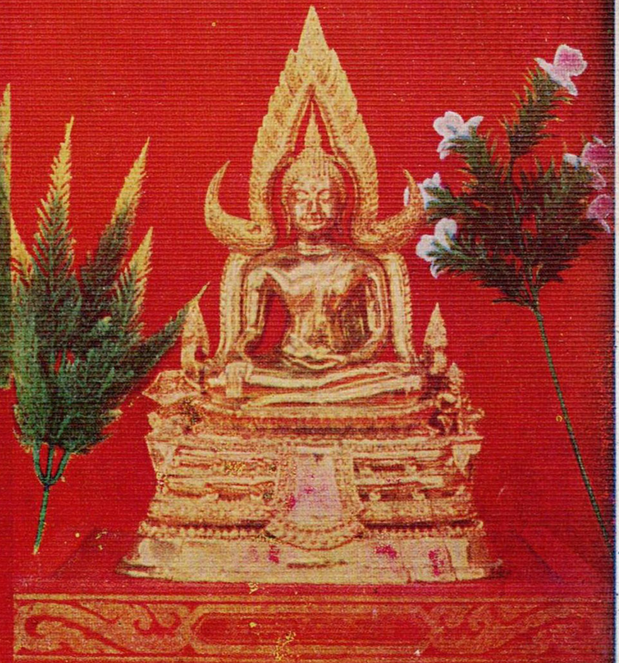

พระพุทธชินราช

สำนักพุทธเนรมิตประทีป
เพื่อการเผยแพร่พุทธศาสนา

สมเด็จพระสังฆราชทรงเจิมป้าย "สำนักพุทธเนรมิตประทีป" ให้คุณสุธี ศรีเบ็ญจโชติ เพื่อเป็นศิริมงคล และเจริญในการเผยแพร่พุทธศาสนายิ่ง ๆ ขึ้น

สมเด็จพระสังฆราช ทรงรับถวายพระพุทธรูปจากคณะกรรมการ สำนักพุทธเนรมิตประทีป และทรงตรัสชมว่าสง่างามมาก ควรแก่การบูชายิ่ง

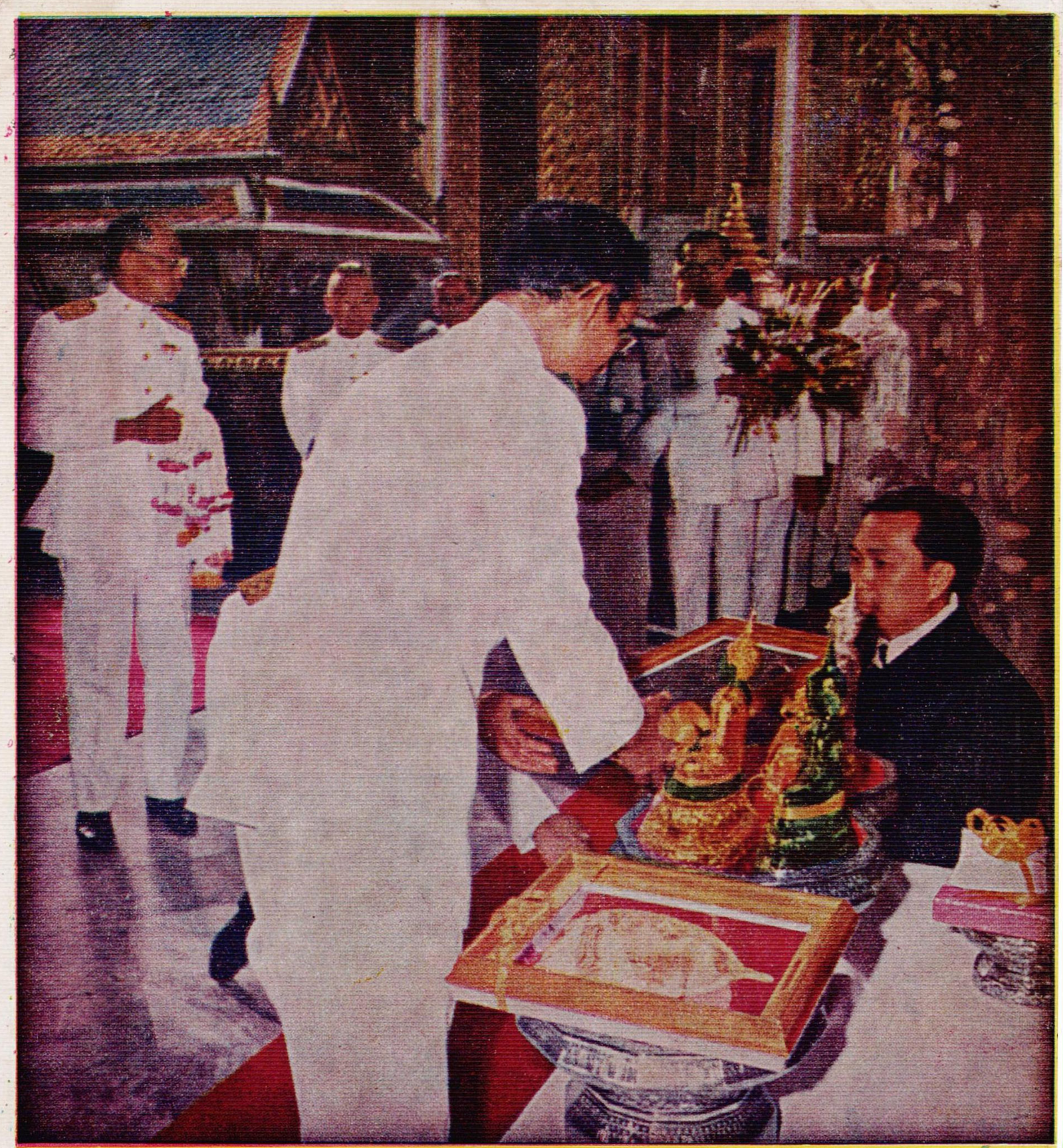

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้า
ให้ คุณสุอี ศรีเบ็ญจโชติ ผู้จัดการ
สำนักพุทธเนรมิตประทีป ทูลเกล้าถวายพระพุทธรูป
ณ วัดพระศรีรัตนศาสดารามในพระบรมมหาราชวัง

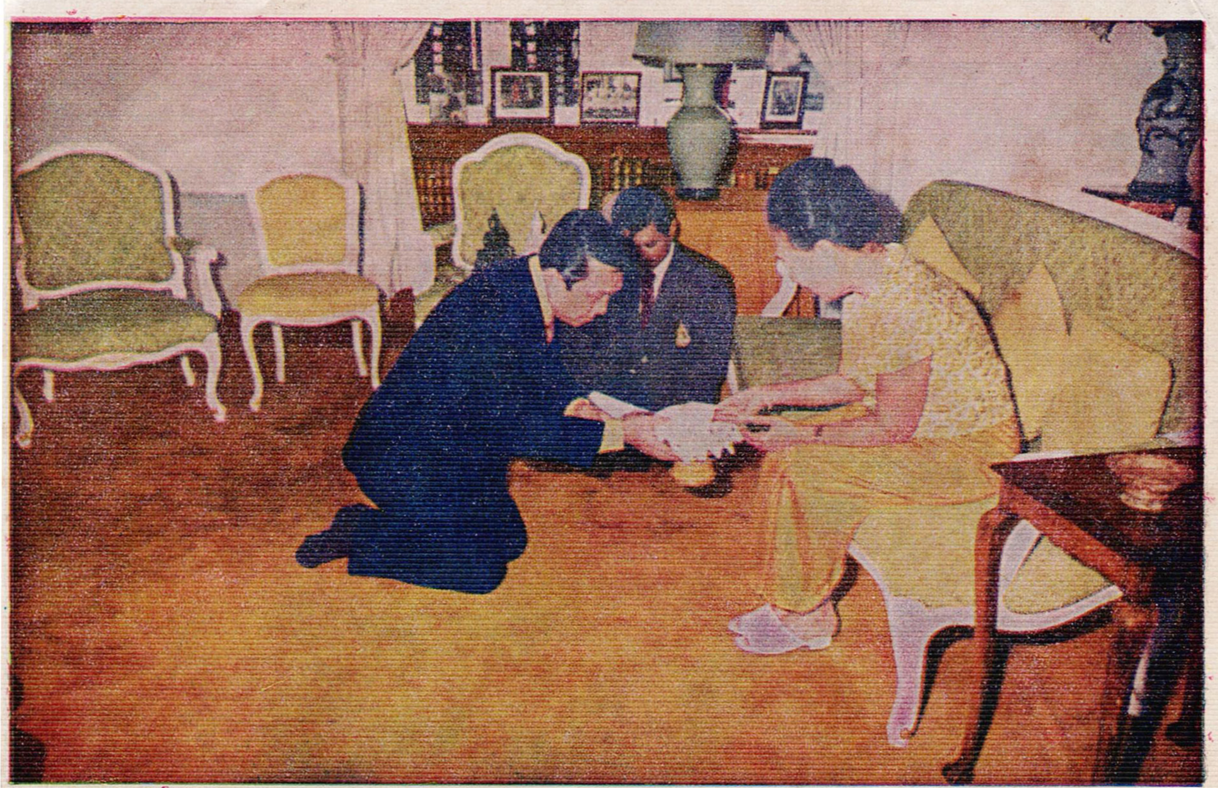

พระนางเจ้ารำไพพรรณี ทรงโปรดเกล้าให้ คุณสุธี ศรีเบ็ญจโชติ ผู้จัดการสำนักพุทธ
เนรมิตประทีป ทูลถวายเงินสมทบทุนโดยเสด็จพระราชกุศล ณ พระราชวังสุโขทัย

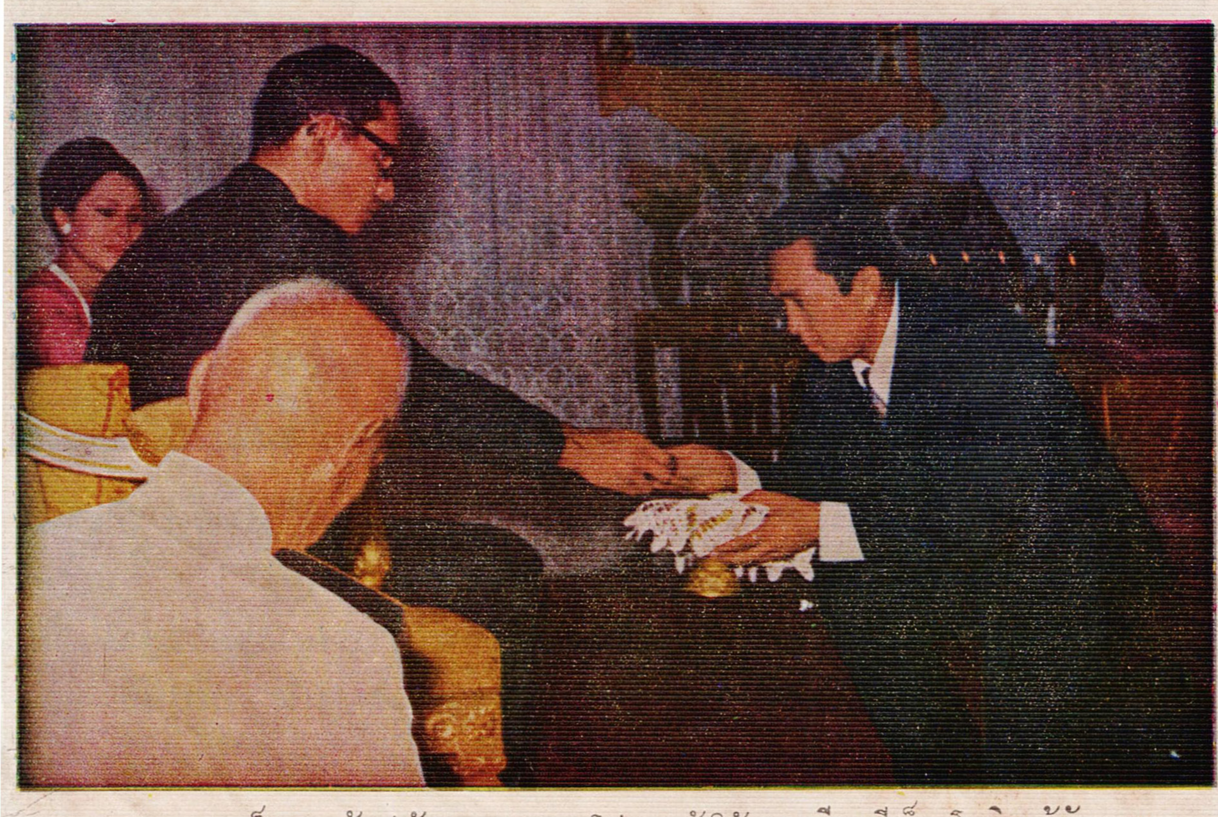

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ คุณสุธี ศรีเบ็ญจโชติ ผู้จัดการ
สำนักพุทธเนรมิตประทีป เข้าเฝ้ารับพระราชทานพระกริ่งทองคำ

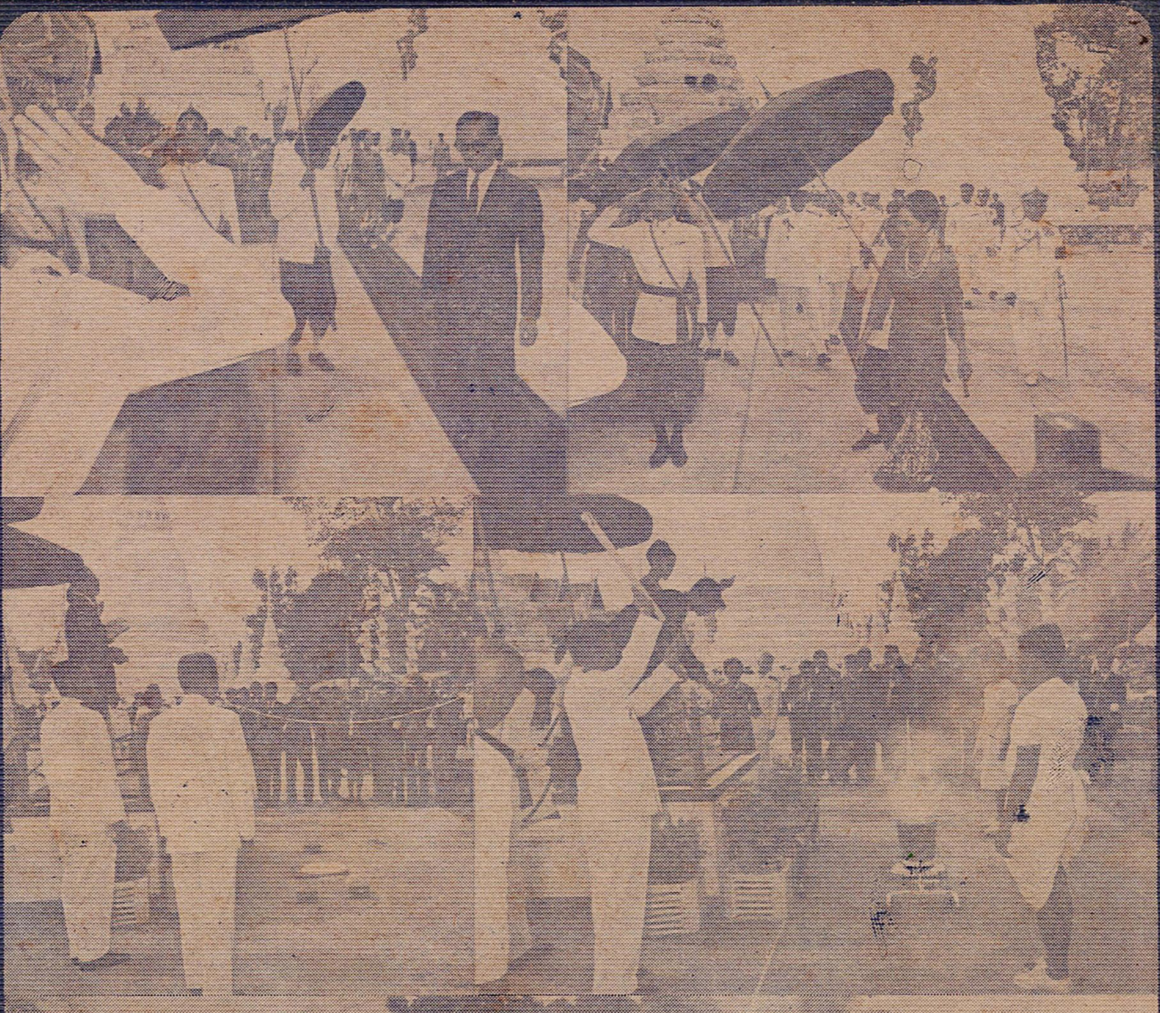

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนารถ เสด็จพระราชดำเนิน ทรงเททองหล่อพระ ณ วัดราชสิทธาราม

พิธีบวงสรวงดวงวิญญาณ สมเด็จพระสังฆราชญาณสังวร (สุก ไก่เถื่อน) ณ พระอุโบสถ
วัดราชสิทธาราม (วัดพลับ)

สมเด็จพระสังฆราช พระอริยวงศาคตญาณ ทรงเบ็นประธาน ในพิธีมหาพุทธาภิเษกของ
สำนักพุทธเนรมิตประทีป ณ พระอุโบสถ วัดราชสิทธาราม

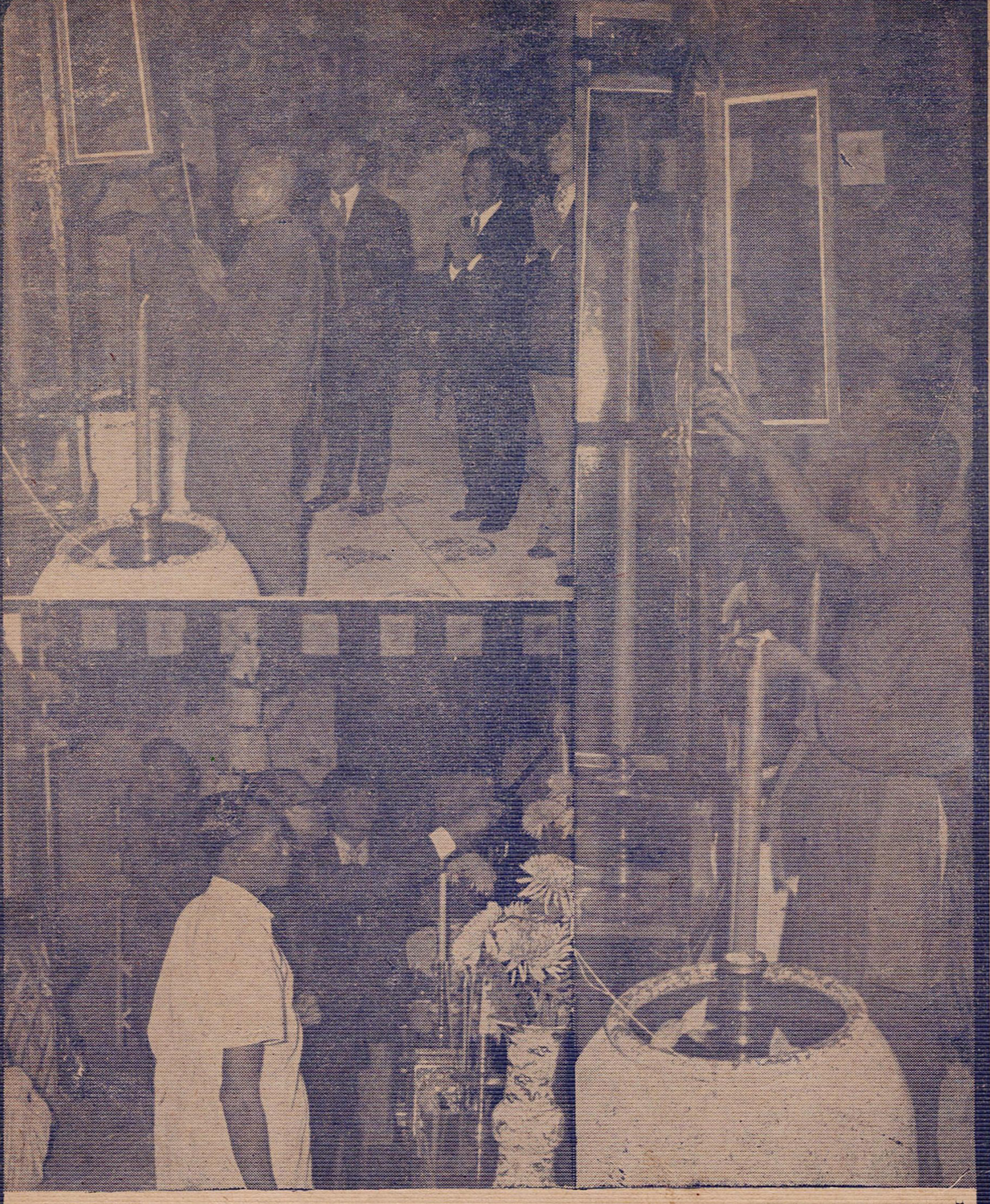

สมเด็จพระสังฆราชองค์ประธาน ทรงจุดเทียนชัยในพิธีฯ เจ้าคุณพระสังวรกิจโกศล ทรงเจิมเทียนชัย และอธิบดีกรมเศรษฐกิจพานิช ให้เกียรติจุดเทียนนวคุณ พิธีมหาพุทธาภิเษกพระพุทธรูปสำนักพุทธเนรมิตประทีป

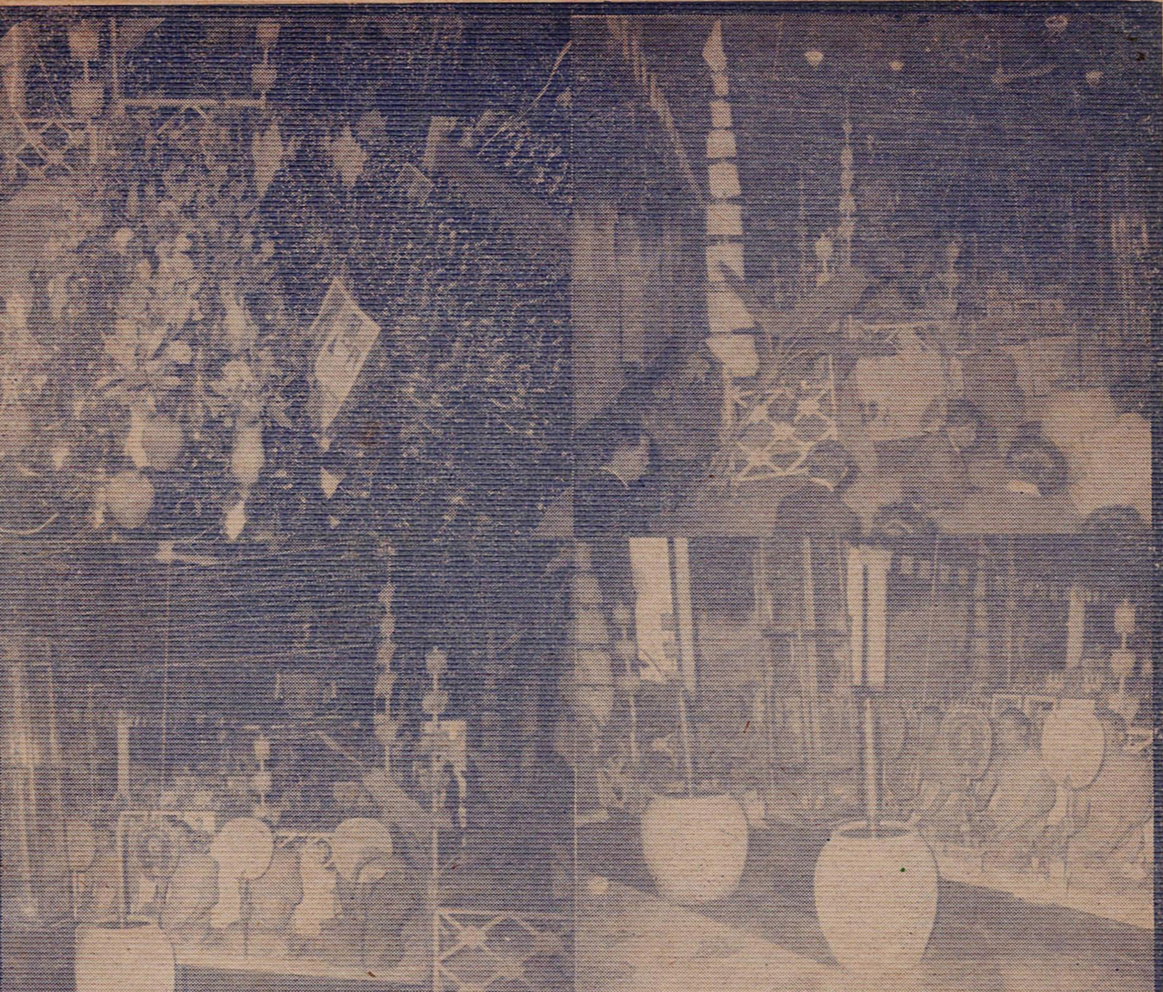

พระคณาจารย์ที่ร่วมปลุกเศกพระพุทธรูป ในพิธีมหาพุทธาภิเษกสำนักพุทธเนรมิตประทีป
ศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนา ณ พระอุโบสถ วัดราชสิทธาราม

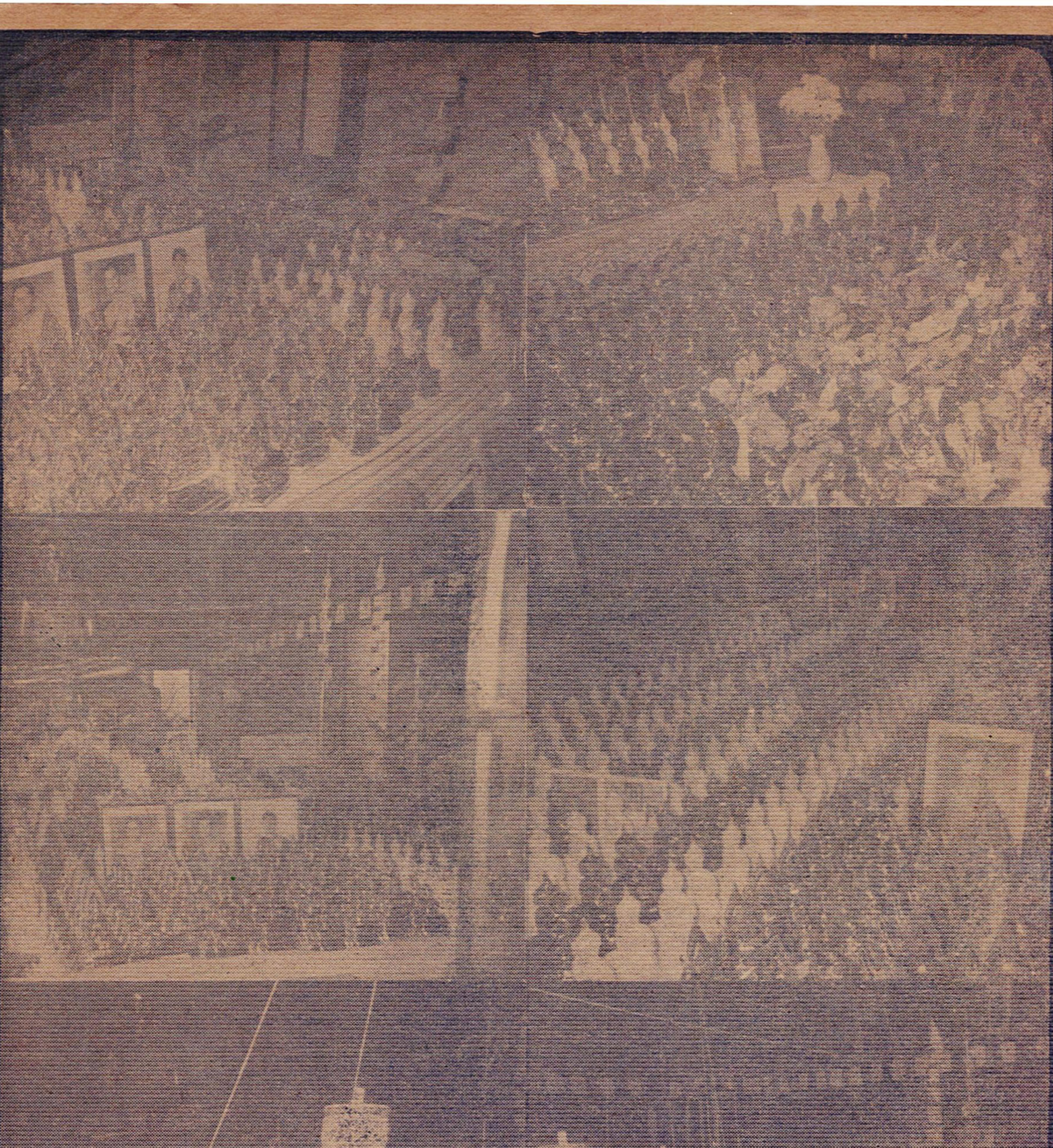

พระพุทธรูปปางต่าง ๆ ที่ได้อัญเชิญเข้าพิธีมหาพุทธาภิเษก เพื่อให้ศักดิสิทธิ์ยิ่งขึ้น

ณ พระอุโบสถ วัดราชสิทธาราม

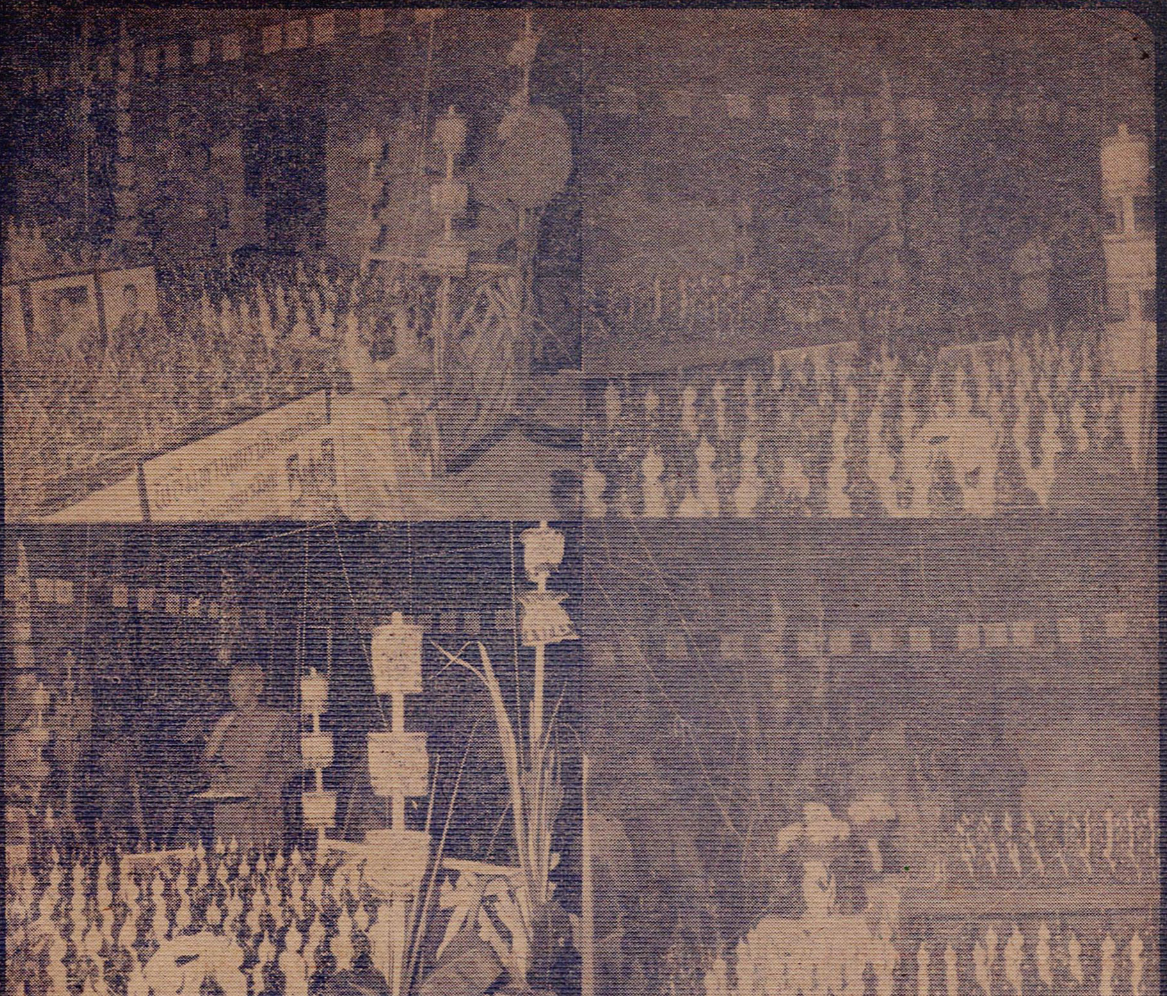

พระปฏิมากรปางต่าง ๆ ได้เข้าพิธีพุทธาภิเษกโดยถูกต้องแล้วทุกองค์ เพื่อให้ท่านจัดสร้าง
ไว้สักการะบูชา เป็นสิริมงคลแก่ครอบครัว

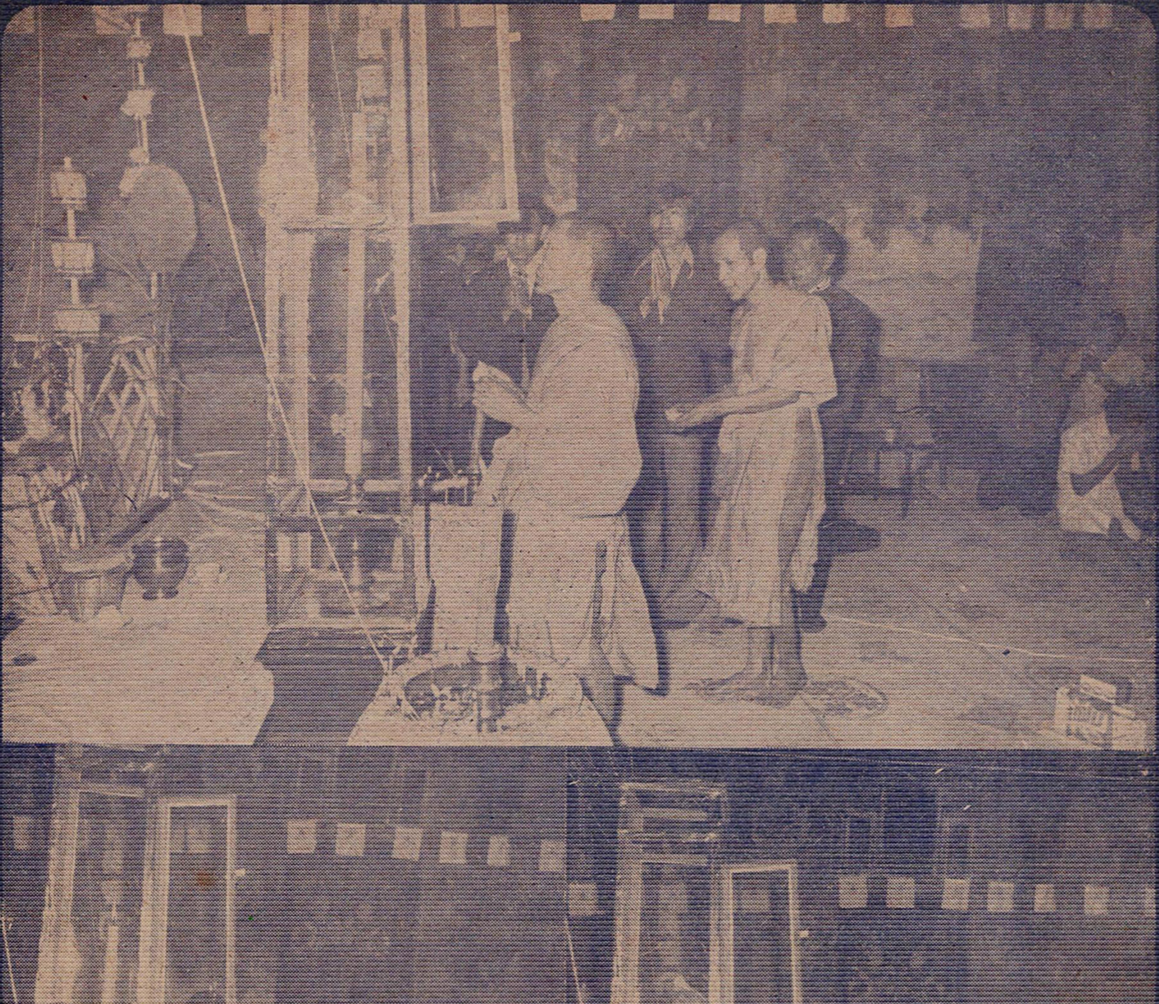

เจ้าคุณ พระสังวรกิจโกศล เจ้าอาวาสวัดราชสิทธาราม ขณะประกอบพิธีดับเทียนชัย
มหาพุทธาภิเษก ของสำนักพุทธเนรมิตประทีป

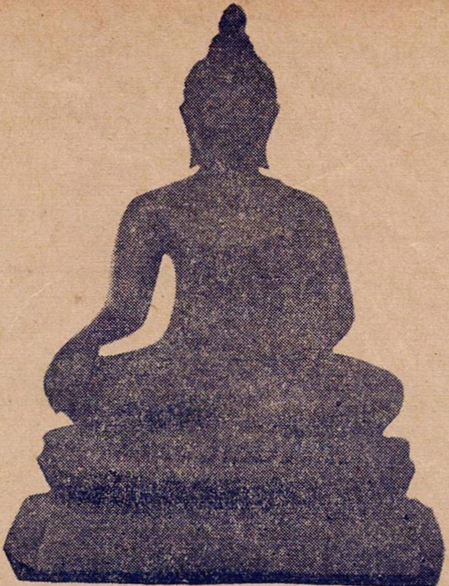

ปางเชียงแสน

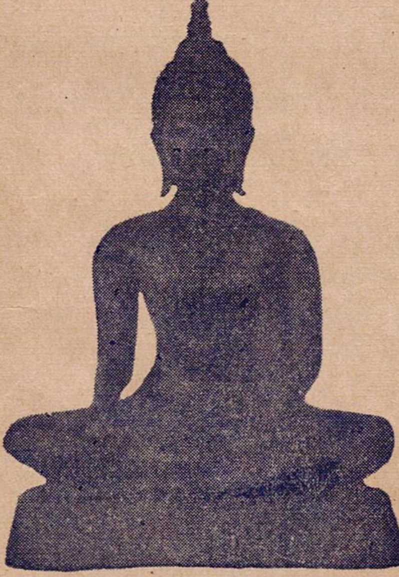

ปางสุโขทัย

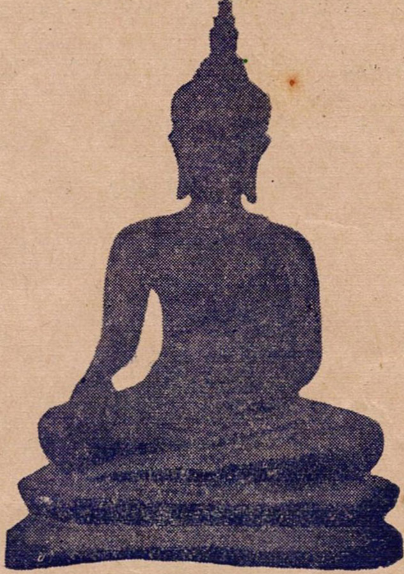

ปางอู่ทอง

พระพุทธรูปสามสมัย

รุ่นพิเศษรมดำแบบเนื้อสัมฤทธิ์ มีทุกขนาด

ค่าจัดสร้างขนาด 5 นิ้ว องค์ละ 500 บาท

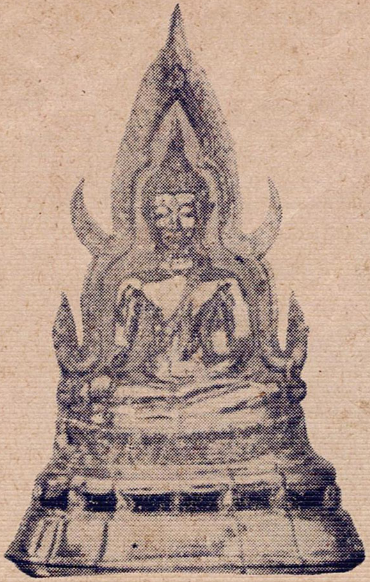

พระพุทธชินราช

เทพยดาแปลงเป็นปะขาวช่วยหล่อสร้าง จึงเป็นพระพุทธรูปที่สง่างดงามที่สุด และทรงมีอภินิหาร จึงเป็นที่สักการะบูชาของชาวไทยและชาวต่างประเทศ

จัดสร้างองค์ละ 700 บาท

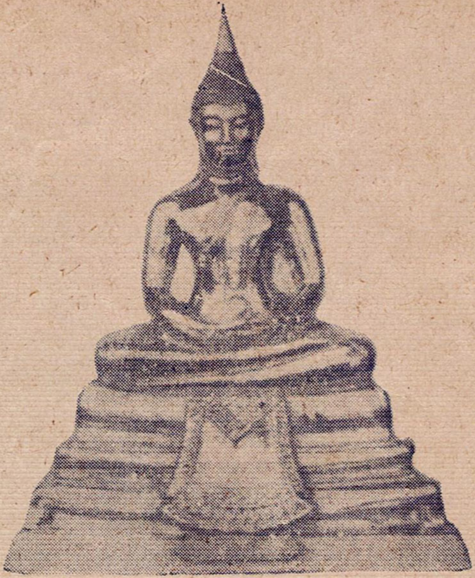

พระพุทธโสธร

เป็นปางนั่งขัดสมาธิ เป็นพระศักดิ์สิทธิ์ และมีอภินิหารย์ ได้แสดงให้ปรากฏแก่พุทธศาสนิกชนบ่อยๆ คือบันดาลสิ่งสมความปรารถนาให้แก่ผู้ที่สักการะบูชาทุกท่าน

จัดสร้างองค์ละ 500 บาท

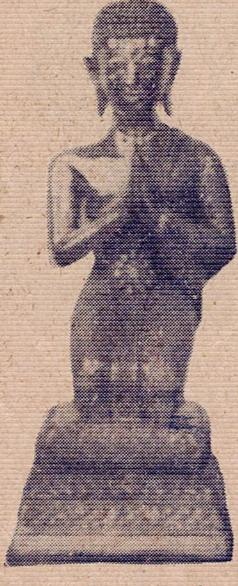

พระโมคัลลาน์สารีบุตร

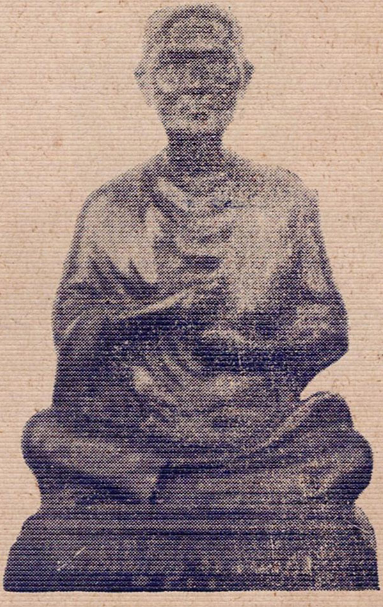

สมเด็จพระพุฒาจารย์โต

(พรหมรังษี)

พระแก้วทรงเครื่องสีรุ้ง

จัดสร้างองค์ละ 700 บาท

พระแก้วแบบทูลเกล้า

(รุ่นพิเศษ)

จัดสร้างองค์ละ 400 บาท

ตู้พระกระจกเงาสี่เหลี่ยมสวยหรู

ราคา 100 บาท

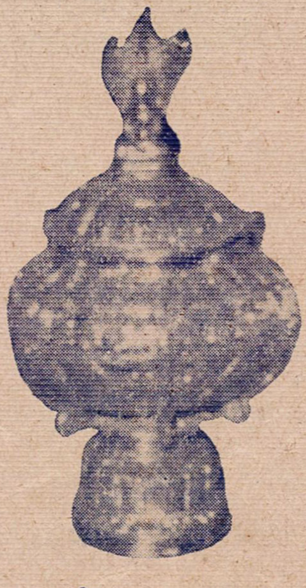

ขันน้ำพุทธมนต์

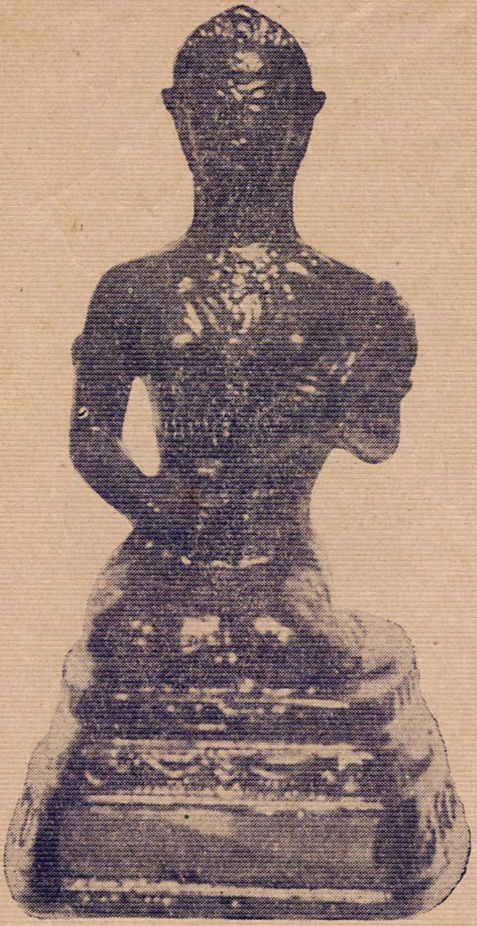

แม่โพสพ บูชาเพื่อเป็นมิ่งขวัญประกอบสัมมาอาชีพ ในฐานะกระดูกสันหลังของชาติ

คาถาบูชาแม่โพสพ

เวลาจะทำการเพาะหว่าน หรือปักดำข้าว หรือบูชาแม่โพสพต้องภาวนา คาถาดังนี้

โพสะพะโภชนัง อุตตะมะลาภัง
มัยหัง โหตุ ฯ ให้ภาวนา 3 หน

เครื่องบูชาแม่โพสพ

ข้าวสุกขาวสีนวล 3 ก้อน หมายถึงข้าวเหนียว ถ้าเป็นข้าวเจ้าใส่ขันบูชา เล็ก ๆ 3 ใบ ดอกไม้ขาว 1 คู่ ธูปหอม 1 คู่และเทียนสีขาว 1 คู่

แม่โพสพ ค่าจัดสร้างองค์ละ 400 บาท

ประเพณีการบูชาแม่โพสพ

แม่โพสพเป็นเทพธิดาประจำข้าวปลาอาหาร มีบุญคุณแก่มนุษย์มาก และเป็นมิ่งขวัญประกอบสัมมาอาชีพในฐานะกระดูกสันหลังของชาติ นับตั้งแต่สมัยโลกเกิดขึ้นมาใหม่ ๆ จนตราบเท่าทุกวันนี้ เพราะเหตุนี้แหละ จึงทำให้กสิกรเราชาวไทย ผู้รู้หลักนักปราชญ์ ฉลาดในเหตุและผลหวังความสุขและอุดมมงคลแก่ตนตลอดจนข้าวปลาอาหารของตนจึงพากันนับถือบูชาแม่โพสพ ท่านที่เป็นชาวกสิกรชาวไทยทุกคน ควรจะมีแม่โพสพไว้สักการะบูชา โดยทั่วถึงกัน ทั้งนี้ก็เพื่อ ลาภพาล สิริมงคล สมบูรณ์พูลสุข แห่งข้าวปลาอาหารในไร่ในนาของเรา นั่นเอง และจะมีผลพลอยได้ไปถึงพลเมืองร่วมชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ของเราอีกด้วย

นางกวัก กวักเงิน กวักทอง

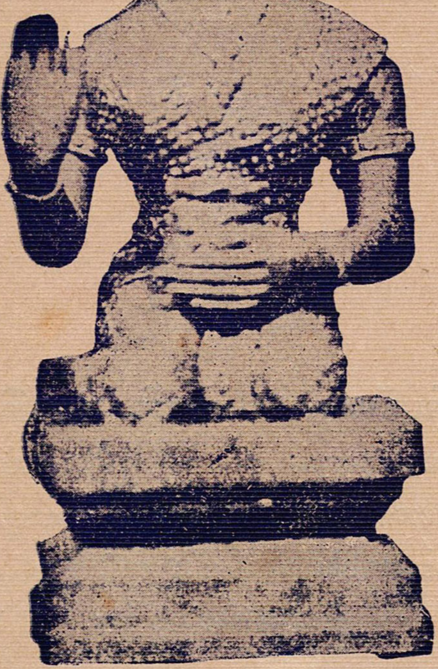

คาถาบูชานางกวัก แบบพุทธมนต์

อะภิอาทะนะสิลิสสะ นิจจัง วุฑฒาประจา
ผิโน ยะโสจะโภคะสัมปัตติ พหู ธนานิ
วัฑฒันติ

ดอกไม้ขาว 3 ดอก ธูปหอม 1 ดอก

คาถาบูชานางกวัก แบบมหาระรวย

โอม ระรวยมหาระรวย โอมปู่เจ้าเขาเขียว
มีลูกสาวคนเดียว ชื่อนางกวัก ชายเห็น
ชายรัก หญิงเห็นหญิงรัก คนรักอยู่ทุก
ตำบล แม้นจะค้าแหวนก็ได้แหวน แม้น
จะค้าสารพัด ก็ได้กำไรมาคล่อง ๆ จะค้า
เงินก็ได้เงินมาเป็นกอง จะค้าทองก็ได้ทอง
มาเป็นหาบ โอมหาสิทธิโชค โอม ระรวย
สวะหะ---

คาถาบูชานางกวัก แบบย่อหัวใจ

ทุ—สะ—นิ--มะ—ธะ--มัง--โภ—คัง

นางกวัก ค่าจัดสร้างองค์ละ 400 บาท

นางกวัก เป็นของขลังชนิดหนึ่งในบรรดาของขลังทั้งหลาย มีคนนิยมกันมาก เพราะนางกวักมีอำนาจอิทธิพลและความศักดิ์สิทธิ์ ในทางเมตตามหานิยม นำโชคลาภและโชคสมบัติ ข้าว ของ เงินทอง และของต้องใจทั้งหลาย เช่น แก้ว แหวน เป็นต้น มาให้แก่ผู้พูด ขณะนี้นางกวักเป็นที่นิยมแก่ท่านผู้หญิง และพ่อค้าแม่ค้า ท่านผู้หวังทางก้าวหน้าในกิจการค้า หวังกำไรได้ลาภผลร่ำรวย นอกจากจะมียันต์ปลาตะเพียนไว้บูชา แล้วยังพากันเสาะแสวงหานางกวักทั้ง ๆ ที่มีรูปผืนดีในผืนผ้า หรือเป็นรูปพระเครื่องนางกวักมาบูชาอีกจะขาดเสียมิได้ เพราะเชื่อว่านางกวักจะช่วยเรียกเอา โชคลาภ ทรัพย์สิน เงินทอง ให้หลั่งไหล ให้เข้ามาหาตน ถ้าขาดนางกวักนี้แล้วจะมีโอกาสร่ำรวยน้อย หรือทำมาค้าขึ้นช้าไป มีลูกค้านิยมชมชื่นน้อย ไม่รวยเร็ว

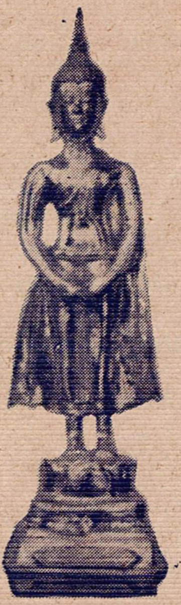

วันอาทิตย์ (ปางถวายเนตร)

เป็นพระพุทธรูปยืน ลืมพระเนตรทั้งสองข้าง พระหัตถ์ทั้งสองข้างห้อยลงมาประสานกันที่พระเพลา พระหัตถ์ขวาทับพระหัตถ์ซ้าย

จัดสร้างองค์ละ 400 บาท

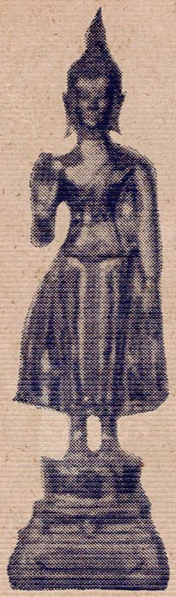

วันจันทร์ (ปางห้ามญาติ)

เป็นพระพุทธรูปยืน พระหัตถ์ซ้ายห้อยลงมาข้างพระวรกาย พระหัตถ์ขวายกขึ้นเสมอพระอุระ แบยื่นออกไปเล็กน้อยเป็นกิริยาห้ามให้หยุด

จัดสร้างองค์ละ 400 บาท

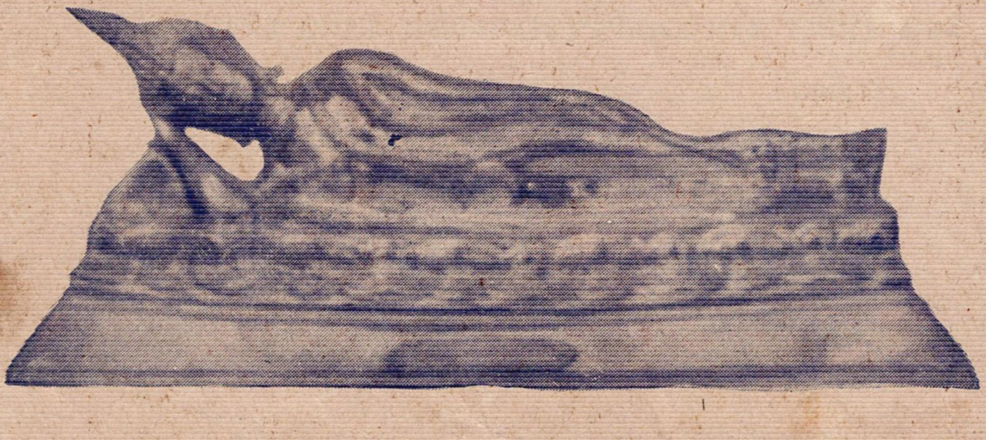

วันอังคาร (ปางไสยาสน์)

เป็นพระพุทธรูปนอนตะแคง พระหัตถ์ขวาหนุนพระเศียร พระหัตถ์ซ้ายทอดไปตามพระวรกาย พระบาทซ้ายทับพระบาทขวาเสมอกันมิให้เหลื่อมล้ำ

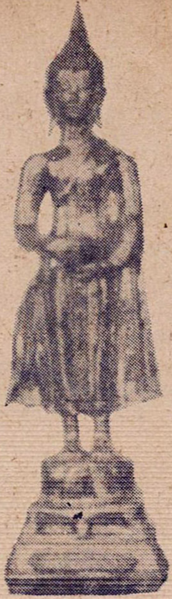

วันพุธ (ปางอุ้มบาตร)

เป็นพระพุทธรูปยืน พระหัตถ์ทั้งสองประคอง บาตร ซ่นพระบาททั้งสองชิดกัน

จัดสร้างองค์ละ 400 บาท

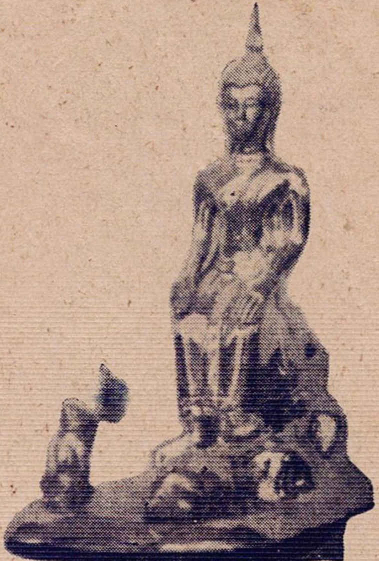

วันพุธกลางคืน (ปางราหู)

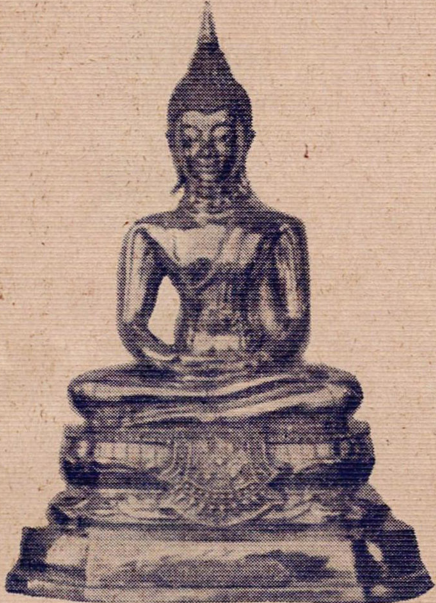

วันพฤหัสบดี (ปางสมาธิ)

เป็นพระพุทธรูปนั่งขัดสมาธิ วางพระหัตถ์ทั้งสอง ไว้บนพระเพลา พระหัตถ์ขวาซ้อนพระหัตถ์ซ้าย พระบาทขวาทับพระบาทซ้าย

จัดสร้างองค์ละ 400 บาท

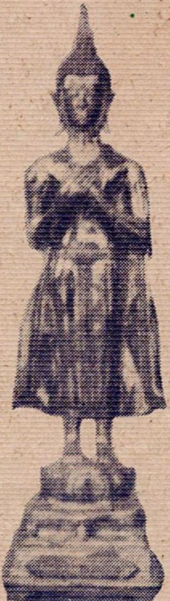

วันศุกร์ (ปางรำพึง)

เป็นพระพุทธรูปยืน พระหัตถ์ทั้งสองข้างยกขึ้น ทาบไว้กับพระอุระ พระหัตถ์ขวาทับพระหัตถ์ซ้าย

จัดสร้างองค์ละ 400 บาท

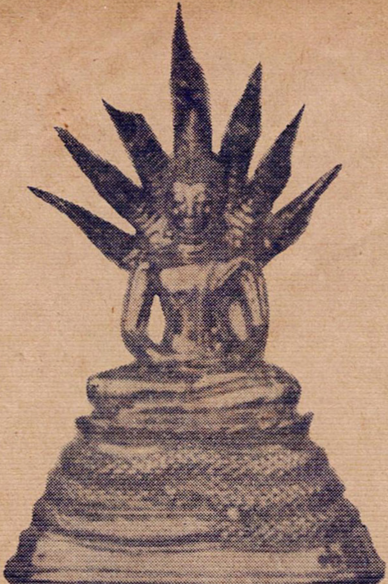

วันเสาร์ (ปางนาคปรก)

เป็นพระพุทธรูปนั่งขัดสมาธิ พระหัตถ์ขวาซ้อนพระหัตถ์ซ้าย วางหงายอยู่บนพระเพลา มีพญานาคแผ่พังพานปกคลุมเบื้องบนพระเศียรไว้

จัดสร้างองค์ละ 400 บาท

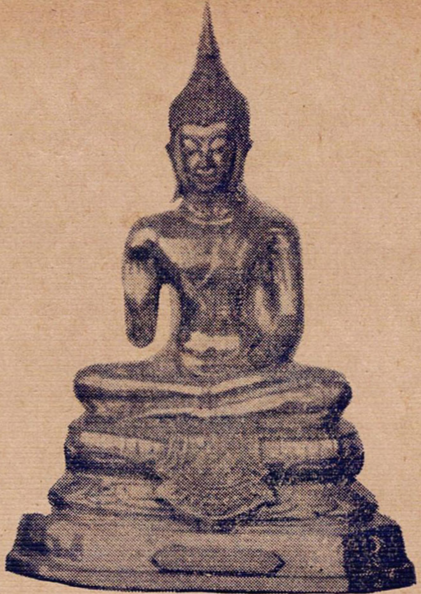

พระปางประทานพร

หมั่นภาวนาสักการะบูชาทุกวัน ท่านจะได้สมความปรารถนาทุกประการ

จัดสร้างองค์ละ 400 บาท

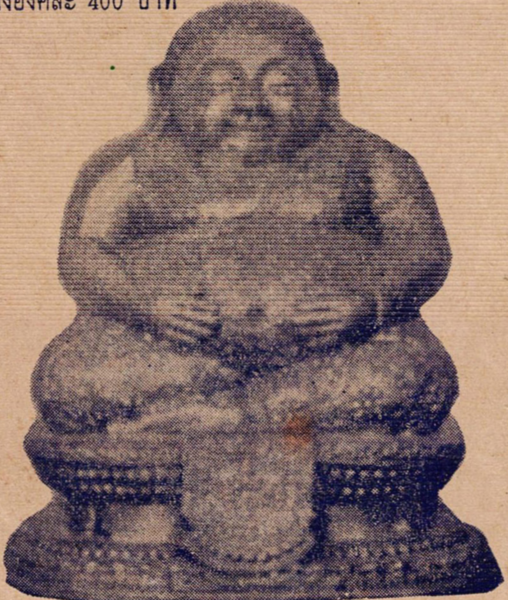

พระสังกัจจายน์

เป็นพระที่มีรูปร่างสง่างาม ผิวเหลืองคล้ายทอง (จึงมีชื่อว่า "กาญจนะ") เหมาะสำหรับมีไว้บูชาเพื่อศิริมงคลแก่ครอบครัวและในการค้าขายยิ่งนัก

จัดสร้างองค์ละ 400 บาท

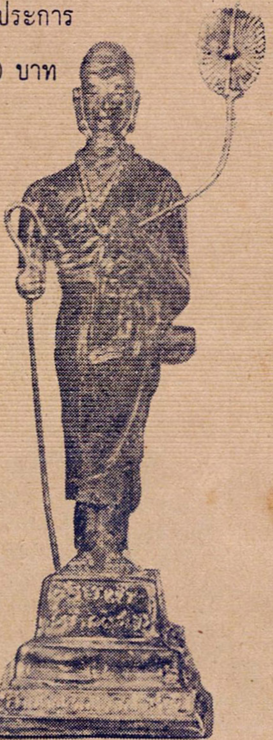

พระสิวลี (พระฉิม)

พระมหาสาวกองค์หนึ่งในพระพุทธศาสนายกย่องว่าเป็นเลิศในทางนำโชคลาภ ท่านที่หวังได้ลาภหรือร่ำรวยในการค้าขาย จึงนิยมมี ไว้บูชเพื่อาเป็นศิริมงคล

จัดสร้างองค์ละ 400 บาท

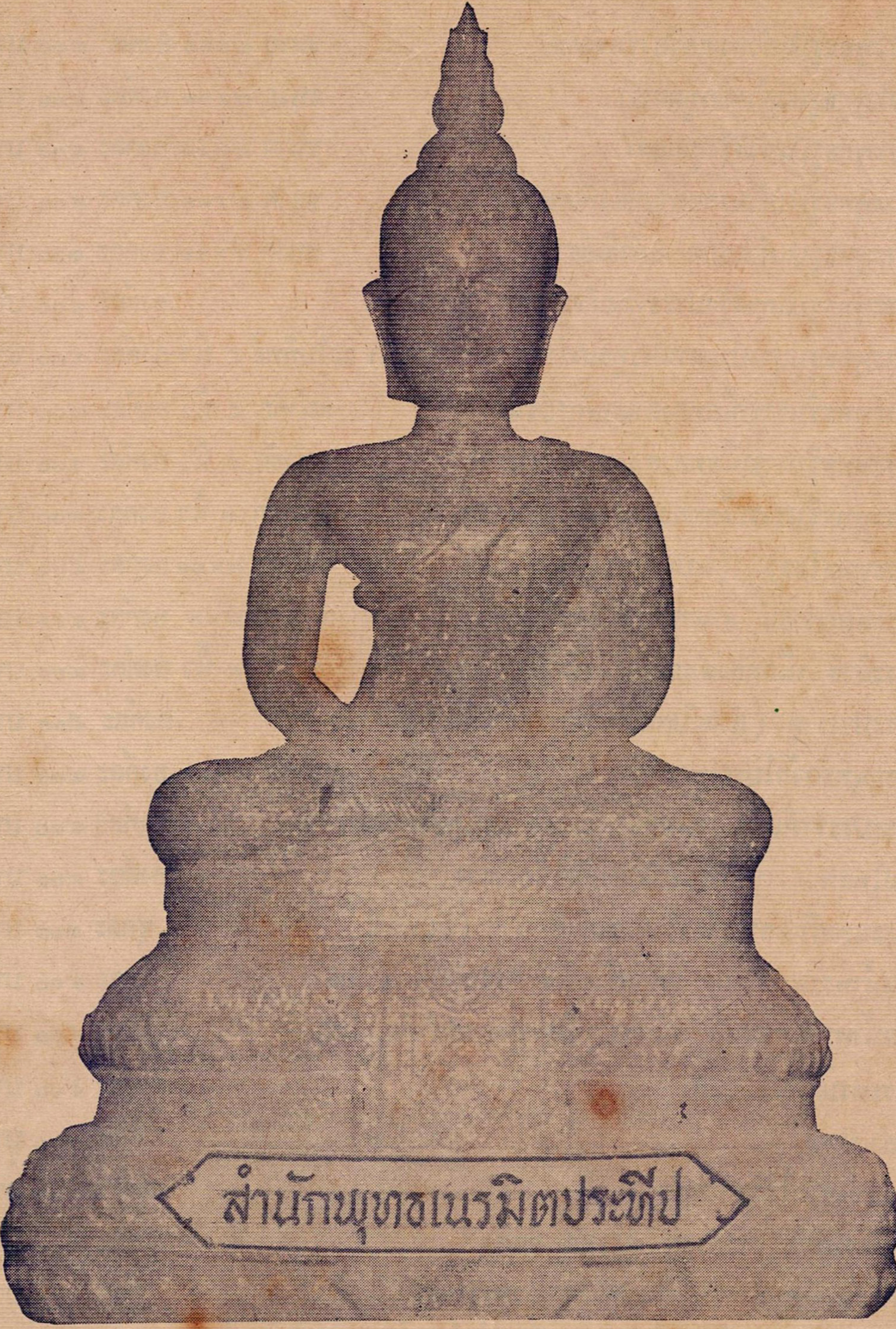
สำนักพุทธเนรมิตประทีป

พระแก้วหยกแบบทูลเกล้า

(รุ่นพิเศษ)

มิไว้สักการะบูชา เพื่อเป็นศิริมงคล

พระพุทธรูปแก้วทรงเครื่องรุ่นพิเศษ	ขนาด ๗×๑๑	องค์ละ ๗๐๐ บาท
พระพุทธรูปแก้วหยกทูลเกล้า	ขนาด ๗×๑๑	องค์ละ ๔๐๐ บาท
พระพุทธรูปแก้วสีรุ้งทูลเกล้า	ขนาด ๗×๑๑	องค์ละ ๔๐๐ บาท
พระพุทธรูปแก้วมรกตอาบทองพิเศษ	ขนาด ๗×๑๑	องค์ละ ๔๐๐ บาท
พระพุทธรูปแก้วมรกต แก้วสีเขียว	ขนาด ๗×๑๑	องค์ละ ๓๐๐ บาท
พระพุทธรูปแก้วสีรุ้งประจำวันเกิดตามวัน ทั้ง ๗ วัน		องค์ละ ๔๐๐ บาท
พระพุทธรูปปางประทานพรทูลเกล้าสามกษัตริย์ รมดำ สะไบทิพย์	๕ นิ้ว	องค์ละ ๔๐๐ บาท
พระพุทธชินราชเนื้อทองสามกษัตรย์ชนิดขด	หน้าตัก ๕ นิ้ว	องค์ละ ๗๐๐ บาท
พระพุทธชินราชเนื้อทองสามกษัตริย์ชนิดขัด	หน้าตัก ๔ นิ้ว	องค์ละ ๔๐๐ บาท
พระพุทธชินราชเนื้อทองสามกษัตริย์ชนิดขัด	หน้าตัก ๓ นิ้ว	องค์ละ ๓๐๐ บาท
พระพุทธโสธร (แบบจำลอง) ชนิดขัด	หน้าตัก ๗×๑๑	องค์ละ ๕๐๐ บาท
พระสังกัจจายน์ สามกษัตริย์ชนิดขัด	หน้าตัก ๗×๗	องค์ละ ๔๐๐ บาท
พระสิวลี เนื้อทองสามกษัตริย์ชนิดขัด	สูง ๙ นิ้ว	องค์ละ ๔๐๐ บาท
พระปางราหู (สำหรับคนเกิดวันพุธกลางคืน) ชนิดขัดเงา		องค์ละ ๕๐๐ บาท
พระพุทธกวักโปรดพุทธบิดา	หน้าตัก ๗×๑๑	องค์ละ ๔๐๐ บาท
พระประจำวันเกิด ชนิดทองสามกษัตริย์ชนิดขัดประจำวันเกิด		องค์ละ ๔๐๐ บาท
แม่โพสพ เนื้อทองสามกษัตริย์ชนิดขัดเงา		องค์ละ ๔๐๐ บาท
พระนพเก้า ชนิดที่สร้างด้วยแก้วสีต่าง ๆ (สีนพคุณ)		ชุดละ ๓๐๐ บาท
ขันน้ำพระพุทธมนต์ ชนิดสร้างด้วยทองสามกษัตริย์ กลาง		ใบละ ๔๐๐ บาท
ขันน้ำพระพุทธมนต์ ชนิดสร้างด้วยทองสามกรัตริย์ ใหญ่		ใบละ ๕๐๐ บาท
พระพรมสี่หน้า รมดำ		องค์ละ ๔๐๐ บาท
หลวงปู่ทวด		องค์ละ ๔๐๐ บาท
หลวงพ่อวัดไร่ขิง รมดำ		องค์ละ ๔๐๐ บาท
พระสามสมัย เชียงแสน สุโขทัย อู่ทอง	๕ นิ้ว	องค์ละ ๕๐๐ บาท
ตู้กระจกพิเศษสำหรับใส่พระพุทธรูปสวยหรู		ตู้ละ ๑๐๐ บาท

☐ **ในการจัดสร้างพระพุทธรูปสำนัก ฯ เกิดจากความศรัทธาประสาทะ**
มิได้มีสินจ้างรางวัลใด ๆ ตอบแทนขอท่านโปรดอย่าได้เข้าใจผิด ☐

เรื่อง ในทรวงอก

สมเด็จพระสังฆราช พระอริยวงศาคตญาณ

(วัดพระเชตุพนฯ)

ถ้าเราจะมีคำถามขึ้นในใจของตนเองว่า ทำไมพระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า การครองเรือนเป็นความลำบาก โดยบาลีพระพุทธวจนะว่า **พกฺขา ฆราวาสา** การครองเรือนเป็นทุกข์ อันความทุกข์นั้น ได้แก่ความ**หนักใจ** อันความ**หนักใจ**ของคนอื่นนั้น เราจะยกไว้ก่อนจะพูดเฉพาะความเกี่ยวข้องแต่**มารดาบิดา**กับ**บุตรธิดา** เพื่อจะได้พิจารณาด้วยโยนิโสมนสิการว่า อันความเกี่ยวข้องของ**มารดาบิดา**กับ**บุตรธิดา**นั้น มีแต่ความ**หนักใจ**ทั้งสิ้น

หนักใจในอันจะต้องเลี้ยงดูบุตรธิดาให้มีอนามัยดีเสมอไป

หนักใจในอันจะต้องอบรมบุตรธิดาให้ประพฤติดี ให้ปฏิบัติชอบ ให้มีมารยาทสุภาพ เหมาะสมแก่สังคมทั่วไป

หนักใจในอันจะต้องให้บุตรธิดาอยู่ดีกินดี มีการศึกษาดี

หนักใจในอันจะต้องหาทุนทรัพย์ให้บุตรธิดาใช้จ่ายเนื่องในการศึกษาตลอดถึงว่างงาน

หนักใจในเรื่องคบหาสมาคมของบุตรธิดากับมิตรสหาย เกรงบุตรธิดาของตนจะกลายเป็น**อันธพาล**

หนักใจในเรื่องบุตรธิดาของตนออกจากบ้านไม่เป็นเวลา กลับบ้านในเวลาอันไม่สมควร

หนักใจในเรื่องบุตรธิดาใช้จ่าย**เงิน** โดยไม่นึกถึงความลำบากของ**มารดาบิดา**ผู้หาเงินมาให้ใช้ โดยไม่รู้ความสิ้นความเสื่อมของทรัพย์

ตามที่กล่าวมานี้ เป็นเรื่องความ**หนักใจ**ที่กองอยู่บนอกของ**มารดาบิดา** ไม่มีเวลาจะผลักออกจากอกได้ และไม่มีใครจะช่วยยก**ภูเขา**คือความ**หนักอกหนัก**

ใจของ**มารดาบิดา**ได้ เว้นไว้แต่บุตรธิดาเท่านั้น ที่จะกระทำ**ภูเขาหิน**บนอกมารดาบิดาให้เบาดังปุยนุ่นได้

ลูกเอย......คิดได้หรือยัง จงพยายามทำความหนักใจที่เป็นดัง**ภูเขาหิน**ทับอยู่บนทรวงอกของพ่อแม่ให้เป็นความเบาใจ ให้เป็นความเบาใจดังความเบาของปุยนุ่นเถิด จะเอาอะไรกับ**มารดาบิดา** บางคนถึงกับไปร้องไห้ที่**ประตูคุก** เพราะรักและสงสารลูก ไม่มีความสบายใจเลย

เรื่องในทรวงอก**มารดาบิดา** ก็มีแต่ความ**หนักใจ**ทั้งนั้น ●

ประวัติวัดราชสิทธาราม (พลับ)

และ

สมเด็จพระสังฆราชญาณสังวร

(สุก ไก่เถื่อน)

วัดราชสิทธาราม (พลับ) เป็นพระอารามหลวงชั้นโท ชนิดราชวรวิหาร ตั้งอยู่ใกล้คลองบางกอกใหญ่ฝั่งเหนือ และใกล้ถนนอิสระภาพด้านตะวันตก ตำบลวัดท่าพระ อำเภอบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร

วัดนี้เป็นวัดโบราณ เดิมชื่อวัดพลับ มีมาแล้วตั้งแต่กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี อยู่ต่อวัดราชสิทธารามเดี๋ยวนี้ไปทางทิศตะวันตก ครั้นเมื่อสร้างวัดราชสิทธารามขึ้นในรัชกาลที่ ๑ แล้ว จึงโปรดเกล้าฯ ให้รวมวัดพลับเข้ากับวัดราชสิทธาราม แต่ราษฎรจึงยังคงเรียกชื่อวัดราชสิทธารามว่า **วัดพลับ** โดยทั่วไป จนกระทั่งทุกวันนี้

วัดราชสิทธารามเริ่มปรากฏเรื่องราวเป็นสำคัญขึ้นตั้งแต่ปีขาล จัตวาศก จุลศักราช ๑๑๔๔ หรือพุทธศักราช ๒๓๒๕ เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า

จุฬาโลก ได้ทรงปราบดาภิเษกขึ้นเป็นปฐมบรมกษัตริย์ราชจักรีวงศ์ เสด็จเถลิงถวลยราชสมบัติครอบครองสยามประเทศ และเมื่อได้ทรงจัดการทางฝ่ายอาณาจักรจนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงได้ทรงจัดการสะสางทางฝ่ายพุทธจักร เพื่อทำนุบำรุงพระบวรพุทธศาสนาซึ่งเสื่อมโทรมเศร้าหมองอยู่ก่อนแล้วนั้น ให้วัฒนารุ่งเรืองถาวรสืบต่อไป และในโอกาสเดียวกันนี้เอง ก็ได้ทรงอาราธนาพระอาจารย์สุก วัดท่าหอย ริมคลองคูจาง ในแขวงจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลงมาจำพรรษาในเขตพระนคร ท่านถวายพระพรขออยู่วัดอรัญญิก จึงโปรดให้ไปอยู่ที่วัดพลับ แล้วทรงสร้างพระอารามหลวงติดต่อกันขึ้นพระราชทาน และรวมกับวัดพลับเป็นวัดเดียวกัน จนถึงรัชกาลที่ ๓ จึงพระราชทานนามว่า “**วัดราชสิทธาราม**”

อันประเพณีของสงฆ์ ซึ่งบำเพ็ญวิปัสสนาธุระนั้น ย่อมพอใจสมัครอยู่ในที่สันโดษ วเวก สงบ สงัด ไม่ชอบอยู่ในเขตชุมนุมชนภายในบ้านเมือง จึงได้ชื่อว่า พระสงฆ์ฝ่าย “**วนวาสี**” หรือ “**อรัญญวาสี**” มีการปกครองแยกเป็นแผนกหนึ่งจากพระสงฆ์ฝ่าย “**คามวาสี**” ซึ่งเป็นฝ่ายอยู่วัดภายในบ้านเมืองและศึกษาแต่ทางคันถธุระ เป็นประเพณีมาช้านาน ตั้งแต่ครั้งกรุงสุโขทัยเป็นราชธานีของประเทศสยาม “**พระเจ้ารามคำแหงมหาราช**” กษัตริย์พระองค์ที่ ๓ แห่งราชวงศ์พระร่วง ก็ได้โปรดให้อาราธนา “**พระมหาสวามี**” สังฆราชมาแต่ลังกาทวีปแล้วทรงสร้างวัดพระราชทานให้เป็นที่แรมพรรษาในอรัญญิก คือที่ห่างหมู่บ้านออกไปประมาณ ๑๐๐ เส้น พอเดินเข้ามาบิณฑบาตถึงหมู่บ้านได้สะดวก ที่เมืองสุโขทัย และเมืองเชียงใหม่ก็ยังมีวัดสร้างในอรัญญิกปรากฏประจักษ์อยู่ แม้ในพระนครศรีอยุธยา ก็นับว่าวัดทางนอกพระนครทางฝ่ายตะวันออก เช่นวัดประดู่ทรงธรรม และวัดศรีอโยธยาเป็นต้น จัดเป็นวัดสำหรับฝ่ายอรัญญวาสีทั้งนั้น ครั้นตกมาถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ก็กำหนดวัดอรัญญวาสี โดยหลักฐานทำนองเดียวกัน ทางฝั่งกรุงธนบุรี กำหนดเอาวัดราชสิทธาราม และวัดรัชฎาธิษฐานเป็นสำคัญ ฝั่งพระนครมีวัดราชาธิวาส และวัดสระเกศเป็นกำหนด

ความสำคัญของวัด

วัดราชสิทธาราม เป็นวัดที่สำคัญ ก็เนื่องด้วยพระญาณสังวรเถร เป็นพระเถระผู้ทรงวิทยาคุณในทาง "**วิปัสสนาธุระ**" อย่างเชี่ยวชาญ จนเป็นที่เลื่องชื่อลือชา เป็นที่นับถือของคนทั้งหลายในยุคนั้นเป็นอย่างยิ่ง กล่าวกันว่าท่านทรงได้พรหมวิหารธรรมอย่างแก่กล้า ถึงกับสามารถเรียกไก่ป่ามาเลี้ยงให้เชื่องได้เหมือนไก่บ้าน มีลักษณะทำนองเดียวกับคำโบราณที่ยกย่องสรรเสริญ "**พระสุวรรณสามชาดก**" ต่อมาถึงรัชกาลที่ ๒ ท่านได้รับสมณศักดิ์สูงสุด เป็นที่สมเด็จพระสังฆราช เมื่อ พ.ศ. ๒๓๖๓ คนทั้งปวงจึงเรียกท่านเป็นฉายาว่า "**สมเด็จพระสังฆราชไก่เถื่อน**" นอกจากนี้แล้วเจ้านายในพระบรมราชวงศ์ที่ได้ทรงผนวชย่อมจะต้องศึกษาวิปัสสนาธุระทุกพระองค์ด้วยเหตุว่าหากจะทรงศึกษาทางคันถธุระแล้ว จะต้องเรียนภาษาบาลี ต้องผนวชหลาย ๆ พรรษาจึงจะพอรอบรู้ได้ ส่วนวิปัสสนาธุระนั้นเรียนทางสมถภาวนา อาจเรียนสำเร็จประโยชน์ตามอุปนิสัยภายในเวลาอันน้อยได้ เพราะฉะนั้น เจ้านายซึ่งทรงผนวชพรรษาเดียวตามประเพณี จึงทรงศึกษาวิปัสสนาธุระในสำนักพระญาณสังวรเถร (สุก) ด้วยเหตุนี้ พระญาณสังวรเถร (สุก) จึงได้เป็นพระอาจารย์ทางวิปัสสนาธุระมาตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทั้งสามพระองค์ ที่วัดราชสิทธารามยังมีพระตำหนักเก๋งจีนเป็นที่ประทับจำพรรษา และพระตำหนักจันทน์ เป็นที่ประทับเจริญวิปัสสนาของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ปรากฏเป็นอนุสรณ์อยู่จนกระทั่งบัดนี้

เมื่อปีเถาะสัปตกจุลศักราช ๑๑๕๗ ตรงกับ พ.ศ. ๒๓๓๘ เดือน ๘ ขึ้น ๑๒ ค่ำ ซึ่งในปีนี้สมเด็จกรมพระราชวังบวร ฯ กราบถวายบังคมลาทรงผนวช และขอพระราชทานโทษเจ้านันทเสน เจ้านครลานช้างกับสมัครพรรคพวกที่ต้องโทษ และนักโทษที่ต้องพันธนาการอยู่ในเรือนจำให้พ้นโทษด้วย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้า ฯ พระราชทานโทษนักโทษออกจากเวรจำ ตามที่พระอนุชา

ทรงทูลขอ เว้นแต่เจ้านันทเสนและพรรคพวกซึ่งเป็นกบฏ และพวกพม่ารามัญข้าศึก และพวกโจรสลัดนั้น หาโปรดพระราชทานโทษไม่ สมเด็จกรมพระราชวังบวร ฯ ทรงพระราชศรัทธาบวชนักโทษที่พ้นโทษในครั้งนั้น ๓๒ คน รุ่งขึ้นเดือน ๘ ขึ้น ๑๕ ค่ำ จึงเสด็จบรรพชาอุปสมบท ณ วัดพระศรีสรรเพชญ (วัดมหาธาตุ) โดยสมเด็จพระสังฆราช (ศุข) เป็นพระอุปัชฌาจารย์ และพระญาณสังวรเถระ (สุก) เป็นพระกรรมวาจารย์ด้วย นอกจากนี้ยังได้เป็นกรรมวาจาจารย์ของพระราชวังหลัง และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๒ เมื่อครั้งยังเป็นสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร พ.ศ. ๒๓๓๑ เป็นพระอุปัชฌาย์ของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า ้อยู่หัว เมื่อทรงผนวชเป็นสามเณรในรัชกาลที่ ๒

ต่อมาในสมยรัชกาลที่ ๒ ทรงโปรดให้สถาปนาพระญาณสังวรเถร (สุก) ขึ้นเป็นสมเด็จพระราชาคณะที่สมเด็จพระญาณสังวร นัยว่าเวลาประชุมสงฆ์ในราชการ สมเด็จพระญาณสังวร (สุก) นั่งหน้าสมเด็จพระสังฆราช (มี) เป็นเพราะท่านมีพรรษารุกาลมากกว่า ครั้นเมื่อสมเด็จพระสังฆราช (มี) สิ้นพระชนม์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยจึงทรงสถาปนาสมเด็จพระญาณสังวร (สุก) ขึ้นเป็นสมเด็จพระสังฆราช และโปรดให้ย้ายจากวัดราชสิทธาราม ไปครองวัดมหาธาตุตามประเพณี ท่านดำรงตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราชได้เพียงปีเดียวก็สิ้นพระชนม์ พระชันษารวมได้ ๙๐ ปี ครั้นถึงสมัยจัดการพระเมรุ โปรดพระราชทานพระโกศทองใหญ่ นอกจากพระศพราชวงศ์ชั้นผู้ใหญ่แล้วได้ทรงพระราชทานแต่สมเด็จพระสังฆราชองค์นี้พระองค์เดียวเท่านั้นเหตุที่พระองค์ท่านไม่ได้เป็นสมเด็จพระสังฆราชมาแต่ก่อนนั้น ก็เพราะว่าตามประเพณีที่เป็นมา ตำแหน่งพระสมเด็จสังฆราชทรงสถาปนาแต่พระสงฆ์ฝ่ายคันถุระที่แตกฉานในพระไตรปิฎกเท่านั้น ส่วนสมเด็จพระญาณสังวร (สุก) เป็นพระราชาคณะฝ่ายวิปัสสนาธุระ ที่มาทรงแต่งตั้งเป็นสมเด็จพระสังฆราชเมื่อภายหลังขึ้นนั้นคงเป็นเพราะทรงพระราชดำริเห็นว่า เป็นพระบรมราชอุปัชฌาจารย์ ประกอบกับมีพระพรรษายุกาลยิ่งกว่าพระราชาคณะทั้ง

ปวงในขณะนั้น และก็มีแต่สมเด็จพระสังฆราชญาณสังวรองค์นี้เท่านั้น ที่เป็นพระราชาคณะฝ่ายวิปัสสนาธุระ ได้เป็นสมเด็จพระสังฆราชตั้งแต่สมัยสร้างกรุงรัตนโกสินทร์มา เมื่อถวายพระเพลิงพระศพเรียบร้อยแล้วจึงโปรดให้ปั้นพระรูปบันจุพระอัฐิธาตุไว้ในกุฏิหลังหนึ่ง ด้านข้างหน้าพระอุโบสถวัดราชสิทธารามเป็นที่ทรงสักการะบูชามาจนทุกวันนี้

ในรัชกาลที่ ๓ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้ช่างหล่อพระรูปสมเด็จพระสังฆราชญาณสังวร (สุก) ซึ่งเป็นพระราชอุปัชฌาย์ขนาดย่อมประดิษฐานไว้ในหอพระสุราลัยพิมานพร้อมกับรูปสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ขุน) วัดโมลีโลกยารามซึ่งเป็นพระราชกรรมวาจาจารย์ แล้วโปรดให้หล่ออีกองค์หนึ่ง มีขนาดเท่าพระองค์สมเด็จพระสังฆราช เมื่อปีมะโรง พ.ศ. ๒๓๘๙ พระราชดำริเดิมเข้าใจว่า จะทรงสร้างไปประดิษฐานไว้ ณ วัดมหาธาตุ แต่ยังไม่ได้เชิญไปประดิษฐาน เพราะการบูรณะปฏิสังขรณ์ยังไม่ทันจะแล้วเสร็จบริบูรณ์ก็เสด็จสวรรคตเสียก่อน พระรูปสมเด็จพระสังฆราชญาณสังวร (สุก) จึงยังคงค้างอยู่ในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม และทรงสร้างพระเจดีย์ทรงเครื่องด้านทิศใต้วัดราชสิทธาราม เรียกพระราชทานนามว่า "**พระสิราศนเจดีย์**"

รัชกาลที่ ๔ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงโปรดให้แห่พระรูปสมเด็จพระสังฆราชญาณสังวร (สุก) ไปประดิษฐาน ณ วัดมหาธาตุ เมื่อ พ.ศ. ๒๓๙๕ และโปรดให้สร้างแท่นจำหลัก มีลวดลายเป็นรูปไก่เถื่อน เป็นที่รองรับพระรูปเพิ่มเติมขึ้น ซึ่งยังคงสถิตอยู่ในพระวิหารวัดมหาธาตุจนทุกวันนี้ ส่วนที่วัดราชสิทธารามนั้น พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้สร้างเจดีย์ทรงเครื่องขึ้นที่หน้าพระอุโบสถ พระราชทานนามว่า "**พระสิรจุมภฏเจดีย์**" และทรงโปรดให้ปฏิสังขรณ์พระสิราศนเจดีย์ เพื่อให้เป็นที่ระลึกว่าได้เคยเสด็จไปประทับทรงศึกษาวิปัสสนาธุระที่วัดราชสิทธารามทั้งสองพระองค์

รัชกาลที่ ๕ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๑ ได้ทรงมีพระบรมราชานุญาตให้พระมงคลเทพมุนี (เอี่ยม) ผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส

รื้อพระตำหนักจันทน์ ซึ่งชำรุดทรุดโทรมมาเป็นหอพระ และพระราชทานเงินจำนวน ๑๘,๐๐.๐๐ บาท เป็นส่วนพระบรมราชูปถัมภ์ ในการปฏิสังขรณ์พระตำหนักจันทน์และก่อสร้างโรงเรียน ๕ หอง สำหรับเด็กนักเรียนเรียนภาษาไทย (ปัจจุบันรื้อไปแล้วเพราะทรุดโทรมจนไม่สามารถจะปฏิสังขรณ์ได้) เพราะสมัยนั้นโรงเรียนสำหรับเด็กที่จะศึกษาเล่าเรียนมีแต่วัดนวลนรดิศเพียงแห่งเดียว นอกนั้นสอนกันตามกุฏิพระตามแบบอย่างโบราณ

ต่อจากนั้นมา ก็มิได้ปรากฏว่าได้มีการบูรณะปฏิสังขรณ์หรือก่อสร้างสิ่งใดรายใหญ่ ๆ อีกจนถึงรัชกาลปัจจุบันซึ่งมีพระสงวรกิจโกศลเป็นเจ้าอาวาส

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๐๕

ทรงพระราชปรารภผ่าน พล. อ. หลวงสุรณรงค์ สมุหราชองครักษ์ว่า “วัดนี้เป็นวัดใหญ่ที่เก่าแก่ มีบริเวณอันกว้างขวางอยู่ในย่านชุมนุมชนควรแก่การบูรณะแต่การบูรณะถาวรวัตถุ เช่น โบสถ์ วิหาร เจดีย์ หากขาดการบำรุงรักษาให้ดี ต่อไปไม่ช้าก็คงทรุดโทรม และก็จะต้องบูรณะกันอีก ซึ่งการบูรณะแต่ละคราวก็จะต้องสิ้นเปลืองเงินมาก ฉะนั้น การบูรณะจึงควรคำนึงถึงการโน้มเหนี่ยวน้ำใจของประชาชนในละแวกนั้น ให้เกิดความศรัทธาเลื่อมใสโดยเห็นประโยชน์ของวัดจะได้เกิดกำลังใจช่วยกันทำนุบำรุงรักษาเป็นส่วนของประชาชนต่อไป ถาวรวัตถุภายในวัดจะได้มีประชาชนช่วยกันเอาใจใส่ดูแลยิ่งขึ้น และจะได้เป็นตัวอย่างแก่การบูรณะวัดอื่น ๆ อีกด้วย การโน้มเหนี่ยวน้ำใจให้ประชาชนเกิดเลื่อมใสศรัทธานี้ก็ควรจะคิดสร้างถาวรวัตถุ เช่นโรงเรียนพระปริยัติธรรมซึ่งจะเป็นแหล่งให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรที่วัดนั้นและวัดใกล้เคียง กับสร้างเป็นสถานสุขาภิบาล ซึ่งสามารถอำนวยประโยชน์ให้แก่ประชาชนทั้งทางใจและทางกายได้ด้วย”

ด้วยพระราชปรารภนี้ พลเอก หลวงสุรณรงค์ สมุหราชองครักษ จึงนำความปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยอธิบดีกรมศิลปากร อธิบดีกรมการศาสนา และอธิบดีกรมอนามัย เพื่อปรึกษากันได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อวางโครงการก่อสร้างและปฏิสังขรณ์เสนา

สนะและถาวรวัตถุภายในวัด โดยมอบให้กรมการศาสนาจัดสรรเงินงบประมาณบูรณะวัดประจำปี ทำการบูรณะปฏิสังขรณ์และก่อสร้าง

ส่วนในดานการบำรุงพระภิกษุสามเณร เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๑ สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงบริจาคเงินจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา ทรงบริจาค ๕๐ บาท สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ ทรงบริจาค ๒๐ บาท และเมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๑๕ สมเด็จพระนางเจ้า ๆ พระบรมราชินีนาถ ทรงบริจาคอีก ๕๐,๐๐ บาท รวม ๒ ครั้ง เป็นเงิน ๘๐,๐๐๐ บาท เพื่อตั้งเป็นมูลนิธิ “**ม.ร.ว. กิตินัดดา กิติยากร**” มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บดอกผลบำรุงพระภิกษุสามเณรในวัดราชสิทธาราม ด้วยปัจจัย ๔

และเหตุที่สมเด็จพระสังฆราชญาณสังวรได้รับขนานนามว่า สมเด็จพระสังฆราชสุกไก่เถื่อน เพราะท่านมีเมตตาขันติธรรมสามารถเรียกมาหาองค์ท่านได้ด้วยคุณธรรมพิเศษแห่งองค์ท่าน คณะกรรมการสำนักพุทธเนรมิตประทีป จึงได้อัญเชิญพระพุทธปฏิมาต่าง ๆ ของสำนัก เข้าสู่มหาพิธีพุทธาภิเษก ณ พระอุโบสถวัดราชสิทธาราม (พลับ) ท่ามกลางพระพุทธจุฬารักษ์ พระประธานในพระอุโบสถ พระรูปสมเด็จพระสังฆราชญาณสังวร (สุก ไก่เถื่อน) โดยมีท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช วดราชบพิธ ทรงเป็นประธานสงฆ์ ทรงเจิมจุดเทียนชัย และพระโสฬส (๑๖ รูป) คณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ นั่งปรก ท่ามกลางท่านผู้มีเกียรติหลายท่าน อาทิ คุณสมพร เทพสิทธา อธิบดีกรมเศรษฐกิจพานิช ในฐานะสภานายกยุวพุทธิแห่งประเทศไทย พล ต.ท. กริจ ปัจฉิมสวัสดิ์ ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ ได้กรุณาไปร่วมเป็นประธานและสักขีพยานในมหาพิธีพุทธาภิเษก พร้อมด้วยท่านผู้มีเกียรติและสนใจในพระพุทธศาสนามากมายหลายท่าน พร้อมทั้งพระเดชพระคุณท่านเจ้าคุณพระสังวรกิจโกศล เจ้าอาวาสและคณะสงฆ์วัดราชสิทธารามและวดเชตุพน (โพธิ์) ท่าเตียน ได้กรุณาให้ความสดวกและเข้าพิธีนี้ คณะกรรมการ สำนักพุทธเนรมิตประทีป ขอกราบคารวะน้อมระลึกพระคุณอันสูงยิ่งนี้เสมอ

สำนักพุทธเนรมิตประทีป

อารัมภบท

สำนักพุทธเนรมิตประทีป ได้ก่อตั้งขึ้น เพื่อที่จะส่งเสริมฟื้นฟูพระพุทธศาสนา อันเป็นหลักธงชัยของชาวพุทธ และเป็นสมบัติอันล้ำค่าของชาติไทยมาแต่โบราณกาลจนถึงปัจจุบันนี้ ตามหลักทางวิทยาศาสตร์ก็ได้ยกย่องแล้วว่าพระพุทธวจนะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นของจริงและมั่นคง

๑. สำนักพุทธเนรมิตประทีปมีเจตจำนงค์ที่จะส่งเสริมและเชิดชูไว้ชั่วนิจนิรันดร แม้จะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม สำนัก ฯ พยายามที่จะส่งเสริม และเผยแพร่พระพุทธศาสนาให้แพร่หลายกว้างขวางยิ่ง ๆ ขน พระธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ย่อมมีคุณแก่ผู้ปฏิบัติตาม โลกนี้จะสงบ เว้นจากการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน ประพฤติแต่กรรมดี กรรมนั้นย่อมสนองผลบุญทั้งภพนี้และภพหน้า นิ้วทั้ง ๑๐ ที่เราท่านทั้งหลายประนมก้มกราบอภิวาทต่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งพระองค์ได้เสด็จสู่ดับขัณฑ์ปรินิพานไปแล้วต่อองค์พระพุทธปฏิมาจำลองไม่ว่าองค์เล็กหรือใหญ่ ก็สมมติว่าเป็นองค์ พระสัมมา สัมพุทธเจ้าผู้ประเสรฐกว่าเวไนยสรรพสัตว์ทั้งหลาย ที่เราท่านเคารพสักการะบูชา ทั้งเช้าค่ำหรือก่อนนอน เพื่อใจเราท่านจะได้เป็นสมาธิ ปราศจากนิวรณ์ทั้งหลาย

๒. วัตถุประสงค์ ต้องการ ที่จะส่งเสริม และเผยแพร่ กิจการของสำนักพุทธเนรมิตประทีปโดยตรง มิใช่เป็นการบังคับหรือขู่เข็ญ ไม่ว่ากรณีย์ใด ๆ อันอาจจะทำให้ท่านหมดความเลื่อมใสศรัทธาปสาทะ

พร้อมนี้คณะกรรมการบริหารของสำนักพุทธเนรมิตประทีป ขอน้อมคารวะแด่ ท่านพุทธศาสนิกชนผู้มั่นในธรรมทุก ๆ ท่านมา ณ ที่นี้ด้วย

สำนักพุทธเนรมิตประทีป

ความเป็นมาแห่งการสร้างพระพุทธรูป

พระพุทธรูป คือ แทนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อพระองค์ได้เสด็จดับขันธ์เข้าสู่ปรินิพพานแล้ว เพื่อให้มนุษย์ทั้งหลายที่เกิดมารุ่นหลัง ๆ ต่อมาย่อมจะถามว่า พระพุทธเจ้ามีพระวรกายรูปโฉมวรรณผิวพรรณ มีพุทธลักษณะอย่างไรบ้าง

นี่แหละเป็นปัญหาประเด็นสำคัญ จึงได้มีการสร้างพระพุทธรูปเกิดขึ้นเพื่อแทนองค์สมเด็สพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จนตราบเท่ามาถึงทุกวันนี้

นับได้ตั้งแต่ พระพุทธศาสนาได้เข้ามาสู่ดินแดนที่เป็นประเทศไทยนี้ประมาณราวพุทธศตวรรษที่ ๖—๗ หรือประมาณเกือบสองพันปีที่ผ่านพ้นมาแล้วการสร้างพระพุทธรูปได้กระทำสืบต่อกันมาบนพื้นแผ่นดินแถบนี้ แทบจะกล่าวได้ว่าไม่หยุดหย่อนเลย ตั้งแต่พระพุทธรูปชนิดองค์ใหญ่ซึ่งปรากฏเป็นปูชนียวัตถุอันล้ำค่าอย่างมหาศาลมาจนถึงปัจจุบันทุกวันนี้ ซึ่งไม่สามารถนำติดตัวไปไหนได้นอกจากตั้งบูชาไว้กับบ้านโรงเรียนหรือสถานที่ทำงานราชการ หรือวัดที่เรียกกันว่า "พระพุทธรูปบูชา" และองค์เล็กที่สามารถนำติดตัวไปไหนได้เรียกว่า "พระพิมพ์" หรือพระเครื่องและพระกริ่งเหล่านี้เป็นต้น ส่วนพระที่สร้างกันขึ้นมาทั้งหลายทั้งสิ้นนั้น ก็ด้วยความมุ่งหมาย เป็นจุดอันเดียวกัน ที่จะให้เป็น พระรูป ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์บรมศาสดาของศาสนาพุทธนั่นเอง การสร้างพระทั้งสองชนิด คือ ๑. พระพุทธรูปบูชา ๒. พระพิมพ์หรือพระเครื่อง นั้นมีความหมายแตกต่างกันไปเล็กน้อย คือ การสร้างพระพุทธรูปบูชานั้น สร้างขึ้นสำหรับการบูชาสักการะเคารพกราบไหว้โดยตรง และประกอบกับการที่สร้างขึ้นด้วยขนาดใหญ่จึงมีโอกาสทำได้อย่างวิจิตรงดงามความละเอียดละออ และสมบูรณ์ตามความปรารถนา และเต็มความสามารถพร้อมทั้งความเข้าใจในพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้งของผู้สร้าง จึงมีความสวยงามจน

บางครั้งแทบจะไม่เชื่อว่าเป็นฝีมือของคนธรรมดาเอาทีเดียว เพราะหาที่ตำหนิทั้งสัดส่วนบุคริลักษณะและความสวยงามตรึงตาตรึงใจผู้ได้พบเห็น บางท่านถึงกับอุทานว่า “เหมือนกับเทพเทวดาท่านหล่อมาให้”

การสร้างก็สืบต่อกันมานานเกือบสองพันปี จึงก่อให้เกิดมีแบบพระพุทธรูปขึ้นหลายแบบตามแต่ยุกต์ตามแต่สมัยของอาณาจักร เชื้อชาติของผู้สร้าง ตลอดจนทัศนคติในความรู้สึกในความงามที่แตกต่างกันไปจึงปรากฏเหมือนกันถึงแม้ว่าจะสร้างในสมัยเดียวกันแต่ต่างภูมิภาคหรือช่างมีฝีมือต่างกัน แบบพระพุทธรูปก็แตกต่างกันไปจึงปรากฏมีพระพุทธรูปหลายร้อยหลายพันแบบ หลายลักษณะทั้งนี้ล้วนแล้วแต่มีความงดงามประณีตในลักษณะต่าง ๆ กันทั้งสิ้น

ทั้งพระพุทธรูปบูชา และพระพิมพ์พระเครื่องก็มีการกำหนดไว้เป็นสมัย ๆ โดยยึดถือเอาชื่อของอาณาจักร และชื่อเมืองหลวง ชื่อท้องถิ่น สถานที่สำคัญ หรือชื่อของสกุลที่มีความสำคัญและชื่อนามสกุลของช่างผู้มีฝีมือเอก หรือเป็นชื่อเรียกในสมัย คือ ก. สมัยทวารวดี ข. สมัยศรีวิชัย ค. สมัยลพบุรี ฆ. สมัยเชียงแสน ง. สมัยสุโขทัย จ. สมัยอยุธยา ฉ. สมัยรัตนโกสินทร์ เท่าที่ได้ยกตัวอย่างแต่ละสมัยมาให้ทราบนี้ มีพุทธลักษณะแตกต่างกัน

การสร้างพระพุทธรูปปางต่าง ๆ เช่น แบบนั่ง ยืน นอน หรือจะเป็นกิริยาท่าทางแต่ละยุกต์แต่ละสมัยก็ตาม หรือจะเป็นรูปปั้นรูปเหรียญต่าง ๆ ไว้บูชาก็เหมือนว่าเราได้อยู่ต่อพระพักตร์ของพระพุทธองค์ ก็เพราะความศรัทธาและความเชื่อมั่นในพระองค์อยู่เสมอ สามารถทำให้เรารอดพ้นอันตรายได้ด้วยพระบารมีของพระพุทธองค์ก็คุ้มครองปกป้องนั้นเอง ดังมีเรื่องเล่าต่อกันมาแต่โบราณเลยก็เล่าต่อกันไปว่าพระอรหันต์ทั้งหลายปรารถนาจะสร้างพระพุทธรูปขึ้น เพื่อเป็นที่สักการะบูชาเคารพกราบไหว้ของมนุษย์ทั่วไป แต่ไม่มีบุคคลใดคนหนึ่งเกิดทันพระพุทธองค์ ได้มีพญานาคตนหนึ่งบอกว่าเคยเห็นพุทธลักษณะของพระองค์ แม้ว่าจะบรรยายความสวยงามให้วิจิตรพิสดารอย่างไรก็ไม่มีที่จะเปรียบเทียบได้ว่าสกเพียงใดขนาดไหน

พญานาคตนนั้นจึงได้เนรมิตกายเป็นพุทธลักษณะขึ้น เพื่อจะให้ อรหันต์ทั้งหลายได้ดูและจดจำพุทธลักษณะนั้น ต่อไปจะได้สร้างเป็นพระพุทธรูปไว้ให้อนุชนคนรุ่นหลังๆ ได้ดูกันสืบต่อไป การสร้างพระพุทธรูปจึงได้เริ่มมีมาตั้งแต่กาลบัดนั้นเป็นต้นมา พระพุทธรูปจำลองแทนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น ผู้ใดที่สร้างพระพุทธรูปหรือพระเครื่องเหรียญต่าง ๆ ไว้สักการะบูชา ย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้ถึงซึ่งพระรัตนตรัย คือ พระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า พระสงฆ์เจ้า เป็นสรณะที่พึ่ง การสร้างพระพุทธรูปไว้สักการะบูชานั้นในศาสนานน ย่อมจะเกิดบุญบันดาลทั้งในปัจจุบันและอนาคตมีเกียรติ ปรากฏ แม้ว่าบุรุษหรือสตรี ผู้ใดมี ชีวิตอยู่ ในโลกมนุษย์ ก็จะเป็นที่ สรรเสริญเจริญพอเยินยอแก่คนทั่ว ๆ ไป มีคนรักใคร่นับหน้าถือตาหาใช่แต่มนุษย์เท่านั้นไม่ แม้แต่เทวดาก็แซ่สร้องสาธุการอำนวยอวยชัย ให้เสมอจะไปทางทิศใดก็ ไม่มีเวรมีภัยอันตรายมากล้ำกลาย ถึงมาตรว่าหมดบุญวาสนาไปตามวิสัยของโลกย่อมจะไปเป็นเทวดาผู้มีฤทธาศักดาเดช หรือไม่ก็จักไปเป็นพระมหาจักรพรรดิ์ราช อันประกอบไปด้วยแก้ว ๗ ประการเป็นใหญ่ในแผ่นดินทั้งหลาย หรืออาจไปเป็นบรมกษัตริย์มีสมบัติเอนกประการ หรือก็จักได้ ไปเป็นสมเด็จท้าวจอมรินทราราชเจ้าผู้เป็นใหญ่ในสวรรค์ชั้นดาวดึงษ์ แม้ในการต่อไปจะได้เป็นใหญ่ในประเทศราชประกอบไปดวยจตุรงคเสนานิกรเป็นอันมาก หรืออย่างน้อยก็จักไปเป็นท่านท้าวมหาพรหมเป็นที่นิยมของมหาชนทั่วไป ด้วยอานุภาพในการสร้างพระพุทธรูป จะด้วยวัตถุใดก็ตาม เช่น ไม้แก่นจันทร์ ไม้โพธิ์ ดิน ศิลา เหล็ก ทองแดง ทองเหลือง ดีบุก สำริด เงิน นาก ทอง เพชร และหยก เหล่านี้เป็นต้น

สุปฺปพุทฺธํ ปพุชฺฌนฺติ สทา โคตมสาวกา
เยสํ ทิวา จ รตฺโต จ นิจฺจํ พุทฺธคตา สติ

บุคคลใดระลึกเป็นไปในพระพุทธเจ้าเป็นนิตย์ทั้งกลางวันและกลางคืน บุคคลนั้นเป็นพระสาวกของพระพุทธเจ้า ทรงพระนามว่าโคดม ชื่อว่าตื่นดีแล้วทุกเมื่อ ดังนี้ฯ ในโอกาสที่สำนักพุทธเนรมิตประทีปได้

จัดสร้างพระพุทธรูปต่าง ๆ อัญเชิญเขาสู่พิธีพุทธาภิเษก ณ วัดต้นตระกูลพระสมเด็จ คือ วัดราชสิทธาราม (พลับ) ๒๘ ธ.ค. ๑๖ ท่ามกลางสังฆมณฑลและท่านผู้มีเกียรติ ถูกต้องพิธีกรรม จะเป็นที่พึงประสงค์ แต่ท่านผู้ปรารถนาความสุขสวัสดีทุกท่าน เทอญ ฯ

พระครูวิจิตรสาธุวัตร
วัดพระเชตุพน ฯ กรุงเทพมหานคร
28 ธันวาคม 2516

คำนมัสการพระรัตนตรัย

อะระหัง สมมา สัมพุทโธ ภะคะวา พุทธัง ภะคะวันตัง อภิวาเทมิ
สะวากขาโต ภะคะวาตา ธัมโม ธัมมัง นะมัสสามิ
สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ สังฆัง นะมามิ

คำนมัสการพระแก้วมรกต

กาเยนะ วาเจยะ เจตะสา วา พุทธะมหามะณีระตะนะปฏิมาการง
นะมามิหัง ฯ ๓ หน

เครื่องทรงของพระแก้วมรกต

เครื่องทรงของพระแก้วมรกตมี ๓ ชุด ทำด้วยรัตนาภรณ์อันมีค่ามาก สวยงามและวิจิตรพิสดารหาสิ่งใดเปรียบมิได้

ชุดที่ ๑ เรียกว่า **วสันตฤดู** สำหรับทรงใน **ฤดูฝน**
ชุดที่ ๒ เรียกว่า **เหมันตฤดู** สำหรับทรงใน **ฤดูหนาว**
ชุดที่ ๓ เรียกว่า **คิมหันตฤดู** สำหรับทรงใน **ฤดูร้อน**

พอสิ้นฤดูหนึ่ง ๆ องค์สมเด็จพระมหากษัตริย์จะเสด็จมาทรงเปลี่ยนเครื่องทรงรัตนาภรณ์นั้นวนเวียนกันตลอดไป หากกาลฤดูใดพระ-

องค์เสด็จมาเองไม่ได้ก็ทรงโปรดเกล้าฯ ให้องค์มนตรีมากระทำราชกิจอันนี้ต่างพระองค์

ตำนานพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร

(พระแก้วมรกต)

□ □

พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร หรือ อีกนัยหนึ่งที่ประชาชนชาวไทยทั่วๆไปมักนิยมเรียกกันติดปากว่า “พระแก้วมรกต” ซึ่งสถิตย์เป็นพระประธานคู่บ้านคู่เมือง ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) ในพระบรมมหาราชวัง (วังหลวง) กรุงเทพมหานคร ซึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก องค์ปฐมบรมราชจักรีวงศ์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ผู้ทรงสร้างพระบรมมหาราชวังและวัดพระศรีรัตนศาสดาราม อัญเชิญพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากรสถิตย์เป็นองค์ประธาน ณ พระอุโบสถ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินทรงเปลี่ยนเครื่องทรงสำหรับองค์พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร นั้นถึง ๓ ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และ ฤดูหนาวทุก ๆ ปี เพราะทางราชการถือว่าเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมืองและศักดิ์สิทธิ์มาก เพราะตามโบราณจารย์ประเพณีถือว่า

ก. เป็นพระพุทธรูปที่พระอินทร์ และพระวิษณุกรรม จัดหาลูกแก้วมาสร้างองค์

ข. เป็นพระพุทธรูปที่ประดิษฐาน พระบรมสารีริกธาตุของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึง ๗ พระองค์

ง. เป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่เมือง และเป็นพระประธานสำคัญในการอัญเชิญประกอบพิธีสำคัญต่าง ๆ ของชาติไทย

ตำนานสังเขปกล่าวว่า เมื่อพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จดับขันธ์ปรินิพพานล่วงแล้วได้ ๕๐๐ ปี มีพระอรหันต์องค์หนึ่ง นาม พระนาคเสนเถระ

เจ้าจำพรรษาอยู่ที่วัดอโศการาม เมืองปาฏลีบุตร พระพุทธศาสนากำลังเจริญเต็มที่ในยุคนั้น พระนาคเสนได้รำพึงและประสงค์จะจัดสร้างพระพุทธปฏิมากรไว้สำหรับเป็นองค์อนุสรณ์แทนองค์สมเด็จพระบรมศาสดา ให้ผู้สืบอายุพระพุทธศาสนาไว้สักการะบูชาแก่เทพยดาและมวลมนุษย์ จึงได้เสี่ยงทายว่า จะสร้างด้วย ทองคำหรือเงิน ก็เกรงว่าพวกมิจฉาชีพจะนำไปทำลายเสียจะมิยั่งยืนตลอดไป ครั้นจะสร้างด้วยแก้วอันศักดิ์สิทธิ์ให้เหมาะสมกับ **พุทธรัตน** ก็ยังมิทราบว่าจะหาลูกแก้วสมดังปณิธานเสี่ยงทายได้ที่ไหนและด้วยทิพย์จักษ์โสตร้อนอาสน์ถึงพระอิศวร ทรงทราบความปรารถนาแห่งพระนาคเสนเถระเจ้าที่จะสร้างพระแก้วมรกตนี้ จึงเสด็จลงมาพร้อมด้วยวิษณุกรรม และจัดนำลูกแก้วมณีโชติ ซึ่งเป็นแก้วชนิดหนึ่งซึ่งมีรัศมีรุ่งโรจน์ ที่ภูเขาวิปุละ ซึ่งกั้นเขตแดนมคธและอยู่ด้านหนึ่งของกรุงราชคฤห์ ประกอบด้วย

๑. แก้วมณีโชติ มีบริวารแวดล้อมอยู่ ๓,๐๐๐ ดวง เฉพาะมณีโชติมีขนาดใหญ่ถึงหนึ่งอ้อมเต็ม

๒. แก้วไพฑูรย์ มีบริวารแวดล้อมอยู่ ๒,๐๐๐ ดวง

๓. แก้วมรกต มีบริวารแวดล้อมอยู่ ๑,๐๐๐ ดวง เฉพาะแก้วมรกตนี้มีขนาดใหญ่ ๔ กำมือ ๓ นิ้ว

แก้ววิเศษนี้ มีพวกกุมภัณฑ์ คนธรรพ์ ยักษ์มารและเทพยดารักษาอยู่มาก พระวิษณุกรรมมิอาจที่จะไปนำลูกแก้วดังกล่าวนี้คนเดียวมาได้ จึงได้ทูลเชิญพระอิศวรเจ้าเสด็จร่วมไปด้วย เมื่อถึงเขาวิปุละบรรพตแล้ว พระอิศวรจึงแจ้งให้พวกกุมภัณฑ์ คนธรรพ์และยักษ์ที่รักษาลูกแก้วทราบถึงความประสงค์ พระนาคเสนเถระเจ้าที่จะนำแก้วมณีโชตินี้ไปสร้างพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร เป็นอนุสรณ์แทนองค์สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า แต่พวกกุมภัณฑ์ คนธรรพ์ และยักษ์ทูลว่า เฉพาะลูกแก้วมณีโชตินั้นมีอิทธิฤทธิ์มาก เป็นของคู่ควรสำหรับพระมหาจักรพรรดิ์ไว้ปราบยุคเข็ญของโลกเท่านั้น ในเมื่อโลกเกิดจลาจลวุ่นวาย ซึ่งมนุษย์ในสมัยนั้นจะหมดความเคารพยำเกรงซึ่งกันและ กันก่อการวุ่นวายขึ้น พระมหาจักรพรรดิ์จะ

ได ใช้แก้วมณีโชตินี้ไว้ปราบยุคเข็ญต่อไป แต่ว่าเพื่อมิให้เสียความตั้งใจ และเสื่อมศรัทธา จึงขอมอบถวายลูกแก้วอีกลูกหนึ่ง ซึ่งเป็น "แก้วมรกต" รัศมีสวยงามผุดผ่องถวายให้ไปจัดสร้างแทน และพระอิศวรและพระวิษณุกรรมก็นำแก้วมรกตนั้นไปถวายพระนาคเสนเถระเจ้า แล้วก็เสด็จกลับวิมาน

พระนาคเสนเถระเจ้า เมื่อได้รับลูกแก้วมรกตแล้ว ก็รำพึงถึงช่างที่จะมาทำการสร้างพระพุทธรูปด้วยแก้วสีมรกตให้มีพุทธลักษณะสวยงามปราณีต วิษณุกรรมซึ่งเป็นนายช่างธรรมดาทราบความดำริห์ของพระนาคเสน จึงแปลงกายเป็นมนุษย์เข้าไปหาพระนาคเสน รับอาสาสร้างพระพุทธรูปตามประสงค์ของพระนาคเสนเถระเจ้าแล้ว เมื่อได้รับอนุญาตจากพระนาคเสนแล้ว วิณุกรรมจึงลงมือสร้างพระพุทธรูปด้วยแก้วมรกตสำเร็จลงด้วยอิทธิฤทธิ์สำเร็จภายใน ๗ วัน เนรมิตรพระวิหารและเครื่องประดับ สำหรับประดิษฐานรองรับพระพุทธรูปแก้วมรกต วิษณุกรรมก็กลับไปสู่เทวโลก และพระพุทธรูปแก้วมรกตที่สร้างสำเร็จโดยช่างวิษณุกรรมนี้ มีพุทธลักษณะอันสวยงาม มีรัศมีออกเป็นสีต่าง ๆ หลายสีหลายชนิด ฉัพพรรณรังษีพวยพุ่งออกจากพระวรกาย เทพบุตร เทพธิดา ท้าวพระยาสามนต์ราช พระอรหันต์ขีณาสพ สมณะชีพราหมณ์ ตลอดประชาชนทั่วไปเมื่อได้เห็นพุทธลักษณะพระแก้วมรกตแล้ว ต่างก็พากันแซ่สร้องถวายสักการะบูชา พระนาคเถระเจ้าพร้อมด้วยพวกเทพยดา นาค ครุฑ มนุษย์ กุมภัณฑ์ พากันตั้งสัตยาอธิฐานอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เข้าประดิษฐานในองค์พระแก้วมรกตรวม ๗ พระองค์ คือ **ในพระโมฬีพระองค์หนึ่ง, ในพระนลาตพระองค์หนึ่ง, ในพระอุระพระองค์หนึ่ง,** ในพระอังสาทั้งสองข้างสองพระองค์ และในพระชานุทั้งสองข้างสองพระองค์ เมื่อพระบรมสาริกธาตุแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งเจ็ดพระองค์เข้าไปประดิษฐานเรียบร้อยทั้ง ๗ แห่ง เนื้อแก้วมรกตแล้ว เนื้อแก้วปิดสนิทเป็นเนื้อเดียวกัน ไม่มีรอยแผลและช่อง พลันก็เกิดปฏิหาริย์แผ่นดินไหวสนสะเทือนเลื่อนลั่นเป็นที่อัศจรรย์ยิ่งนัก พระพุทธรูปแก้วได้ยกฝ่าพระบาทดุจดังเสด็จลงจากแท่นประดิษฐาน เมื่อเกิดปฏิหาริย์ขึ้นดังนี้ พระนาคเสนเถระเจ้าทำนายว่าพระแก้วมรกต

นี้จะมิได้ประดิษฐานในเมืองปาฏลีบุตรแน่ ต้องเสด็จเที่ยวโปรดเวไนยสัตย์ในประเทศ ๕ คือ ๑. ลังกาทวีป ๒. ศรีอยุธยา ๓. โยนก ๔. สุวรรณภูมิ ๕. ปะมะหล

เมื่อพระนาคเสนเถระเจ้าดับขันธ์แล้ว พระแก้วมรกตนี้คงได้รับการปกปักรักษาสักการะบูชาเป็นเวลาต่อมาอีก ๓๐๐ ปี เมืองปาฏลีบุตรสมัยพระสิริกิติราชดำรงเป็นประมุข เกิดจลาจลวุ่นวายเกิดสงครามมิได้ขาด ข้าศึกต่างเมืองยกมารบกวน เสนาอำมาตย์ผู้ใหญ่ก่อการกบฏราษฎรวานิชเดือดร้อนทุกหย่อมหญ้า สุดที่จะทนทาน ประชาชนวานิช พร้อมใจกันพาพระแก้วมรกตพร้อมด้วยพระไตรปิฎกลงสำเภาหนีออกจากเมืองปาฏลีบุตรไปสู่ลังกาทวีป พระแก้วมรกตจึงประดิษฐานประมาณ ๒๐๐ ปี (พระพุทธศาสนาล่วงมาได้ ๑๐๐๐ ปี)

ครั้นถึงสมัยพระเจ้าอนุรุธราชาธิราช กษัตริย์ของพุกามประเทศ (พม่า) กับพระภิกษุรูปหนึ่งลงสำเภาไปสู่ลังกาทวีปพร้อมด้วยพระสงฆ์พุกามอีก ๙ รูป อำมาตย์พุกาม ๒ คนของพุกามได้ขอบรรพชาต่อพระสังฆราชลังกาทวีป พระภิกษุรูปที่เป็นหัวหน้าของพุกามชื่อ พระศีลขัณฑ์ ร่วมมือกันสังคายนาพระไตรปิฎกและคัมภีร์สัธทาวิเศษเป็นที่เรียบร้อย ก่อนจะกลับพุกาม ได้ทูลขอ "พระแก้วมรกต" ต่อประมุขของกรุงลังกาทวีปจนพระทัย จึงต้องมอบพระแก้วมรกตให้กับกษัตริย์กรุงพุกามไป ทำความเศร้าโศกเสียใจให้กับชาวเมืองปาฏลีบุตรทั่วลังกาทวีป เมื่อกษัตริย์กรุงพุกามได้รับพระแก้วมรกตเรียบร้อยแล้ว จึงจัดขบวนเรือสำเภาอัญเชิญพระแก้วมรกตลงสำเภาสองลำ แต่เมื่อสำเภาแล่นมาในทะเลสำเภาลำที่อัญเชิญพระแก้วมรกตเกิดพลดหลงทางไปสู่เมืองอินทปัตถ์พร้อมทั้งพระไตรปิฎก พระเจ้ากรุงพุกามเสียพระทัยมาก เพราะตั้งพระทัยไว้ว่าจะจัดเฉลิมฉลองสมโภชน์เป็นการใหญ่ในกรุงพุกาม เมื่อเหตุการณ์กลับกลายไป จึงปลอมพระองค์เป็นราษฎรสามัญไปสู่กรุงอินทปัตถ์ เพื่อสืบหาเรือสำเภาที่อัญเชิญพระแก้วมรกตและพระไตรปิฎก และขอพระแก้วมรกตคืนจากพระเจ้ากรุงอินทปัตถ์ พระเจ้ากรุงอินทปัตถ์ก็ไม่ยอมคืนให้ เพราะถือว่าเป็นบุญญาธิการของพระองค์ ที่พระแก้วมรกตได้เสด็จมาสู่กรุงอินทปัตถ์

พระเจากรุงพุกามทรงพิโรธมากดำริห์จะปลงพระชนม์พระเจ้ากรุงอินทปัตถ์ ก็เกรงว่าบาปกรรมจะติดตามตัวต่อไปภายภาคหน้า จึงแสดงอภินิหาริย์ให้ชาวอินทปัตถ์เห็น โดยเอาไม้มาทำเป็นดาบ ทาด้วยฝุ่นดำแล้วก็เหาะขึ้นไปในอากาศวนรอบเมืองอินทปัตถ์ ๓ ครั้ง สกดพระเจ้ากรุงอินทปัตถ์และคนหลับทั้งเมือง แล้วเสด็จเข้าไปในพระบรมมหาราชวัง เอาดาบที่ทำด้วยไม้ขีดไว้ที่พระศอของพระเจ้ากรุงอินทปัตถ์และมเหษี ตลอดจนเสนาบดีผู้ใหญ่และตรัสขู่ว่า หากไม่คืนสำเภาที่อัญเชิญพระไตรปิฎกและพระแก้วมรกตให้แล้ว วันรุ่งขึ้นจะบั่นเศียรให้หมดทุกคน พระเจ้ากรุงอินทปัตถ์และมเหษีทรงทราบเรื่อง และพิสูจน์รอยฝุ่นดำที่พระศอ ก็พบว่ามีรอยฝุ่นดำจริงตามดำรัสของพระเจ้ากรุงพุกาม มีความหวั่นเกรงต่อชีวิตของพระองค์และราชบริพารเป็นอันมาก ให้อำมาตย์ ๒ คนกราบทูลพระเจ้ากรุงพุกามทราบว่า หากเป็นสำเภาอัญเชิญพระไตรปิฎกและพระแก้วมรกตของพุกามจริง ก็จะจัดถวายส่งคืนให้ ขอให้พระเจ้ากรุงพุกามเสด็จกลับยังกรุงพุกามก่อน พระเจ้ากรุงพุกามก็ยินยอม

กาลต่อมาเมื่อสำเภาลำที่หายไปก็มาถึงกรุงพุกาม ตรวจสอบแล้วมีแต่พระไตรปิฎกอย่างเดียวหามีพระแก้วมรกตไม่ พระเจ้ากรุงพุกามทรงทราบดีว่า พระเจ้ากรุงอินทปัตถ์มีพระประสงค์จะได้พระแก้วมรกตไว้สักการะบูชาในกรุงอินทปัตถ์ พระเจ้ากรุงพุกามก็มิได้คิดอะไรอีก พระแก้วมรกตนี้ได้ตกอยู่ในกรุงอินทปัตถ์มาช้านานจนรัชสมัยพระเจ้าเสนกราช พระองค์มีพระราชโอรสองค์หนึ่ง สนพระทัยเที่ยวจับแมลงวันหัวเขียวมาเลี้ยงไว้ และบุตรชายของปุโรหิตคนหนึ่งชอบเล่นแมลงวันหัวเสือ ต่อมาแมลงวันหัวเสือของบุตรชายปุโรหิตกัดแมลงวันหัวเขียวของราชโอรสตาย พระราชโอรสเสียพระทัยและฟ้องพระเจ้าเสนกราชผู้บิดา จนมีรับสั่งให้นำบุตรชายของปุโรหิตไปผูกให้จมน้ำตาย ปุโรหิตผู้พ่อพร้อมด้วยภรรยาพาบุตรชายหนีออกจากเมือง เพราะเห็นว่าพระเจ้าเสนกราชปราศจากความยุติธรรม เอาแต่พระทัยตนเอง พระยานาคราชก็โกรธพระเจ้าเสนกราชที่อยุติธรรม ที่สั่งให้เอาบุตรปุโรหิตไปผูกมัดเพื่อให้จมน้ำตาย จึงบันดาลให้น้ำท่วมเมืองอินทปัตถ์ เป็นที่ระส่ำระสายแก่

ประชาราษฎร์ยิ่งนัก มีพระเถระรูปหนึ่งไม่ปรากฏนาม ได้อัญเชิญพระแก้วมรกต พร้อมด้วยคนรักษาหนีภัยแล่นไปทางทิศเหนือของเมืองอินทปัตถ์

ในราชอาณาจักรไทยขณะนน กรุงศรีอยุธยากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุข ทรงพระนามว่า พระเจ้าอาทิตยราช เมื่อทรงทราบว่ากรุงอินทปัตถ์เกิดกุลียุคน้ำท่วม บ้านเมืองเสียหายผู้คนล้มตายมาก ทรงพระวิตกถึงพระแก้วมรกตจะอันตรธานสูญหายไป จึงจัดทัพมารับพระแก้วมรกตลงอัญเชิญสำเภา พร้อมกับคนรักษากลับมาสู่กรุงศรีอยุธยา เมื่อมาถึงได้อัญเชิญพระแก้วมรกตประดิษฐานในมหาเวชยันต์ปราสาท ประดับตกแต่งด้วยเครื่องสักการะอันปราณีต จัดการฉลองสมโภชน์เป็นการใหญ่ พระเจ้ากรุงศรีอยุธยาและประชาราษฎร์ได้ถวายสักการะพระแก้วมรกตตลอดมา และต่อมาพระยากำแพงเพชร ได้ลงมากรุงศรีอยุธยากราบทูลขอพระแก้วมรกตไปสักการะ ณ เมืองกำแพงเพชร ต่อมาโอรสพระองค์หนึ่งเมื่อมีชนมายุเจริญวัย โปรดให้ไปครองกรุงละโว้ ระลึกถึงพระแก้วมรกตได้ ปรารถนาอยากได้พระแก้วมรกตไว้สักการะบูชา จึงทูลขอต่อพระมารดา พระมารดามีความรักพระโอรสขัดไม่ได้ จึงทูลขอต่อพระสามี ก็ได้รับอนุญาตให้อัญเชิญไปได้ แต่ให้ไปเลือกเอาเองเพราะประดิษฐานรวมกับพระแก้วองค์อื่น ๆ อีกหลายองค์ พระมารดาและโอรสไม่ทราบว่าพระแก้วมรกตองค์ไหนเป็นองค์ที่แท้จริง จึงให้ไปหาคนเฝ้าประตูรับสั่งคนเฝ้าประตูและให้สินบนช่วยชี้แจง คนเฝ้าประตูรับว่า จะนำดอกไม้สีแดงไปวางไว้บนพระหัตถ์พระแก้วมรกตองค์แท้จริง ใหพระโอรสได้พระแก้วมรกตสักการะบูชาไว้ ณ เมืองละโว้ เป็นเวลา ๑ ปี ๙ เดือน ก็ต้องอัญเชิญพระแก้วมรกตกลับเมืองกำแพงเพชรตามข้อตกลง

ในขณะนั้น พ.ศ. ๑๙๗๗ พระเจ้าพรหมทัตเจ้าเมืองเชียงรายทรงทราบว่าพระยากำแพงเพชรทรงเป็นสหายมีพระแก้วมรกตไว้สักการะบูชา ก็ปรารถนาอยากได้สักการะบูชาบ้าง จึงจัดขบวนรี้พลสู่เมืองกำแพงเพชรพระปิยะสหาย ทูลขออาราธนาพระแก้วมรกตสู่เมืองเชียงราย เมื่อได้แล้วก็ดีพระทัยจัดขบวนเดินทางกลับ

ไปสมโภชน์ ณ เมืองเชียงรายเป็นนิจ ต่อมาเจ้าเมืองเชียงรายเกรงว่าเมื่อเกิดสงครามขึ้นจะเป็นอันตรายต่อพระแก้วมรกต หวังจะซ่อนเร้นมิให้ศัตรูปัจจามิตรทราบ จึงสั่งให้เอาปูนทาลงรักปิดทองบรรจุเสียมิดชิด ดูประดุจพระพุทธรูปศิลาสามัญ ลำดับต่อมาพระสถูปเจดีย์ที่ประดิษฐานพระแก้วมรกตถูกอสุนีบาตพังทลายลง ชาวเมืองจึงอัญเชิญไปประดิษฐานยังวิหารวัดแห่งหนึ่ง ครั้นต่อมาปูนที่พอกไว้ตรงพระนาสิกกระเทาะออกเห็นแก้วสีเขียว เจ้าอธิการและพระสงฆ์ในวัดนั้น จึงกระเทาะเอาปูนออกเห็นเป็นพระแก้วทึบทั้งองค์ บริสุทธิ์ดี มีรัศมีสุกใสสกาวไม่มีรอยบุบสลายเลย ราษฎรเมืองเชียงรายและหัวเมืองใกล้เคียงจึงพากันไปถวายสักการะมิได้ขาดสาย ความได้ทราบถึงพระเจ้าเมืองเชียงใหม่ จัดขบวนรี้พลช้างม้าเดินทางไปอัญเชิญพระแก้วมรกตสู่นครเชียงใหม่ ครั้นขบวนแห่อัญเชิญมาถึงทางแยกที่จะไปนครลำปาง ช้างที่ประดิษฐานพระแก้วมรกตก็พาพระแก้วมรกตวิ่งเตลิดไปทางนครลำปาง ควาญช้างได้ปลอบโยนให้หายจากความตื่น ช้างเชือกนั้นก็วิ่งเตลิดพาพระแก้วมรกตกลับหลังวิ่งไปทางนครลำปางอีก ควาญช้างได้พยายามเปลี่ยนช้างเชือกใหม่อีก ช้างตัวใหม่ก็วิ่งไปทางนครลำปางอีก ควาญช้างได้พยายามเล้าโลมเอาอกเอาใจอย่างไรเพื่อจะให้ช้างเดินทางไปนครเชียงใหม่ก็ไม่สำเร็จอีก ท้าวพระยาตลอดจนประชาชนในขบวนแห่พระแก้วมรกตเห็นประสพการณ์เช่นนั้น จึงส่งใบบอกไปยังพระเจ้าสามแกนเจ้านครเชียงใหม่ให้ทรงทราบ พระเจ้าเชียงใหม่มีความเลื่อมใสพระแก้วมรกตมาก แต่ก็กริ่งเกรงในพุทธานุภาพพระแก้วมรกต และถือโชคลาง เพราะที่ช้างไม่ยอมเดินทางไปนครเชียงใหม่นั้น คงเป็นด้วยพุทธานุภาพของพระแก้วมรกตไม่ยอมเสด็จมาอยู่เชียงใหม่ จึงอนุโลมให้พระแก้วมรกตประดิษฐานอยู่ ณ นครลำปาง

ต่อมา พ.ศ. ๒๐๑๑ พระเจ้าติโลกราช เจ้านครเชียงใหม่ เป็นพระเจ้าแผ่นดินที่ทรงอานุภาพมาก ทรงพิจารณาว่า พระแก้วมรกตเป็นสมบัติอันล้ำค่า ไม่สมควรที่จะประดิษฐานอยู่ที่นครลำปางอีกต่อไป จึงได้อาราธนาอัญเชิญพระแก้วมรกตมายังนครเชียงใหม่ แล้วจัดสร้างพระอารามราชกูฏเจดีย์ถวาย พระเจ้าเชียงใหม่สร้างวิหารให้เป็นปราสาทมียอด แต่ก็หาสมปรารถนาไม่ เพราะอสุนีบาต

ทำลายหลายครั้ง และพระแก้วมรกตได้ประดษฐานอยู่ ณ นครเชียงใหม่นานถึง ๘๔ ปี

ครั้นพระเจ้าเชียงใหม่ซึ่งเป็นพระราชบิดานางหอสูงเสด็จสวรรคต เมืองเชียงใหม่ไม่มีกษัตริย์จะครองราช ท้าวพระยาเสนาบดีและสมณชีพราหมณ์จึงพร้อมกันแต่งตั้งพระราชทูตพร้อมด้วยเครื่องราชบรรณาการไปขอเจ้าราชโอรส อันเกิดจากนางหอสูงมาครองราชสมบัติแทนพระอัยกาต่อไป พระเจ้ากรุงศรีสัตนาคนหุตทรงทราบ จึงโปรดให้เสนาบดีแต่งจตุรงคเสนาพาเจ้าไชยเชษฐา ซึ่งมีพระชนมายุ ๑๒ พรรษาขึ้นไปกระทำพิธีราชาภิเษกตามประเพณี ครองราชสมบัติ ณ นครเชียงใหม่ ทรงนามว่าพระเจ้าศรีไชยเชษฐาธิราช เจ้านครเชียงใหม่ เมื่อเสร็จการราชพิธีราชาภิเษกแล้ว พระเจ้าโพธิสารก็เสด็จกลับคืนมายังกรุงศรีสัตนาคนหุตได้ ๓ ปี ก็สวรรคต เสนาบดีพฤฒามาตย์ผู้ใหญ่ตลอดจนสมณชีพราหมณ์เห็นว่า ถ้าให้ราชโอรสองค์อื่นครองราชสมบัติก็คงจะเกิดแก่งแย่งสมบัติกันขึ้น จึงพร้อมใจกันอัญเชิญพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชขึ้นครองราชสมบัติอีกเมืองหนึ่ง พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชจึงเสด็จมาประทับยังกรุงศรีสัตนาคนหุต ได้อัญเชิญพระแก้วมรกตมาด้วย เพื่อให้พระราชวงศ์และประชาราษฎร์ได้กราบไหว้นมัสการ บางโอกาสเสด็จมาประทับกรุงศรีสัตนาคนหุตเป็นเวลาช้านาน ทำให้ชาวเมืองเชียงใหม่คิดว่าพระองค์คงจะไม่เสด็จกลับไปครองเมืองเชียงใหม่ จึงได้อัญเชิญเชื้อพระวงศ์ขึ้นครองราชย์แทน ทำให้พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชทรงพระพิโรธมาก กรีฑาทัพยกไปจะตีเมืองเชียงใหม่ แต่พระเจ้าสุทธิวงศ์ทรงทราบข่าวศึกเกรงพระเดชานุภาพ จึงแต่งพระราชสาส์นเครื่องมงคลราชบรรณาการ พร้อมด้วยสาวพรหมจารี ๑๒ คน เลือกเฟ้นเอาที่มีสิริโฉมงดงามส่งไปถวายพระเจ้ากรุงอังวะ ขอกองทัพพม่ารักษาเมือง พระเจ้ากรุงอังวะได้โปรดใหยกกองทัพไปช่วยเมืองเชียงใหม่ เมื่อเหตุการณ์เป็นเช่นนี้ พระเจ้าไชยเชษฐาราชาธิราชเห็นว่าจะทำศึกกับเชียงใหม่ก็เหมือนกับทำศึกกับพม่า จะทำให้เสียไพร่พลตลอดจนเสบียงอาหาร ไม่ชอบด้วยทศพิธราชธรรมและเกรงว่าจะสู้ทัพข้าศึกมิได้ จึงสั่งให้ถอยทัพ พร้อมด้วยอัญเชิญพระแก้วมรกตมาอย่ในเมืองหลวง

พระบาง ๑๒ ปี ลุถึง พ.ศ. ๒๑๐๗ พระเจ้าหงสาวดีบุเรงนองเจ้าเมืองมอญกำลังเรืองอำนาจ พระเจ้าไชยเชษฐาราชาธิราชเห็นว่าจะสู้มอญไม่ได้ จึงมีดำรัสแก่อนุชาทงสองและอำมาตย์แสนท้าวพระยาลาวทั้งปวงว่า ที่ตั้งกรุงศรีสัตนาคนหุตนี้เป็นถิ่นที่ดอนใกล้ภูเขาใหญ่ ชัยภูมิไม่เหมาะสมจะเป็นราชธานีของพระมหากษัตริย์ เห็นควรอพยพครอบครัวไปสรางพระมหานครใหม่อยู่ที่เมืองเวียงจันทร์อันเป็นชัยภูมิอันสมบูรณ์ด้วยภักษาผลาหาร ใกล้กับฝั่งแม่น้ำยิ่งกว่ากรุงศรีสัตนาคนหุต เมื่อดำริต้องกันทั้งสามพระองค์แล้ว จึงได้สร้างเมืองจันทน์ขึ้นใหม่ พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชเถลิงถวัลราชสมบัติ เป็นพระเจ้าแผ่นดิน พระองค์เอง ในเมือง เวียงจันทน์ และได้อาราธนาพระพุทธมหามณีรตนปฏิมากรมาประดิษฐานไว้ในปราสาทแต่นั้นต่อมาอีก ๒๑๔ ปี

ครั้นถึง พ.ศ. ๒๓๒๑ พระเจ้าตากสิน เมื่อครั้งเป็นพระยาวชิรปราการ เจ้าเมืองกำแพงเพชร ขึ้นแก่กรุงศรีอยุธยา ให้รวบรวมไพร่พลที่เหลือจากถูกพม่าโจมตี ตั้งตัวเป็นมหากษัตริย์สืบวงศ์สยาม ตั้งกรุงธนบุรีหัวเมืองชายทะเลขึ้นเป็นพระมหานคร ได้ยกทัพไปตีกรุงศรีสัตนาคนหุตเพื่อประสงค์จะแผ่พระเกียรติยศให้ยิ่งใหญ่ไพศาลและขยายขอบเขตขันธเสมา อณาจักรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยให้จอมพลสมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึก พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (ปฐมวงศ์จักรี) ขึ้นไปตีกรุงศรีสัตนาคนหุต เมื่อได้เมืองเวียงจันทน์แล้ว ได้เชิญพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากรแก้วมรกตกับพระบาง ขึ้นคานหามมายับยงอยู่เมืองสระบุรี แล้วแจ้งขอราชการมีชัยชนะศึกตลอดจนได้อัญเชิญพระพุทธปฏิมากรพระแก้วมรกตนั่งและพระพุทธปฏิมากรยืนชื่อพระบางมาด้วย เมื่อพระเจ้ากรุงธนบุรีได้ทราบทรงเลื่อมใสศรัทธาปะสาทะ ให้ราชบุรุษอาราธนาพระสังฆราชและพระราชาคณะฐานานุกรมเปรียญทงปวง จัดกำลังเรือและฝีพายให้ขึ้นไปรับพระแก้วมรกตและพระบางมายังกรุงธนบุรี โดยให้เรือพระที่นั่งศรีเป็นเรือรับพระแก้วมรกตและเรือที่นั่งกราบรับพระบาง พร้อมด้วยเรือชัยต่าง ๆ เรือตั้งกัน ๑๖ คู่ เรือรูปสัตว์ ๑๐ คู่ มีเรือเครื่องสูงเศวตฉัตรกลองชนะมโหระทึก ดนตรีประจำทกลำแห่

ล่องมาเป็นขบวนพยุหยาตรานาวาจนถึงกรุงธนบุรี เชิญพระแก้วมรกตและพระบางประดิษฐานไว้ในโรงภายในพระราชวัง ซึ่งปลูกไว้ริมพระอุโบสถวัดแจ้ง ตั้งเครื่องสักการบูชาเป็นมโหฬารดิเรกด้วยเงินทองแก้วบูชาพระไตรยาธิคุณและโปรดให้มีการถวายพระพุทธสมโภช มีมหกรรมมหรสพฉลองเวลากลางคืนจุดดอกไม้เพลิงทุกคืนตลอด ๗ วัน ๗ คืน

ครั้นสิ้นรัชกาลพระเจากรุงธนบุรีแล้ว พระบาทสมเด็จฯ พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกเถลิงถวัลย์ราชสมบัติ ณ กรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อปีขาล พ.ศ. ๒๓๒๕ โปรดให้สร้างพระอารามขึ้นในพระบรมมหาราชวังประดิษฐานพระพุทธมณีรัตนปฏิมากร ครั้นพระอุโบสถสร้างเสร็จแล้ว จึงให้อัญเชิญพระแก้วมรกตมาประดิษฐานในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม เมื่อวันจันทร์ เดือน ๔ แรม ๑๔ ค่ำ ปีมะโรง พ.ศ. ๒๓๒๗

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๓๒๕ จุลศักราช ๑๑๔๔ เป็นปีที่ ๑ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกรัชกาลที่ ๑ พระเจ้าเวียงจนทน์ซึ่งเป็นประเทศราชขึ้นแก่กรุงเทพมหานคร ได้เสด็จลงมาถวายดอกไม้เงินดอกไม้ทองและเครื่องราชบรรณาการ เมื่อจะกลับทูลขอพระบางไปประดิษ ณ เมืองเวียงจนทน์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทรงพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ตามประสงค์ เพื่อให้ชาวเมืองเวียงจันทน์สักการะบูชาต่อไป พระบางองค์นี้ เจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิง) เมื่อครั้งยังเป็นพระยาราชสุภาวดี แม่ทัพในรัชกาลที่ ๓ ซึ่งไปปราบกบฏเจ้าอนุผู้ครองเมืองเวียงจนทน์ ได้ทำการปราบกบฏเมืองเวียงจันทน์สงบราบคาบลง จับเจ้าอนุและอัญเชิญพระบางลงมาถวาย และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ประดิษฐานไว้ในพระอุโบสถวัดจักรวรรดิ์ (สามปลื้ม) กรุงเทพมหานคร ครั้นถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ เจ้านครหลวงพระบาง ลงมาถวายเครื่องราชบรรณาการกราบบังคมทูลขอพระราชทานไป ณ ประเทศลาวตามเดิมรงพระท กรณาโปรดเกล้าฯ ให้ตามประสงค์

สำหรับพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร “พระแก้วมรกต” ทุก ๆ รัชกาลมาก็ทรงปฏิบัติถวายเปลี่ยนเครื่องทรงทุกฤดูมา ตราบเท่าจนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน เสด็จพระราชดำเนินทรงเปลี่ยนเครื่องทรงถวายทุกฤดู มีประชาชนชาวไทยและต่างประเทศเฝ้าชมพระบารมีอย่างคับคั่ง พระพุทธรูปนี้ เป็นสมบัติอันล้ำค่าของชาติไทย เป็นพระพุทธปฏิมากรที่ทรงอานุภาพอันเกรียงไกรไปทั่วโลกแม้แต่ชาวต่างประเทศผู้นับถือศาสนาต่างๆ ก็ต้องมาชมและสักการะทุกครั้งที่เข้ามาในประเทศไทย เป็นที่ขอพรคุ้มครองผู้ที่จะเดินทางไปราชการสงครามก็ดี ผู้ที่จะเดินทางไปราชการต่างประเทศก็ดี พิธีตอกหลักหมุดธงชัยเฉลิมพลของกองทัพไทยก็ดี แม้แต่องค์พระบรมโอรสาธิราชสยามมงกุฎราชกุมาร เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์เมื่อจะเสด็จพระราชดำเนินกลับไปทรงศึกษาต่อ ณ ประเทศออสเตรเลีย ทุกวันโกนวันพระ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ทางราชการ ก็เปิดโอกาสให้สาธุชนทั่วไปเข้านมัสการสักการะเป็นเนืองนิจ

และพระพุทธปฏิมากร “พระแก้วมรกตนี้” สำนักพุทธเนรมิตประทีป ได้จัดหล่อเป็นพระแก้วมรกตจำลอง ทั้งชนิดสีรุ้ง พระแก้วหยกฯ หล่อขึ้นภายในประเทศ ตลอดทั้งพิธีกรรมพุทธาภิเษกถูกต้องแล้ว ณ วัดราชสิทธาราม เมื่อ ๒๘ ธันวาคม ๑๖

โดยมีท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์วัดราชบพิตรสถิตย์มหาสีมาผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนองค์สมเด็จพระสังฆราช (สมเด็จป๋า) ทรงเป็นประธานสงฆ์เจิมและจุดเทียนชัย พระคณาจารย์ ๑๖ รูป นั่งปรก และคุณสมพร เทพสิทธา อธิบดีกรมเศรษฐกิจพานิชกระทรวงพานิช ในฐานะสภานายกยุวพุทธแห่งประเทศไทยกรุณาให้เกียรติเป็นประธานในพิธีพร้อมทั้ง พล.ต.ท. กริจ ปัจฉิมสวัสดิ์ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจและท่านผู้มีเกียรติได้มาร่วมในพิธีนี้หลายท่าน

ประวัติพระพุทธชินราช

พระพุทธชินราช ปัจจุบัน สถิตย์ ณ พระวิหาร วัดศรีรัตนมหาธตุ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้รับคำยกย่องจากพุทธศาสนิกชนทั่วทุก ๆ แห่งว่า

เป็นพระพุทธรูปที่เทพยดาแปลงเป็นปะขาวมาช่วยหล่อสร้าง
เป็นพระพุทธรูปที่มีพุทธลักษณะงดงามสวยที่สุดในประเทศไทย
เป็นพระพุทธรูปที่ทรงอภินิหาร และเป็นที่สักการะบูชาของพุทธศาสนิกชนทั่ว ๆ ไปทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ

พระพุทธชินราชนี้ มีหน้าตักกว้าง ๕ ศอกคืบ ๔ นิ้วมีเศษ หน้าตักองค์ท่านถึงพระเกศสูง ๗ ศอก ประดิษฐานอยู่พระวิหารใหญ่ วัดศรีรัตนมหาธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ผินพระพักตรลงสู่แม่น้ำน่าน เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชย หล่อด้วยทองสัมฤทธิเป็นท่อน ๆ พระพักตร์มีอุณาโลมประดับเพชร มีทองสีดอกบวบหรือทองนพเก้าเป็นสังวาลย์ และมีตรานพรัตน์ประดับด้วยบุศย์น้ำเพชร ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินพระราชทานถวายสักการะพระพุทธชินราช เมื่อคราวเสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมหัวเมืองฝ่ายเหนือ และเป็นพระพุทธปฏิมาที่มีเรือนแก้วหรือรัศมีและสลักด้วยไม้สัก ขนานขึ้นไปกับองค์พระพุทธรูป เป็นรูปนาคบรรจบกันที่เหนือพระเกศ

พิษณุโลกเป็นเมืองโบราณเมื่อก่อนจุลศักราช ๔๐๐ และก่อนพุทธศักราช ๑๕๐๐ เป็นเวลาที่เมืองเชียงแสนมีอำนาจมาก ขณะนนมีพระเจ้าแผ่นดินองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่าพระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎก ทรงร่ำเรียนคัมภีร์ในพระพุทธศาสนา พระวินัย พระสูตร พระปรมัตถเป็นอันมาก ได้ทรงจัดการบำรุงพระศาสนาให้รุ่งเรืองในเมืองเชียงแสน แต่ถึงพระองค์จะทรงศรัทธาดังกล่าว ก็หาได้เว้นการที่จะแผ่พระราชานุภาพและพระราชอาณาเขตให้กว้างขวางไม่ พระเจ้ากรุงเชียงแสนจึงได้หาเหตุกรีฑาทพลงมาตีเมืองศรีสัชนาลัยพระเจ้าแผ่นดินกรุงศรีสัชนาลัยทรงพระ

นามพระเจ้าพสุจราชหรือพยุทราชได้จัดการตกแต่งพระนครกับศัตรูเบ็นสามารถ พลทหารทั้งสองฝ่าย ล้มตายลงเบ็น อนมาก ในขณะนั้นพระสงฆ์ ซึ่งเบ็นพระราชาคณะผู้ใหญ่มีนามว่าพระพุทธโฆษาจารย์ ได้ถวายพระพรห้ามปรามพระเจ้าแผ่นดินทั้ง ๒ ฝ่าย ขอให้สงบการศึก พระเจ้าแผ่นดินทั้ง ๒ พระองค์ก็ทรงยอมตามถวายพระพรขอนั้น จึงได้เริ่มกระทำทางพระราชไมตรี ต่อกัน พระเจ้าพุจราชมีพระราชธิดาองค์หนึ่งทรงพระนามประทุมาราชเทวี จึงนำพระราชธิดาไปถวายพระเจ้าศรีธรรมไตรบิฎกรับพระราชธิดาแล้วก็เลิกทัพกลับไป พระนครเชียงแสนตั้งพระนางไว้ในที่พระอัครมเหสีและมีพระราชโอรสด้วย พระเจ้าศรีธรรมไตรบิฎก ๒ พระองค์ องค์หนึ่งทรงพระนามเจ้าไกรสราช อีกพระองค์หนึ่งหรงพระนามเจ้าชาติสาคร

และลำดับต่อมานั้นพระเจ้าศรีธรรมไตรบิฎก ทรงพระราชดำริว่าควรจะสร้างพระนครขึ้นในที่ใกล้แม่น้ำร่วมแควแม่น้ำยม และแม่น้ำแควตะวันออก คือตำบลปากพิง ซึ่งในเวลานั้นเรียกกันว่า ๒ แคว เหมือนอย่างเมืองนครสวรรค์แห่ง ๑ ในการที่จะสร้างเมืองใหม่นี้ คิดจะให้พระราชโอรสอันเบ็นพระราชนัดดาของพระเจ้าแผ่นดินกรุงศรีสัชนาลัยเสด็จลงมาครองเมืองนั้น เพื่อจะได้ช่วยบ้องกันพระอัยกาบ้องกันพระราชอาณาเขต มีนิทานเก่าเล่ามาว่าพระพุทธเจ้าได้เสด็จบิณฑบาตรไปถึงที่นั้นแล้วหยุดฉันที่ใต้ตนสมอแครงซึ่งเดิมเรียกว่าพนมสมอ ควรที่จะเบ็นที่ตั้งพระพุทธศาสนาจึงมีรับสั่งให้จ่านกร้องและจ่าการคุมกำลังไพร่พล และเสบียงอาหารลงมาตรวจภูมิสถานแถบนั้น จะควรตั้งพระนครลงไปที่แห่งใด ก็ให้จัดการสร้างขึ้น เมื่อจ่านกร้องกับจ่าการบุญลงมาถึงตำบลซึ่งว่า พระพุทธเจ้าไปบิณฑบาตรซึ่งมีบ้านพราหมณ์ตั้งอยู่ทั้งสองฟาก เห็นเบ็นที่มีลำน้ำตรงและเบ็นที่แผ่นดินราบเบ็นชัยภูมิควรที่จะตั้งเมืองได้ จึงมีใบบอกส่งแผนที่ขึ้นไปถวายพระเจาธรรมไตรบิฎก เมื่อทรงเห็นชอบด้วยแล้วจึงเริ่มการก่อสร้างกำแพงเมือง ในเวลาเช้าวันศุกร์เดือน ๓ ขึ้น ๑ ค่ำ บีฉลู เบญจศกจุลศักราช ๓๑๕ พระพุทธศาสนากาลล่วงแล้ว ๑๔๙๖ นั้นเบ็นวันซึ่งนับว่าเบ็นชะตาเมืองพิษณุโลก โดยกำหนดกำแพงเมืองที่สร้างนั้นโดย

ยาว ๕๐ เส้น โดยกว้างยื่นเข้ามาในแม่น้ำข้างละ ๒๐ เส้น ๑๕ วา เมื่อเมืองพิษณุโลกก่อกำแพงเมืองสำเร็จแล้ว จึงส่งข่าวขึ้นไปกราบทูลพระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎก จึงได้เสด็จยกพยุหโยธาลงมา พร้อมด้วยพระอัครมเหสีและพระราชบุตรทั้ง ๒ พระองค์ ตั้งพลับพลารออยู่ใกล้เมืองประมาณ ๑๐๐ เส้น ครั้นเมื่อให้ทอดพระเนตรเมืองนั้นทั่วแล้วเป็นที่ต้องพระราชอัธยาศัยจึงดำรัสให้ขนานนามว่าเมืองพิษณุโลก ตามคำของชีพ่อพราหมณ์ผู้รู้วิทยาการกราบทูล

บัดนี้จะว่าด้วยการพระราชกุศล อันพระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎกได้ทรงสร้างที่ในเมืองพิษณุโลกนั้น คือ พระองค์ได้จัดการสถาปนาพระมหาธาตุรูปปางสูง ๘ วา และได้สร้างพระวิหารทิศทั้ง ๕ ทิศ มีพระระเบียงล้อมรอบ ๒ ชั้น และทรงพระราชดำริจะสร้างพระพุทธรูปสำหรับพระวิหารนั้น

ในเวลานั้นพระองค์ทรงมีพระเดชานุภาพครอบงำประเทศหริภุญชัยและศรีสัชนาลัยอยู่ด้วย จึงมีพระราชสาส์นไปกรุงศรีสัชนาลัยขอช่างมาช่วยปั้นหุ่นพระพุทธรูปสมเด็จพระเจ้ากรุงศรีสัชนาลัย จึงส่งช่างพราหมณ์มีฝีมือ ๕ นาย ให้มากับราชทูตมีชื่อจดหมายไว้ในหนังสือสมัยโบราณว่า ชื่อบาอินทร ๑ บาพรหม ๑ บาพิษณุ ๑ บาราชสังข ๑ บาราชกุศล ๑ รวมพรามหณ์ ๕ นายมาช่วย พระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎกจึงให้ช่างสวรรคโลกสมทบกับช่างชาวเมืองเชียงแสน และช่างชาวเมืองหริภุญชัยช่วยกันสร้างหุ่นพระพุทธรูป ๓ พระองค์ มีทรวดทรงสัณฐานคล้ายกัน พระพุทธชินราชหน้าตักกว้าง ๔ ศอกคืบ ๕ นิ้ว มีเศษ พระพุทธชินสีห์หน้าตัก ๕ ศอกคืบ ๔ นิ้ว พระศรีศาสดาหน้าตัก ๔ ศอกคืบ ๖ นิ้ว พระองค์ให้ช่างและคนทั้งปวงเห็นพร้อมกันว่าพระพุทธรูปทั้ง ๓ พระองค์นี้ มีคุณลักษณะงามดีหาที่เสมอมิได้ จึงให้เข้าดินอ่อนดินแก่ ติดชะนวน ตรึงทวยรัด ปลอก แน่นหนาพร้อมบริบูรณ์เสร็จแล้ว พระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎกจึงดำรัสสั่ง ให้อาราธนาชุมนุมพระภิกษุสงฆ์ซึ่งมีโดยรอบคอบใกล้เคียงเมืองนั้นทั้งฝ่ายคณะคามวาสี และอรัญวาสี มีพระอุบาลีและพระคินนท์อันริมาอยู่วัดเขาเสมอแครง เป็นประธานให้สวดปริตรพุทธมนต์

มหามงคล ทำสัจจกิริยาธิษฐานอาราธนาเทพยดาให้ช่วยในการนั้น และให้ชีพ่อพราหมณ์ทำพิธีตามพราหมณ์ศาสตร์ช่วยในการพระราชประสงค์ ครั้น ณ วันที่ $\overset{๑๕}{๕ฯ๔}$ ค่ำ ปีเถาะสัปตศก จุลศกราช ๓๑๗ ได้ทรงเททองหล่อพระพุทธรูปทั้ง ๓ พระองค์ ด้วยทองสัมฤทธิ์โบราณแท้ ครั้นสำเร็จแล้วเมื่อพิมพ์เย็น ได้แกะพิมพ์ออก รูปพระชินสีห์และพระศรีศาสดาบริบูรณ์ดีมีน้ำทองแล่นตลอดเสมอกัน เป็นการสำเร็จ แต่รูปพระพุทธชินราชเจ้านั้นทองไม่แล่นบริบูรณ์ ช่างได้ทำหุ่นใหม่และหล่ออีกถึง ๓ ครั้งก็ไม่สำเร็จเป็นองค์พระ สมเด็จพระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎกทรงพระโทมนัสยิ่งนัก

จึงทรงตั้งสัจจกิริยาธิษฐาน เสี่ยงเอาบุญบารมีของพระองค์เป็นที่ตั้งแล้ว รับสั่งให้สมเด็จพระนางประทุมราชเทวี ทรงอธิษฐานด้วย จึงให้ จัดการสร้างหุ่นพระพุทธชินราชใหม่ ครั้งนั้นมีปะขาวคนหนึ่ง เข้ามาช่วยปั้นหุ่นทำการแข็งแรง แต่ไม่พูดด้วยปาก ใช้แต่ใบ้ ใครถามชื่อและตำบลบ้านก็ไม่มีผู้ใดรู้จัก ทำงานทั้งกลางวันและกลางคืนไม่มีวันหยุด ครั้นรูปหุ่นสำเร็จงานดีเข้าในพิมพ์แห้งแล้ว กำหนดมหามงคลฤกษ์เททอง ณ วัน $\overset{๘}{๕ฯ๖}$ ค่ำ ปีมะเส็งนพศก จุลศักราช ๓๑๙ พระพุทธศาสนากาลล่วงหน้า ๑๕๐๐ หย่อนอยู่ ๗ วัน ดำรัสสั่งให้อาราธนาชุมนุมพระภิกษุสงฆ์ชีพ่อพราหมณ์ ทำการมงคลพิธีเหมือนครั้งก่อน แล้วเททอง ๆ ก็แล่นเต็มบริบูรณ์ ปะขาวที่มาช่วยทำนั้น ก็เดินจากที่นั้นไป ออกประตูเมืองข้างเหนือ ไม่ถึงที่ตำบลหนึ่งก็หายไป บ้านนั้นจึงได้ชื่อว่า **ปะขาวหาย** อยู่จนทุกวันนี้ จึงโปรดให้ช่างแต่งองค์พระพุทธรูปให้เกลี้ยงเกลาแล้วชักเงาอย่างเครื่องสัมฤทธิ์ไม่มีปิดทอง ให้เชิญเข้าประดิษฐานไว้ในสถานทั้ง ๓ คือ พระพุทธชินราชอยู่ในวิหารใหญ่ทิศตะวันตกวัดพระมหาธาตุ ผันพระพักตร์ต่อแม่น้ำ พระพุทธชินสีห์อยู่ทิศเหนือ พระศรีศาสดาอยู่ทิศใต้พระวิหารใหญ่ ทิศตะวันออกเป็นที่ธรรมสวนะสักการะที่จะถวายนมัสการพระมหาธาตุ เมื่อหล่อพระพุทธปฏิมา ๓ องค์แล้ว สมเด็จพระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎกรับสั่งให้ปั้นหุ่นพระพุทธรูปหน้าตักศอกเศษ เอาทองที่เหลือจากพระพุทธรูปชินราช

หล่อพระเรียกนามว่า **พระเหลือ** ครั้นเมื่อการหล่อพระเสร็จแล้ว จึงรับสั่งให้เก็บอัฐิ ซึ่งก่อเป็นเตาหลอมทอง และเตาสุมหุ้มหล่อพระทั้งปวงนั้น มาก่อน เป็นชุกชีสูง ๓ ศอก และให้ขุดดินที่อื่นมาผสมกับดินพิมพ์ที่ต่อจากพระพุทธรูปถมในชุกชีนั้น แล้วทรงปลูกพระมหาโพธิ์ ๓ ตน แสดงว่าเป็นพระมหาโพธิ์สถานของพระพุทธชินราช พระพุทธชินสีห์ พระศรีศาสดา ๓ พระองค์

ในระหว่างพระองค์เสด็จประทับอยู่ ได้ทรงพระราชดำริ การแผ่อาณาเขตลงมาโดยลำดับ จนถึงเมืองละโว้ ก็ตกอยู่ในอำนาจของพระองค์ จึงทรงพระราชดำริที่จะยกกลับคืนไปยังพระนครเชียงแสน จึงทรงตั้งให้จ่านกร้อง จ่าการบุญ เป็นเสนาบดีมียศเสมอกันอยู่รักษาเมืองพิษณุโลก แล้วพระองค์ก็เสด็จคืนไปยังเมืองเชียงแสนพระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎกบรมบพิตรดำรงค์พระชนม์มายุได้ ๑๕๐ ปี จึงเสด็จสวรรคต เจ้าชาติสาครเสด็จกลับเชียงแสน จัดการถวายพระเพลิงพระบรมศพเสร็จแล้วก็เสวยราชสมบัติ ในเมืองเชียงแสนสืบสันตติวงศ์มา

ตามตำนานมีคำกล่าวไว้ว่า พระเจ้ากรุงสยาม โดยมาถวายสักการะบูชาในพระพุทธปฏิมากร ๓ พระองค์นี้สืบต่อกันมา จุลศักราช ๙๙๓ ปีเถาะตรีศกการศึกระหว่างรามัญและเขมรสงบลง สมเด็จพระเอกาทศรถอิศวรบรมนาถได้เสด็จขึ้นไปถวายสักการะพระพุทธชินราช ดำรัสสั่งให้เอาทองนพคุณ เครื่องราชูปโภคมาแผ่เป็นทองทาสี ปิดพระพุทธปฏิมากรพระพุทธชินราช ด้วยพระหัตถ์ เสร็จบริบูรณ์เป็นครั้งแรก และโปรดให้มีการสมโภช ๗ วัน ๗ คืน เป็นการฉลองมโหฬารยิ่งนัก

พระพุทธปฏิมากร ๓ พระองค์นี้ ตั้งแต่แรกสร้างมาถึงปีที่ตั้งพระบรมราชวงศ์กรุงรัตนโกสินทร์มหินทรายุธยานานได้ถึง ๘๒๕ ปี ระหว่างพระพุทธศาสนการ ๑๕๐๐ จนถึง ๒๓๒๕ เมื่อจุลศักราช ๓๑๙ ถึง ๑๑๔๔ เมืองพิษณุโลกเปลี่ยนเจ้าโลกเปลี่ยนเจ้า ผลัดนาย ร้ายบ้าง ดีบ้าง บางทีก็เป็นเมืองขึ้นถูกข้าศึกเข้าตีเมืองเอาไจฟดเผาสถานที่ต่าง ๆ ในเมืองเกือบหมด แต่พระปฏิมากร ๓ พระองค์นี้

ก็หาเป็นอันตรายไม่ เป็นที่อัศจรรย์แก่พุทธศาสนิกชนเป็นอันมาก ประชาชนผู้มีสติปัญญาเมื่อได้พิจารณาสิริวิลาส พระพุทธชินราช พระพุทธชินสีห์ พระศรีศาสดา ต่างพากันยินดี นิยมนับถือสักการะบูชากันมิเว้นวายโดยเฉพาะเมื่อจัดสร้างก็มีปะขาวมาปรากฏตัว ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นเทพยดาช่วยจัดสร้าง จึงเป็นที่เคารพบูชาเป็นอันมากตราบทุกวันนี้

เมืองพิษณุโลกตั้งแต่สมัยอะแซหวุ่นกี้คุมทัพมาเผาเมือง แล้วก็ถูกปล่อยให้รกร้าง มิได้ปฏิสังขรณ์ให้ดีขึ้น นอกจากวัดพระศรีรัตนมหาธาตุซึ่งประดิษฐานพระพุทธชินราชแห่งเดียวเท่านั้น ที่ประชาชนใส่ใจปฏิสังขรณ์มิให้ชำรุดทรุดโทรมครั้นล่วงจุลศักราช ๑๑๙๑ ปีฉลู เอกศก กรมพระราชวังบวรมหาศักดิพลเสพย์จึงได้รับสั่งให้ไปอาราธนาพระพุทธชินสีห์ลงแพล่องมายังกรุงเทพ ฯ อัญเชิญขึ้นประดิษฐานไว้ที่มุขด้านตะวันตกพระอุโบสถวัดบวรนิเวศ ซึ่งพระองค์ทรงสร้างขึ้นใหม่ แต่ยังไม่เสร็จก็สวรรคต ต่อมาพระบาทสมเด็จพระจอมกล้าเจ้าอยู่หัว จึงย้ายมาไว้มุขด้านตะวันออก และทรงกาไหล่พระรัศมีมีฝั่งพระเนตรและฝั่งเพชรพระอุณาโลมแล้วปิดทองใหม่ทั้งพระองค์ เมื่อเสร็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติแล้วจึงทรงทำกาบทองลงยา หุ้มพระรัศมี เป็นน้ำหนักทอง หนึ่งชั่ง สิบตำลึง และหล่อฐานใหม่ เสร็จแล้วปิดทองพระพุทธชินสีห์องค์ใหม่ทั้งองค์และพระฐาน และทรงโปรดให้บำเพ็ญพระราชกุศลและมีมหรสพสมโภชฉลองหลายครั้ง

ส่วนพระศรีศาสดานั้น เจ้าอธิการวัดบางอ้อช้าง อาราธนาสถิตย ณ วัดบางอ้อช้าง สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาพิชัยญาติ เห็นพุทธลักษณะสวยงามและความสำคัญจึงได้อัญเชิญไปประดิษฐาน ณ วัดประดู่ซึ่งเป็นวัดของท่าน แต่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นว่าเป็นพระสำคัญไม่ควรจะให้อยู่ในวัดราษฎร์ จึงอัญเชิญมาไว้ ที่วัดสุทัศน์เทพวรารามก่อนต่อมาได้ย้ายไปไว้ ที่พระวิหารบวรนิเวศ เมื่อจุลศักราช ๑๒๒๕ ปีกุน เบญจศกในขณะที่ย้ายพระศรีศาสดานั้น พระศอที่ชำรุดอยู่เดิมก็หักลง เมื่อไปประดิษฐาน ณ วัดบวรนิเวศแล้วจึงให้เทผูกปิดทอง และทำการพระวิหารนั้นจนสำเร็จ

ส่วนพระพุทธชินราช เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าทรงผนวชเสด็จไปนมัสการเมื่อปีขาล อัฐศก จุลศักราช ๑๒๒๘ ในวันลอยประทีป เปลื้องหยกจากพระกรสวมนิ้วพระหัตถ์พระพุทธชินราช และบูชาด้วยบายศรีปั้นด้วยรักปิดทองคำสำรับ ๑ ปิดเงินสำรับ ๑ และต้นไม้เงินทองเครื่องสักการบูชาตามสมควร โปรดเกล้าฯ ให้มหาดเล็กเล่นหนัง ซึ่งมีอยู่ ณ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ เป็นการสมโภชด้วย

ตามเรื่องราวดังกล่าวมาแล้ว พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงมีพระราชดำรัสสรรเสริญพระพุทธรูป ๓ พะะองค์นี้ ไว้ว่า:—

"……ก็และพระพุทธชินราช พระพุทธชินสีห์ พระศรีศาสดา ๓ พระองค์นี้ เป็นพระพุทธปฏิมากรดีล้ำเลิศ ประกอบด้วยพุทธลักษณะอันประเสริฐ มีสิริอันเทพยดาอภิบาลรักษา ย่อมเป็นที่สักการบูชานับถือมาแต่โบราณ แม้พระเจ้าแผ่นดินกรุงศรีอยุธยาเก่าที่ได้มีพระเดชานุภาพมโหฬารมาในแผ่นดิน ก็ทรงนับถือสักการบูชามาหลายพระองค์……"

ครั้นเมื่อสร้างวัดเบญจมบพิตร จังหวัดพระนครขึ้น (ปัจจุบันกรุงเทพมหานคร) ได้พยายามหาพระพุทธรูปซึ่งจะเป็นพระประธานทั้งในกรุงและหัวเมืองตลอดเมืองเชียงใหม่, เชียงแสน, เชียงราย, เมืองนครลำพูน, เมืองนครลำปาง, เมืองน่าน พระพุทธรูปที่งามควรเชิญลงก็เชิญลงมาเป็นจำนวนมาก ที่เชิญมาไม่ได้ก็ให้ถ่ายรูปมามีพระเจ้า ๕ ตื้อพระเจ้า ๙ ตื้อ แต่ก็ไม่เป็นที่พอพระทัย เมื่อหาพระพุทธรูปองค์ใดให้สวยงามเสมอพระพุทธชินราชนั้นไม่มีแล้วครั้นจะเชิญพระพุทธชินราชลงมาก็เห็นว่าเป็นหลักเป็นสิริของเมืองพิษณุโลกประดิษฐานมา ๙๐๐ ปีเศษมาแล้ว แม้พระพุทธชินสีห์ที่เชิญมาแต่ก่อนนั้นชาวเมืองพิษณุโลกไม่พอใจและเศร้าโศกเสียดาย ถึงกับร่ำไห้ไปตาม ๆ กันบ้านเมืองเงียบเหงาประหนึ่งศพลงเรือน และทรงเกรงว่าจะเป็นเสมือนกรมพระราชวังมหาศักดิ์พลเสพย์ เมื่อครั้งอัญเชิญพระพุทธชินสีห์มา ก็ทรงประชวรเป็นโรคมานน้ำได้ปีเศษก็เสด็จสวรรคต ฉะนั้น จึงโปรดเกล้า ฯ ให้ช่างหลวงประสิทธิ์ปฏิมาเป็นผู้ถ่ายอย่างและหุ่นขึ้นมีช่างหล่อขึ้นมาช่วย

ทำการหล่อพระพุทธชินราช ณ เมืองพิษณุโลก เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๑๙ ตรงกับวันพฤหัสบดี แรม ๘ ค่ำ เดือนอ้าย ปีชวด โทศก จุลศักราช ๑๒๖๒ และปิดทองพระพุทธชินราชด้วยมือทั่วทั้งพระพักตร์และจุดชะนวนเทียนไข เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม ร.ศ. ๑๒๐ เวลาเช้า ๖.๕๐ น. การปิดทองสมเด็จพระพุทธชินราชสำเร็จเรียบร้อยเมื่อบ่าย ๒ โมง เห็นพระพุทธลักษณะผ่องใสเป็นที่ชื่นชมยิ่งนัก และได้เชิญออกจากเมืองพิษณุโลกในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ร.ศ. ๑๒๐ ถึงกรุงเทพฯ วันที่ ๒ พฤศจิกายน ศกเดียวกัน เชิญขึ้นโรงหล่อกรมทหารเรือ ลงมือแต่งทั้งกลางวันกลางคืน เพื่อให้มีพุทธลักษณะสวยงาม

ครั้นเมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ร.ศ. ๑๒๐ เวลาเชาโมงครึ่ง กระบวนแห่เรือไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ลำ เมื่อเข้ากระบวนแห่ไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ คน ได้ดำเนินกระบวนนำพระพุทธชินราชไปประดิษฐานบนแท่นฐานอุโบสถ เป็นการ สำเร็จ โดยสะดวก หามีเหตุการณ์อย่างใดไม่ และได้เปิดให้ประชาชนทั้งปวงได้ปิดทองพระพุทธชินราชตามพระราชประสงค์ ตลอดจนพระสงฆ์พระราชาคณะ พระครูฐานานุกรมเปรียญในพระอารามต่าง ๆ ได้พร้อมกันตั้งกระบวนแห่เครื่องอัญเชิญพระพุทธชินราช เจริญพระพุทธมนต์ และเวียนเทียนประทักษิณาวัตรรอบบริเวณปูชนียสถานเป็นการถวายความเคารพสักการะพระพุทธชินราชด้วยความยินดีปราโมทย์

พระพุทธชินราชองค์นี้มีความศักดิ์สิทธิ์มหัศจรรย์ เป็นสมบัติอันล้ำค่าของมวลชาวไทยพุทธศาสนิกชนท่านได้ทำการสักการะบูชาเสมอ จักประสพสุขยิ่ง ๆ เทอญ.

ประวัติพระพุทธโสธร

พี่น้องพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย เมืองไทยของเรานับถือพุทธศาสนามาหลายศตวรรษแล้ว ผืนแผ่นดินแห่งนี้นับเป็นแผ่นดินที่ดีวิเศษมาก เพราะอุดมสมบูรณ์ไปด้วยข้าวปลาอาหาร ประชาชนไม่อดอยากยากแค้นเหมือนแห่งอื่น ถ้าจะพูดด้านสติปัญญาความฉลาดหลักแหลมแล้ว คนไทย

ก็ไม่ต่ำต้อยกว่าใคร และถ้าจะพูดถึงความเป็นนักรบนักสู้แล้ว คนไทยก็นับว่าเก่งกล้าอาจหาญไม่ใช่น้อยเลย ทั้งนี้คงจะเป็นเพราะเมืองไทยมีของดี ของดีนั้นคืออะไร คือพระพุทธศาสนานั่นเอง พุทธศาสนามีคำสอนเต็มครบทุกอย่างไม่ว่าในด้านวิชาการไหน ๆ พุทธศาสนาย่อมเข้าไปถึงทุกแห่ง แม้แต่วิทยาศาสตร์ ซึ่งนับเป็นศาสตร์แขนงใหม่ของโลก และโลกก็ถูกเปลี่ยนแปลงเจริญพัฒนาก้าวหน้าขึ้นมากกว่าก่อนอย่างอัศจรรย์นี้ ก็ตรงกันและเข้ากันได้กับพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดียิ่ง เท่าที่กล่าวมานี้ข้าพเจ้าไม่ได้โมเมเอา ข้าพเจ้าได้ใช้เวลาศึกษาวิชาต่าง ๆ เหล่านั้นมามากพอสมควร แม้ไม่สูงสุดก็พอทราบได้ว่าอันไหนเป็นอะไร ตื้นลึกสูงต่ำแค่ไหน ข้าพเจ้าภูมิใจที่ได้เกิดเป็นคนไทย ได้มาศึกษาเล่าเรียน พระพุทธรัตนตรัยกับเขานับว่าไม่เสียทีเกิดเลย ทุกศาสนาย่อมมีสิ่งมหัศจรรย์จะเว้นเสียมิได้ ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์มหัศจรรย์หลายประการ โดยมากมักเป็นพระพุทธรูป พระพุทธรูปแสดงอภินิหารได้นานาชนิดไม่อาจจะนำมาบรรยายได้

พระพุทธโสธร เป็นพระพุทธรูปที่มีอภินิหาร มีฤทธานุภาพของชาวไทยองค์หนึ่ง ชาวไทยได้รับการคุ้มครองรักษาอภิบาลจากพระพุทธโสธรองค์นี้อย่างร่มเย็นเป็นสุขและปลอดภัยอริราชศตรูมาหลายปีแล้วอย่างแปลกประหลาด เพราะฉะนั้นท่านผู้ปรารถนาจะมีความสุขสวัสดี ปลอดภัยจากโรคพยาธิควรจะมีพระพุทธโสธรไว้บูชา

พระพุทธโสธรเป็นพระพุทธรูปปางสมาธิ คือมีพระอิริยาบถนั่งขัดสมาธิ พระชงฆ์ขวาประทับชงฆ์ซ้าย พระหัตถ์ขวาทับพระหัตถ์ซ้ายวางซ้อนกันอยู่บนพระเพลา มีส่วนสูง ๖ ฟุต ๗ นิ้ว พระเพลากว้าง ๕ ฟุต ๖ นิ้ว ปัจจุบันประดิษฐานอยู่ในพระอุโบสถหลวงวัดโสธร จังหวัดฉะเชิงเทรา ชาวฉะเชิงเทราเคารพนับถือมาก ทางราชการจัดให้มีงานสมโภชเป็นเทศกาลประจำทุกปี มีพุทธศาสนิกชนทั่ว

ทั้งประเทศหลั่งไหลกันมานมัสการคับคั่งตลอดงาน ได้รับทั้งความสนุกและทั้งบุญกุศลด้วย

ผู้สร้างพระพุทธโสธร

ใครจะเป็นผู้สร้าง และสร้างเมื่อ พ.ศ. เท่าใด ตำนานไม่ได้ความจริง และไม่ได้กล่าวไว้ให้เป็นหลักฐาน ทราบเอาแต่เพียงว่า เล่ากันมาว่าในจังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือของไทย มีพระภิกษุสามองค์พี่น้อง เรียนพระธรรมวินัยแตกฉาน แล้วก็จำแลงกายเป็นพระพุทธรูปลอยลงมาตามลำแม่น้ำบางประกง มาถึงเขตสัมปทวนก็ปรากฏองค์ขึ้น ชาวสัมปทวนพบเข้าก็พากันเอาเชือกมนิลามาฉุดขึ้น แต่เอาขึ้นมาไม่ได้ เชือกขาดพระทั้งสามองค์ก็จมน้ำหายไป บริเวณที่พระทั้งสามองค์ทวนน้ำนั้นเรียกว่า “สามพระทวน” ต่อมาเรียกว่า “สัมปทวน” อำเภอเมืองฉะเชิงเทราจนทุกวันนี้ ต่อมาได้มาผุดขึ้นที่คลองคุ้ง ให้ชาวบ้านแถวนั้นเห็นอีก ชาวบ้านก็ฉุดขึ้นฝั่ง แต่ไม่สำเร็จอีก สถานที่นั้นเรียกว่า “บางพระ” มาจนทุกวันนี้ “แต่นั้นมาพระพุทธรูปทั้งสามองค์ก็ไปสำแดงอภินิหารในคลองเล็ก ๆ ตรงข้ามกองพนทหารช่างฉะเชิงเทรา บริเวณนั้นเรียกว่า “แหลมลอยวน” คลองนั้นได้นามว่า “คลองสองพี่น้อง” ภายหลังก็เงียบไป องค์พี่ได้แสดงปาฏิหารย์ลอยไปอยู่ในแม่น้ำเจ้าพระยา ไปปรากฏที่ตอนสามเสน ประชาชนเขตสามเสนก็หลั่งไหลมาอาราธนาขึ้นฝั่งฉุดขึ้นเป็นการใหญ่ มีประชาชนพากันมาฉุดนับได้สามแสนคน สถานที่นั้นเรียกว่า “สามแสน” ภายหลังเลื่อนลอยมาเป็น “สามเสน” และเรียกกันอยู่ทุกวันนี้ ชาวสามเสนฉุดขึ้นไม่ได้พระพุทธรูปก็ปาฏิหารย์เลยไปถึงแม่น้ำแม่กลอง ไปปรากฏผุดขึ้นที่สมุทรสงคราม ชาวประมงได้พรอมใจกันอาราธนาขึ้นไปประดิษฐานไว้ที่วัดบ้านแหลมเรียกกันว่า “หลวงพ่อวัดบ้านแหลม” มาจนทุกวันนี้ ได้เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์เป็นที่นับถือของพุทธศาสนิกชนชาวสมุทรสงครามมาก

องค์สุดท้องได้สำแดงอภินิหารไปผุดขึ้นที่คลองบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ประชาชนได้อาราธนาขึ้นไปประดิษฐานไว้ที่วัดบางพลี และยังประดิษฐ

อยู่ที่นั้นตราบเท่าทุกวันนี้ เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ไม่น้อยเลย ชาวสมุทรปราการมีความเคารพนับถือมาก

ส่วนองค์กลางได้ลอยวนไปวนมา และมาแสดงอภินิหารผุดขึ้นหน้าวัดโสธร ประชาชนพลเมืองเป็นอันมากได้พากันหลั่งไหลมาอาราธนาฉุดขึ้นฝั่ง แต่ก็ไม่สำเร็จ ขณะนั้นมีอาจารย์วิเศษผู้หนึ่งสำเร็จไสยศาสตร์หรือเทพไสย รู้หลักและเข้าใจวิธีอาราธนา จึงได้ทำพิธีปลูกศาลเพียงตาบวงสรวง กล่าวคำอัญเชิญชุมนุมเทวดาอาราธนา ใช้ด้ายสายสิญจน์คล้องที่พระหัตถ์ของพระพุทธรูป และค่อยฉุดลากขึ้นมาบนฝั่ง พระพุทธรูปก็เสด็จขึ้นมาบนฝั่ง ชาวเมืองต่างปิติยินดีเป็นอย่างยิ่ง ได้พร้อมกันอัญเชิญไปประดิษฐานไว้ที่ในพระวิหารวัดโสธร และเรียกนามว่า "พระพุทธโสธร" หรือ "หลวงพ่อโสธร" ตั้งแต่นั้นมา เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น เกิดขึ้นในสมัยกรุงธนบุรีเป็นราชธานี ตรงกับ พ.ศ. ๒๓๑๓ ถึงปีนี้รวมได้ ๒๐๒ ปี พอดี

หลวงพ่อโสธร ได้แสดงอภินิหารให้ปรากฏแก่พุทธศาสนิกชนบ่อย ๆ เคยบันดาลให้คนเจ็บป่วยหายทันตา ผู้เป็นหมันไม่เคยมีบุตร ไปนมัสการขอให้มีบุตร ก็สำเร็จมามากแล้ว นอกจากนั้นผู้ที่แสวงโชคลาภ ก็ไปขอหลวงพ่อก็เคยให้สำเร็จสมประสงค์ นับว่าหลวงพ่อได้อภิบาลรักษา ประสิทธิ์ประสาทจตุรพิธพรชัยให้แก่พุทธศาสนิกชนไม่น้อยเลย สมควรที่จะได้รับการสักการะบูชาต่อไปภายหน้า ท่านผู้ใดยังไม่เคยเห็น ไม่เคยไปไหว้หลวงพ่อองค์จริงที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ควรจะหาโอกาสไปไหว้ให้ได้ และควรมีองค์จำลองไว้สักการะบูชาส่วนตัวด้วย จะได้มีความผาสุขสวัสดิ์แก่ตนและครอบครัว

เครื่องบูชาพระพุทธโสธร

ให้ทำเครื่องบูชาโต๊ะหมู่หรืออาสนะ ธูป เทียน ดอกไม้ เหมือนกันกับที่กล่าวไว้ในเครื่องบูชา พระแก้วมรกต พระพุทธสิหิงค์ และพระพุทธชินราชนั้นแล้ว

คำบูชาพระพุทธโสธรโดยเฉพาะ

ก่อนบูชาควรกล่าวคำบูชาพระรัตนตรัยเสียก่อน แล้วจึงกล่าวคำบูชาเฉพาะพระพุทธโสธรเป็นภาษาบาลีว่า

กาเยนะ วาจายะ เจตสา วา โสธะรง นามะ
อิทธิปะฏิหาริกะรัง พุทธะรูปัง อะหัง วันทามิ
สัพพะโส ฯ ๓ หน

พระสังกัจจายนเถระ

(ผู้เลิศในการประกาศธรรม)

พระสังกัจจายนเถระ (หรือพระมหากัจจายน) เป็นบุตรของพราหมณ์ปุโรหิตของพระเจ้าจัณฑปัชโชตินางจันทนปทุมมาแห่งกรุงอุชเชนีเป็นมารดา เป็นผู้มีรูปร่างงาม ผิวเหลืองคล้ายทอง จึงมีชื่อว่า "กาญจนะ" เมื่อเจริญวัยได้ศึกษาจบไตรเภทของพราหมณ์ เมื่อบิดาล่วงลับไปแล้ว ได้รับตำแหน่งปุโรหิต เรียกตามโคตรว่า "กัจจายยนะ" เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จโปรดเวไนยสัตว์ไปถึงนครอุชเชนี พระเจ้าจันฑปัชโชติ โปรดให้พระกัจจายนะไปทูลอัญเชิญสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เสด็จมาประกาศพระศาสนาในกรุงอุชเชนี พระสังกัจจายยนะพร้อมด้วยบริวารไปพบองค์สมเด็จ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ประตูของโมกขบุรี เป็นที่สั่งสมคุณได้สดบพุทธภาษิตปราศจากมลทินจากพระพุทธองค์ จึงบรรลุพระอรหันต์ผลทุกคน ได้ทูลขออุปสมบทต่อพระพุทธองค์ ทรงอนุญาตด้วยเอหิภิกขุอุปสมปทา พระมหาสังกัจจายนะเป็นผู้รู้อธิบายในธรรมของพระพุทธเจ้าได้ชัดแจ้ง พระบรมศาสดาทรงตั้งพระมหาสังกัจจายนะเถระไว้ในตำแหน่ง "เอตะทคคะ" ผู้เลิศในทางกล่าวปัญหาโดยย่อใหพิศดาร ยังอัธยาศัยของพุทธบริษททั้งหลายให้สมบูรณ์รู้แจ้งเห็นจริง และคุณธรรมวิเศษของพระมหากัจจายยนะ มี คือ "ปฏิสัมปทา ๔ วิโมกข์ ๘ อภิญญา ๖" พระมหากจจายยนะเถระเป็นบัณฑิต ฉลาดมีปัญญาเป็น

พหูสูตร มีวาจาถ้อยคำดึงดูดคน ปฏิภาณงาม สมเป็นพระอรหันต์ ดังที่พระมหากัจจายนะกล่าวต่อพระเจ้ามธุรราชอวันตีบุตรว่า "ดูกรมหาบพิตรผู้ทรงคุณอันประเสริฐ มหาบพิตรอย่าได้ถึงอาตมาเป็นสรณะเลย จงถึงพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นสรณะเถิด"

และเนื่องจากพระมหากัจจายนะเถระเป็นผู้มีเรือนร่างงาม ฉวีวรรณผุดผ่องดังทองทาเหมือนทองคำเนื้อดี ชนทั้งหลายเห็นแล้วเข้าใจว่าเป็นพระพุทธเจ้า สมัยหนึ่งโสเรยยะ บุตรเศรษฐีแห่งกรุงโสเรยยะเห็นท่านเข้า เกิดกุศลจิตลามกใคร่เล่นสวาท เปรยขึ้นว่า "ภิกษุรูปนี้งามจริงหนอ หากเราได้เป็นคู่ครองสวาทคงจะมีความสุขมิใช่น้อย" ด้วยอกุศลจิตอันลามกนั้นเอง บันดาลให้โสเรยยะกลายเพศเป็นสตรีทันที มีความอับอายตนเองรีบหนีไปอยู่เมืองอื่น ไปได้สามีจนเกิดบุตรด้วยกันถึงสองคน ภายหลังสำนึกผิดได้ ไปกราบขอขมาโทษต่อพระมหากัจจายนะเถระ จึงได้กลับเพศเป็นบุรุษดังเดิม และเนื่องจากมีผู้เข้าใจผิดคิดว่าพระมหากัจจายนะเถระเจ้าเป็นพระพุทธเจ้า และเพื่อมิให้สัตว์ทั้งหลายต้องได้รับกรรมจากรูปเรือนร่างของท่านอีกต่อไป จึงอธิษฐานองค์ของท่านให้ต่ำต้อยเตี้ยพุงพลุ้ย เหมือนดังรูปร่างในพระพุทธรูปเหมือน พระมหากัจจายนะ ดังที่พุทธศาสนิกชนจัดสร้างองค์ท่านไว้สักการะบูชาเพื่อเป็นศิริมงคลและครอบครัว

ในคัมภีร์ของชาวจีนมีปรากฏว่า พระอรหันต์พุงพลุ้ย ถือย่ามใหญ่เป็นที่นับถือของพุทธศาสนิกชนชาวจีนทั่วไป ตามสามัญเรียกท่านว่า "ปูโต้ฮัวเสียง หรือโป๊วต่อฮัวเสียง" แปลว่า "พระย่ามใหญ่" ทั้งนี้อาจจะหมายเอาว่าพระมหากัจจายนะเถระในชุด ๑๘ พระสาวกที่สำเร็จพระอรหัตผลก็ได้

คาถาที่สวดใช้ดังนี้ (สำหรับพระสังกจจายนะ)

O ธัมมะจักกัง ปะทัง สุตตะวา พุทชะชตตะวา อัตตัง ปะทัง
สันติเก อะระหา โลเก โลกานัง หิตะกะระณา

ภัณเตคะวัมปะฏินามะ ติสสุโลเก สุปากะโต
พรหมมะปุตโต มหาเถโร ยะระโห เชฏฐะโก มุนิ
นัตถิเถโร สะโม อินทะ คันทัพพา อะสุรา เทวา
สักโก พรหมมาภิปูชิโต นะโมพุทธัสสะ คะวัมปะติสสะ
นะโมธัมมัสสะ คะวัมปะติสสะ นะโมสังฆัสสะ คะวัมปะติสสะ
สุขา สุขาวะรัง ธัมมัง ธัมมะจักกัง ปะวะรัง วะรัง ฯ

หมั่นบูชาสักการะ จะเกิดลาภผลยิ่ง ๆ

ประวัตินางกวัก

ทำไมคนจึงนิยมนางกวัก

นางกวักเป็นของขลังชนิดหนึ่งในบรรดาของขลังทั้งหลาย มีคนนิยมกันมาก เพราะนางกวักมีอิทธิพลและอำนาจศักดิ์สิทธิ์ในทางเมตตามหานิยม นำโชคลาภและโภคสมบัติ ข้าว ของ เงินทอง และของต้องใจทั้งหลาย เช่น แก้วแหวน เป็นต้น มาให้แก่ผู้บูชา ขณะนี้นางกวักกำลังเป็นที่นิยมของบรรดาท่านผู้หญิง ๆ ทั้งหลาย และท่านพ่อค้าแม่ค้าทั้งหลาย ท่านผู้หวังความก้าวหน้าในกิจการค้า หวังกำไรได้ลาภผลร่ำรวย นอกจากจะมียันต์ปลาตะเพียนไว้บูชาแล้วยังพากันเสาะแสวงหานางกวักทั้งที่เป็นรูปยันต์ในผืนผ้า หรือเป็นรูปพระเครื่องนางกวักมาบูชาอีกจะขาดเสียมิได้เพราะถือว่านางกวักจะช่วยเรียกเอา โชคลาภ ทรัพย์สินเงินทอง ให้หลั่งไหลเข้ามาหาตน ถ้าขาดนางกวักเสียแล้วจะมีโอกาสร่ำรวยน้อย ทำหรือมาค้าขึ้นช้าไป มีลูกค้ามานิยมชมชื่นน้อย ไม่รวยเร็ว

สัญญลักษณ์ของนางกวัก

นางกวักนี้อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิและรู้หลักวิชาไสยศาสตร์มีอำนาจสมาธิจิตสูง มีอิทธิฤทธิ์และศักดิ์สิทธิ์ได้อธิษฐานปลุกเศกขึ้นไว้ทั้งที่แบบผ้ายันต์ ผ้าประเจียด

ทั้งที่เป็นรูปพระเครื่องของขลังหลายรุ่นหลายแบบ มีทั้งเก่าและใหม่สวยงามประณีตแตกต่างกันตามสมัยและฝีมือของจิตรกร แม้แต่เนื้อของนางกวักก็มีแตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสมและสถานการณ์ เป็นโลหะบ้าง ทองคำบ้าง ทองเหลืองบ้าง ทองแดงบ้าง เงินบ้าง นากบ้าง ตามแต่จะมีความสามารถหามาได้ แต่ที่สำคัญที่สุดจะแตกต่างกันไม่ได้ คือ ต้องทำเป็นรูปของสุภาพสตรีที่สมบูรณ์ไปด้วยเบญจกัลยาณี มีรูปร่างสิริลักษณ์อันโสภาทุกประการ ในท่านั่งพับเพียบอย่างเรียบร้อย กิริยาอาการสำรวมอย่างละมุนละไม มือซ้ายถือถุงเงินทอง มือขวายกขึ้นเสมออก แสดงอาการ "กวัก" เรียกเอาสิ่งที่อยู่ภายนอกให้เข้ามาหาตัวอย่างสุภาพอ่อนโยน กิริยาอาการนี้แหละทำให้เกิดอำนาจศักดิ์สิทธิ์ เรียกเอาเงินทอง ของต้องใจทั้งหลายให้หลั่งไหลเข้ามาหาตัวได้ อาการกวักเรียกอันสุภาพเปี่ยมไปด้วยลีลานารีโสภาลักษณ์อย่างนี้ ส่อถึงน้ำใจอันขาวบริสุทธิ์เต็มไปด้วยเมตตาอารีธรรมชั้นสูง ดึงเอามนุษย์ชายหญิงทั้งหลายให้เข้ามาชอบอกชอบใจ และนำเอาลาภสักการะทรัพย์สินเงินทอง ของขวัญต่าง ๆ

อักขระประจำตำแหน่งนางกวัก

นอกจากรูปร่างสิริลักษณ์ และ อาการกวักเรียกอันงดงามของนางกวักแล้วนางกวักยังมีของวิเศษอีกด้วย นางกวักที่ดีวิเศษจริง ๆ นั้น อาจารย์แต่โบราณกาลก่อน ท่านจารึกไว้ในคัมภีร์ว่า ถ้าจะให้ดีวิเศษจริง ๆ และต้องตามโฉลกที่แท้แล้ว ต้องทำด้วยกระเบื้องอย่างขาวสะอาด หรือโลหะสามกษัตริย์ เสร็จแล้วก็เข้าพิธีปลุกเศกลงเลขยันต์อักขระประจำตำแหน่ง ตามตำหรับ "โอมระรวยมหาระรวย" คือ ที่หน้าผากลงอักขระว่า ทุ-สะ ด้านหลังลงอักขระว่า นิ·มะ ต้นแขนขวาลงอักขระว่า ธะ—นัง ต้นแขนซ้ายลงอักขระว่า โภ–คัง ในระหว่างปลุกเศกนั้น จะต้องบริกรรมคาถาว่า ทุ—สะ—นิ—มะ—ธะ—นัง—โภ—คัง—อยู่ จนตลอดเวลา ตัวอักขระนี้อาจารย์โดยมากไม่นิยมเขียนเป็นภาษาไทย มักเขียนเป็นภาษา

ขอม เพราะภาษาขอมเป็นภาษาศักดิ์สิทธิ์ในทางเวทยมนต์คาถา และเป็นภาษาที่ใช้จารึกคัมภีร์ทางศาสนาและเวทางคะศาสตร์มาแต่สมัยก่อน ภาษานี้มีเรียกกันตามสำนักของอาจารย์ หรือมีเรียกกันตามวัดวาอาราม คนรุ่นก่อน ๆ มีความรู้ในภาษาขอมนี้ได้ดีและแตกฉาน นอกจากจะเรียนอ่านแล้วยังฝึกหัด การจดคัดลายมือให้สวยงาม สำหรับจารึกอักษรนี้ลงบนแผ่นโลหะ แผ่นทอง หรือในใบตาล ใบลานได้อีกด้วย ลายมือที่จารึกนั้นต้องเป็นลายมือที่สวยงามจริง ๆ สมัยนี้ไม่มีสอนกัน คนสมัยนี้ก็อ่านอักษรขอมไม่ออก ยังแต่คนแก่วัด แก่เฒ่า แก่รุ่นปู่ บางท่านเท่านั้น

เครื่องบูชานางกวัก

ดอกไม้ขาว ๓ ดอก ธูปหอม ๑ ดอก

คาถาบูชานางกวัก

บทที่ ๑ แบบพุทธมนต์

อะภิวาทะสีลิสสะ นิจจัง วุฑฒาประจายิโน
ยะโสจะโภคะสัมปัตติ พหู ธนานิ วัฑฒนติ

บทที่ ๒ แบบมหาระรวย

โอม ระรวยมหาระรวย โอมปู่เจ้าเขาเขียว มีลูกสาวคนเดียวชื่อนางกวัก ชายเห็นชายรก หญิงเห็นหญิงรัก คนรักกูอยู่ทุกตำบล แม้นพวกพ่อค้าพาณิชพากูไปค้างถึงเมืองแมน กูจะค้าหวแหวนก็ได้แหวนแสนทะนาน กูจะค้าสารพัดการก็ได้กำไรมาคล่อง ๆ กูจะค้าเงินก็ได้เงินมาเป็นกอง กูจะค้าทองก็ได้ทองมาเป็นหาบ โอม มหาสิทธิโชค โอม ระรวยสวาหะ ฯ

บทที่ ๓ แบบย่อหัวใจ

สุ—สะ—นิ—มะ—ธะ—มัง—โภ—คัง

ประวัติแม่โพสพ

เรื่องเดิมมีอยู่ว่า แม่โพสพนี้เป็นนางเทพธิดาผู้เป็นสนมเอกของท้าวสักกะเทวราชทรงพระนามว่า “โพสวเทวี” มีพระวรกายสวยงามประดุจดงทองคำธรรมชาติ มีกลิ่นกายหอมอบอวนประดุจดงเกษรดอกไม้ มีหน้าที่รักษาสวนบุบผาชาติ ในสวรรค์ของท้าวอมรินทราธิราช และเป็นผู้นำดอกไม้ไปถวายท้าวสักกะ ในวันพระขึ้นหรือแรม ๘ ค่ำ และ ๑๔ ค่ำ ตามปักษ์ทุก ๆ เดือน

ครั้นถึงวันอุโบสถวันหนึ่ง พระนางได้เก็บดอกไม้และนำไปถวายองค์อมรินทร์ ณ ปราสาทเวชยันต์ ที่ประทับ ดังที่ได้เคยปฏิบัติมา

ครั้งนั้น ท้าวสักกะผู้มีเดช ได้ทรงทอดพระเนตรเห็นโพสวเทวีมีรัศมีเศร้าหมองจึงทราบทันทีว่า พระนางโพสวเทวี หมดบุญจะปฏิสนธิไปเกิดในมนุษย์ แต่ก่อนนั้น เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ นางมีจิตใจบริสุทธิ์ โดยมีจิตศรัทธา ไม่ตระหนี่ บริจาควัสดุสิ่งของให้ชาวโลกผู้ตกทุกข์ได้ยาก บุญจึงส่งเสริมให้มาเกิดเป็นนางฟ้ามีผิวพรรณงดงามประดุจดังทองคำธรรมชาติ แต่เพราะหมดบุญที่ทำมาจึงเป็นเหตุให้รัศมีวรรณอับเฉา จึงตรัสบอกแก่น้องนาง ถึงการที่จะจุติไปเกิดเป็นมนุษย์ เมื่อนางโพสวเทวีได้ฟังก็มิได้ปริเทวนาโสกาดูรแต่ประการใด เพราะพระนางมั่นคงอยู่ในมรณสติมิได้ขาดตั้งอยู่ในความไม่ประมาทเสมอมา ท้าวสกกะจึงเผยพระวาจาว่า ภัทเท ดูก่อน น้องผู้มีดวงพักตร์อันผุดผ่อง ในชาติก่อนน้องเคยมีจิตศรัทธาบริจาควัสดุสิ่งของให้เป็นประโยชน์แก่บุคคลผู้ยากจนเข็ญใจ บุญกุศลอันนี้ไซร้ จึงได้ส่งผลให้มาเกิดเป็นนางฟ้าอยู่ในสรวงสวรรค์ แต่เดี๋ยวนี้บุญจะหมดไปแล้วขอให้นางแก้วจงเร่งแสวงหาบุญเสียใหม่ โดยลงไปเกิดเป็นมนุษย์ แล้วบริจาคเนื้อหนังมังสาของน้องนางนี้ให้เป็นทานแก่ชาวโลกที่อดอยาก เมื่อชาวโลกได้บริโภคเนื้อหนังมังสาของเจ้าจะได้มีอายุยืนนานสืบต่อไป

โพสวเทวี น้อมรับคำแล้วก็กราบบังคมลาท้าวสักกะเทวราช ด้วยจิตใจอันบริสุทธิ์หวังจะช่วยมนุษย์ให้พ้นทุกข์ภัย จึงได้ไปสู่สวนบุบผชาตรวบรวมบรรดาดอกไม้อันเป็นทิพย์ เมื่อรวบรวมได้ตามความประสงค์แล้วก็มุ่งตรงไปสู่ป่าหิมพานต์ซึ่งเป็นที่อยู่ของฤาษีผู้วิเศษ นามว่า "มหาปไลยโกฎ" เพื่อบูชาและขอบารมีให้ช่วยนางเลี้ยงสัตว์โลก ตามความปรารถนา แต่ในขณะที่นางคมนาการเข้าไปนั้นพระฤาษีตาไฟ กำลังนั่งหลับตาเข้าฌาณเจริญเตโชสมาบัติในปีหนึ่งจะลืมตาครั้งเดียวเท่านั้น คือเมื่อถึงฤดูกาลที่ดอกไม้ในป่าหิมพานต์ผลิดอกออกผล ก็จะออกจากฌาน แล้วลืมตาขึ้น ถ้ายังมิได้ออกจากฌานแล้วลืมตาขึ้นเมื่อใด ไฟจะลุกออกจากดวงตาไหม้วัสดุสิ่งของที่อยู่ข้างหน้าเป็นจุลวิจุลไปทั้งหมดจนราบเรียบ

ในขณะที่แม่โพสพเข้าไปหาก็กระทำปทักษิณสิ้น ๓ ครั้ง แล้วนั่งอยู่ตรงข้างหน้าพระฤาษี ดอกไม้อันเป็นทิพย์ที่นางเก็บรวบรวมเพื่อบูชาพระฤาษีก็ส่งกลิ่นหอมฟุ้งขจรระคนกับกลิ่นกายของนางที่เป็นทิพย์ กลิ่นหอมนั้นก็ฟุ้งขจรไปตามลม กระทบจมูกพระฤาษีเข้า พระฤาษีสงสัยว่า เอ๊ะกลิ่นอะไรหนอฤดูนี้ ดอกไม้ในป่าหิมพานต์ก็ยังไม่บาน พระฤาษีมีความสงสัยก็ใคร่จะรู้ จึงลืมตาดูทั้ง ๆ ที่ยังไม่ได้ออกจากฌาณด้วยอำนาจเตโชสมาบัติที่แก่กล้า จึงบังเกิดเป็นไฟประไลกัลป์ลุกออกจากดวงตาไหม้เผาผลาญองค์แม่โพสพ พร้อมด้วยดอกไม้อันเป็นทิพย์ให้กลับกลายเป็นเถ้าถ่านกองอยู่ข้างหน้าฤาษีตาไฟ

ขณะนั้น พระฤาษีก็ตกใจจึงได้ออกจากฌาณสมาบัติ นึกสงสารว่าใครหนอที่มาต้องมรณาอยู่ในกลางป่า เขาคงจะเดือดร้อนจึงได้เข้ามาหาเรา อย่ากระนั้นเลย เราจะชุบชีวิตขึ้นมาเพื่อไต่ถามความประสงค์ จึงได้หยิบคณโฑน้ำขึ้นรดลงบนเถ้าถ่านข้างหน้า ด้วยอธิษฐานว่า ผู้ใดมาหาเราด้วยความบริสุทธิ์ก็ให้ฟื้นคืนกายขึ้นมาขณะเมื่อน้ำมนต์ทิพย์ในคณโฑถูกต้องกองเถ้าถ่าน ก็พลันบังเกิดเป็นกอข้าวตั้งตระหง่านขึ้นมา แตกดอกออกรวงเหลืองอร่ามงามยิ่งนัก แต่มีอยู่เมล็ดเดียวที่ใหญ่โตเท่าลูกฟักมีความกว้างถึง ๘ นิ้วฟุต ยาว ๑๖ นิ้วฟุต พระฤาษีนั่งดูเมล็ดข้าวด้วยความสงสัยอยู่ไปมา

อันที่จริง แม่โพสพนั้น ไม่ได้ถูกทำลาย เพราะการลืมตาของพระฤๅษี เพราะมีกายและวิญญาณอันเป็นทิพย์ นอกจากจะสิ้นบุญสิ้นกุศลเท่านั้น จึงจะตาย แต่อาศัยเหตุที่นางมีความประสงค์จะเลี้ยงโลก จึงได้เนรมิตรกายให้เป็นต้นข้าว เพื่อถวายแก่พระฤๅษีให้ได้เลี้ยงโลก ในขณะที่พระฤๅษีกำลังมีความสงสัยอยู่นั้น ก็กลับคืนร่างจากต้นข้าวเป็นนางเทพธิดาตามเดิม และแจ้งให้พระฤๅษีทราบเหตุตั้งแต่ต้นมาแล้วก็กล่าวถวายเมล็ดรวงข้าวแก่พระฤๅษี ขอให้แจกจ่ายแก่ชาวโลกเพื่อเป็นภักษาหารเพื่อจะได้ให้เนื้อหนังมังสาเป็นทาน ไว้สืบต่ออายุของโลกต่อไปชั่วกาลนาน ว่าแล้วแม่โพสพก็กลายร่างเป็นต้นข้าวดังเดิม

พระฤๅษีมีความยินดีเป็นอย่างมาก จึงหยิบไม้เท้าอันเป็นทิพย์ พลางอธิษฐานจิตว่า ถ้าหากเรามีบุญกุศลที่ได้ทำร่วมกับนางเทพธิดาองค์นี้ เพื่อจะได้รักษาโลกให้อยู่เย็นเป็นสุขแล้ว ขอให้เมล็ดข้าวที่เราตีด้วยไม้ทิพย์นี้ จะแตกเป็นเสี่ยง ๆ กระจัดกระจายไปในสถานที่ทั้งหลายด้วยเถิด เมื่อสิ้นคำอธิษฐานแล้ว พระฤๅษีก็ยกไม้เท้าตีลงบนเมล็ดข้าว ทันใดนั้นเองเมล็ดข้าวก็แตกกระจัดกระจายกลายเป็นแมลงเม่าปลิวไปทั่วทิศานุทิศในพื้นปฐพี มนุษย์เราจึงได้เก็บนาทำเป็นพืชพันธุ์ธัญญาหาร ไว้สำหรับเลี้ยงลูกหลานในโลกสืบมาจนกระทั่งทุกวันนี้

นับได้ว่า มนุษย์เราเป็นหนี้บุญคุณของแม่โพสพเป็นอันมาก ถ้าวันใดไม่ได้บริโภคเนื้อหนังมังสาของแม่โพสพ วันนั้นแทบจะว่าเอาชีวิตไว้ไม่อยู่ ฉะนั้นเราทั้งหลายควรจะเชิดชูบูชาแม่โพสพผู้ที่ได้ชื่อว่าเลี้ยงโลกให้อยู่เย็นเป็นสุข จึงสมควรยกรูปของสำนัก ฯ ขึ้นอุทิศบูชา เพื่อแสดงกตัญญูกตเวทิตาต่อแม่โพสพก็จะเกิดสวัสดิมงคล ข้าวกล้าในนาจะอุดมสมบูรณ์เจริญด้วยภักษาหารและมังษาหารชั่วนิรันดร์—แล ฯ

อนึ่ง การแรกไถนานั้น ตามคัมภีร์โบราณจารย์ท่านกล่าวไว้ว่า ให้แรกไถนาหรือที่เรียกว่าแรกนาขวัญ ในวันศุกร์ของต้นเดือน ๖ (เดือนพฤษภาคม) ของปีท่านให้จัดไถเทียมควายหรือโคนำไปที่นา นั่งประณมมือกล่าวขอขมาต่อ

เทพยดารักษ์ และแม่พระธรณี โดยตั้งนโมขึ้น ๓ จบ แล้วกล่าวคำขมาว่าดังนี้ "อิติปิโสอะระหัง สัมพุทโธ นะโม พุทธายะ ปฐวีคงคา พระภุมมะ เทวา ขะมามิหัง" เมื่อกล่าวคำขมาเสร็จแล้ว ให้จับหางไถทำสัญญาณให้ควายหรือโคเดินเวียนขวา ที่เรียกว่า ทำปทักษิณไปให้ครบ ๓ รอบ แล้วให้ปลดแอกปลดควายหรือโคออกจากไถ ในวันนั้นไม่ไถอีก

วันแรกหว่าน โบราณท่านกล่าวไว้ว่าให้ทำการแรกหว่านในวันจันทร์ จะเกิดมหัศจรรย์ มิ่งมงคลข้าวกล้าในนาจะอุดมสมบูรณ์ ทั่วขอบเขตขันธสีมาครั้นถึงวันจันทร์ ท่านให้เตรียมข้าวปลูกที่จะหว่านเป็นกลา ใส่ภาชนะนำออกมาให้พ้นชายคา แล้วอัญเชิญแม่โพสพมาประดิษฐานไว้ในกระบุงข้าวปลูก ประพรมด้วยน้ำอบ น้ำหอมปรุงเป็นอย่างดี จุดธูป—เทียนบูชาปักไว้ในข้าวปลูก แล้วกล่าวคำอัญเชิญแม่โพสพว่า "ศรี ศรี วันนี้ วันดี เป็นมงคลฤกษ์ ข้าฯ จะขอเชิญแม่โพสพเจ้าเข้าไปสู่สิงสถิตย์อยู่ในท้องนาเพื่อบริหาร รักษาข้าวกล้าในนาให้อุดมสมบูรณ์ มาเถิด น๊ะ แม่มา มาเถิด" เมื่อกล่าวคำอัญเชิญเสร็จแล้วให้กล่าวคาถาว่า "คาโว ตัสสะ ปะชายันติเขตเต วุตตัง วิรูหะติ วุตตานัง ผะละมัสสาติ โยมิตตานัง นะทุพภาติ" เสร็จแล้วใหยกแม่โพสพกลับคืนไปไว้ที่หิ้งบูชาอย่างเดิม แล้วดำเนินกาลนำข้าวไปปลูกไปหว่านในนาที่ได้จัดทำที่ไว้แล้ว

การทำขวัญข้าวเมื่อจะเก็บเกี่ยว เมื่อต้นข้าวออกรวงสุกเหลืองอร่ามสมควรที่จะเก็บเกี่ยวได้ ก็ให้ทำขวัญข้าวตามวันที่สมควร เว้นวันอาทิตย์ เพราะตามตำราท่านบอกไว้ว่า แม่โพสพเกิดวันอาทิตย์ โดยจัดแจงหาเครื่องสังเวย แต ไม่ให้ใช้ของที่ทำด้วยแป้ง เพราะแม่โพสพจะไม่บริโภคเนื้อหนังมังสาของตนเอง ของสงเวยให้นำเอา ต้นกล้วย ต้นอ้อย ไข่ หมากพลู แป้งหอม น้ำมันหอม ธูป เทียน ดอกไม้ ผ้าแดง ธงแดง ธงขาว อย่างละ ๒ ธง (ตัดด้วยกระดาษ) มะพร้าวงอก ๑ ผล เมื่อรวบรวมเครื่องสังเวยเสร็จแล้ว ให้เย็บใบตองเป็นกะทงใหญ่ เพื่อรวบรวมใส่เครื่องสังเวย ตามที่จะใส่ได้ แล้วอัญเชิญองค์แม่โพสพจาก

หิ้งบูชา นำไปสู่ท้องนาเมื่อไปถึงแล้ว ให้รวบกอข้าวมา ๓ กอแล้วมัดไว้เป็นกอเดียวกัน ให้นำเอาผ้าแดง ผ้าขาว มัดกอข้าว ให้ติดกัน ให้ปักไม้ไว้สี่ด้านกอข้าวแล้วผูกติดกันเป็นสี่มุม เพื่อวางกระทงใบตองที่ใส่เครื่องสังเวยนน ให้นำต้นกล้วย ต้นอ้อย มะพร้าวงอก ผูกติดกับกอข้าว ให้วางแม่โพสพไว้ในสถานที่ควร แล้วจุดธูปเทียน ปักไว้ในกะทงนั้น ปักธงขาว ธงแดง ไว้ทั้งสี่ด้านกระทง แล้วกล่าวคำทำขวัญข้าว โดยตั้งสัคเคบูชาเทวดา ตั้งนโมบูชาพระรัตนตรัย เสร็จแล้วเริ่มทำขวัญดังต่อไปนี้

ศรี ศรี วันนี้วันดี ข้าพเจ้า ขอเชิญองค์แม่โพสพอย่าระคายคาง ขอเชิญไปสู่ยุ้งฉาง ณ เพลาวันนี้ อันขวัญแม่อย่าหนีไปทางไหน ยามเมื่อลมพัดสะบดใบล้มเกะกะ ขอเชิญขวัญแม่อย่าละเลยเที่ยวสัญจร อย่าบุกป่าฝ่าดงดอน เที่ยวด้นเดิน ขวัญแม่อย่าไปเพลินกับกินนร กินรีเที่ยววิ่งอยู่ตามโขดเขินเนินภูผา ขวัญแม่อย่าเที่ยวไปให้ไกลตาจะว้าเหว่ อีกทั้งบึงบางหว่างทะเลแม่อย่าไป . ถึงแม้สระชลาลัยอโนดาต ก็ไม่ควรผาดผิน ขอขวัญแม่อย่าเที่ยวไปให้ไกลเขต ขวัญแม่อย่าเตร็ดเตร่เนรเทศสัญจรไป และอย่าหลงเขาพงไพรชมสิงห์สัตว์ เพราะเสือสิงห์หมีสารพัดโคถึกมฤคา อีกทั้งชนีผีป่าร้องโด่งดังขวัญแม่อย่ามัวไปหลงพึ่งจนเนิ่นนาน ขอเชิญขวัญแม่มาสู่สถานตระการตา หากจะมีผู้ซื้อหาหรือก็ให้ได้ง่าย ๆ หากจะมีผู้ขายหรือก็ให้ได้ดีมีราคา ข้าฯ จะขอประกาศไว้ในศาสนา เพื่อแผ่ผล จะได้เป็นอาณาประโยชน์แก่ตนในภายหน้า และจะตั้งใจตรวจน้ำตามโบราณคดี ขอขวัญอย่าพลันหนีไปห่างไกล ขวัญแม่อย่าตกใจให้ฉุนเฉียว เมื่อเวลาที่ตรงลงเคียวเกี่ยวตระหวัด แล้วมัดควบรวบรัดทำเป็นกำ เมื่อเห็นทำได้มากตากไว้ในนาไปเกี่ยวเอาซังมามัดเป็นฟ่อนขวัญแม่อ่อนอย่าตกใจให้ระแวง เขาจะเอาคันหลาวแทงหามใส่เกวียนลากเข้ามา ขวัญแม่เอ๋ยอย่าเลยลาห่างสถาน ขวัญแม่อย่าตกใจ เมื่อใส่ลานโคกระบือย่ำ แล้วเก็บกวาดมาร่อนทำให้สะอาด สู้อุตส่าห์ตักขึ้นสาดแล้วโบกกระพือ แม้แต่ฟางสักนิด ก็มิได้ติดมือ เข้าแปดปนแล้วก็เอาน้ำมนจันทร์ อันระคนน้ำอบปรุงกระแจะพร้อมหอม ฟุ้งไปด้วยกลิ่นจันทน์ ขอเชิญขวัญแม่จรมาส่ที่

ขอขวัญแม่อย่ารี ไปตามลม ขอเชิญแม่เข้ามารับเครื่องสังเวยซึ่งเคยมีมาแต่ครั้งพระฤาษีประลัยโกฏิ พระคุณของแม่เคยโปรดสัตว์โลกถ้วนทุกหน้าให้อุดมไปด้วยภักษาหารมิได้ขาด ขอเชิญแม่มาอย่าแคล้วคลาดในวันนี้ อาคัจเฉยยะ อาคัจฉาหิ มานิมามา

เสร็จแล้วให้นำเคียวหรือเครื่องเกี่ยวข้าวทั้งหมดไปวางไว้ข้างหน้าองค์แม่โพสพแล้วกล่าวคำขมาโทษว่า “อัมมะ โพสะวะเทวี ขะมะตุ เม โทสัง” ข้าแต่แม่ โพสพผู้เจริญ วันนี้ลูกจะเกี่ยวข้าว ขอเชิญแม่อย่าถือโทษโกรธลูกเลย เมื่อจะเกี่ยวให้ประณมมือไหว้ และใช้มือซ้ายจับต้นข้าว ใช้มือขวาจับเคียว กลั้นใจเกี่ยวโดยบริกรรมคาถาว่า พุทธัง ระตะนานัง ครั้งหนึ่ง ธัมมัง ระตะนานัง ครั้งหนึ่ง และ สังฆัง ระตะนานัง อีกครั้ง รวมเกี่ยว ๓ ครั้ง เป็นอันเสร็จพิธีในการทำขวัญเกี่ยวข้าว เพียงเท่านี้ แล้วให้นำมะพร้าวงอกไปปลูกไว้ที่คันนา จะสมตามปรารถนาทุกประการแล ฯ

การเก็บข้าวเข้ายุ้งฉาง เมื่อเกี่ยวและนวดซ้ำเสร็จแล้วนำไปสู่ยุ้งฉาง ท่านให้เลือกเอาวันพฤหัสบดี เมื่อเก็บข้าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว ห้ามไม่ให้ตักออกเป็นอันขาด จะเป็นการตักขาย หรือตักกินเองก็ตาม จนกว่าจะทำขวัญข้าวเสร็จเรียบร้อย วิธีทำขวัญ คือ ให้จัดทำบายศรีปากชาม ๑ ที่ ดอกไม้ ธูปเทียน หมากพลู แก้วแหวนเงินทอง น้ำมะพร้าวอ่อน ไข่ต้ม ๑ ใบ กล้วย อ้อย ผลไม้ต่าง ๆ เมื่อเตรียมเครื่องสังเวยเสร็จแล้ว ก็ให้อัญเชิญแม่โพสพมาประดิษฐานไว้ข้างหน้าเครื่องสังเวย แล้วกล่าวคำอัญเชิญว่า

ศรี ศรี วันนี้ เป็นวันดี อันเลิศล้น ข้าพเจ้าจะขอยกเอาคุณแม่โพสพขึ้นมารำพันจะรำร้องเป็นทำนองทำขวัญตามโบราณ ข้าพเจ้าขออัญเชิญเทวดาในสถานทั่วทุกทิศ ทั้งเจ้าทุ่งเจ้าท่าวราฤทธิ์มีศักดาอีกทั้งปู่เจ้าในเหวภูผาเขาเขิน ซึ่งสถิตย์อยู่ในตรอกซอยเนินและลำธาร อนึ่งจะขออัญเชิญพระจอมมัฆวาฬอีกทั้งชั้นพรหม และนางอัปสรสาวสนมในชั้นฟ้า นางพระธรณี พระคงคาท้าวนาคินทร์ ข้าฯ จะอัญเชิญให้หมดสิ้นตามประสงค์ อนึ่ง จะขออัญเชิญองค์พระสุริย์ ทั้งเทพย

ดาในราศีทุกถ้วนหน้า ขออัญเชิญเสด็จลงมาสู่ปริมณฑลรับเครื่องตงสังเวยบนที่บวงสรวง แล้วเทพยดาทั้งปวง จะได้ช่วยกันอวยชัยวันนี้เป็นวันดีมีลาภใหญ่เป็นเอนกนันต์ ขอเชิญแม่โพสพจอมขวัญ จงช่วยกันเลี้ยงโลก ให้หายทุกข์โศกและโรคภัย ขวัญของแม่จงกลับมาชมแก้วแหวนเงินทองอันตั้งอยู่มากมายก่ายกอง ณ บัดนี้เถิด

เมื่อทำพิธีเชิญขวัญเสร็จแล้ว ในวันนั้นอย่าเพิ่งตักข้าวออกจากยุ้งจากฉาง ให้ตักในวันรุ่งขึ้น แต่ห้ามวันอาทิตย์ ข้าวที่ตักนี้ ครงแรกต้องทำบุญตักบาตรเสียก่อน อย่าเพิ่งรับประทานเอง แล้วอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลไปให้แม่โพสพ โดยเฉพาะก็จะเกิดเป็นสวัสดิมงคลแก่เรือกสวนไร่นา และแก่ครอบครัวของตนเอง

สิทธิมัตถุ สิทธิมัตถุ สิทธิมัตถุ อิทัง ผลังฯ

□ □

ประวัติ (พระฉิม) พระสิวลี

(ผู้เลิศทางสักการะ)

□ □

พระฉิม คือ พระสิวลีเถระ เป็นพระมหาสาวกองค์หนึ่งในพระพุทธศาสนา ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นเลิศในทางลาภ ประชาชนนิยมเรียกกันอย่างนั้น จะสร้างกันมาตั้งแต่สมัยใดไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดนัก ได้พยายามค้นคว้าหาหลักฐาน และไต่ถามปฏิบัติมากหลายท่านไม่ได้ความชัดนักจึงไม่สามารถให้คำสันนิษฐานได้ แต่เท่าที่เคยได้พบเห็นมาในอดีต นิยมสร้างเป็นยันต์อักขระภาษาขอมและมีรูปพระฉิม ในแผ่นผ้า โลหะ หรือกระดาษ เรียกกันว่า "**ยันต์พระฉิม**" บ้าง "**ธงพระฉิม**" บ้าง แม้แต่ท่านผู้มีลาภสักการะมาก นิยมสร้างเป็นวัตดัถงกล่าวนั้น

รูปพระฉิม โดยมากนิยมใช้เป็นแบบยืนในลักษณะธุดงค์ ห่มดองใช้ผ้ารัดอก มือขวายกเสมอผ้ารัดอก กำมือถือด้ามกรด ตัวกรดเอนราบบนบ่าและไหล่บ่า คล้องสายโยงบาตรไว้ มือซ้ายยกขึ้นระดับต่ำกว่ามือขวาเล็กน้อย กำมือถือด้ามตาลปัตร ในระหว่างท่อนแขนซ้ายคล้องถุงย่าม ส่วนลูกประคำนนบางแบบคล้องคอไว้ก็มี คล้องมือซ้ายไว้ก็มี แต่ต่อมาปรากฏว่ามีเกจิอาจารย์นิยมสร้างกันหลายแบบตามมติของแต่ละบุคคล

ในประวัติศาสตร์พระมหาสาวกทั้งหลาย มีพระมหากัสสปเถระองค์เดียวเท่านั้น ที่ได้รับยกย่องจากพระพุทธองค์ว่าเป็นเลิศในการถือธุดงค์เป็นวัตร เหตุไฉนจึงประดิษฐ์คิดสร้างจึงทำรูปพระฉิมเป็นรูปลักษณะธุดงค์ เมื่อค้นดูในพระสูตรก็พบ มีคราวหนึ่งที่ท่านตามเสด็จพระบรมศาสดาจารย์เข้าไปในป่าไม้สะแก ซึ่งเป็นทางทุรกันดาร แต่ปรากฏว่าข้าวปลาภัตตาหารมั่งคั่งสมบูรณ์ ด้วยอาศัยบุญญาธิการของท่านแต่ปุเรชาติมีหลักฐานอ้างได้ในธัมมปทัฏฐกถา อรหันต์วรรคภาค ๔ ดังจะชี้ให้เห็นพอเป็นสังเขปต่อไปนี้

พระสิวลีมหาเถระ (พระฉิม) เป็นโอรสของพระนางสุปปวาสา ซึ่งเป็นพระราชธิดาของพระเจ้ากรุงโกลิยะ เมื่อท่านยังถือเอาปฏิสนธิอยู่ในครรภ์ของพระมารดาก็เป็นสิริมหามงคล บันดาลให้พระมารดาอุดมสมบูรณ์ด้วยลาภสักการะ แต่โดยที่ท่านมีปุพพกรรมแต่ปุเรชาติ ซึ่งครั้งนั้นเสวยราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ครองราชสมบัติอยู่ได้ยกไปล้อมพระนครของประเทศอริราชศัตรูอยู่ถึง ๗ ปี ๗ เดือน ๗ วัน เป็นกำหนด จึงเป็นเหตุให้ท่านอยู่ในพระครรภ์ของมารดาอยู่ถึง ๗ ปี ๗ เดือน ๗ วัน เท่ากับกรรมเก่าเป็นการชดใช้กรรมนั้น ครั้นถึงการกำหนดประสูติ พระมารดาก็ประสูติโดยง่ายไม่เจ็บช้ำทรมานพระวรกายแต่อย่างใด ประดุจน้ำไหลออกจากหม้อฉะนั้นพระประยูรญาติทั้งหลายจึงถวายพระนามตามนิมิตรนนว่า “**สิวลีกุมาร**” เมื่อท่านมีพระชนม์เจริญวัยขึ้น ก็ได้ออกผนวชในสำนักของพระสารีบุตร ในขณะเมื่อจรดใบมีดโกนลงบนพระเกศาครั้งแรก ท่านได้พิจารณาถึงตจปัญจกรรมฐานคือ เกศา โลกา นะขา ทันตา ตะโจ โดยอนุโลมและปฏิโลมพิจารณา

พอดีกับปลายมีดโกนจรด ก็ได้สำเร็จพระโสดาปัตติผล, ขณะเมื่อจรดปลายมีดโกนครั้งที่สอง ก็ได้สำเร็จในสกาทาคามีผล และขณะเมื่อจรดปลายมีดโกนครั้งที่สามได้สำเร็จในอนาคามีผล เมื่อปลงพระเกศาเสร็จก็สำเร็จพระอรหัตผล เป็นพระอเสขะบุคคลในพระพุทธศาสนา นับแต่นั้นมา ปัจจัยจตุรลาภก็หลั่งไหลจากทิศานุทิศมาสู่ท่านมากมาย พระภิกษุทั้งหลายก็ได้พลอยอาศัยใช้สอยไปด้วย ดังเรื่องสังเขปอันเกิดจากการบูชาพระสิวลีเถระ ต่อไปนี้.—

ในกาลครั้งหนึ่ง สมเด็จพระบรมศาสดาทรงชักชวนพระภิกษุสงฆ์ประมาณ ๕๐๐ รูป พร้อมด้วยพระมหาเถระสารีบุตร เสด็จไปยังป่าไม้สะแกอันเป็นพำนักบำเพ็ญสมถและวิปัสสนากัมมัฏฐานของท่านเรวัตเถระ ซึ่งเป็นอนุชาพระสารีบุตรเมื่อเสด็จพุทธดำเนินไป ถึงระหว่างกลางป่า เป็นทาง สองแพร่ง พระอานนท์ พุทธอุปัฏฐากทูลให้พระพุทธองค์ทราบว่า ทางสองแพร่งนี้ ทางหนึ่ง เป็นทางอ้อมคดมีพวกมนุษย์อาศัยอยู่ตามระยะทางพอมีภิกษุสงฆ์ตามเสด็จมาจะไม่อดด้วยภัตตกิจ อีกทางหนึ่งเป็นทางตรง ตัดเข้าไปในดงพงชัฏ มีภยันตรายด้วยอมนุษย์และป่า หามนุษย์มิได้ พวกเราจะไปทางไหนจึงจะเห็นควร พระบรมศาสดาจึงตรัสถามว่า "**ก็พระสิวลีมากับพวกเรามิใช่หรือ ? ดังนั้นเธอจึงถือเอาทางตรงนั้นแหละ เพราะพวก ชาวเทพยดา และอมนุษย์ จะรีบรุด มาทำสักการะ แก่พระ สิวลี ทุกระยะทางจะสะดวกด้วยภัตตาหารและที่พักอาศัย**" โดยที่พระองค์ทรงทราบได้ด้วยพุทธญาณในคราวเสด็จไปครั้งนั้น ภิกษุทั้งหลายมีพระบรมศาสดาเป็นประมุขเกษมสุขด้วยภัตตาหารและที่พักอาศัย ด้วยบุญบารมีของพระสิวลีองค์เดียว ดังพรรณนามาก็พอชี้ให้เห็นว่าสาธุชนผู้คิดสร้างพบเหตุนี้เป็นปทัฏฐานจึงนิยมสร้างพระสิวลีเป็นลักษณะธุดงค์ทรงกลด เพราะใครมีไว้บูชาสักการะจะอุดมไปด้วยลาภผล เช่นองค์พระสิวลีซึ่งได้รับยกย่องจากสมเด็จพระบรมศาสดาจารย์ **เป็นเลิศแห่งภิกษุทั้งหลายเป็นผู้มีลาภมาก** โดยอาศัยหลักอันนี้ ท่านหญิงชายที่มีพระฉิม (พระสิวลี) ไว้บูชา ให้สวดมนต์ภาวนาเป็นประจำ หรือจะออกจากบ้านไปค้าขายหวังได้ลาภ จงกล่าวคาถาว่า "**สิวลี จะมาหาเถโร**" เป็นศิษย์ ท่านจะอุดม

ไปด้วยสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคลสมบูรณ์พูนสุขไปด้วย ลาภ ยศ ชนมายุ สรรเสริญตลอดกาลเทอญ.

คาถาบูชาพระสิวลี (พระฉิม)

สิวลี จ มหาเถโร เทวตานรปูชิโต โสรโห ปจฺจยาทิมฺหิ สิวลี จ มหาเถโร ยกฺขาเทว ปูชิโต โสรโห ปจฺจยามฺทิหิ อหํ วนฺทามิ ตํสทาตสฺสเถรสฺล เอตํ คุณํ โสตฺถิลาภํ ภวนฺตุเม.

(ใช้ภาวนาเป็นนิตย์จะได้ลาภผลแล)

พระพุทธรูปปางประทานพร

ปุพพณฺเห บิณฑปาตญฺจ สายณฺงเห ธมฺมเทสนงฺ ฯ ติติ

พระพุทธกิจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ทรงโปรดเป็นกิจวัตรประจำวันของพระองค์คือเวลาเช้า พระพุทธองค์เสด็จออกบิณฑบาตโปรดเวไนยสัตว์ทุกทั่วหน้า เวลาเย็นทรงแสดงพระธรรมเทศนาสั่งสอนพุทธบริษัท เวลาค่ำทรงประทานพระโอวาทแด่พระภิกษุสงฆ์สาวก เวลากลางคืนแก้ปัญหาแก่เทวดา เวลาใกล้รุ่งทรงตรวจดูบรรดาสัตว์โลกว่ามีผู้ใดเข้าข่าย ในญาณของพระองค์จักโปรดบ้าง

นี่คือกิจวัตรของพระองค์ท่าน ที่ตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณตลอดพระชนมายุของพระองค์

พระพุทธรูปปางประทานพร เป็นพระพุทธรูปแบบสุโขทัยนั่ง พระหัตถ์ซ้ายประคองบาตร พระหัตถ์ขวายกขึ้นและดีด เป็นการประทานพรให้ความร่มเย็นเป็นสุขตำนานมีดังนี้

ในกาลสมัยหนึ่ง พระพุทธองค์ได้อุฏฐาการเสด็จไปยังกรุงกบิลพัสดุ์ เพื่อทรงโปรดพระประยูรญาติ มีพระเจ้าสุทโธทนะพุทธบิดา เป็นต้น พร้อมด้วย

พระภิกษุสงฆ์อรหันต์ขีณาสพสองหมื่นรูปเป็นบริวารแวดล้อม ทรงประทับอยู่ที่นิโครธาราม พระประยูรญาติทั้งสองฝ่ายได้เสด็จมาเฝ้า บางพวกก็ถวายสักการะ บางพวกก็นิ่งเฉยเสีย ถือทิฏฐิมานะว่าตนเป็นผู้ใหญ่มีอาวุโสสูงมากกว่าพระพุทธองค์ พระพุทธองค์ต้องการที่จะทำลายทิฐิมานะของพระประยูรญาติ จึงได้ทรงแสดงอิทธิปาฏิหาริย์ด้วยประการต่าง ๆ จนพระประยูรญาติกลับใจถวายความเคารพสักการะพระองค์ท่านและพระสงฆ์บริวารสาวก จึงทรงแสดงพระธรรมเทศนาโปรดจนพระประยูรญาติได้บรรลุคุณธรรมพิเศษ ตามสมควรแต่อัตภาพที่ได้บำเพ็ญทานบารมีมา เมื่อพระประยูรญาติเสด็จกลับมิได้ทูลขออาราธนาให้รับบิณฑบาตในวนรุ่งขึ้น

ครั้นเวลารุ่งเช้า พระอาทิตย์ทอแสงขึ้นจับขอบฟ้าเบื้องบูรพาทิศ พระพุทธองค์พร้อมด้วยพระภิกษุสงฆ์แวดล้อมเสด็จเข้าสู่มหานครกบิลพัศดุ์ ทรงบิณฑบาตโปรดเวไนยสัตว์ไปทั่วทุกมุมมหานคร มหานครกบิลพัสดุ์ก็เหลืองอร่ามไปด้วยสีแห่งผ้ากาสาวพัสตร์ อันเป็นหลักชัยในพระบวรพุทธศาสนา พระเจ้าสุทโธทนะพุทธบิดาทรงทราบว่า สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จออกบิณฑบาตไปตามตรอกซอกมุมทั่วมหานครนั้น ก็ทรงตกพระทัยเป็นอันมาก จึงรีบเสด็จมาอาราธนาพระบรมศาสดากับพระสงฆ์สาวกให้ไปฉันภัตตาหารในพระราชวังทันที เมื่อพระบรมศาสดาทรงกระทำภัตตกิจเสร็จแล้ว พระนางพิมพายโสธราจึงได้ทรงแนะนำราชกุมารราหุลว่า "สมณผู้ประทับนั่งบนอาสนะพิเศษข้างหน้าสุดนั้นแหละคือพระบิดาของเจ้าละ ลูกจงเข้าไปทูลขอราชสมบัติจากพระองค์เถิด สืบไปเบื้องหน้าเจ้าเติบใหญ่จักไดครองราชสมบัติแทนพระอัยกาของเจ้า ปกครองแผ่นดินนครกบิลพัสดุ์สืบต่อไป" ราชกุมารราหุลก็เข้าไปกราบทูลขอตามที่พระราชมารดาทรงแนะนำ พระพุทธองค์จึงมีพุทธฎีกาตรัสว่า "ลูกเอ๋ย อันทรัพย์สมบัติสิ่งของทั้งหลายที่มีอยู่ในโลกนี้ เป็นของนอกกายไม่คงทนถาวรจีรังยั่งยืน ย่อมเสื่อมสิ้นแตกสลายสูญหายไปในที่สุด ทั้งยังมีโทษผูกพันธนาการเจ้าของให้เวียนว่ายตายเกิดอยู่ในวัฏสังสารไม่มีสิ้นสุด ลูกของพ่อจงรับเอาทรัพย์ภายใน คือ อริยทรัพย์ที่ประเสริฐ ๗ ประการ มี ศรัทธา ปัญญา

พาหุสัจจะ เป็นต้น ซึ่งเป็นทรัพย์ที่มั่นคงถาวรจีรังยั่งยืน โจรไม่กลายื้อแย่ง อุทกภัย วาตภัย อัคคีภัย ไม่สามารถจักเบียดเบียนบีฑาได้ ทั้งยังได้ชื่อว่าเป็นมนุษย์ชาตบุตร ผู้เจริญตามรอยพ่อ ซึ่งเป็นผู้มอบดวงประทีปแสงสว่างให้แก่สัตว์โลกทั้งมวล ลูกเอ๋ย ลูกจงรับเอาอริยทรัพย์นี้ที่พ่อให้ไปแทนราชสมบัติเถิดนะลูกนะ" จบฎีกาพุทธดำรัส พระราหุลราชกุมารก็เกิดความเลื่อมใสศรัทธาในพระบวรพุทธศาสนา จึงทูลขออุปสมบท และเนื่องจากราหุลกุมารยังเยาว์วัยอยู่ พระชันษายังไม่ครบ ๒๐ พรรษา พระพุทธองค์จึงมีพุทธานุญาตให้บรรพชาราหุลกุมารเป็นสามเณร และนับเป็นสามเณรองค์แรกในพระพุทธศาสนา

ฉะนั้นพรขององค์สมเด็จสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงนับได้ว่าเป็นพรที่ยิ่งใหญ่ จะสามารถช่วยผ่อนคลาย สรรพสัตว์ผู้ประพฤติปฏิบัติตามคำสั่งสอน ของพระองค์ท่าน ให้พ้นจากห้วงมหรรณพ กล่าวคือวฏฏะสังสาร ขึ้นสู่จุดหมายเหมือนดังได้แก้ว คือ พระนิพพานดังปรารถนา ประเพณีโบราณาจารย์ท่านจึงรจนาว่า การสร้างพระพุทธรูปปางประทานพร (ดีดน้ำพระพุทธมนต์) ถือว่าเป็นปางที่ศักดิ์สิทธิ์ยิ่งนัก ผู้ใดมีไว้สักการะบูชาทุกเช้าค่ำ หมั่นภาวนา ชำระจิตใจให้ใสสะอาดจะประสพแต่ความสุขความเจริญยิ่ง ๆ เทอญคือ มนุษย์สมบัติ และนิพพานสมบัติ ดังคำภาวนาว่า

"ปุพพัณเห บิณฑปาตัญจะ สายัญเห ธัมมะเทสะนัง"

● พระนพเคราะห์ที่โบราณจารย์กำหนด ●

โบราณจารย์ท่านกล่าวว่า ดาวนพเคราะห์ที่แทรกมาเสวยอายุของมนุษย์เราทุกคนนั้น เกิดแต่สมัยสร้างโลกมา ทางคติศาสนาพราหมณ์ถือว่า พระอิศวรผู้เป็นเจ้าสร้างดาวนพเคราะห์ขึ้นจาก สัตว์, ฤษี, นางฟ้า ผี และมีจำนวนเท่าใดก็ถือว่าดาวนพเคราะห์ดวงนั้น มีกำลังดังนี้

พระอาทิตย์	สร้างจากราชสีห์	๖ ตัว	มีกำลัง ๖
พระจันทร์	สร้างจากนางฟ้า	๑๕ องค์	มีกำลัง ๑๕

พระอังคาร	สร้างจากกระบือ	๘ ตัว	มีกำลัง ๘
พระพุธ	สร้างจากช้าง	๑๗ เชือก	มีกำลัง ๑๗
พระเสาร์	สร้างจากเสือ	๑๐ ตัว	มีกำลัง ๑๐
พระพฤหัส	สร้างจากฤษี	๑๔ คน	มีกำลัง ๑๔
พระราหู	สร้างจากผีหัวโขมด	๑๒ หัว	มีกำลัง ๑๒
พระศุกร์	สร้างจากโค	๒๑ ตัว	มีกำลัง ๒๑
พระเกตุ	สร้างจากนาค	๙ ตัว	มีกำลัง ๙

รวมกันเข้าหมดเท่ากับ ๑๐๘ จำนวนอิสิติธาตุ ส่วนพระเกตุนั้น (๙) สร้างจากพระยานาค ๙ ตัว มีกำลัง ๙ แต่พระเกตุไม่เสวยอายุผู้ใดแล ทรงคตินิยมโหราศาสตร์ ถือว่าท่านผู้ใดเกิดวันใด ดาวนพเคราะห์ หรือเทวดาพระเคราะห์วันเกิดนั้นต้องรักษาผู้นั้นเท่ากับกำลังของตน คือ

คนเกิดวันอาทิตย์ จะรักษาอยู่ทิศอิสาน ๖ ปี—คนเกิดวันจันทร์ จะรักษาอยู่ทิศบูรพา ๑๕ ปี

คนเกิดวันอังคาร จะรักษาอยู่ทิศอาคเนย์ ๘ ปี—คนเกิดวันพุธ จะรักษาอยู่ทิศทักษิณ ๑๗ ปี

คนเกิดวันเสาร์ จะรักษาอยู่ทิศหรดี ๑๐ ปี—คนเกิดวันพฤหัส จะรักษาอยู่ทิศประจิม ๑๙ ปี

พระราหู ประจำอยู่ทิศพายัพ ๑๒ ปี—คนเกิดวันศุกร์ จะอยู่รักษาทิศอุดร ๑๒ ปี

รวมดาวพระเคราะห์ ๘ ดวง เรียกกันว่า "อัฏฐเคราะห์" ถ้ารวมพระเกตุอีก ๑ ดวง รวมเป็น ๙ ดวง เรียกว่า "นพเคราะห์"

ดาวนพเคราะห์หรือเทวดา ๙ องค์ เว้นแต่พระเกตุองค์เดียวเท่านั้นที่จะให้เราพ้นทุกข์ต่าง ๆ คงมีแต่เทวดา ๘ องค์ ที่หมุนเวียนกันรักษาเสวยอายุตามกำลังของแต่ละองค์ บางทีก็ให้โทษ บางทีก็ให้คุณ

ฉะนั้นทางคติพุทธศาสนา โบราณจารย์ ได้กำหนดถือเอาพระจริยาวัตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นพระประจำวันเกิด เพื่อสดวกแก่การถือ

ปฏิบตพร้อมทั้งพระพุทธมนต์สวดคาถา เพื่อความเจริญผาสุขแด่ท่านผู้มีชตาเกิดตามกำลังดาวนพเคราะห์

ผู้มีชตาเกิดวันอาทิตย์ (พระพุทธรูปปางถวายเนตร)

เป็นพระพุทธรูปปางอริยาบทประทับยืน ลืมพระเนตรทั้งสองข้าง พระหัตถ์ทั้งสองข้างห้อยประสานกันอยู่ที่พระเพลา พระหัตถ์ขวาทับพระหัตถ์ซ้าย อยู่ในอาการสำรวม เป็นพระจริยาวัตรของพระพุทธองค์เมื่อทรงตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ณ โคนไม้ อัสสัตถโพธิ์ แล้วประทับนั่งสมาธิเสวยวิมุตติสุข ณ โพธิ์บรรลังก์ ด้วยพระอิริยาบทเดียวเท่านั้น มิได้ขยับเขยื้อนพระวรกายแม้แต่น้อย ตลอดสัปดาห์ จนเทวดาบางพวกสงสัยว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าไม่เสด็จลุกขึ้นเลย

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงทราบข้อกังขาของเทวดาพวกนั้น เพื่อขจัดข้อขัดข้องจึงทรงแสดงอภินิหาร เสด็จลุกขึ้นแล้วประทับยืนกลางแจ้ง ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ (อิสาณ) จ้องพระเนตรดูบรรลังก์และโพธิ์ฤกษ์อันเป็นที่บรรลุผลบารมีที่ทรงสร้างมาตลอด ๕ อสงไขแสนกัลป์ตลอด ๑ สัปดาห์ โดยมิได้กระพริบพระเนตรเลย สถานที่นี้จึงได้ชื่อว่า "อนิมิสเจดีย์" พระพุทธจริยาที่พระองค์ทรงเพ่งพระเนตร จ้องดูนี้ ท่านโบราณจารย์จึงถวายพระนามพระพุทธรูปปางนี้ว่า "ปางถวายเนตร" กำหนดให้พุทธศาสนิกชบที่เกิดวันอาทิตย์นี้ เป็นพระบูชาประจำวันเกิด

คาถาสวดคนเกิดวันอาทิตย์

อุเทตะยัญจกขุมา เอกะราชา หะริสสะวันโน ปะฐะวิปปะภาโส ตัง ตัง นะมัสสามิ หะริสสะวันนัง ปะฐะวิปปภาสัง ตะยัญชะ คุตตะตา วิหะเรม ทิวะสัง เย พราหมะณา เวทะคุ สัพพะธัมเม เต เม นะโม เต จะ มัง ปาละ ยันตุ นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา นโม วิมุตตานัง นะโม วิมุตติยา อิมํง โสปริตตัง กัตตะวา จะระเรติ เอสะนะ ฯ

อะเปตะยัญจักขุมา เอกะราชา หะริสสะวัณโณ ปะฐะวิปปะภาโส ตังตัง นะมัสสามิ หะริสสะวัณนัง ปะฐะวิปปะภาสัง ตะยัญชะ คุตตะตา วิหะเรมุ รัตติง เย พ์ราห์มะณา เวทะคุ สัพพะธัมเม เต จะ มัง ปาละยันตุ นะมัตถุ พุทธานัง นะมัตถุ โพธิยา นะโม วิตมุติตานัง นะโมวิมุตติยา อิมัง โสปริตตัง กัตตะวา โมโร วาสะมะกัปปะยี ติ ฯ

ท่านที่เกิดวันอาทิตย์ หรือว่าพระอาทิตย์เสวยอายุ จงสวดพระคาถานี้ให้ครบ ๖ จบ ท่านจักเจริญสิริสวัสดิ์พิพัฒนมงคล สมบูรณ์พูนผล ในลาภ ยศ สุข สรรเสริญ แคล้วคลาดจากภยันตรายนานาเทอญ. ฯ

คำทำนายผู้ที่เกิดวันอาทิตย์

ท่านที่เกิดวันอาทิตย์นั้น จิตใจจะพลันมักง่าย ทำการเสมอตัวดีชั่วใดๆ ทำคุณแก่ใคร เหมือนไฟตกน้ำ จะมีผู้ใหญ่เป็นผู้อุปถัมภ์ เจรจาล้ำเลิศ ไม่มีความผิดน้ำใจซื่อตรง คงสัตย์ต่อมิตร รักง่าย ใจจิต ไม่คิดเสียดาย ถ้อยความมาต้องถึงสองสามราย ร้ายแล้วกลับกลายเป็นดีภายหลังเมื่อน้อยไร้ทรัพย์ เมื่อเติบใหญ่กลับมั่นคงบริบูรณ์ พร้อมพรั่งมีมาก แต่จากที่อยู่ จิตใจนั้นใหญ่ มักชอบเจ้าชู้ จะมีความรู้เป็นที่สำคัญแล.

คาถาสวดย่อตั้งนโม ๓ จบว่าดังนี้ ๖ จบก็ได้

อิระชา คะตะ ระสาอิ

ผู้มีชตาเกิดวันจันทร์ (พระพุทธรูปปางห้ามญาติ)

เป็นพระพุทธอิริยาบทประทับยืน พระหัตถ์ซ้ายห้อยลงมาข้างพระวรกาย พระหัตถ์ขวายกขึ้นเสมอพระอุระแบยื่นออกไปเล็กน้อย เป็นพระอิริยาบทห้ามพระประยูรญาติ เนื่องจากสมัยนั้นพวกกษัตริย์วงศ์โกลิยะ และ ศากยะเป็นพระญาติของพระพุทธองค์เกิดการทะเลาะวิวาทซึ่งกันและกัน ไม่สามารถที่จะตกลงด้วยสันติวิธีได้ ถึงกับลงมือประหัตถ์ประหารกันด้วยศาสตราวุธ การทะเลาะเริ่มจากชนหมู่น้อย แล้วลุกลามไปถึงชนหมู่ใหญ่ พระเจ้าแผ่นดินทั้งสองนครต่างยกกองทัพเข้าทำสงครามกัน

เป็นเวลาที่ สมเด็จสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงตรวจดู สัตว์โลก ในเวลา ใกล้รุ่ง อันเป็นพุทธกิจของพระพุทธองค์ ได้ทราบถึงความหายนะที่มาสู่ประยูรญาติ จึงทรงจินตนาการว่า "ถ้าตถาคตไม่ไป หมู่ญาติจักพินาศ" จึงเสด็จทางอากาศด้วยพระองค์เดียว ประทับนั่งอยู่บนรัตนบัลลังก์ในอากาศ หมู่พระประยูรญาติเห็นพระบรมศาสดา จึงวางอาวุธนั่งถวายบังคม พระบรมศาสดาตรัสถามว่า "ทะเลาะกันด้วยเรื่องอะไรหรือมหาบพิตร" เมื่อทรงสดับคำกราบทูลว่า เรื่องน้ำเป็นต้นเหตุแห่งการบาดหมางทะเลาะกัน จึงมีพุทธฎีกาตรัสว่า "น้ำกับกษัตริย์องค์หนึ่ง ๆ อย่างไหนมีค่ามากกว่ากัน" พระประยูรญาติทูลตอบว่า "กษัตริย์พระพุทธเจ้าข้า"

คาถาสำหรับผู้ที่เกิดวันจันทร์ คือ:—

ยันทุนนิมิตตัง อวมังคลัญจ โย จามะนาโป สกุณัสสะสัทโท ปาปั่คคโห ทุสสุปิ่นัง อกันตัง พุทธานุภาเวนะ วินาสเมนตุ.

ยันทุนนิมิตถัง อวมังคลัญจ โย จามะนาโป สกุณสสะสัทโท ปาปั่คคโห ทุสสุปิ่นัง อกันตัง ธัมมานุภาเวน วินาสเมนตุ.

ยันทุนนิมิตตัง อวมังคลญจ โย จามะนาโป สกุณัสสะ สัทโท ปาปั่คคโห ทุสสุปิ่นัง อกันตัง สังฆา นุภาเวน วินาสเมนตุ.

พระคาถานี้เป็นคาถาสำหรับผู้ที่เกิดวันจันทร์ ใช้สวดภาวนาประจำวันเกิดของตน วันละ ๑๔ จบ ทุก ๆ วันไป พร้อมด้วยบูชาพระประจำวันเกิดจะเกิดศิริมงคลยิ่งนักแล

คำทำนายผู้ที่เกิดวันจันทร์

ท่านผู้เกิดวันจันทร์ เกณฑ์ชะตาผู้นั้น ทายว่าไร้วงศาอันจะพึ่งญาติมิได้สักครา เขากลับพึ่งพา ดีเนื้อดีใจ ถ้าแม้ผู้อื่น ยั่งยืนหมายไว้ ติดเนื้อต้องใจ เอาเป็นพี่น้อง ไม่เกรงกลัวใคร น้ำใจจองหอง โอหังคะนอง คบเพื่อนสูงศักดิ์ ปากอ่อนใจแข็ง โกรธร้ายแรงนัก พ่อแม่ที่รัก ไม่อยู่เลี้ยงกัน มักมีตำหนิ เป็นแผลสำคัญ ถ้ามิฉะนั้น ทายว่าถูกไห จะต้องลำบาก ได้ยากเจ็บไข้ โทษยาก

เจ็บไข โทษทัณฑ์ โภยภัยเพราะท่านผู้อื่นตกยากเมื่อหน้า ภายหลงคงยืน ครอบครวยั่งยืน สุดสิ้นชนมานย์ แล.

คาถาสวดย่อตั้งนโม ๓ จบ ว่าดังนี้

ติหัง จะโตโร ถินัง–ติ

ผู้มีชตาเกิดวันอังคาร (พระพุทธรูปปางไสยาสน์)

เป็นพระพุทธรูป ปางบรรทม (หรือไสยาสน์) เป็นพระพุทธจริยาวัตร ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงบรรทม เอนพระวรกายสีหไสยาสน์ทักษิณปรัสว์ เบื้องขวาคู้พระพาหา พระหัตถ์เบื้องขวาทับบนพระเขนยประคองพระเศียร ทอดพระบาทเบื้องซ้ายทับบนพระบาทขวาเสมอกัน ทรงวางพระพาหาเบื้องซ้ายไปตามพระวรกาย ทรงบรรทมมนสิการประกอบด้วยพระสติสัมปชัญญะอยู่ในสมาบตญาณ ตามพุทธประวัติไม่ปรากฏว่าพระพุทธองค์ทรงบรรทมในเวลาไหน แต่เมื่อพิจารณาตามพุทธกิจแล้ว พระศาสดาทรงมีเวลาพักผ่อนพระอิริยาบทน้อยเหลือเกิน ต้องทรงบำเพ็ญพุทธกิจต่าง ๆ โปรดเวไนยสัตย์ด้วยพระเมตตากรุณาทุกถ้วนหน้า พระพุทธรูปปางไสยาสน์นี้ โบราณาจารย์คงจะหมายเอาตอนสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จดับขันปรินิพพาน มีข้อความปรากฏในพระคัมภีร์ปฐมสมโภชน์พรรณาดังนี้

เมื่อพระบรมศาสดาเสด็จถึงสาลวโนทยาน (ป่าไม้รัง) จึงตรัสเรียกพระอานนท์เถระเจ้ามาสั่งว่า เธอจงปัดกวาดแล้วปูลาดอาสนสังฆาฏิผินที่สูงไปทางอุดรทิศ ตถาคตลำบากกายามาจะนิปัชชนาการ (บรรทม) เมื่อพระอานนท์รับพุทธบริหารแล้ว ก็ได้กระทำตามพุทธฎีกาดำรัส เอาผ้าผูกตัดเพดานขึ้นเบื้องบนและมีม่านกั้นอยู่โดยรอบ เปรียบเหมือนนายอุทยานตกแต่งไว้ พระอานนท์ทรงกราบทูลอาราธนานิมนต์พระบรมศาสดาให้เสด็จไสยาสน์ พระพุทธองค์ก็เอนพระวรกายทรงบรรทมเหนือบัลลังก์อาสน์สำเร็จสีหไสยาสน์ โดยทักษิณปรัศว์เบื้องขวา พระบาทซ้ายซ้อนทกษิณ ทรงไสยยาสน์ด้วยข้อ ๑ "บุพพันเหบี่ณฑุปาตัญจะ" หลังจากนั้นพระพุทธองค์ทรงประธานพระธรรมเทศนาโปรดสุภัททะปริพาชก พระปัจฉิมสาวกแล้ว ประทาน

พระโอวาทแก่พระภิกษุสงฆ์สาวกเสร็จสรรพ พระจอมพิชิตมารมุนี ก็เข้าที่เสด็จดับขันธ์ปรินิพพาน ณ พระแท่นศิลาอาสน์ระหว่างต้นไม้รังทั้งคู่ ในสวนวโนทยาน เมืองกุสินารานคร ตรงกับวันอังคาร ปีมะเส็ง วิสาขมาส เพ็ญเดือน ๖ ก่อนพุทธศก ๑ ปี ฉะนั้นโบราณจารย์จึงกำหนดเอาพระพุทธปางไสยาสน์เป็นพระประจำวันในตำรานพเคราะห์แด่ผู้มีชตาวันเกิดตรงกับวันอังคาร

คาถาสำหรับคนเกิดวันอังคาร

ยัสสานุภาวะโต ยักขา เนวะทัสเนติ ภิงสะนัง ยัมหิ เยวานุยัญชนโต รัตตินทิวะมะตันทิโต สุขขัง สุปปะติ สุตตะโต จะ ปาปัง กิญจิ นะ ปัสสะติ เอมะวาทิคุณูเปตัง ปริตตันตัม พะนา มาเห

ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะโย จามานะโป สกุนนัสสะ สัทโธ ปาปักขโห ทุสสุปินัง อะกันตัง พุทธานุภาเวนะ วินาสสะเมนตุ

ยันทุนนิมิตตัง อะวะมังคะรัญจะโย จามานะโป สกุนนัสสะ สัทโธ ปาปักขโห ทุสสุปินัง อะกันตัง ธัมมานุภาเวนะ วินาสสะเมมตุ

ยันทุนนิมิตตง อะวะมังคะรัญจะโย จามานะโป สกุนนัสสะ สัทโธ ปาปักขโห ทุสสุปินัง อะกันตัง สังฆานุภาเวนะ วินาสสะเมนตุ ฯ

คำทำนายผู้ที่เกิดวันอังคาร

ผู้ใดเกิดวันอังคาร จิตใจกล้าหาญ ทายว่ารกพันคอ โกรธเร็วดังไฟ ใจไม่ย่อท้อ ไว้พึ่งพ่อแม่เป็นที่มั่นคง พี่น้องไม่ซื่อตรง มีปัญญา เจรจาอ่อนหวาน ไม่เกยจคร้าน ต่อนานจึงดี ไปอยู่ที่อื่นได้ดี ๒ ครั้ง มั่งคั่งยั่งยืน จะต้องร้อนใจเพราะภัยผจญ แห่งเครือญาติของตน เมื่อแก่ชราจะสุขใจสิ้นสุดโรคภัย มีทรัพย์และลาภผล.

ผู้มีชตาเกิดวันพุธ (พระพุทธรูปปางอุ้มบาตร)

เป็นพระพุทธรูปยืน พระหัตถ์ทงสองประคองบาท ส้นพระบาททง ๒ ชิดกันอยู่ในอาการสังวรทอดพระเนตรพอประมาณ เป็นพุทธจริยาวัตร ที่สมเด็จพระ

พิชิตมารจอมมุนีทรงปฏิบัติตามพุทธกิจข้อ ๑ ว่าปุพพัณเห บิณฑปาตญจะ "เวลาเช้าเสด็จออกทรงบิณฑบาตรโปรดเวไนยสัตว์ทุกทั่วหน้า ตลอด ๔๕ พรรษาที่พระองค์ทรงตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณมา

ตำนานกล่าวว่า กาลครั้งหนึ่ง สมเด็จพระบรมศาสดา พร้อมด้วยพระขีณาสาวกสองหมื่นรูปเป็นพุทธบริวารได้เสด็จไปยังพระมหานครกบิลพัศดุ์ ตามคำอาราธนาพระกาฬุทายี ได้เสด็จประทับอยู่ที่นิโครธารามมหาวิหาร ทรงเห็นพระประยูรญาติมีทิฏฐิมานะ กระด้างกระเดื่อง ไม่เคารพพระพุทธองค์จึงทรงแสดงยมกปฏิหาริย์ต่าง ๆ เพื่อขจัดมานะทิฏฐิของพระประยูรญาติอันมีพระเจ้าสุทโธทนะพุทธบิดาเป็นต้น จนพระประยูรญาติทั้งหลายคลายมานะทิฏฐิ ถวายสักการะต่อพระพุทธองค์ ครานนฝนโบกขรพรรษาได้ตกลงมาห่าใหญ่ พระพุทธองค์ได้แสดงพระธรรมเทศนาเวชสันดรชาดก โปรดพระญาติทั้งหลายต่างก็ได้บรรลุคุณธรรมพิเศษตามสมควรแก่อัธยาศัยที่สร้างสมอบรมมา แล้วก็ทูลลากลับ ไม่มีแม้พระประยูรญาติคนใดกราบทูลอาราธนาให้เสร็จรับบิณฑบาตรในวันรุ่งขึ้น พระเจ้าสุทโธทนะพุทธบิดาทรงดำหริว่า พระบรมศาสนาทรงเป็นพระราชโอรส พระสงฆ์สาวกเล่า ก็เป็นศิษย์ของพระพุทธเจ้า ถ้าพระพุทธเจ้าไม่เสด็จมาเสวยภัตตาหารในพระราชวัง พระสงฆ์สาวกก็จะไม่ตามมาด้วย จึงให้พนักงานตกแต่งภัตตาหารไว้

ครั้นรุ่งเช้า สมเด็จพระบรมศาสดาพร้อมด้วยพระภิกษุสงฆ์สองหมื่นรูปได้เสด็จเที่ยวภิกขาจารไปตามตรอกซอยเรือนแห่งชนทั้งปวง ความทราบถึงพระเจ้าสุทโธทนะ พระองค์ได้รีบเสด็จมาหา แลวกราบทูลด้วยความน้อยพระทัยว่า เหตุใดพระองค์ไม่เสด็จไปเสวยพระกระยาหารในพระราชวัง เที่ยวเสด็จขอเขาตามบ้านเรือนน้อยน่าอับอายยิ่งนัก พระพุทธองค์ทรงตรัสว่า "การเสด็จเที่ยวบิณฑบาตรตามตรอกซอกเล็กซอยน้อยนี้ เป็นบุพพจารีตประเพณีที่พระพุทธองค์ทรงบำเพ็ญมา พระองค์ได้รักษาประเพณีอันดีงามนไว้ เพื่อเป็นปัจจัยให้ภิกษุสงฆ์ยึดถือเป็นแนว

ปฏิบัติต่อไปในภายภาคหน้าด้วย ชาวเมืองนครกบิลพัสดุ์ เมื่อเห็นพุทธจริยาวัตรทรงอุ้มบาตร ก็ปีติโสมนัสยินดียิ่งนัก พากันสาธุการในพุทธกิจของพระพุทธเจ้า

โบราณาจารย์ จึงกำหนดเอา พระพุทธจริยาวัตร “ปางอุ้มบาตร” เป็นพระประจำวันเกิดวันพุธ ให้ผู้มีชตาเกิดวันพุธนี้สวดมนต์ คาถาก่อนนอนทุกครั้ง วันละ ๑๗ จบ จะเกิดความสมบูรณ์พูลสุขด้วย ลาภ ยศ สรรเสริญยิ่งเทอญ ฯ

คาถาสวดพระปางอุ้มบาตร (วันพุธกลางวัน)

สัพพาสีวิสะชาตินัง ทิพพะมันตาคะทัง วิยะ ยันนาเสติ วิสัง โฆรัง เสสัญจาปิ ปริสสะยัง อาณักเขตตัมหิ สัพพัตถะ สัพพะทา สัพพะปาณีนัง สัพพะโสปิ นิวาเรนติ ปริตตัมตัมภะณามาเห ฯ

คำทำนายผู้ที่เกิดวันพุธ

ท่านที่เกิดวันพุธ ใจดีที่สุด ทั้งหญิงทั้งชาย แต่ไร้วงญาติกาทั้งหลาย พลันมักง่าย ไม่คิดหน้าหลัง มักเอาผู้อื่นเป็นที่พึ่งพาทรัพย์สินนานาทำใส่ตัวเอง ถ้าเป็นสมณะ คนจะยำเกรง คฤหัสถ์โฉงเฉงโก้งเก้งฉกลักใจชอบนักเลง ผู้หญิงมักรัก คบเพื่อนต่ำศักดิ์ มักจะได้ร้อนรน ตกยากหลายครั้ง ได้ดีหลายหน พ่อแม่แห่งตน มิได้ปฏิบัติ แล.

ผู้มีชตาเกิดวันพฤหัสบดี (พระพุทธรูปปางสมาธิ)

เป็นพระพุทธรูปปางนั่งประทับสมาธิ วางพระหัตถ์ทั้งสองไว้บนพระเพลา พระหัตถ์ขวาซ้อนพระหัตถ์ซ้าย พระบาทขวาพระทับพระบาทซ้าย เป็นพระอาการแสดงการบำเพ็ญเพียรทางจิต เพื่อตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ตามคัมภีร์พุทธประวัติกล่าวว่า

เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะราชโอรสแห่งศากยะนคร สละราชสมบัติออกสู่ภิเนกกรษม ทรงบำเพ็ญเพียรทำทุกกรกิริยาอยู่ถึง ๖ ปีเต็ม ๆ ก็ไม่สำเร็จ จึงเปลี่ยนวิธีใหม่ โดยตั้งใจบำเพ็ญเพียรทางจิตต์ ณ ตำบลอุรุเวลา แขวงมคธรัฐ ณ ราตรีกาล

วันหนึ่ง พระองค์ได้ตั้งพระทัยอธิษฐานด้วยพระปัญญาและสมาธิ ขณะนั้นจิตรก็สงบจากอุปกิเลสทั้งปวงด้วยแรงพระบารมีทั้ง ๑๐ ทิศ พระองค์ก็ได้บรรลุญาณที่ ๑, ๒, ๓ ตามลำดับ คือ

๑. บุพเพนิวาสานุสติญาณ ๒. จุตูปปาตญาณ ๓. อาสวักขยญาณ

และได้ทรงค้นพบหลักธรรมอันประเสริฐ คือ อริยะ ๔ ประการ คือ

๑. ทุกขสัจจะ ซึ่งเป็นของทนได้ยาก
๒. ทุกขสมุทัยสัจจะ เหตุเกิดแห่งทุกข์
๓. ทุกขนิโรธสัจจะ ความดับทุกข์
๔. ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทาสัจจะ ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์

เมื่อพระองค์ได้บรรลุอริยสัจ ๔ นี้แล้ว จิตก็หลุดพ้นจากอาสวะกิเลสทั้งปวง พอปัจจุสมัย ณ ราตรีใกล้รุ่งคืนวันนั้น พระองค์ก็ได้ตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณก่อนพระอาทิตย์จะไขแสง ณ วันพฤหัสบดี วิสาขะปุรณมี เพ็ญเดือน ๖ ก่อนพุทธศก ๔๕ ปี ณ โพธิบัลลังก์ ใต้ต้นศรีมหาโพธิ์ ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา พระองค์ก็มิได้อุฏฐากการลุกขึ้นจากโพธิบัลลังก์ในทันทีทันใด คงนั่งเสวยวิมุตติสุข ณ ที่ร่มศรีมหาโพธิ์ครบ ๗ ราตรี และที่นั้น ปรากฏชื่อว่า "รัตนมณเจดีย์สถาน"

โบราณจารย์จึงกำหนดเอาพระปางสมาธินี้ เป็นพระประจำวันเกิดวันพฤหัสบดี ฉะนั้นท่านผู้มีชตาเกิดวันเกิด ควรจัดสร้างพระพุทธรูปปางสมาธินี้เป็นนพเคราะ สวดภาวณาคาถาก่อนนอนทุกครั้งวันละ ๑๙ จบ ตามกำลังพระพฤหัสบดีเทวา จะเกิดความสิริสวัสดิ์ พิพัฒนมงคล สมบูรณ์พูลสุข ด้วยอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธนสารสมบัติยิ่ง ๆ เทอญ ฯ

คาถาสวดพระปางสมาธิ (ผู้มีชตาเกิดวันพฤหัสบดี)

ปุเรนตัมโพธิสัมภาเร นินพัตตัง โสระโยนิยัง เยนะสังวิหิตารักขัง มหาสัตตัง วะเนจะรา ริรัสสัง วายะมันตาปี เนวะสักขิสุง คัณหิตุง พรหมะมันตันติ อักขาตัง ปะรีตตัมตัม ภะนามา เห ฯ

คำทำนายของผู้ที่เกิดวันพฤหัสบดี

ท่านที่เกิดวันพฤหัส อาจารย์บัญญัต ว่ารูปงามใจดี แต่ว่าอาภัพเจรจายั่งยืน คนมักพอใจ ครองทรัพย์คงที่ ไม่มีโรคภัย คนที่อาศัย มักชอบใจตน ทำการใจเย็นไม่เห็นรอนรน แต่ทำคุณคน ไม่เป็นประโยชน์ ทำคุณแก่เขา เขากับให้โทษ ไม่เป็นประโยชน์ จำไว้อย่าคาบ มากชู้หลายเมีย ได้เสียไม่ว่า มกได้ทุกข์เพราะเพื่อนฝูงตน ถ้อยความมาต้องถึงสองสามหน ถ้าเป็นกลางคน มีเงินมีทองครองศีลครองศักดิ์เพื่อนฝูงที่รัก พร้อมพรักเป็นสุขแล.

ผู้มีชตาเกิดวันศุกร์ (พระพุทธรูปปางรำพึง)

เป็นพระพุทธรูปประทับยืน พระหัตถ์ทั้งสองข้างยกขึ้นทาบไว้กับพระอุระ พระหัตถ์ขวาทับพระหัตถ์ซ้ายพระพุทธรูปปางรำพึงนี้ ตามพระพุทธประวัติกล่าวว่า

เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณใหม่ ๆ ทรงพักผ่อนพระอิริยาบถอยู่ ณ ใต้ร่มไม้อัชชปาลนิโครธ ทรงรำพึงถึงพระธรรมที่พระองค์ทรงตรัสรู้แล้ว ว่า เป็นธรรมอันลึกซึ้งสุขุมคัมภีรภาพมาก ยากที่บุคคลผู้ยินดีในกามจะตรัสรู้ตามได้ ทรงท้อพระทัยที่จะตรัสเทศนาสั่งสอน แต่ทรงอาศัยพระกรุณาในหมู่สัตว์ จึงทรงจินตนาการและทรงทราบด้วยพระปัญญาว่า ผู้ที่จะแนะนำสั่งสอนให้รู้ได้โดยง่ายก็มี ผู้สามารถจะได้โดยยากก็มี ผู้สามารถพอจะรู้ได้ก็มี ผู้ไม่สามารถจะรู้ได้ก็มี เปรียบเหมือนดอกบัว ๔ ชนิดที่อยู่ในน้ำ ดอกบัวที่อยู่พ้นน้ำ พอถูกแสงอาทิตย์ก็จะบานทันที ดอกบัวจะอยู่เสมอน้ำก็จะบานในวันรุ่งขึ้น ดอกที่จะบานในวันต่อ ๆ ไป ส่วนดอกที่อยู่ใต้น้ำนั้นจักยังไม่บาน ก็จะเป็นภักษาหารแห่งปลาและเต่าฉันใด เวไนยสัตว์ก็ฉันนั้น ท่านผู้เป็นศาสดายกข้อธรรมขึ้นแสดง พอจบก็ตรัสรู้ โดยพลันเรียกว่า "อุคฆฏิตัญญู ท่านผู้เป็นศาสดาเมื่อจำแนกแจกธรรมออกได้ ตรัสรู้เรียกว่า "วิปจิตตัญญู" ท่านผู้เป็นศาสดาค่อยสั่งสอนต่อ ๆ ไปอาจ

รู้ธรรมได้เรียกว่า "เนยยะบุคคล" ท่านผู้เป็นศาสดาแสดงธรรมแล้ว จำไม่ได้ทั้งไม่ปฏิบัติตามเรียกว่า "ปทปรมบุคคล"

เมื่อพระพุทธองค์ทรงรำพึงดังพรรณนาแล้ว ทรงตั้งจิตรอธิฐานแสดงธรรมสั่งสอนแก่เวไนยสัตว์ต่อไป ทรงดำหริถึงผู้ที่จะรับเทศนา ครั้งแรกดำหริถึงอาฬารดาบส และอุทกดาบส แต่ท่านทั้งสองก็ถึงกาลกิริยาจากโลกไปเสียก่อน จึงรำพึงปัญจวัคคีย์ ภิกษุทั้ง ๕ แล้วเสด็จไปโปรดด้วยพระธรรมเทศนาธัมจักรกปวัฒนสูตร อันเป็นปฐมเทศนา ณ ป่าอิสิปตนมฤทายวัน อันเป็นสถานที่อุบัติขึ้นแห่งพระรัตนตรัย

ท่านโบราณาจารย์จึงกำหนดว่า ผู้มีชตาเกิดวันศุกร์นี้ ควรจัดสร้างพระปางรำพึงไว้สักการะบูชา สวดมนต์ภาวนาคาถานี้ ก่อนนอนวันละ ๒๑ จบจะป้องกันสรรพอันตรายได้ดียิ่งขึ้น

คาถาสวด พระปางรำพึง

อัปปะสันเนหิ นาถัสสะ สาสะเน สาธุสัมมะเต อะมนุสเสหิ จณฑหิ สะทากิพพิ สะการิภิ ปริสานัญจะ ตัสสันนะ มะหิงสายะจะคุตติยา ยันเทเสสิ มะหาวีโร ปะริตตัม ตัม ภะนามา เห ฯ

คำทำนายผู้ที่เกิดวันศุกร์

ท่านที่เกิดวันศุกร์ บ่อมีทุกขภัย ซื่อสัตย์ทุกประการ เพื่อนฝูงญาติกามักมาเบียดผลาญ แต่ว่าวงศ์วาน ไม่สู้มีมาก เมื่อน้อยนั้นหนา ทายว่าลำบาก ตกไร้ได้ยากแทบสิ้นชีวา ต่อแก่ชรา จะเทียมเศรษฐี สมบัติเปรมปรีดิ์ เป็นที่สถาพร จะเป็นกำพร้าบิดาตายก่อน ได้ทุกข์ได้ร้อนสองมั่นคง ถ้าพ้นแต่นั้น ครอบครัวมั่นคง สมบัติยั่งยืน ครอบครัวมั่นคง เป็นสงฆ์จะดี มักบ่นมักด่า มักว่าจู้จี้ โกรธง่ายเต็มที่ ไม่คิดเราเขา แล.

ผู้มีชตาเกิดวันเสาร์ (พระปางนาคปรก)

เป็นพระพุทธรูปปางนั่งขัดสมาธิ พระหัตถ์ขวาซ้อนพระหัตถ์ซ้ายวาง

หงายบนพระเพลา แต่ประทับนั่งเสวยวิมุตติสมาบัติอยู่บนวงขนดกายของพระยานาคซึ่งชูหัวแผ่พังพานติดเนื่องเป็นอันเดียวกันถึง ๗ เศียร ณ เบื้องบนพระเศียรของพระพุทธเจ้า เพื่อป้องกันมิให้หยาดน้ำฝนถูกต้องพระวรกายของพระพุทธองค์ตามพุทธประวัติ พรรณาตามปรากฏอยู่ในปฐมสมโพธิ์ พอสังเขปว่า

เมื่อองค์สมเด็จพระบรมศาสดาทรงตรสรู้อนุตรตรสัมมาสัมโพธิญาณ แล้วประทับเสวยวิมุตติสุข ณ สถานที่ต่าง ๆ แห่งละ ๗ ราตรี เป็นเวลา ๗ สปดาห์ ครั้งหนึ่งพระพุทธองค์ทรงประทับอยู่ใต้ต้นจิก อันมีนามปรากฏว่า "มุจลินทร์" ทรงเข้าฌานสมาบัติตลอด ๗ วัน เมฆได้ตั้งเค้าขึ้นแล้วยังฝนให้ตกพรำ เจือด้วยลมหนาว ณ ที่นั้นพระยานาคตนหนึ่งได้ขึ้นมาจากสระน้ำมุจลินทร์ที่อยู่ใกล้กับพระพุทธองค์ ได้เข้าไปวงรอบด้วยขนด ๗ รอบ แล้วแผ่พังพานใหญ่ปกป้องพระเศียรไว้ หวังจะมิให้พระพุทธองค์หนาวพระวรกายด้วยสายละอองฝน ทั้งป้องกันเหลือบยุงและสัปปชาติทุกชนิดมิให้มากล้ำกลายพระองค์ได้ ครั้นครบกำหนด ๗ วันฝนหายแล้วพระยานาคคลายขนดออก จำแลงเพศเป็นมานพถวายบังคมต่อเบื้องพระพักตร์พระพุทธองค์

สมเด็จพระพุทธองค์เมื่อเสด็จออกจากสมาบัติแล้ว ทรงเปล่งอุทานโดยพระสารคาถาว่า "สุโข วิเวโก ตุฏฐสสะ" เป็นเบื้องต้น มีอรรถาธิบายว่า บุคคลใดอันเห็นซึ่งมรรคผลวิมุตติธรรมปรากฏแล้วยินดีในอุปธิวิเวกเป็นเอกอุดมสุขในโลกเว้นจากอาโภคพยาบาท สำรวมในการการุญญภาพทั่วไปในหมู่นิกรสัตว์ทั้งปวง อนึ่งอันว่าสุขใดซึ่งปราศจากราคะกิเลศ เหตุส่งเสียซึ่งความสุขในโลกนี้ และขจดเสียซึ่งราศี คือ อัสมิมานะ ลาขาดจากสันดาน สุขอันนั้นเป็นบรมสุขเกษมสานต์ประเสริฐโดยแท้ เมื่อทรงเปล่งอุทานดังนี้แล้ว ก็เสด็จอุฏฐารการจากที่นั้น ไปสู่ราชาต้นพฤกษ์ไม้เกตุ ทรงประทับนั่งขัดสมาธิบัลลังก์ ณ ภายใต้ร่มไม้เกตุเสวยวิมุตติสุขอยู่ ณ ที่นั้นสิ้น ๗ วันเป็นอวสาน

ฉะนั้น ท่านโบราณาจารย์จึงถือกำหนดเอาว่า พระพุทธรูปปางนาคปรกนี้ เป็นพระประจำวันสำหรับคนเกิดวันเสาร์ ท่านที่เกิดวันนี้ สวดมนต์ภาวนาคาถา

ดังนี้ ก่อนนอนครบ วันละ ๑๐ จบ ตามกำลังพระเสาร์เทวา จะประสพความเจริญยิ่ง ๆ ขึ้น ถ้าหากว่าเป็นสตรีมีครรภ์สวดคาถาบทนี้จะคลอดบุตรง่ายนักแล

คาถาพระปางนาคปรก

ยะโตหัง ภะคิณี อะริยายะ ชาติยา ชาโต นาภิชานามิ สัจจิญจะ ปาณัง ชิวีตา โวโรเปตา เตนะ สัจเจนะ โสตติเต คัพภัสสะ ฯ

คำทำนายผู้ที่เกิดวันเสาร์

ท่านที่เกิดวันเสาร์ เพื่อนฝูงพงศ์เผ่า มักให้อันตราย น้ำใจห้าวหาญ เพื่อนฝูงมากมาย พี่น้องสืบสาย มักผิดใจกัน น้ำใจจองหองโมโหหุนหัน ทุบถองตีรนชอบใจทุกสิ่ง เบ็ดเตล็ดเสเพล นักเลงทุกสิ่ง ชอบใจคนพาล ทำการสิ่งใด ให้เกียจให้คร้าน พี่น้องวงศ์วาน เขาไม่ดูดี คบเพื่อนสูงศักดิ์ รักกันเต็มที่ มิได้หน่ายหนี รักกันจนตาย มักแพ้ลูกเมียผู้คนทั้งหลายแล.

สำหรับผู้ที่มีชตาเกิดวันเสาร์ (กลางคืน) พระป่าเลไลยหรือราหู

โบราณาจารย์ ท่านกำหนดว่า ผู้ที่เกิดวันพุธกลางคืนนี้ หมายถึงว่าเวลาตกฟากตั้งแต่พระอาทิตย์ตกดินแล้ว ไปจนถึงพระอาทิตย์ขึ้น จงหมายเอาว่า เกิดเวลากลางคืน จึงกำหนดว่าพระประจำวันเป็นพระป่าเลไลย์ และพระพุทธรูปนี้เป็นพระพุทธรูปนั่งประทับบนหินย่อม ๆ ทรงห้อยพระบาททั้งสองลงมา ทรงทอดพระพาหาทั้งสองวางบนพระเพลา หงายพระหัตถ์ขวาเป็นกิริยาที่ทรงรับหม้อน้ำซึ่งพระยาช้างปาลิไลย์หมอบบูชาถวาย ส่วนพระหัตถ์ขวาคว่ำ หมายถึงอาการที่ยังไม่ทรงรับรวงผึ้งที่พระยามักกฏวานน้อมเข้าไปถวายโดยยังมีตัวผึ้งอยู่ในนั้น ตำนานสังเขปกล่าวว่า

ในกาลสมัยหนึ่ง เมื่อพระภิกษุเมืองโกสัมพี ขาดความสามัคคีแตกแยกกัน พระพุทธองค์จึงเสด็จหลีกรหนีไปจำพรรษา ณ ป่ารักขิตวัน พระยาช้างชื่อว่า

“ปาลิไลย’ เป็นผู้พิทักษ์รักษาพระองค์ ความบาดหมางแตกร้าวสามัคคีของพระภิกษุเมืองโกสัมพี เนื่องมาจากพระภิกษุ ๒ รูป คือ พระวินัยธร และพระธรรมกถึกมีภิกษุเป็นบริวาร ๕๐๐ อาศัยอยู่ในโฆษิตาราม วันหนึ่งพระธรรมกถึกเข้าไปถ่ายอุจจาระในเวจกุฎีนั้น เห็นน้ำที่เหลือนั้น จึงออกมาสอบถามพระธรรมกถึกได้ความจริงจึงปรับอาบัติ พระธรรมกถึกก็ยอมรับและขอปลงอาบต แต่พระวินัยกล่าวว่าเมื่อทำไปโดยไม่มีสติ อาบัติก็ไม่มี แต่กลับมาบอกพวกนิสิตของตัวว่า พระธรรมกถึกต้องอาบัติ แล้วบอกว่าไม่รู้เมื่อเป็นดังนี้ พวกนิสิตของพระวินัยธร เมื่อพบนิสิตของพระธรรมกถึก ก็ว่ากล่าวอาจเอื้อมไปถึงพระธรรมกถึก ซึ่งเป็นอาจารย์ของ พวกนั้นว่าพระอุปัชฌาย์ของพวกท่านพูดมุสา จึงเกิดการทะเลาะวิวาททุ่มเถียงกัน แตกแยกสามัคคีกัน พระพุทธองค์ได้ทรงทราบถึงความแตกแยกสามัคคี โดยมีพระภิกษุนำไปกราบทูลให้ทรงทราบ สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าประทานโอวาทตักเตือนให้สามัคคีปรองดองกันถึง ๓ ครั้งแต่ก็หาได้รับผลไม่ พระพุทธเจ้าจึงเสด็จหลีกร้หนีไปจำพรรษา ณ.ป่ารักขิตวัน อันมีพระยาช้าง ป่าลิไลย์ เป็นผู้ปรนนิบัติและพิทักษ์รักษา เมื่อพระพุทธองค์หลีกหนีไป ชาวเมืองตลอดจนอุบาสิกาเมืองโกสัมพีมิได้พบเห็นพระพุทธองค์ จึงไต่ถามได้ความว่าเพราะภิกษุเมืองโกสัมพีแตกแยกกันเป็นปฐมเหตุ จึงพากันรังเกียจภิกษุเหล่านั้น ไม่ยอมถวายภัตตาหารแม้แต่จะกราบไหว้ก็ ไม่ทำ ทำให้ภิกษุที่แตกความสามัคคีขาดอาหาร ซูบซีบอิดโรยไปตาม ๆ กัน กลับสมานฉันท์สามัคคีปรองดองพร้อมเพรียงกันดังเดิม แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะไปเฝ้ากราบทูลพระผู้มีพระภาคเจ้ากราบทูลให้ทรงทราบได้ เนื่องจากอยู่ในระหว่างพรรษา พระผู้มีพระภาคเจ้า ประทับ ณ ป่ารักขิตวัน ได้พระยาช้างป่าลิไลย์อุปัฏฐากพิทักษ์รักษา ประทับอยู่ด้วยความเกษมสำราญตลอดมา ในกาลนั้นมีพระยามักฏวานรตนหนึ่ง เห็นพระยาช้างป่าลิไลย์กระทำอภิสสมาจารย์วัตร ปฏิบัติต่อพระองค์เป็นนิจสินเช่นนั้น ก็คิดว่าควรที่เราจะทำเช่นนั้นคือนำรวงผึ้งและกิ่งไม้เข้าไปถวายบาง วันหนึ่งเห็นรวงผึ้งที่กิ่งไม้ หาตวแก่มิได้ จึงหักกิ่งไม้นั้นน้อมนำเข้าไปถวายพระพุทธองค์ แต่เมื่อเห็นพระพุทธองค์ประทับนิ่งเฉยอยู่เช่นนั้น จึง

คิดว่าเหตุอันใดหนอพระพุทธองค์จึงมิทรงรับจึงเอากิ่งไม้นั้นพลิกไปพลิกมา เห็นมีผึ้งตัวอ่อน ๆ อยู่ พระยามักกฏวานรจึงแคะผึ้งตัวอ่อนออกจากรวงหมด แล้วนำเข้าไปถวายใหม่ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงรับและเสวย พระยามักกฏวานรเห็นดังนั้นก็มีจิตร่าเริงบรรเทิงใจห้อยโหนกระโจนจับกิ่งไม้โน้น กิ่งนี้ กระโดดโลดเต้นไปมาเผอิญไปเหยียบกิ่งไม้กิ่งหนึ่งซึ่งผุกร่อนอยู่ก่อนแล้วจึงหักพร้อมทั้งที่จับและที่เหยียบ จึงพลัดตกลงมา ตับกระแทกกับตอไม้ข้างล่างถึงแก่ความตายทันที ด้วยเหตุที่ดีใจต่อผลานิสงฆ์ที่ปฏิบัติต่อพระพุทธเจ้า จึงไปบังเกิดเป็นมักกฏเทพบุตรในวิมานทองสูง ๓๐ โยชน์ มีนางอัปสรเทพพันหนึ่งเป็นบริวารในดาวดึงสวรรค์

เมื่อครบพรรษาปาวารณาแล้ว พระอานนท์พุทธอุปัฏฐาก พร้อมด้วยภิกษุที่จำพรรษาในทิศต่าง ๆ ได้ไปเฝ้าพระพุทธองค์ยังป่า รักขิตวัน เมื่อสบโอกาสเข้าไปถวายนมัสการ กราบทูลถึงเรื่องความทุกข์ยากลำบากที่พระพุทธองค์ทรงประทับอยู่ในป่าเดียวครบไตรมาส พระบรมศาสดาจึงตรัสว่า "ภิกษุทั้งหลายกิจทั้งปวงของตถาคต อันพระยาช้างปาลิไลย์ จัดทำปฏิบัติทุกอย่าง การที่บุคคลได้สหายเห็นปานนี้อยู่ด้วยกัน เป็นการสมควรเมื่อไม่ได้สหายปานนี้ เที่ยวไปผู้เดียวประเสริฐยิ่งกว่า" แล้วตรัสพระธรรมเทศนาโปรดภิกษุ ๕๐๐ รูป พอจบพระธรรมเทศนาพระภิกษุทั้งหมดก็บรรจุอรหัตผลตัดกิเลสเป็นเสขะสิ้นอาสวะเป็นสมุจเฉทปหานแล

จากนั้นพระอานนท์กราบทูลให้ทรงทราบถึงเมืองโกสัมพี มีท่าน อนาถบิณฑกเศรษฐี และนางวิสาขิมหาอุบาสิกา ต้องการกราบทูลอาราธนาให้พระพุทธองค์เสด็จเข้าไปประทับในนคร พระบรมศาสดารับสั่งว่า "เธอจงรับบาตรและจีวร" แล้วเสด็จออกไป พระยาช้างปาลิไลย์ เห็นอาการพระพุทธองค์เสด็จกลับจึงยืนขวางพระพักตร์พระองค์จึงตรัสแก่พระยาปาลิไลย์ว่า "ปาลิไลย์" ต่อแต่นี้ไป ตถาคตจะไม่ได้กลับมาอีก ฌานก็ดี วิปัสสนาก็ดี มรรคผลก็ดี ย่อมไม่มีแก่เจ้าในอัตตภาพนี้ เจ้าจงหยุดอยู่เถิด" ปาลิไลย์พระยาช้างได้ฟังรับสั่งก็สอดงวงเข้าไปในปาก ทำกิริยาร้องไห้คร่ำครวญปริเวทนาการเดินตามไปข้างหลัง จนเสด็จมาถึงถิ่นที่มนุษย์

อาศยแล้วเกรงจะเกิดอันตรายแก่พระยาช้างปาลิไลย์ จึงทรงเตือนให้กลับเสีย พระยาช้างที่หยุดนิ่งเฉยจนพระพุทธองค์เสด็จจากคลองจักษุแล้ว พระยาช้างปาลิไลย์ก็ทำกาลกิริยาหัวใจแตกตาย ณ ที่นั้นเอง เพราะความเลื่อมใสพระศาสดา จึงไปบังเกิดเป็น "ปาลิไลย์เทพบุตร" ในวิมานทองสูง ๔๐ โยชน์ ในดาวดึงส์

โบราณจารย์ท่านจึงกำหนดให้ผู้มีชะตาเกิดวันพุธกลางคืนนี้ ใช้พระพุทธรูปปางป่าเลไลย์เข้าในตำรานพเคราะห์พิธี ประจำพระราหูเทวา ให้สวดมนต์ภาวนาคาถาจนครบ ๑๒ จบเท่าพลังพระราหูจะสมบูรณ์พูนผลยิ่งนัก

พระคาถาสวดพระราหูเทวา (ป่าเลไลย์)

กินนุ สันตะระมาโน วะ ราหู จันทัง ปะมุญจะสิ สังวิคคะรูโป อาคัมมะ กินนุภีโต วะติฏฐะสีติ สัตตะธา มุทธา ชีวันโต นะสุขขัง ละเภ พุทธะ คาถาภิคี โตมหิ โน เจ ปุญเจยยะ จันทะมันติ ฯ

คำอาราธนาพระบรมสารีริกธาตุ

ท่านผู้ใดปรารถนาที่จะได้พระอัฐิธาตุ หรือเรียกกันว่า "พระบรมสารีริกธาตุ" ของสมเด็จพระบรมศาสดา ไว้สักการะบูชาที่บ้าน ต้องชำระจิตใจให้สว่างและสะอาดผ่องใส มั่นคง กราบไหว้กระทำสักการะบูชาทุกวันอย่าให้ขาด หาขวดแก้วหรือโหลที่สะอาด เอาสำลีที่สะอาดใส่ ไว้ภายในให้มาก ๆ ปิดฝาให้เรียบร้อย นำตั้ง ณ ที่สักการะบูชา หาดอกมะลิสดใส่ภาชนะบูชาไว้ จุดเทียน ๒ เล่ม ธูป ๓ ดอก ก่อนเข้านอน และตอนตื่นเช้า คุกเข่ากราบ ๓ ครั้งแล้วตั้งนโม ๓ จบ แล้วกล่าวคำอาราธนาดังต่อไปนี้

อะเนกะกัปเป กุสะเล จินิตตะวา โลกานุกัมปายะ มะ เนกะทุกขัง
อุสสาหายิตตะวา จะ สุจีระการัง พุทธัตตะภาวัง สะกะลัง อะคัญฉิ
เอวัญจะ กัตตะวา ภะคะวา ทะยาลุ ทุนขา ปาโมเจถะ ขิเล จะอัมเห

ทัสเสอะ โน ปาฏิหิรัง สุวิมหัง   เฉทายะ กังขัง สะกะลัง ชะนัสสะ
กาเกนะ รัญญา กะถิตันตุ ยังยัง   ตัง ตัง อะขีลัง วิตะถัง ตะถัง เจ
พุทธานะกะถา วิตาถา ตะถา เจ   ทัสเสถะ วิมหัง นะยะนัสสะ โนบี่ฯลฯ

อัชชะตัคเค ปาณุเปตัง พุทธัง ธัมมัง สะระณังคะตา สะมิมะ หนตา ภินนะมุตตา จะมัชฌิมา ภินนะตัณฑุลา ขุททะกา สาสะปะมัตตา เอวัง ธาตุโย สัพพัฏฐา เน อาคัจฉันตุ สีเสเม บั่ตตันตุฯ

ชินะปัญชะระคาถา (ชินบัญชร)

ของ

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) วังระฆังโฆสิตาราม ธนบุรี

ชะยะสานากะตา พุทธา   เชตะวา มารัง สะวาหะนัง
จะตุสัจจาสะภัง ระสัง   เย ปี่วิงสุ นะราสะภา
ตัณหังกะราทะโย พุทธา   อัฏฐะวีสะตินายะกา
สัพเพ ปะติฏฐิตา มัยหัง   มัฏฐะเก เต มุนิสสะรา.
สีเส ปะติฏฐิโต มัยหัง   อุเร สัพพะคณากะโร
หะทะเย อนุรุธโธ จะ   สารีปุตโต จะ ทักขิเณ
โกณฑัญโญ ปี่ฏฐิภาคัสสะมิง   โมคคัลลาโน จะ วามะเก.
ทักขิเณ สะวะเน มัยหัง   อาสุง อานันทะราหุลา
กัสสะโป จะ มหานาโม   อุภาสุง วามะโสตตะเก
เกสันเต ปี่ฏฐิภาคัสสะมิง   สุริโยวะ ปะภังกะโร
นิสินโน สิริสัมปั่นโน   โสภีโต มุนิปุงคะโว.
กุมาระกัสสะโป เถโร   มะเหสี จิตตะวาทะโก
โส มัยหัง วะทะเน นิจจัง   ปะติฏฐาสิ คุณากะโร
ปุณโณ อังคุลิมาโล จะ   อุปาลี นันทะสีวะลี
เถรา ปั้ญจะ อิเม ชาตา   นะลาเต ติละกา มะมะ.

เอเตสีติ มะหาเถระ　　ชิตะวันโต ชิโนระสา
ชะลันตา สีละเตเชนะ　　อังคะมังเคสุ สัณฐิตา.
ระตะนัง ปุระโต อาสิ　　ทักขิเณ เมตตะสุตตะกัง
ธะชัคคัง ปัจฉะโต อาสิ　　วาเม อังคุลิมาละกัง.
ขันธะโมระปะริตตัญจะ　　อาฏานาฏิยะสุตตะกัง
อากาเส ฉะทะนัง อาสิ　　เสสา ปาการะสัณฐิตา.
ชินาณาพะละสังยุตเต　　สัตตัปปาการะลังกะเต
วะสะโต เม สะกิจเจนะ　　สะทา สัมพุทธะปัญชะเร
วาตะปิตตาทิสัญชาตา　　พาหิรัชฌัตตุปัททะวา
อะเสสา วินะยัง ยันตุ　　อะนันตะชินาเตชะสา.
ชินะปัญชะระมัชฌัมหิ　　วิหะรันตัง มะหีตะเล
สะทา ปาเลนตุ มัง สัพเพ　　เต มะหาปุริสาสะภา.
อิจเจวะมันโต　　สุคุตโต สุรกโข
ชินานุภาเวนะ　　ชิตูปัททะโว
ธัมมานุภาเวนะ　　ชิตาริสังโฆ
สงฆานุภาเวนะ　　ชิตันตะราโย
สัทธัมมานุภาวะปาลิโต　　จะรามิ ชินะปัญชะเรติ.

พระคาถาบทนี้ จงพยายามท่องให้จำได้จนขึ้นใจ สวดทั้งเช้าและเย็น จะปราศจากภัยอันตรายทุกอย่าง ทุกประการ เป็นศิริมงคลแก่ผู้นับถือทุกคนแล ฯ.

พระอรหันต์ ๘ ทิศ

อัฏฐะ—อะระหันตานิ อาราธะนังกะโรมะ

๑. โกณฑัญโญ ปุระพา ติฏฐะตุ
๒. มะหากัสสะโป อาคะเณ ติฏฐะตุ
๓. สารีปุตโต ทักขิเณ ติฏฐะตุ
๔. มะหาอุปาลิ หะระติ ติฏฐะตุ

๕. อานันโท ปัจฉิเม ติฏฐะตุ
๖. คะวัมปะติ พายัพเพ ติฏฐะตุ
๗. โมคคัลลาโน อุตตะเล ติฏฐะตุ
๘. ราหุโล อีสาเน ติฏฐะตุ
๙. สัมมาสัมพุทโธ มัชฌิเมติฏฐะตุ
พุทธัง เม วันทะมาเนนะ ธัมมัง เม วันทะนาเนนะ
สังฆัง เม วันทะมาเนนะ สัพเพ อันตะยารา มาเหสุง ตัสสะ เตชะสา

มรรคนายกประจำบ้าน

พิธีกรรมต่าง ๆ อันมีอยู่ในพระพุทธศาสนา ซึ่งนิยมทำกันในปัจจุบันนี้ มีหลายอย่างหลายประการ แต่ส่วนมากเจือด้วยลัทธิพราหมณ์ พุทธกับพราหมณ์คละกันไปแยกออกจากกันได้ยาก เพราะประเพณีที่นิยมทำสืบ ๆ กันมาหลายร้อยปี แม้จะมีพราหมณ์แทรกก็ตาม เมื่อไม่ขัดต่อศีลธรรมและกฎหมายบ้านเมืองแล้วใช้ได้

มรรคนายกประจำบ้านที่เป็นหัวเรื่องนั้น หมายเอาผู้แนะนำทางเกี่ยวกับระเบียบประเพณีบางอย่างที่ทำกันเสมอ ระเบียบประเพณีนี้ควรจะรู้ไว้ เพราะวันหนึ่งเราจะต้องได้พบงานเช่นนั้น เมื่อไม่รู้เสียเลย การปฏิบัติก็ไม่ถูก หรือจำต้องทำก็อาจผิด ๆ ถูก ๆ การทำผิด ๆ ถูก ๆ ควรละอาย และทำให้เด็ก ๆ ตำหนิได้ว่า แก่เสียเปล่าอะไรทำนองนี้เพื่อให้เป็นประโยชน์แน่ท่านผู้สนใจ จึงได้รวบรวมระเบียบประเพณีที่ควรรู้มาเขียนไว้ในหนังสือเล่มนี้

การนิมนต์พระ

ผู้ประสงค์จะทำบุญควรนิมนต์พระไว้ก่อนวันงาน ถ้าเนิ่น ๆ ได้เป็นดีการนิมนต์พระนี้ควรเขียนหนังสือนิมนต์ด้วยจะเป็นการดีมาก

งานที่เกี่ยวกับฤกษ์ ต้องบอกเวลาฤกษ์ให้ท่านทราบ จะได ไม่ขลุกขลักเรื่องเวลาเป็นการเสียฤกษ์

การนิมนต์พระห้ามระบุชื่ออาหารที่จะจัดถวายพระเป็นอันขาด เพราะผิดพระวินย

จัดที่พระนั่ง

อาสนะสำหรับพระที่นั่งนั้น จะใช้เสื่อ พรม หรือผ้าขาวอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ แล้วแต่จะมี แต่ต้องให้สูงกว่าที่นั่งฆราวาส ที่พระสงฆ์นั่งต้องอยู่ด้านซ้ายพระพุทธรูป

นอกจากอาสนะแล้ว ยังมีพานหมากพลู บุหรี่ ขันน้ำ กระโถน ของเหล่านี้ตั้งไว้ด้านขวามือพระสงฆ์และตั้งตามลำดับดังนี้

จัดโต๊ะบูชา

โต๊ะบูชานั้นใช้โต๊ะหมู่ ๕ หมู่ ๗ หรือหมู่ ๙ ถ้าไม่มีโต๊ะหมู่จะใช้โต๊ะอย่างอื่นที่เหมาะสมแทนก็ได้ เมื่อไม่สามารถจะหาโต๊ะหมู่และเครื่องตั้งบูชาได้ครบเต็มตามอัตรา ก็พึงจัดเท่าที่จะหาได้ คือ :—

๑. พระพุทธรูป ๑ องค์ ตั้งไว้ที่โต๊ะตัวสูง ผินหน้าไปทางทิศตะวันออกหรือทิศเหนือ ถ้าสถานที่ไม่อำนวยก็พึงตั้งผินหน้าไปทางทิศที่เหมาะสม

๒. เชิงเทียน ๑ คู่ มีเทียนพร้อม

๓. กระถางธูป ๑ ที่ ธูป ๓ ดอก

โต๊ะบูชานี้ต้องตั้งไว้ด้านขวามือพระสงฆ์เสมอ เว้นแต่สถานที่ไม่อำนวย

ด้ายสายสิญจน์

ด้ายสายสิญจน์ ไม่ควรใช้ด้ายหลอด ควรใช้ด้ายดิบจบ ๙ เส้น จึงจะน่าดูและสายสิญจน์นี้ใช้เฉพาะงานมงคล

เครื่องบูชาเสา

ก่อนจะยกเสาต้องหาเครื่องบูชาเสาก่อน เครื่องบูชาเสามีใบตอง ๕ ใบ ใบราชพฤกษ์ ๕ ใบ ต้นกล้วย ๑ ต้น ต้นอ้อย ๑ ต้น เอาผูกกับปลายเสาให้แน่น และเอาข้าว ๔ กระทง เทียน ๘ เล่ม บายศรีปากชาม ๑ ที่สำหรับบูชาเสา

เวทย์มนต์-คาถา

เรื่องเวทย์มนต์คาถานี้ เป็นความรู้หรือศาสตร์แขนงหนึ่งซึ่งเรียกกันว่า ไสยศาสตร์ ในบรรดาศาสตร์ทั้งหลายมีวิทยาศาสตร์เป็นต้น เป็นศาสตร์ที่ลึกลับน่าอัศจรรย์ ยากแก่การพิสูจน์ข้อเท็จจริง เพราะเป็นเรื่องของจิตใจ เป็นนามธรรม ลูบคลำสัมผัสไม่ได้ แต่ถึงกระนั้นก็ไม่เป็นของเหลือวิสัยมนุษย์จะศึกษาค้นคว้าได้ ถ้าตั้งใจและสนใจจริง ข้อแรกต้องปลูกฝังศรัทธาความเชื่อ ความเลื่อมใสในสิ่งที่จะศึกษาเสียก่อน แล้วพยายามทำใจให้แน่วแน่เป็นสมาธิ จึงเริ่มศึกษามนต์บทนั้น ๆ ด้วยความไม่ประมาท ท่านก็จะประสบผลสำเร็จพระคาถาบทเดียวกัน หรือพระเครื่ององค์เดียวกันคนหนึ่งเอาไปใช้ขลัง อีกคนหนึ่งเอาไปใช้กลับไม่ได้ผล ที่เป็นเช่นนั้นเพราะเหตุใด เพราะจิตใจของเขามั่นคงแน่วแน่ไม่เท่ากัน

คนสมัยใหม่บางคน พอได้ยินคำว่าคาถาแล้ว จะรู้สึกว่าเป็นเรื่องเหลวไหลไร้สาระหรือตลกขบขันทีเดียว เพราะเขาไม่ได้เคยลองใช้พระคาถาให้เป็นประโยชน์ หรือไม่เช่นนั้นพระคาถานั้นโดยมากจะย่อมาจากหัวใจหรืออักษรต้นของสูตรแต่ละสูตร เพื่อให้จำง่าย เช่นหัวใจอิติปิโส "อิ สวา สุ" อิ ย่อมาจาก อิติปิโส, สวา ย่อมาจาก สวากขาโต, สุ ย่อมาจาก สุปะฏิปันโน หรือหัวใจปฏิสังขาโย ว่า "จิ ปิ เส คิ" จิ ย่อมาจาก จีวะรัง, ปิ ย่อมาจาก ปิณฑะปาตัง, เส ย่อมาจาก เสนาสะนัง, คิ ย่อมาจาก คิลานะเภสัชชัง เป็นต้น พระภิกษุสงฆ์ที่ท่านทำน้ำมนต์หรือเจิมวัตถุสิ่งของ ท่านก็ใช้พระคาถาทั้งนั้น แต่ละองค์ท่านก็ใช้บทที่ท่านนับถือยกย่องว่าขลัง ซึ่งท่านได้เลือกเฟ้นมาจากสูตรต่าง ๆ

แม้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งทรงปฏิวัติความเชื่อของมนุษย์ให้เลิกเชื่ออำนาจผีสางเทวดา เลิกถือพระเจ้าเบื้องบน ให้เชื่อแต่บุญกรรมการกระทำชั่วของตน ให้ถือว่าผลทุกอย่างย่อมมาจากเหตุ ผลดีมาจากเหตุที่ทำความดี ผลชั่วมาจากเหตุที่ทำความชั่วเช่นนี้ ก็ยังไม่สามารถละทิ้งเรื่องมนต์คาถาได้ ดังมีเรื่องเล่าอยู่ในพุทธประวัติว่า พระพุทธเจ้าทรงถือมนต์หนึ่งชื่อว่า "โพชฌังคปริต" เป็นมนต์ที่ทำให้หายโรคภัยไข้เจ็บได้ มีเรื่องเล่าเกี่ยวกับโพชฌังคปริตนี้ถึง ๓ ครั้งว่า

ครั้งที่หนึ่ง พระมหากัสสป สาวกผู้ใหญ่องค์หนึ่งอาพาธหนัก ที่ถ้ำปิปผลิ พระพุทธเจ้าเสด็จไปเยี่ยม ถามว่ามีอาการเจ็บป่วยมากหรือ พระมหากัสสปกราบทูลว่าอาการเจ็บป่วยมาก จนรู้สึกว่าร่างกายไม่สามารถจะทนต่อไปได้ พระพุทธเจ้าทรงสวดโพชฌังคปริต ซึ่งมีข้อความดังต่อไปนี้

โพชฌังโค สะติสังขาโต ธัมมานัง วิจะโย ตะถา
วิริยัมปีติปัสสัทธิ โพชฌังคา จะ ตะถาปะเร
สะมาธุเปกขะโพชฌังคา สัตเต เต สัพพะทัสสินา
มุนินา สัมมะทักขาตา ภาวิตา พะหุลีกะตา
สังวัตตันติ อะภิญญายะ นิพพานายะ จะ โพธิยาฯ

ความในบทนี้มีว่า "องค์แห่งการตรัสรู้นั้น มีอยู่ ๗ คือ ๑. สติ ความระลึกได้ ๒. ธรรมวิจยะ การคิดค้นธรรม ๓. วิริยะ ความเพียร ๔. ปีติ ความอิ่มใจ ๕. ปัสสัทธิ ความตั้งใจแน่วแน่ ๖. สมาธิ ความตั้งใจมั่น ๗. อุเบกขา ความวางเฉย รวมเป็น ๗ ประการ ซึ่งนักปราชญ์ได้ทำให้เกิดมีมากขึ้นแล้ว ก็เป็นหนทางให้ตรัสรู้และบรรลุถึงพระนิพพาน" ความมีอยู่เท่านี้ ไม่ได้เกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บอะไร แต่ในพุทธประวัติกล่าวว่า เมื่อพระพุทธเจ้าแสดงโพชฌังคปริตให้พระมหากัสสปฟัง ท่านก็หายป่วย

ครั้งที่สอง คือ พระโมคคัลลานะ อัครสาวกผู้เลิศด้วยฤทธิ์ อาพาธหนักอยู่ที่เขาคิชฌกูฏ พระพุทธเจ้าเสด็จไปเยี่ยมและได้ความว่าป่วยหนักมาก จึง

ได้ทรงแสดงโพชฌังคปริตประทานแก่พระโมคคัลลานะ อย่างเดียวกับที่ได้ประทานแก่พระมหากัสสป พระโมคคัลลานะก็หายป่วย

ครั้งที่สาม พระพุทธเจ้าประชวรเอง และประชวรหนักอยู่ในเวฬุวันมหาวิหาร มีรับสั่งเรียกสาวกพระองค์หนึ่ง ชื่อว่า พระจุนทะ ให้มาสวดโพชฌังคปริตให้ทรงสดับ ตามเรื่องในพุทธประวัติว่าหายประชวร

ท่านคงจะเห็นแล้ว เวทย์มนต์คาถาเป็นศาสตร์ที่ไม่เหลวไหล ไร้สาระควรแก่การศึกษาอย่างยิ่ง จึงได้อัญเชิญพระคาถาต่าง ๆ มาลงไว้ เพื่อท่านผู้สนใจจักได้ประโยชน์บ้างพอสมควร

พระคาถาอาราธนาพระเครื่อง

พุทธัง อาราธะนานัง ธัมมัง อาราธะนานัง สังฆัง อาราธะนานัง พุทธัง ประสิทธิ เม ธัมมัง ประสิทธิ เม สังฆัง ประสิทธิ เม ฯ

ใช้ภาวนาเมื่อจะหยิบพระแขวนคอทุกครั้ง อย่าเอาพระแขวนคอโดยมิได้อาราธนาเป็นอันขาด มิฉะนนพระที่ขลังศักดิ์สิทธิ์จะหายความขลังไป

พระคาถาคลอดบุตรง่าย

ยะโตหัง ภะคินิ อะริยายะ ชาติยา ชาโต นาภิชานามิ สัญจิจจะ ปาณัง ชีวิตา โวโรเปตา เตนะ สัจเจนะ โสตถิ เต โหตุ โสตถิ คัพภสสะ ฯ

พระคาถาบทนี้ เป็นของพระองคุลิมาล สาวกผู้ใหญ่ของพระพุทธเจา ใช้ทำน้ำมนต์หรือเสกของให้หญิงมีครรภ์แก่รับประทาน จะคลอดบุตรง่ายนักแล ฯ

พระคาถาต่อกระดูก

จัตตาโร ปัตเต ยะถา เอโก ตะถา อะธิฏฐาหิ ฯ

พระคาถาบทนี้ เรียกชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า "คาถาประสานบาตร" พระ-

พุทธเจ้าทรงอธิษฐานบาตรสี่ใบ ที่ท้าว จาตุมหาราช นำมาถวาย จากสี่ทิศ ให้เป็นใบเดียวกัน ใช้ภาวนาประสานแผลต่าง ๆ หรือภาวนาต่อกระดูกที่หักได้ ดีนัก ฯ

พระคาถาป้องกันตัว

ฆะเฏสิ ฆะเฏสิ กิงการะณา ฆะเฏสิ อะหังปิ ตัง ชานามิ ชานามิ ฯ

พระคาถาบทน ใช้ภาวนาป้องกันตัวได้ทุกขณะทุกโอกาสป้องกันผู้คิดประทุษร้ายดีนัก ฯ

พระคาถาพ่นตาแดงตาเจ็บ

สะหัสสะเนตโต เทวินโท ทิพพะจักขุง วิโสธะยิ ฯ

พระคาถาบทนี้ ใช้เสกพ่นตาแดง ตาเจ็บ ตาฟาง ได้ผลดีนัก น้ำที่ใช้ควรเป็นน้ำสะอาดบริสุทธิ์จริง ๆ ถ้าใช้เสกน้ำล้างหน้าล้างตาทุกเช้า ตาจะเป็นประกายแจ่มใส สวยดีนักแล ฯ

พระคาถาคัตเลือด

วะโร วะรัญญู วะระโท วะราหะโร ฯ

พระคาถาบทนี้ ให้ภาวนาเมื่อเกิดบาดแผลเลือดออกมาก ต้องการให้เลือดหยุดโดยเร็ว จงใช้มือบีบเส้นเลือดเหนือแผลไว้ แล้วภาวนาพระคาถาช่วย จะทำให้เลือดหยุดได้สมดังใจ ฯ

พระคาถาเมตตามหานิยม

นะ เมตตา จะ มะหาราชา อะ เมตตา จะ มะหาราชา อุ เมตตา จะ มะหาราชา สัพพะสิเนหา จะ ปูชิตา สัพพะทุกขัง จะ มะหาลาภัง ราชาโกธง วินาสสันติ ชะนาโกธัง วินาสสันติ สัพพะโกธัง วินาสสันติ ฯ

พระคาถาบทนี้ หากภาวนาได้เสมอ เมื่อไปยังแห่งหนตำบลใด จะมีคนเมตตานิยมรักใคร่ ฯ

พระคาถา อิติปิโส ถอยหลัง

ติ วา คะ ภะ โธ พุท นัง สา นุส มะ วะ เท ถา สัต
ถิ ระ สา มะ ทัม สะ ริ ปุ โร ตะ นุส อะ ทู วิ กะ โล โต
คะ สุ โน ปัน สัม ณะ ระ จะ ชา วิช โธ พุท สัม มา สัม
หัง ระ อะ วา คะ ภะ โส ปิ ติ อิ ฯ

พระคาถาบทนี้ ใช้ภาวนา ๓ ครั้งก่อนออกเดินทางจะคลาดแคล้วจากศัตรู เป็นที่รักใคร่พอใจของผู้ใหญ่ทั้งหลาย ถ้าภาวนาถึง ๑๐๘ ครง และจิตตั้งมั่นเป็นสมาธิดีแล้วสามารถจะใช้สะเดาะกลอนหรือกุญแจโซ่ตรวนต่าง ๆ อีกด้วย ฯ

พระคาถาหัวใจเศรษฐี

อุ อา กะ สะ อา กะ สะ อุ
กะ สะ อุ อา สะ อุ อา กะ

พระคาถาบทนี้ ใช้ภาวนาเมื่อเริ่มประกอบกิจการงานใด ๆ พร้อมทั้งปฏิบัติตามอิทธิบาททั้งสี่ข้อโดยเคร่งครัด ก็จะประสบลาภมหาศาลเป็นเศรษฐีมีเงินทองสมความปรารถนาแล ฯ

พระคาถาหัวใจ ๑๐๘

นะโม พุทธายะ นะมะพะทะ จะภะกะสะ

พระคาถาบทนี้ ใช้ได้ทุกอย่าง เมื่อจะภาวนาพระคาถาบทใดให้ว่าบทนี้แทรกลงไปด้วยเสมอ จะช่วยเพิ่มความขลังความศักดิ์สิทธิ์ได้ยิ่งขึ้น

พระคาถาบูชาขอลาภ ๗ วัน

วันอาทิตย์

ฉิมพะลี จะ มะหานามัง สัพพะลาภัง ภะวิสสะติ เถรัสสานุภาเวนะ สะทา โหนติ ปิยัง มะมะ ฯ

วันอาทิตย์ให้ภาวนา ๖ จบ

วันจันทร์

ยังยัง ปุริโส วา อิตถี วา ทูเรหิ วา สะมิเปหิ วา เถรัสสานุภาเวนะ สะทา โหนติ ปิยัง มะมะ ฯ

วันจันทร์ให้ภาวนา ๑๕ จบ

วันอังคาร

ฉิมพะลี จะ มะหาเถโร โสระโห ปัจจะยาทิมหิ เชยยะลาโภ มะหาลาโภ สัพพะลาภา ภะวันตุ สัพพะทา ฯ

วันอังคารให้ภาวนา ๘ จบ

วันพุธ

ทิตติตถะภะเวราชา ปิยาจะ กะระตุเม เข สะรัตติ นิรันตะรัง สัพพะ สุขาวะหา ฯ

วันพุธให้ภาวนา ๑๗ จบ

วันพฤหัสบดี

ฉิมพะลี จะ มะหาเถโร ยักขา เทวาภิปูชิโต โสระโห ปัจจะยาทิมหิ อะหัง วันทามิ สัพพะทา ฯ

วันพฤหัสบดีให้ภาวนา ๑๙ จบ

วันศุกร์

ฉิมพะลี จะ มะหาเถโร เทวะตานะระปูชิโต โสระโห ปัจจะยาทิมหิ มะหาลาภัง กะโรนตุ เม ลาเภนะ อุตตะโม โหติ สัพพะลาภะ ภะวันตุ สัพพะทา ฯ

วันศุกร์ให้ภาวนา ๒๑ จบ

วันเสาร์

ฉิมพะลี จะ มะหานามัง อินทราพรหมาจะปูชิตัง สัพพะลาภัง ประสิทธิเม เถรสสานุภาเวนะ สะทา สุขี ปิยังมะมะ ฯ

วันเสาร์ให้ภาวนา ๑๐ จบ

ให้ทำทั้ง ๗ วันเถิด จะเกิดลาภสักการะดีนัก ถ้าบูชาทุกวันจะทำให้เป็นศรีแก่ตัว ไป ณ ที่ใดก็ดีจะมีคนนิยมชมชอบ รักใคร่ ไว้วางใจ ทำให้คนเชื่อถือดีนักแล

พระคาถาขายของ

อมเฐียบ ๆ (เฐียบคำโบราณอ่านว่าเที่บ) มะหาเฐียบ สาระพัดเฐียบ ๆ สะวาหะ ๆ

พระคาถานี้เสกน้ำ ๑๐๘ คาบ พรมของขายดีนักแล .

พระคาถานางกวัก

โอมศรี วิชัย กงเกวียน ปู่เจ้า เขาเขียว มีลูกคนเดียวให้ชื่อนางกวัก ชายเห็นชายรัก หญิงเห็นหญิงรัก ทุกถ้วนหน้า พวกพานิชชาพากูไปค้าถึงเมืองแมน กูจะไปค้าหัวแหวน ก็จะได้วันละแสนทะนาน กูจะค้าสารพัดการก็ได้โดยคล่อง กูจะค้าทอง ทองก็ได้เต็มหาบ เพียงวันนี้เป็นร้อย สามหาบมาเรือน สามเดือนเป็นเศรษฐี สามปีเป็นพ่อค้าสำเภา พระฤาษีผู้เป็นเจ้าประสิทธิให้แก่ลูกคนเดียว สะวาหะ ฯ

คำอาราธนาต่าง ๆ

อาราธนาศีล ๕

มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ ติสะระเณนะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ (ว่า ๓ หน)

อาราธนาศีล ๘

มะยัง ภันเต วิสุง รกขะณัตถายะ ติสะระเณนะ สะหะ อัฏฐะสีลานิ ยาจามะ (ว่า ๓ หน)

อาราธนาศีลอุโบสถ

มะยัง ภันเต ติสะระเณนะ สะหะ อัฏฐังคะสะมันนาคะตัง อุโปสะถัง ยาจามะ

อาราธนาปริตร (พระสวดมนต์)

วิปัตติปฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตติสิทธิยา สพพะทุกขะวินาสายะ ปะริตตัง พรูถะ มังคะลัง

วิปัตติปฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตติสิทธิยา สัพพะทุกขะวินาสายะ ปะริตตง พรูถะ มังคะลัง

วิปัตติปฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตติสิทธิยา สพพะโรควินาสายะ ปะริตตัง พรูถะ มังคะลัง

อาราธนาธรรม (พระเทศน์)

พรหมา จะ โลกาธิปดี สะหัมปะติ กะตัญชะลี อันธิวะรัง อะยาจะถะ สนตีธะ สัตตาปปะระชักขะชาติกา เทเสตุ ธัมมัง อะนุกัมปิมัง ปะชัง

คำบูชาพระ

อิมินา สักกาเรนะ พุทธัง ปูเชมิ
อิมินา สักกาเรนะ ธัมมัง ปูเชมิ
อิมินา สกกาเรนะ สังฆัง ปเชมิ

คำกรวดน้ำ (บทใหญ่)

อิมินา ปุญญะกัมเมนะ อุปัชฌายา คุณุตตะรา, อาจาริยูปะการา จะมาตาปิตา จะ ญาตะกา, ปิยามะมัง สุริโยจันทิมา ราชา คุณะวันตา นะราปิ จะ, พรหมะมารา จะ อินทรา ตะ ตุ โลกาปาลาจะ เทวะตา, ยะโม มิตตา มะนุสสา จะ มัชฌัชตตา เวริกาปิ จะ สัพเพ สัตตา สุขี โหนตุ ปุญญานิ ปะกะตานิ เม, สุสังจะ ติวิธง เทนตุ ขิปปัง ปาเปถะ โว มะตัง ฯ อิมินา ปุญญะกัมเมนะ อิมินา อุทิสเสนะจะ, ขิปปาหัง สุละเภเจวะ ตัณหุปาทานะเฉทะนัง, เย สันตาเน หินา ธัมมา ยาวะนิพพานะโต มะมัง, นัสสันตุ สัพพะทาเยวะ ยัตถะ ชาโต ภะเว ภะเว, อุชุจิตตัง สะติ ปัญญา สัลเลโข วิริยัมหินา, มาราละภัณตุ โนกาสัง กาตุญจะ วิริเยสุ เม, พุทธาทิปะวะโร นาโถ ธัมโม นาโถ วะรุตตะโม, นาโถ ปัจเจกะพุทโธ จะ สังโฆ นาโถตตะโร มะมัง, เต โสตตะมานุภาเวนะ มาโรกาสัง ละภันตุ มา ฯ

■ จะกรวดแบบย่อก็ได้ว่า อิทัง โน ปุญญัง ญาตะกานัง โหตุ สุขิตา โหนตุ ญาตะโย.

ถ้าว่าคำบาลีไม่ได้ ให้นึกเป็นภาษาไทย เช่น ขออุทิศผลอันเกิดแต่การบริจาคทานนี้แก่....ขอผลนี้ จงสำเร็จแก่....และขอให้....จงมีความสุขในคติภพนน ๆ เทอญ. (ที่ละไว้ออกชื่อผู้ที่จะอุทิศกุศลให้)

คำถวายทานต่าง ๆ

คำถวายทานสามัญ

อิทัง เม ทานัง มาตาปิตุ อาทีนังญาตะกานัง สังวัตตะตุ มัยหัง มาตา ปิตายโท ญาตะกา อิสัสสะ ทานัสสะ ปัตติง ละภันตุ มะมะ เจตะสา.

คำถวายสลากภัต

เอตานิ มะยัง ภันเต ภัตตานิ สะปะริวารานิ อะสุกัฏฐาเน ฐะปิตานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภนเต ภิกขุสังโฆ เอตานิ ภัตตานิ สะปะริวารานิ ปฏิคคัณหาตุ อัมหาตัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ ;

คำถวายผ้าไตรอุทิศแก่ผู้ตาย

อิมานิ มะยัง ภันเต ติจีระรานิ อัยยัสสะ เทมะ สาธุ โน ภันเต อะยัง ติจีวะระปุชาวิปาโก อัมหากัง มาตาปิตุอาทินง ญาตีนัง กาละกะตานัง สังวัตตะตุ อัมหากัง มาตาปิตุอาทโย ญาตะกา ทานะปัตตัง ละภันตุ อมหากัง เจตะสา

คำถวายผ้าอาบน้ำฝน

อิมานิ มะยัง ภันเต วัสสิกะสาฏกานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ วัสสิกะสาฏิกานิ สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตง หิตายะ สุขายะ

คำถวายศาลา

มะยัง ภันเต อิมัง สานัง ธัมมะสภายะ อุททิสสะ สังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต สังโฆ อิมัง ธัมมะสะภาสาลัย ปฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ.

คำถวายผ้าป่า

เอตานิ มะยัง ภันเต จีวะรานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ เอตานิ จีวะรานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรตตัง หิตายะ สุขายะ

คำถวายกุฎี

อิมัง มะยัง ภันเต เอกัง กุฏิง ภิกขุสังฆัสสะ นิยยาเทมะ, สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมัง กุฏิง ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ (ถ้าหลายหลัง คำว่า อิมง เปลี่ยนเป็น อิมา, “กุฏิง” เป็นกุฏิโย เอกัง ตัดทิ้ง

คำถวายเภสัช

อิมานิ มะยัง ภันเต ศีลานะปั่จจะยะเภสัชชะปริกขารานิ อิธะ อาเนตะวา ฐิตานิ ภิกขุสังฆัสสะ นิยยาเทมะ, สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานี คิคานะ บั่จจะยะเภสัชชะปะริกขาวะรานิ ปะฏิคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรตตัง หิตายะ สุขายะ.

คำถวายเสนาสนะ

อิมานิ มะยัง ภันเต เสนาสะนานี อาคะตานาคะตัสสะ จาตุทิสสสะ สังฆัสสะโอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต สังโฆ อิมานิ เสนาสะนานิ ปาฏิคัณหาตุ อัมหาตัง ทีฆะรตตัง หิตายะ สุขายะ.

คำถวายผ้ากฐิน (มหานิกาย)

อิมัง สะปะริวารัง กะฐินะจีวระทุสสัง สังฆัสสะ โอโณชะย่ามะ (๓ หน)

คำถวายผ้ากฐิน (ธรรมยุตต์)

อิมัง ภันเต สะปะริวารัง กะฐินะทุสสัง สังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต สังโฆ อิมัง สะปะริวารัง กะฐินะทุสสัง ปะฏิคัณหาตุ ปะฏิเหตะวา จะ อิมินาทุสเสนะ กะฐินัง อัตถะระตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำถวายข้าวบูชาพระพุทธ

อิมัง สูปะพยัญชะนะสมบั่นนัง สาลีนัง โภชะนง อุทะกัง ระวัง พุทธัสสะ ปูเชมิ.

คำลาข้าวพระพุทธ

เสสัง มังคะลัง ยาจะมิ.

คำถวายสลาก

อิมานิ มะยัง ภันเต สะลากานิ สะปะริวารานิ อี่ธะ เอานตะวาฐิตานิ ภิกขุสังยัญสะ นยยาเทมะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ สะลากาน สะปะรีวารานิ ปะฏิคัณหาตุ อัมหั กา ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำถวายสังฆทาน

อิมานิ มะยั ภันเต ภัตตานิ สะปารีวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสั โม อิมานิ ภัตตานิ สะปะริวารานิ ปฏิคัณหาตุ อัมหากัง หิฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำถวายสังฆทานอุทิศผู้ตาย

.อิมานิ มะยัง ภันเต ภัตตานิ สะปะวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยะมะ สาธุ โน ภัณเต ภิกขุสั โฆ อิมานิ ภัตตานิ สะปะรวารานิ ปฏิคัณหาตุ อัมหากัญเจวํ มาตาปี่ตุอาทีนัญจะ ญาตะกานัง ทีฆะรัตตั หิตายะ สุขายะ

คำถวายข้าวสาร

อิมานิ มะยัง ภันเต ภัณฑุลานิ สะปะนิวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยะมะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุ สังโฆ ตัณฑุลานิ สะปะรวารานิ ปฏิคัณหาตุ อัณหากัง หิตายะ สุขายะ.

คำถวายข้าวสงฆ์ (สังฆทาน)

อิมัสมิง ฐาเนเยวะ อี่มานิ ภัตตานิ. (สะปริวารานิ) สะสูปพยัญชะนะ มัมปั่นนานิ, สะปานะกานิ สะเภสัชชานิ พุทธะปะทุขัสสะ ภิกขุสังฆัสสะ เหมะ ๆ ทุติยัมปี่.....ๆ ตะติยัมปี่.....ๆ

รู้ไว้ใช่ว่า

- [illegible] -

(เดินทางไกลไปหาลาภ)

ใครผู้ใดจะเดินทางไกลไปหาโชคลาภ ควรจะได้คำนึงถึงทิศทาง เพื่อเป็นมงคล จะได้ลาภตามสมควร

วันอาทิตย์	ห้ามไปทางทิศพายัพ
วันจันทร์	ห้ามไปทางทิศบูรพา
วันอังคาร	ห้ามไปทางทิศอิสาน
วันพุธ	ห้ามไปทางทิศอุดร
วันพฤหัสบดี	ห้ามไปทางทิศทักษิณ
วันศุกร์	ห้ามไปทางทิศปัจจิม
วันเสาร์	ห้ามไปทางทิศอาคเณย์

(โชคชตาดีร้ายประจำวัน)

ตามโบราณท่านกล่าวว่า บุคคลใดจะเดินทางไปแสวงหาโชคลาภหรือติดต่อเพื่อประกอบการค้าขายต่าง ๆ ก็ดี และโชคชตานี้จะบอก วันเวลาดีรายจะเกิดแก่ท่านเช่น

วันอาทิตย์	ให้ล้างหน้าล้างตาก่อน แล้วค่อยออกจากบ้านจะมีโชคลาภ
วันจันทร์	ให้นอนเสียพักหนึ่งก่อน แล้วค่อยไป จะประสพโชคลาภ
วันอังคาร	ให้รับประทานอาหารซึ่งเป็นของหวานก่อน จึงไปจะได้ลาภ
วันพุธ	ให้รับประทานข้าวเสร็จก่อน แล้วค่อยไป จะได้โชคลาภ

วันพฤหัส	ให้เอาขี้เถ้าที่เตาจิ้มหน้าก่อน แล้วค่อยเดินทาง จะได้โชคลาภ
วันศุกร์	ให้ก้าวเดินไปสักหน่อยแล้วหยุด แล้วค่อยไปจะได้โชคลาภ
วันเสาร์	ให้ทำการโกรธโมโหก่อน แล้วค่อยไป จะมีลาภ

(ยามอุบากอง)

ศูนย์หนึ่งอย่าพึ่งจร　　แม้ราญรอนจะอัปรา
สองศูนย์จงเร่งยาตรา　　จะเกิดลาภสวัสดี
สี่ศูนย์จะพูนผล　　แม้ไดจรจะเกิดลาภเจริญศรี
ปลอดศูนย์ไม่พูลผล　　ไม่ประสพดุลดังหมาย
กากะบาดตัวอัปปรีย์　　แม้จรลีจะเกิดอันตราย

ลักษณะปุริษะโทษ ๑๘ ประการ

“เท้ากาง เล็บกุด น่องทู่ ริมฝีปากบนยาว น้ำลายไหล เขี้ยวโง้งเหมือนเขี้ยวหมู จมูกบี้ ท้องบ่อง หลังโกง ตาเหล่ หนวดแดง ผมเหลือง หนังย่นเป็นเกลียว เป็นต่อมขี้แมลงวัน ตาเหลือก บั้นเอวคด หลังคด คอคด สูงโย่งเย่ง ข้อเสือร้อง

อาการไข้ใกล้มรณไม่มีทางแก้ไข

“หอบและเสลดตีขึ้น ดวงตาแข็งฝ้าขาวมืดมัวมองอะไรไม่เห็น คิ้วรดหน้าผากตึง หูแข็งกระด้าง คางแข็ง ลิ้นหด เจรจาร่อแร่ไม่ชัดถ้อยชดคำ ปลายมือและเท้าเขม่นชัก คลำเส้นชีพจรคลาดจากที่อยู่หายไปตัวสั่น ร้อนทุรนทุรายขนลุกชัน น้ำลายเหนียวพันลิ้นแห้ง จามถอนหายใจใหญ่ ตัวเย็น เหงื่อออกเป็นเม็ด ๆ กระหายน้ำจัด คอแห้งผาก ไอสะอึก ไม่อยากข้าวน้ำ กำลังลดลงทุกวัน เท้าบวม มือบวม คอเย็น เป็นเหน็บ ตาเหลือก ฯ

บุคคล ๔ จำพวก

"๑. มืดมา มืดไป ๒. มืดมา สว่างกลับไป ๓. สว่างมา มืดกลับไป ๔. สว่างมา สว่างกลบไป

ลักษณะบัณฑิตผู้ให้ทาน

๑. ให้ด้วยศรัทธา ๒. ให้ด้วยเคารพ ๓. ให้โดยกาล ๔. ให้ด้วยจิตสงเคราะห์ ๕. ให้โดยไม่เบียดเบียนตนและผู้อื่น

บ้านที่ไม่ควรเหยียบ

๑. อุปัฏฐากด้วยเสียไม่ได้ ๒. ให้ด้วยเสียไม่ได้ ๓. ให้จัดที่ให้นั่ง ๔. ของดีซ่อนเสียให้ของเลว ๕. มีของมากให้น้อย ๖. ให้ด้วยเสียไม่ได้ ไม่เคารพ

"ทนนิ่งดีกว่าพูดอสัตย์ สละชีพดีกว่าส่อเสียด เป็นยาจกดีกว่าเที่ยวอาศัยเขากิน คนเป็นเปรตก็เพราะทนความโลภไม่ได้ ศีลเป็นสะพาน ทานเป็นราวก้าวถนดไม่พลัดพลาด ท่านนักปราชญ์นิยมชมสรรเสริญ"

ยาตำรากลางบ้าน

ตำรายาสมุนไพรกลางบ้านพอบรรเทาดีนักแล

"**ริดสีดวงจักษุ**" ผู้ที่เป็นโรคนี้มักมีอาการน้ำจักษุไหลอยู่เป็นนิจ บางทีทำให้เป็นมูลจกษุฟูมเช็ดมิได้ขาด บางทีคันจักษุเป็นกำลัง บางทีก็แสบร้อนในดวงจักษุ บางทีก็ปวดในดวงจกษุ ตามขอบจักษุบ้าง น่าเวทนา

วิธีแก้ เอายอดผักเป็ดแดง ๑, สารส้ม ๑, ขมิ้นอ้อย ๑, เอาคลุกกันเข้าแล้วห่อผ้าขาวบางเช็ดจักษุ แก้ริดสีดวงบังเกิดแก่จักดีนัก

อีกวิธีหนึ่ง เอาใบเทียนต้ม, ขมิ้นอ้อย. **สารส้ม**, เอาเท่า ๆ กันทาเป็นจุณบดทำแท่งไว้ละลายน้ำเถาตำลึงหยดจักษุ แก้ริดสีดวงบังเกิดในจักษุดีนักแล

"ริดสีดวงนาสิก" (จมูก) มีอาการทำให้หายใจขัด ๆ บางทีเป็นเม็ดยอดขึ้นในจมูกหรือโพรงจมูก เวลาแตกเหม็นคาวทั่วลำ พิษทำให้ปวดแสบปวดร้อนเป็นกำลัง บางทีทำให้น้ำมูกไหลอยู่เป็นนิจใสดุจน้ำฝน เหม็นคาวคอยิ่งนัก

วิธีแก้ เอาดินถนำ, ยอดเลา, ยอดเถาคัน, ยอดสมี, ยอดหนาด, ยอดผักเค็ด, ยอดกระเม็ง, เอามาเท่า ๆ กันบดเป็นผงไว้นัด แก้ริดสีดวงจมูกดีนัก

อีกวิธีหนึ่ง เอาขิงแห้ง, ดอกดึง, อุตพต, กระดาษแดง, กระดาษขาว, บุกรอ, กลอย, กระวาน, สิ่งละส่วนเท่ากัน พริกไทย ๘ ส่วนบดละลายน้ำร้อนกินแก้ริดสีดวงจมูกดีนักแล

"ริดสีดวงทวาร" มีอาการทำให้โลหิตออกทางทวารเสมอ บางทีก็เป็นโลหิตสด ๆ ตกออกมาปนกันกับเสมหะหุ้มห่อตกออกมาก็ดี ทำให้ปวดแสบปวดร้อนทั่วสรรพางค์กายปวดเมื่อยตามข้อกระดูก

วิธีแก้ เอาพริกไทยหนึ่ง ขิงแห้งหนึ่ง ผลช้าพลูแห้ง สมอไทยหนึ่ง มะขามป้อมหนึ่ง สะค้านหนึ่ง ผักแพวแดงหนึ่ง ผลผักชีล้อมหนึ่ง ผลผักชีลาหนึ่ง เทียนดำหนึ่ง เทียนขาวหนึ่ง เทียนเยาวภานีหนึ่ง สารส้มหนึ่ง อบเชยหนึ่ง ผลกระวานหนึ่ง กานพลูหนึ่ง รวมกันเข้าอย่างละเท่า ๆ กัน ดีปลี ๒ ส่วนบดละลายในน้ำกระสายสุรา แก้ตกเลือดดีนักแล

อีกวิธีหนึ่ง เอาเปลือกแตงกวา ๑ เปลือกสนุ่น ๑ เปลือกกรด ๑ รากจิงจ้อ ๑ เกลือสมุทร ๑ เอามาผสมเท่า ๆ กันตำให้ละเอียดคั้นเอาน้ำมากินแก้ริดสีดวงในทวารดีนัก

ลมอัมพาต

อาการของลมประเภทนี้ ทำให้เกิดจุกเสียดสีข้างและชายโครง มิให้ลุกยืนนั่งเดินได้สดวก ในท้องมักเป็นดานลมแข็ง รับประทานอาหารไม่ค่อยได้ มก

ทำให้หน้ามืดตาฟาง ถ้าปล่อยปละละเลยเรื่อย ๆ จะเป็นอันตรายแก่ชีวิต แต่ถ้ารับประทานยานี้บ้างก็จะดีนักแล คือ

เอาสีเสียดเทศ, ขิงแห้ง, สนเทศ, แห้วหมู, สิ่งละส่วน, ลูกจันทร์, ดอกจันทร์, กระวาน, ต้นน้ำนมราชสีห์, พันงูแดง, สิ่งละ ๒ ส่วน ชะเอมเทศ ๓ ส่วน ครั่ง ๑๐ ส่วน ตำบดให้ละเอียดใช้น้ำมะนาวผสมทำเป็นแท่งไว้ ละลายน้ำกระสาย กินแก้ลมอัมพาตดีนัก

ลมตะคิว

อาการนี้ผู้ใดเป็น มักมือเท้าบวม บางทีก็แล่นสู่สมองทำให้ปวดศีรษะเป็นกำลัง ศีรษะมึนงงไปหมด น้ำมูกน้ำตาไหล เสียวลำมือลำเท้าคล้ายเป็นเหน็บ ถ้าปล่อยไว้นานมักจะกลายเป็นอัมพาตได้ ท่านให้ยานี้แก้ คือ เอาลิ้นทะเล ๒ ส่วน ดองดึง ๔ ส่วน ลูกจันทร์, พิมเสน สิ่งละ ๘ ส่วน, ขิงแห้ง ๑๒ ส่วน มูลโค ๑๖ ส่วน เคล้ากันเอาน้ำส้มผสม, น้ำใบพุด, น้ำเปลือกมะม่วงต้น, น้ำใบผักไห่, น้ำกระเทียมตำ, น้ำไฟเดือน ๕ น้ำกระพังโหม, น้ำเกลือสมุทร, สิ่งละถ้วย น้ำผึ้ง ๓ ถ้วย เป็นกระสายดองไว้ เมื่อจะรับประทานขอให้นึกถึงคุณครูบาอาจารย์ผู้ประสาทยานี้จะหายดีนักแล.

ลมอัมพฤกษ์

อาการนี้ผู้ใดเป็น โสตประสาทมักมิได้ยินเสียงสำเนียงอะไร ฆุตามิได้มองยินเสียงชัด กายประสาทรู้สึกชาเย็นไปทั่วสรรพางค์กาย ลิ้นประสาทเมื่อจะรับประทานอะไรก็มิได้รู้สึกว่า หวาน เปรี้ยว เค็ม จืด เผ็ด ร้อน เป็นต้น ยานี้จะแก้พอให้ได้เวทนาน้อยลง และต้องหมั่นรับประทานเรื่อย ๆ จนกว่าจะทุเลา ยานี้ชื่อสมมิตใหญ่ คือ เอาชะมด, พิมเสน, หญ้าฝรั่ง, อำพน, โกฐทั้ง ๕, จันทร์ทั้ง ๒, กระลำพัก, กรุงเขมา, ผลจนทร์, กานพลู, จุกโรหินี, ผักแพวแดง, ตรีกฎก, สมอทง ๓. แฝกหอม. แห้วหมู, เนระพูสี, บัวทั้ง ๕, ดอกพิกุล, เกษรบุนนาค

เกษรสารภี, เกษรบัวหลวง, เอาเท่า ๆ กันเคล้าบดให้ละเอียดทำเป็นแท่งไว ละลายน้ำกระสายดอกไม้ให้รับประทาน แก้ลมสุมนาหายดีนักแล.

มารน้ำ

อาการนี้ผู้ใดเป็น เนื้อตัวตามร่างกายบวมเต่งขึ้นทั้งตัว ครั้นถ่ายยาไปหรือทายาก็ยุบบ้างแล้วก็กลับบวมเต่งตูมอย่างเดิมอีก บางทีก็กลับเป็นมากกว่าเก่าอีก จะนั่งนอนก็ไม่ได้ จะนอนราบลงก็อึดอัดได้แต่นอนเอน ๆ เท่านั้น สีกายก็เหมือนกับว่าเอาน้ำมันทาตัวเพราะเลื่อมมันไปทั้งตัวและผิวเนื้อนั้นซีดเผือดหาเลือดมิได้ จะลุกจะไหวตัวก็ปวดร้าวไปทั่วร่างกาย แต่ยานี้ก็พอบรรเทาไปได้บ้าง แต่จะให้ขาดนนมิได้ ยานี้หมั่น ๆ รับประทานก็ดี คือ เอาพิมเสน, โกฐก้านพร้าว, โกฐหัวบัว, โกฐสมเทศ, โกฐกระดูก, โกฐจุฬาลัมพา, เทียนดำ, เทียนขาว, เทียนข้าวเปลือก, เทียนตาตั๊กแตน เทียนเยาวภาณี, ผลจันทร์, ดอกจันทร์, จันทร์ชะมด, จันทร์เทศ, พริกหอม, พริกหางกานพลู, สะคาน, แก่นปรู, แก่นเมื่อย, ว่านน้ำ, ขิงแห้ง, เจตมูลเพลิง, ช้าพลู, ดีปรี, สิ่งละส่วน สมุนแว้ง, อบเชยเทศสิ่งละ ๓ ส่วนพริกอ่อน ๔ ส่วน เอามาเคล้าตำให้ละเอียดทำเป็นแท่งไว้ ละลายน้ำส้มสายชูให้กินแก้อุทรโรคมารน้ำอันบังเกิดในร่างกายดีนัก

อสรพิษกัดต่อย

ถ้าท่านถูกงูพิษกัด เอาผักบุ้งผักเบี้ยทุ้งเทง เอาเกลือเป็นกระสายบดให้ละเอียดเอาน้ำมูตรละลายกิน จะบรรเทาหายดีแล

ยาแก้งูพิษอีกขนานหนึ่ง

เอาเถาคันแดงสด ๆ ๕ หรือ ๖ ใบ ตำให้แหลก ข้าวสาร ๑ กำมือ ใส่น้ำครึ่งถ้วยชาซาวให้เป็นน้ำซาวข้าว ใช้ ๒ หรือ ๓ ช้อนโต๊ะละลายกับใบเถาคันที่ตำไว้ กรองเอาแต่น้ำยากิน เอาใบเถาคันอีก ๓—๔ ใบตำให้ละเอียดพอกที่แผลไว้ ยานี้เคยได้ผลดีมาแล้ว

อีกขนานหนึ่ง ใบเสลดพังพอน ตำให้ละเอียด ละลายกับน้ำสุรา เอาน้ำรับประทาน เอากากพอกแผล ก่อนพอก ควรดูดปากแผลแล้วบ้วนทิ้ง หรือใช้หัวไม้ขีดไฟจี้จุดที่แผล จะทำให้พิษงูไม่ซ่าน

ยาหม้อแก้ไข้ป่า

บรเพ็ดหนัก ๑ บาท ก้านสะเดา ๓๐ ก้าน จันทร์ทั้งสองหนักฮย่างละ ๑ บาท ขมิ้นอ้อย ๑ หญ้าปากควาย ๒ สลึง เกษรทั้ง ๔ รวม ๑ บาท รากเท้ายายม่อม ๑ สมอทั้ง ๓ อย่างละ ๑ ใบมะกา ๕ ผลกระดอม ๒ สลึง เอามาคลุกให้เข้ากันแลวใส่หม้อดินต้มกิน วนละ ๒—๓ ครั้ง มื้อเช้าควรแซกดีเกลือ

ยาบำรุงเลือดและเจริญอาหาร

ผักเป็ดแดง ๑ ชั่ง ดีเกลือฝรั่ง ๑ ชั่ง ดินประสิวหนัก ๔ ตำลึง สารส้มหนัก ๑ ตำลึง มะกรูด ๓๐ ลูก มะกรูดปลอกเอาแต่เปลือกต้มกับผักเป็ดแดงคั้นใส่ยา เอามะกูดบีบคั้นใส่ลงผสมกับดินปะสิว ดีเกลือ สารส้ม ดองไว้รับประทาน จะทำให้โลหิตงาม และแก้กษัยได้ด้วย

อีกขนานหนึ่ง ใบพิมเสน ๑ ใบสันพร้าหอม ๑ เปราะหอม ๑ ยาเหล่านี้เอาเท่า ๆ จันทร์แดงเอาเท่ายาทั้งหลาย เอาเคล้าปนกันให้ทั่วตำเป็นผงให้ละเอียดเวลาจะรับประทาน เอาดีหมู ดีงูเหลือม ๑ ดีวัว ๑ พิมเสน ๑ บดกับยารับประทานแก้ พิษร้ายต่าง ๆ ในร่างกายฟอกโลหิตดีนักแล.

ยาเจริญอาหาร

จนทร์ทง ๒ ดอกพิกุล ดอกบุนนาก ดอกมะลิ กาบตาล งวงตาล ขมิ้นอ้อย หัวหอม หัวตะไคร้ ใบทับทิม แก่นสน ลูกกระดอม บรเพ็ด ใบกะเพรา รากชะพลูดีปลี ข่า สมอไท รากชุมเห็ดเทศ กะพังโหม พริกไทย เอามารวมกันสิ่งละเท่า ๆ กัน ต้มรับประทานเช้าเย็น เบนยาบำรุงธาตุ แกตาเหลือง ปัสสาวะเหลือง แกปวดเมื่อยตามร่างกาย ทำให้เจริญอาหารดีนักแล.

ยามหาจักรเด็ก

ขมิ้นอ้อย ใบกระพังโหม ใบกะเพราแดง ขิงแห้ง ดีปลี ว่านกลีบแรด ว่านร่อนทอง รากไคร้เครือ โกฐเขมา กระเทียม แฝกหอม เทียนทั้ง ๕ กานพลู ชะเอม ดินสอพอง สารส้ม น้ำประสานทองสะตุ ระย่อม สิ่งเหล่านี้หนักอย่างละ ๒ สลึง ยาดำ ๑ สลึง ทำเป็นผงบดให้ละเอียด ใช้น้ำสุราเป็นกระสายแก้เด็กอาเจียน

ยาเขียวใหญ่

ยาขนานนี้ แก้ไข้สันนิบาต ไข้รากสาด ไข้อีดำอีแดง อีสุกอีใส ร้อนใน เอาน้ำซาวข้าวเป็นกระสาย แก้ผีในท้องและผีตาน้ำซ เอาสุราเป็นกระสาย

เอาหญ้ารากกำ สีหวดทั้ง ๒ เปล้าทั้ง ๒ นมแมวทั้ง ๒ ตับเต่าทั้ง ๒ กะทุงลาย พญาบา กระทกรก ปู่เจ้าปู่แก วองแมว ควาย น้ำมูต ยารากขาว รากหญ้านาง ตุ่มกาทั้ง ๒ แสนประสะสุรามฤต รากเท้ายายม่อม รากงวนหมู รากคุตะ รากไคร้เครือ พิศนาด สังข์ ปลาไหลเผือก เชือกเขาไฟ หมูปล่อย เจ็ตตะภังคี ดีปลี จันทร์ทั้ง ๒ รากเขาให้ หางนกกะลิง ขุยทั้ง ๒ เขาข้า สมุลแว้ง หญ้าคัดมอญ มหาสดำ ว่านกลีบแรด ว่านร่อนทอง เนระภูชี ลูกเบญกานี เขากวาง เขาวัว เขากุย นอแรด เชือกเขาหมวก เอาสิ่งของทั้งหมดนี้ เอาเสมอภาคเท่า ๆ กัน ตำเป็นผงหรือแท่งไว้ ใช้ได้แก่ ๑๐๘ จำพวก (และการเจียดยาขนานนี้ต้องเจียดร้านที่เราไว้ใจและชอบพอกันจึงจะได้ตัวยาแท้จริง)

ยาต้มแก้โรคเรื้อน

เอากระดูกช้าง ๑ กระดูกแพะ ๑ กระดูกควายเผือก ๑ กระดูกสุนัขดำ ๑ เถาโคลนคลาน ๑ บ้าช้าหมอง ๑ หญ้านวดแมว ๑ หญ้าข้าวเย็นทั้ง ๒ หนึ่ง เอายานี้เท่า ๆ กันเคล้าดองสุราก็ได้ หรือต้มรับประทานแก้โรคพยาธิโรคเรื้อนหายดีนักแล.

□ □

สันติวรบทท่านธมฺมวิตกฺโกภิกขุ

(เจ้าคุณนรรัตนราชมานิต)

วัดเทพศิรินทราวาส

สำนักพุทธเนรมิตประทีป ได้อัญเชิญ สันติวรบท (หรือโอวาท) ของท่านธมฺมวิตกฺโก ซึ่งเป็นคติธรรมอันดี สำหรับที่ท่านจะพึงปฏิบัติและยึดมั่นไว้ ก็อาจจะทำให้ท่านผู้ที่ยึดมั่น ประสพสุขสวัสดีแคล้วคลาดจากภยันตราย เพียงแต่ว่าเมื่อท่านอยู่ในที่คับขัน อาราธนาว่า "**ธมฺมวิตกฺโก**" ก็อาจจะทำให้ท่านแคล้วคลาดได้บ้างไม่มากก็น้อย เพราะวาจาอันศักดิ์สิทธิ์ เปรียบเหมือน "โอฺษฐพระร่วง" ซึ่งสาธุชนมากมายหลายท่านได้เคารพศรัทธาปสาทะท่านธมฺมวิตกฺโกทั่วทุกมุมเมือง

โอวาทสันติวรบทของท่าน ธมฺมวิตกฺโก คือ

๑. คุณธรรมแห่งความดี คือ วิริยะอุตสาหะบากบั่น เข้มแข็ง แรงกลา จิตใจเมตตากรุณาไม่เย่อหยิ่งจองหอง มีกิริยามารยาทอ่อนโยนย่อมเป็นที่เสน่หาของผู้ที่พบเห็น

๒. เมตตา อย่ากลัว รักษาตัวให้บริสุทธิ์ผุดผ่องไม่มีใครทำอันตรายได้

๓, สบายใจ คำว่าไม่สบายใจ "อย่าใช้" อย่าให้มีขึ้นในใจ ปล่อยให้มันผ่านไป อย่าเผลอ ตั้งสติยับยั้งไว้ จะทำให้จิตใจสบาย

๔. สันติสุข พระพุทธเจ้าสอนว่า "นตฺถิ สนฺติ ปรฺสุข" คือ "สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี" คือ สงบกาย วาจาด้วยศีล ฝึกหัดทางใจด้วยสมาธิ ฝึกความเห็นด้วยปัญญา เพราะสรรพสัตว์ทั้งหลายเป็นของไม่แน่นอนเป็นอนิจจังไม่เที่ยง

๕. ทำอะไรไม่ผิดเลย ก็คือคนที่ไม่เคยทำอะไรเลย เพราะความผิดครั้งแรกย่อมเป็นครูอย่างดี ควรจะรู้สึกบุญคุณของตัวเองเสียอีก ที่จะได้พบอาจารย์วิเศษ คือความผิด ย่อมเป็นบทเรียนอันดีคือ "เจ็บแล้วต้องจำ" และจะได้เป็นข้อระลึก

๖. สติสัมปชัญญะ ความระลึกได้ และรู้ตัว ถ้าเราระลึกได้ทั้งกายวาจาและใจอยู่ทุกขณะจะทำอะไรไม่ผิดพลาดเลย คนเราถ้าขาดสติคือ เผลอเรอ เลินเล่อประมาท ขาดความยับยั้งจึงเรียก "คนขาดสติสัมปชัญญะ"

๗. อนุภาพของไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญาย่อมชนะข้าศึก คือกิเลสอย่างหยาบคายอย่างกลางอย่างละเอียดได้ ๓ ประการ

ก. ชนะความหยาบคาย ทางกาย วาจา ด้วยศีล

ข. ชนะความยินดียินร้ายทางใจ ด้วย สมาธิ

ค. ชนะความเข้าใจ รู้ผิดเห็นชอบด้วย ปัญญา

ผู้ใดปฏิบัติตามไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญานี้ โดยพร้อมมูลบริบูรณ์ย่อมพ้นจากทุกข์ทั้งปวง

๘. ดอกมะลิ เป็นดอกไม้ที่ขาวบริสุทธิ์ผุดผ่องที่สุดกว่าบรรดาดอกไม้อื่นทั้งหลาย เป็นดอกไม้หอมเย็นชื่นใจที่สุด

ชีวิตมนุษย์ที่เป็นอยู่ทุก ๆ วันนี้ แม้จะมีชื่อมีเสียงเป็นตัวเอกของละครเป็นตัวหอมหวลที่สุด เช่นดอกมะลิ ย่อมมีวันเหี่ยวแห้งร่วงโลยราเหี่ยวเฉาไป ฉะนั้นเมื่อยังมีชีวิตอยู่ ก็ควรทำตัวให้ดีที่สุด ให้หอมเหมือนดอกมะลิที่กำลังบานสพรั่ง

"จงเลือกทำแต่กรรมที่ดี ๆ"

๙. **"ทำดี ดีกว่าขอพร"** จงเลือกทำแก่กรรมที่ดี ๆ เตรียมตัวเตรียมตนดำเนินชีวิตให้ถูกต้องตามทำนองครองธรรมประกอบด้วยเหตุและผลเมื่อทำกรรมดีแล้วไม่ให้พรก็ต้องดี เมื่อทำชั่วแล้วจะมาเสกสรรปั้นแต่งพรอย่างไรก็ดีไม่ได้ ทำชั่วก็เหมือนโยนหินลงน้ำก็จมทันที ไม่มีอาจารย์วิเศษผู้ใดจะเสกเป่าอวยพรอ้อนวอนขอร้องให้หินลอยน้ำได้ ทำกรรมชั่วต้องเสียชื่อ เสียราคีทำดีย่อมมีสง่าราศี มีคนเคารพยกย่องเคารพนับถือ ถึงจะมีคนอิจฉาริษยาแช่งด่าก็ไม่จบ คนรู้จักกตัญญูกตเวทีรู้บุญคุณคนย่อมมีคนสรรเสริญยกย่องสดุดีอวยพร ถ้าคนเนรคุณคนไม่รู้จักคุณคนย่อมมีแต่คนเขาสาปแช่งปราศจากความสุขจะประสพแต่ทางหายนะ

ฉะนั้นจงเลือกประกอบแต่กรรมดีจะประสพสุขสวัสดี

โอวาทของท่าน ธมฺมวิตกฺโกภิกขุนี้ ถ้าผู้ใดยึดถือและบูชา ประกอบแต่ความดีย่อมอยู่เป็นสุข ดังคาถาภาษิตของท่าน

ธมฺมวิตกฺโก สนฺติกโรโหติ
นายตรึกธัมมะ ย่อมกระทำความสงบ
ธมฺมวิตกฺโก สุขํเสติ
ผู้ตรึกธัมมะ ย่อมอยู่เป็นสุข

ในวาระที่สำนักพุทธเนรมิตประทีป ได้อัญเชิญพระพุทธปฏิมาปางต่างๆ ของสำนัก ฯ เข้าสู่มหาพิธีพุทธาภิเษก ณ พระอุโบสถวัดราชสิทธาราม (วัดพลับ) ตรงกับศุกร์ที่ ๒๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ โดยพระคณาจารย์ผู้ทรงคุณ ๑๖ รูป จากพระอารามต่าง ๆ มานั่งปรก โดยท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ วัดราชบพิธสถิตย์มหาสีมาราม ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนองค์สมเด็จพระสังฆราชทรงเป็นประธานสงฆ์ ท่ามกลางท่านผู้มีเกียรติหลายท่าน และก่อนทำพิธีพุทธาภิเษก ได้อัญเชิญพระดวงวิญญาณของพระเจ้ากรุงธนตากสินมหาราช พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ผู้ทรงสร้างวัดพลับ สมเด็จพระสังฆราชญาณสังวร (สุกไก่เถื่อน) อดีตเจ้าอาวาสวัดพลับทุก ๆ องค์ พร้อมทั้งท่าน ธมฺมวิตกฺโก (เจ้าพระคุณนรรัตน ฯ) วัดเทพศิรินทร์มาทรงประสิทธิ์ประสาทพรเพิ่มความศักดิ์สิทธิ์ ในองค์พระปฏิมากรของสำนักพุทธเนรมิตประทีปด้วย

ฉะนั้น ท่านสาธุชนจัดสร้าง พระปฏิมาของสำนักพุทธเนรมิตประทีป แล้วจะไม่ผิดหวัง จะได้พระพุทธรูปที่ถูกต้องพิธีกรรมด้วย.

สำนักพุทธเนรมิตประทีป

พระคาถาพระปัจเจกะโพธิโปรดสัตว์

ตั้ง "นะโม ๓ จบ"

พระคาถาบทนำว่าครั้งเดียว

พุทธะ มะอะอุ นะโมพุทธายะ

พระคาถาปัจเจกะโพธิ์โปรดสัตว์ว่า ดังนี้

"วิระทะโย วิระโคนายัง วิระหิงสา วิระทาสี

วิระทาสา วิระอิตถิโย พุทธัสสะ มานีมานะ

พุทธัสสะ สวาโหม"

ผู้ใดว่าคาถาบทนี้ดีนักแล จักทำอะไรมักสำเร็จผล สมดังความมุ่งหมายทุกประการ ยิ่งสวดได้ทุก ๆ คืนก่อนนอน ๙ จบ จะประสบความสุขสวัสดีเจริญด้วยลาภยศสรรเสริญยิ่ง ๆ เทอญ.

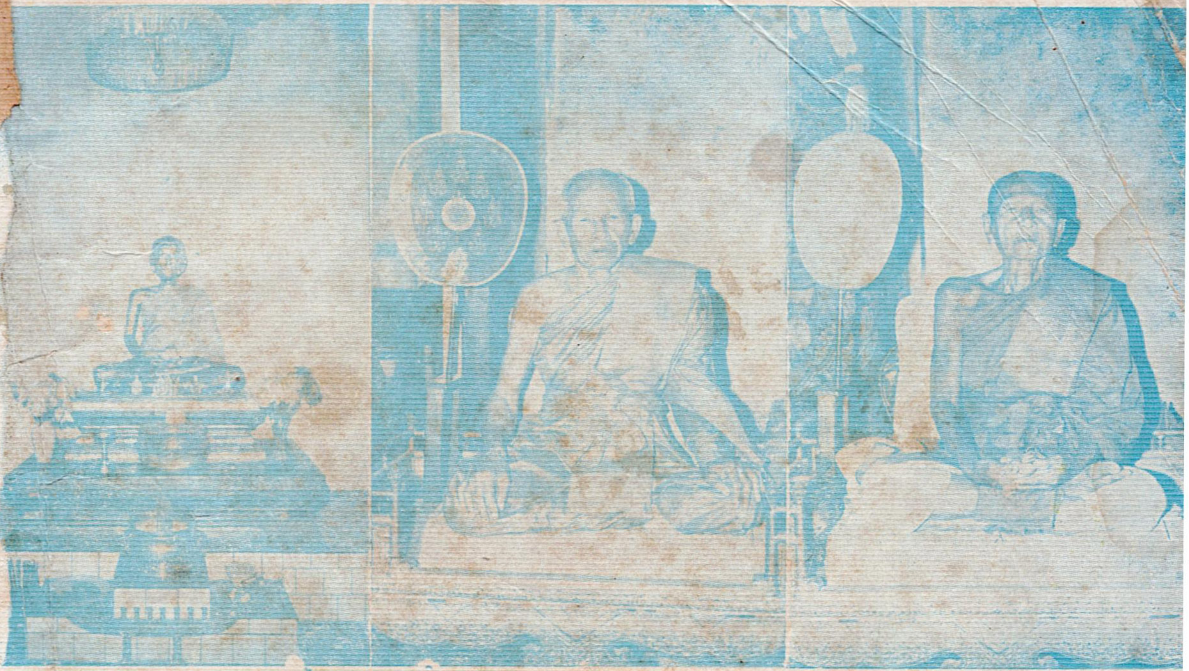

สำนักพุทธเนรมิตประทีปบวงสรวงอัญเชิญพระดวงวิญญาณสมเด็จพระสังฆราช
ญาณสังวร (สุกไก่เถื่อน) เข้าพิธีพุทธาภิเษก ณ วัดราชสิทธาราม
หลวงพ่อสุด วัดกาหลงสมุทรสาคร หลวงพ่อทองอยู่ วัดใหม่หนองพะองค์
สมุทรสาคร ได้มานั่งปรก มหาพุทธาภิเษก สำนักพุทธเนรมิตประทีป

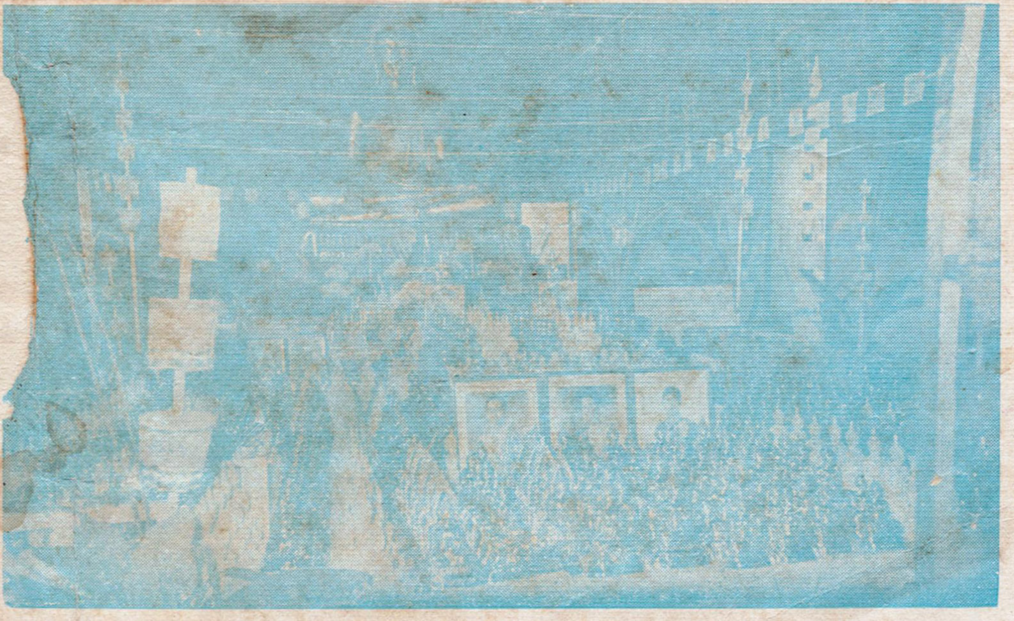

พระพุทธปฏิมาของสำนักพุทธเนรมิตประทีป เบื้องหน้าพระประธาน

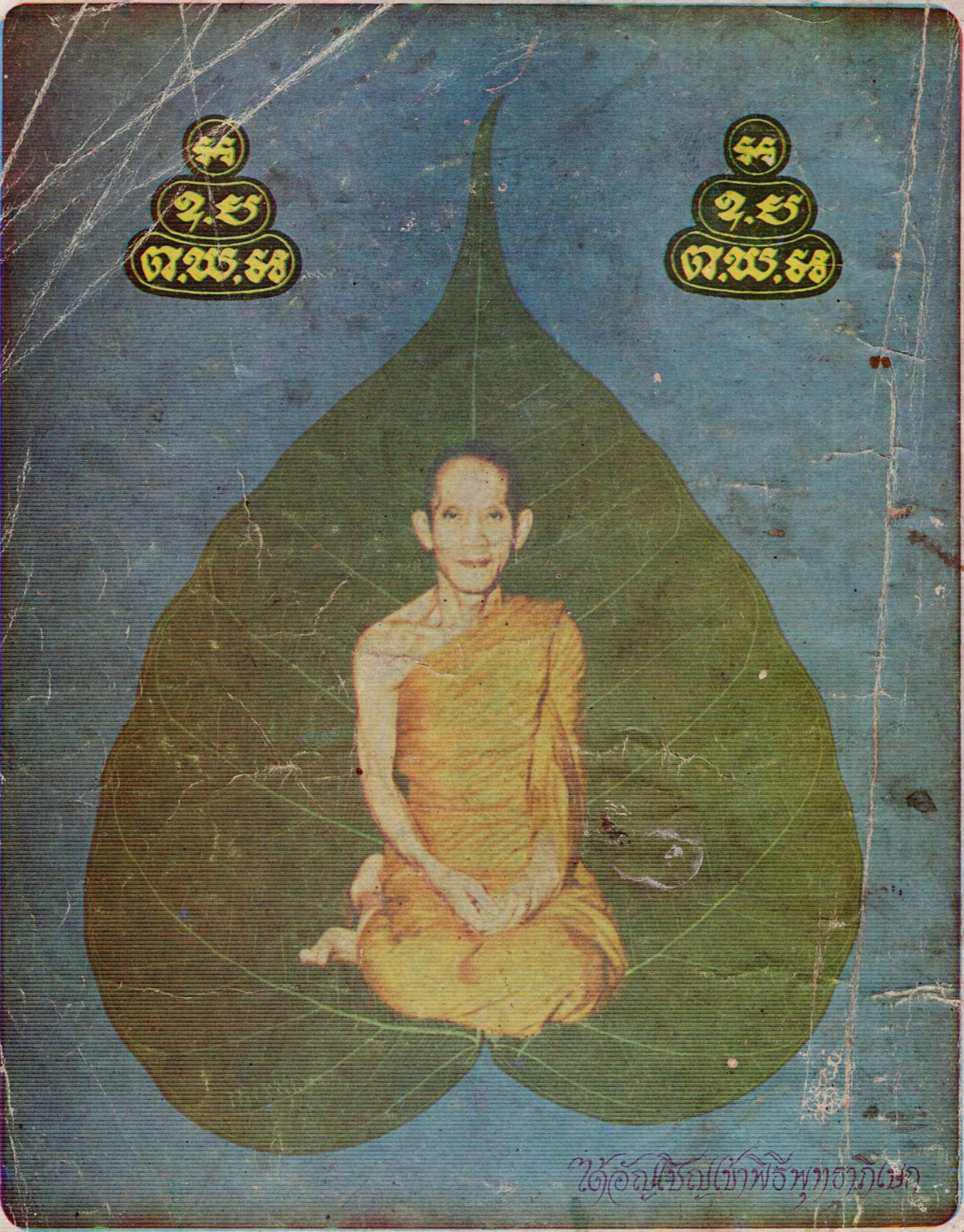

ได้อัญเชิญเข้าพิธีพุทธาภิเษก

ท่านธมฺมวิตกฺโก ภิกขุ

(เจ้าคุณนรรัตน์ราชมานิตย์)

(วัดเทพศิรินทร์)